

Tartalomjegyzék

2013. évi CCXXIX. törvény	Egyes törvények területrendezéssel összefüggő módosításáról	85256
493/2013. (XII. 19.) Korm. rendelet	A Budapest II. kerület, Margit körút 85–87. szám alatti épületek elbontásához és az ingatlanon kialakítandó közpark részeként felépítésre kerülő rendőrségi objektum megvalósításához kapcsolódó egyes beszerzéseknek a minősített adatot, az ország alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdekeit érintő vagy a különleges biztonsági intézkedést igénylő beszerzések sajátos szabályairól szóló 218/2011. (X. 19.) Korm. rendelet 7. § (5) bekezdés a) pontja szerinti minősítéséről	85318
77/2013. (XII. 19.) BM rendelet	A belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek közötti járművei forgalomba helyezésének és időszakos vizsgálatának egyes szabályairól szóló 14/2013. (V. 2.) BM rendelet módosításáról	85319
78/2013. (XII. 19.) BM rendelet	A fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásának rendjéről szóló 15/2013. (V. 2.) BM rendelet módosításáról	85319
79/2013. (XII. 19.) EMMI rendelet	A tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet módosításáról	85320
65/2013. (XII. 19.) NGM rendelet	A fejezeti kezelésű előirányzatok kezelésének és felhasználásának szabályairól szóló 5/2013. (II. 20.) NGM rendelet módosításáról	85323
76/2013. (XII. 19.) NFM rendelet	A nem közúti mozgó gépekbe építendő belső égésű motorok gáznemű és részecskékből álló szennyezőanyag-kibocsátásának korlátozásáról szóló 75/2005. (IX. 29.) GKM–KvVM együttes rendelet módosításáról	85324
77/2013. (XII. 19.) NFM rendelet	Az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvényben meghatározott technológiai biztonsági, valamint biztonságos információs eszközökre, termékekre vonatkozó, valamint a biztonsági osztályba és biztonsági szintbe sorolási követelményeiről	85387
1977/2013. (XII. 19.) Korm. határozat	A rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról	85473
1978/2013. (XII. 19.) Korm. határozat	Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény módosításával összefüggő egyes kérdésekről	85475

II. Törvények

2013. évi CCXXIX. törvény egyes törvények területrendezéssel összefüggő módosításáról*

1. A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény módosítása

- 1. §** A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 43/A. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
„(1a) A bányatelek megállapításra indított eljárásban a megyei területrendezési tervekkel való összhang vonatkozásában a megyei önkormányzat ügyfélnek minősül.”

2. A tervező- és szakértő mérnökök, valamint építészek szakmai kamaráiról szóló 1996. évi LVIII. törvény módosítása

- 2. §** (1) A tervező- és szakértő mérnökök, valamint építészek szakmai kamaráiról szóló 1996. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Kamtv.) 4. § (1) bekezdés e)–f) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek, valamint a bekezdés a következő g)–h) ponttal egészül ki:
(A területi kamara szervei:
„e) a választási jelölőbizottság,
f) a területi alapszabályban meghatározott egyéb bizottságok,
g) a területi alapszabály szerint létrehozott helyi csoportok,
h) a titkárság.”
- (2) A Kamtv. 4. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:
„(6) A területi kamara szerve az egyes feladatai ellátásának elősegítésére tanácsadó, döntés-előkészítő testületeket hozhat létre.”
- (3) A Kamtv. 12. § (1) bekezdés e)–h) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek, valamint a bekezdés a következő i) ponttal egészül ki:
(Az országos kamara szervei:
„e) az országos választási jelölőbizottság,
f) az országos alapszabály szerint létrehozott más állandó bizottságok,
g) az országos alapszabály szerint létrehozott szakmai tagozatok,
h) az országos alapszabály szerint létrehozott szakmai kollégiumok,
i) az országos titkárság.”
- (4) A Kamtv. 12. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:
„(5) Az országos kamara szerve az egyes feladatai ellátásának elősegítésére tanácsadó, döntés-előkészítő testületeket hozhat létre.”
- (5) A Kamtv. 19. § d)–e) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek, valamint a § a következő f) ponttal egészül ki:
(Az országos alapszabályban meg kell határozni:
„d) a szakmai kollégiumok létesítésére, feladataira és működésére vonatkozó főbb szabályokat,
e) a területi kamarák által az országos kamarának fizetendő tagdíj részesedés mértékét,
f) mindazt, amiben e törvény az országos alapszabály rendelkezését írja elő.”
- (6) A Kamtv. 25. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(7) A kamarai tag Magyarországon egyidejűleg a lakóhelye szerint illetékes területi mérnöki és területi építész kamara tagja is lehet. Kettős kamarai tagság esetén a kamarai tag mindkét kamaránál kedvezményes tagdíjat fizet, amelynek mértéke a tagdíj 70%-a.”

* A törvényt az Országgyűlés a 2013. december 9-i ülésnapján fogadta el.

(7) A Kamtv.

- a) 4. § (2) bekezdésében a „legfelsőbb” szövegrész helyébe a „legfőbb” szöveg, a „b)–e) pontjaiban” szövegrész helyébe a „b)–f) pontjában” szöveg,
- b) 4. § (3) bekezdésében az „alelnök” szövegrész helyébe az „alelnökök” szöveg,
- c) 5. § (1) bekezdés c) pontjában az „alelnökének” szövegrész helyébe az „alelnökeinek” szöveg,
- d) 6. § (1) bekezdésében az „alelnökből” szövegrész helyébe az „alelnökökből” szöveg,
- e) 12. § (2) bekezdésében a „legfelsőbb” szövegrész helyébe a „legfőbb” szöveg lép.

(8) Hatályát veszti a Kamtv. 24. § (1) bekezdése.

3. Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény módosítása**3. §** (1) Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: OTvT.) 2. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„2. § E törvény alkalmazásában:

1. *ásványi nyersanyagvagyon-terület*: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelyben a megállapított bányatelekkel lefedett és bányatelekkel le nem fedett, az állam kizárólagos tulajdonát képező, az Országos Ásványanyag Nyilvántartás szerint nyilvántartott ásványi nyersanyagvagyon területei találhatók,
2. *egyedi építmények*: a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló kormányrendelet szerint a szerkezeti tervben megállapított és alkalmazott építmények,
3. *elsőrendű árvízvédelmi fővonal*: három vagy több települést érintő, fővédelmi művé nyilvánított árvízvédelmi töltés, továbbá a folyó nyílt árterében fekvő település árvízmentesítését szolgáló körtöltés,
4. *építmények által igénybe vett térség*: az országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe a műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények tartoznak,
5. *erdőtelepítésre javasolt terület*: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe azok a többnyire gyenge termőképességű mezőgazdasági területek tartoznak, amelyeknél gazdasági, vidékfejlesztési vagy környezetvédelmi szempontok indokolják az erdők létesítését, és azt természetvédelmi vagy termőhelyi okok nem zárják ki,
6. *erdőgazdálkodási térség*: országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe olyan meglévő erdőterületek és erdőtelepítésre alkalmas területek tartoznak, amelyeknek erdőgazdálkodásra való alkalmassága termőhelyi viszonyaik alapján kedvező és az erdőtelepítés környezetvédelmi szempontból is szükséges vagy indokolt,
7. *erőmű*: a villamos energiáról szóló törvényben meghatározott, egy telephelyen lévő – szél-erőműpark esetében egy csatlakozási pontnál jelentkező – 50 MW és annál nagyobb villamosenergia-termelő építmény,
8. *földtani veszélyforrás területe*: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe a lejtős tömegmozgásokkal, egyéb kedvezőtlen mérnökgeológiai adottságokkal és építésföldtani kockázatokkal jellemezhető területek, továbbá az emberi tevékenység hatására jelentkező vagy felerősödő kedvezőtlen földtani folyamatokkal és vízjárással összefüggő földtani veszélyek által érintett területek tartoznak,
9. *határmetszés*: közút, vasút vagy vízi út magyar államhatáron történő átlépési pontja,
10. *honvédelmi terület*: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amely a Magyar Honvédség alapadatai rendeltetésszerű, szakszerű és jogszerű ellátásához szükséges építmények elhelyezésére vagy ilyen tevékenységek végzésére szolgál,
11. *jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete*: az országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe jó növénytermesztési feltételekkel rendelkező szántóterületek tartoznak,
12. *kiemelt fontosságú honvédelmi terület*: országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelyben a Magyarország védelmi képességeit alapvetően meghatározó vagy a NATO-tagságból eredő, valamint a nemzetközi szerződéseiben vállalt kötelességei teljesítéséhez szükséges építmények elhelyezésére vagy ilyen tevékenységek végzésére szolgáló területek találhatók,

13. *a kiemelt térség és a megye szerkezeti terve*: a térségi területfelhasználás rendszerét, a települések térbeli rendjét, az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok és építmények helyét, valamint ezek összefüggéseit a kiemelt térség és a megye területrendezési tervében meghatározó terv,
14. *kiserőmű*: olyan, a villamos energiáról szóló törvényben meghatározott kiserőmű, amelynek névleges teljesítménye az 5 MW-ot eléri, de az 50 MW-ot nem haladja meg, ideértve a szélerőműparkot is,
15. *kiváló termőhelyi adottságú erdőterület*: országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe az őshonos fajokból álló erdőtársulások fenntartására leginkább alkalmas és az erdő hármas rendeltetését – védelmi, gazdasági, közjóléti – egymással összhangban a legmagasabb szinten biztosítani képes erdőterületek tartoznak,
16. *kiváló termőhelyi adottságú szántóterület*: az országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe kiváló növénytermesztési feltételekkel rendelkező szántóterületek tartoznak,
17. *magterület*: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont,
18. *mezőgazdasági térség*: országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelyben elsősorban mezőgazdasági művelés alatt álló területek találhatók,
19. *műszaki infrastruktúra-hálózat*: a területrendezési tervekben megállapított és alkalmazott nyomvonal jellegű építmények összessége, amelybe
- a) a közlekedési infrastruktúra-hálózatok elemei, így a gyorsforgalmi út, a főút, a mellékút, az országos törzshálózati, regionális és egyéb vasúti pálya, valamint a kerékpárút,
 - b) az energetikai infrastruktúra-hálózatok elemei, így a villamosenergia-átviteli és elosztó hálózat távvezeték elemei, a szén-dioxid-szállítóvezeték, a földgázszállító vezeték, a kőolajszállító vezeték, valamint a termékvezeték,
 - c) a vízi létesítmények közül az országos és térségi jelentőségű csatornák, valamint az elsőrendű és másodrendű árvízvédelmi fővédvonal tartozik.
20. *az ország szerkezeti terve*: az országos területfelhasználás rendszerét, a települések térbeli rendjét, az országos műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények térbeli rendjét, valamint ezek összefüggéseit az ország területrendezési tervében meghatározó terv,
21. *országos jelentőségű csatorna*: olyan csatorna, amelyben az átvezethető vízmennyiség az 1 millió m³/évet meghaladja,
22. *országos jelentőségű tájképvédelmi terület*: országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe a természeti vagy kulturális örökség adottságai alapján a kilátás-rálátás szempontjából védendő tájképpel, illetve tájképi elemmel rendelkező területek, valamint a védett történeti tájja nyilvánított területek tartoznak,
23. *országos kerékpárút-törzshálózat*: országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott műszaki infrastruktúra-hálózat, amelybe az országos jelentőségű turisztikai célpontokat érintő, hálózatként kialakított kerékpáros útvonalak tartoznak,
24. *országos ökológiai hálózat*: országos területrendezési tervben megállapított övezet, amelybe az országos jelentőségű természetes és természetközeli területek, valamint az azok között kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók egységes, összefüggő rendszere tartozik, és amelynek részei a magterületek, az ökológiai folyosók és a pufferterületek,
25. *országos vízminőség-védelmi terület*: országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe a felszíni és felszín alatti vizek, az emberi fogyasztásra, használatra szánt vizek és a vízkivételi művek, továbbá a halak életfeltételeinek biztosítása érdekében kijelölt vizek megóvását szolgáló védelem alatt álló területek tartoznak,
26. *ökológiai folyosó*: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan területek – többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok – tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására,
27. *pufferterület*: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan rendeltetésű területek tartoznak, amelyek megakadályozzák vagy mérséklék azoknak a tevékenységeknek

a negatív hatását, amelyek a magterületek és az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek,

28. *rendszeresen belvízjárta terület*: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe a sík vidéki vagy enyhe lejtésvizonyokkal rendelkező területek azon mélyebb részei tartoznak, ahol a helyi csapadék egy része átmeneti vízfelesleg formájában, nagyobb mennyiségben és gyakorisággal összegyűlik,

29. *szélerőműpark telepítéséhez vizsgálat alá vonható terület*: megyei területrendezési tervekben ajánlott övezet, amely azon területeket jelöli, amelyek a szélerőműpark telepítésére a természeti, a táji, a kulturális adottságok és értékek megőrzése mellett, a természeti erőforrások védelme szempontjából a leginkább alkalmasak,

30. *szén-dioxid-szállítóvezeték*: a szén-dioxidnak a tárolóhelyre történő eljuttatását lehetővé tevő csővezeték, beleértve a kapcsolódó nyomásfokozó állomásokat is,

31. *tanyás térség*: ajánlott övezet, amelyet egyes kijelölt megyék területrendezési terve tartalmazhat,

32. *tájrehabilitációt igénylő terület*: a megyei területrendezési tervekben ajánlott övezet, amelybe jelentős területi kiterjedésű, esetenként több települést érintő felhagyott ipari és bányászati üzemi területek, továbbá az ipari és bányászati tevékenység okozta tájsebek – zagytározók, meddőhányók, ipari hulladéklerakók – tartoznak,

33. *települési térség*: országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe a település belterülete, valamint a belterületen kívüli beépített és beépítésre szánt területek tartoznak,

34. *térség*: a területrendezés szempontjából megkülönböztetett területi egység, amelyre vonatkozóan a területrendezési terv előírásokat határoz meg,

35. *térségi övezet*: országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott, sajátos jellemzőkkel rendelkező – a térségi területfelhasználási kategóriáktól függetlenül lehatárolt – területi egység, amelyben az e törvényben és a külön jogszabályokban meghatározott előírásokat kell alkalmazni,

36. *térségi árvízi kockázatkezelési terület*: megyei területrendezési tervben ajánlott övezet, amelybe azok a területek tartoznak, amelyek árvízvédelmi szempontból egységes kezelést igényelnek, vagy a kockázatkezelés szempontjából elkülöníthetők,

37. *térségi területfelhasználási kategória*: országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott, a térségben jellemző területfelhasználásnak megfelelően lehatárolt területi egység,

38. *10 millió m³-t meghaladó térfogatú, vízkár-elhárítási célú tározási fejlesztési lehetőségek*: olyan vízkár-elhárítási célú tározók, amelyek befogadó kapacitása a fejlesztést követően a 10 millió m³-t meghaladja,

39. *vegyes területfelhasználású térség*: országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, ahol a mezőgazdaságnak és erdőgazdaságnak egyaránt meghatározó szerepe van, és a mezőgazdasági területek és erdőterületek mozaikossága jellemző,

40. *veszélyeshulladék-égetőmű*: olyan hulladékkezelő létesítmény, amelyben a hulladékok égetésének műszaki követelményeiről, működési feltételeiről és a hulladékégetés technológiai kibocsátási határértékeiről szóló miniszteri rendeletben meghatározott feltételek szerint veszélyes hulladékot égetnek,

41. *veszélyeshulladék-lerakó*: veszélyes hulladék lerakással történő ártalmatlanítására szolgáló hulladékkezelő létesítmény,

42. *világörökségi és világörökségi várományos terület*: országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete Általános Konferenciájának ülészakán Párizsban, 1972. november 16-án elfogadott egyezmény kihirdetéséről szóló 1985. évi 21. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló egyezmény szerinti világörökségi listára felvett területek, valamint a világörökségi helyszínek szakmai feltételeinek megfelelő azon területek tartoznak, amelyeket Magyarország mint részes állam nevében jogszabály által felhatalmazott testület kiválasztott arra, hogy a világörökségi listára jelöltek legyenek,

43. *vízgazdálkodási térség*: országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe Magyarország felszíni vízrajzi hálózata (vízfolyások és tavak) és parti sávja tartozik.”

- (2) Az OTRT. 2. §-a a következő 32a. és 32b. ponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában:)

„32a. *tájéképi egység*: tájban előforduló és vizuálisan összetartozónak tekinthető természetes és antropogén tájelemek együttese, amely a látvány szempontjából meghatározott karakterrel jellemezhető,

32b. *tájéképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület*: országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe a természeti adottságok, rendszerek,

valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak,”

4. § Az OTrT. 4. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az ország szerkezeti tervét M=1:500 000 méretarányban a 2. melléklet, az országos övezetek határait M=1:500 000 méretarányban a 3. melléklet tartalmazza, az alábbiak szerint:

- a) 3/1. melléklet az országos ökológiai hálózat övezetéről,
- b) 3/2. melléklet a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetéről,
- c) 3/3. melléklet a jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetéről,
- d) 3/4. melléklet a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetéről,
- e) 3/5. melléklet a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetéről,
- f) 3/6. melléklet a világörökségi és világörökségi várományos terület övezetéről,
- g) 3/7. melléklet az országos vízminőség-védelmi terület övezetéről,
- h) 3/8. melléklet a nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezetéről,
- i) 3/9. melléklet a kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezetéről.”

5. § Az OTrT. 5. § (2) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriák a következő,)

„b) legalább 10 ha területű települési térség,”

6. § Az OTrT. 6. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„6. § (1) Az országos területfelhasználási kategóriákon belül a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriák kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- a) az erdőgazdálkodási térséget legalább 75%-ban erdőgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni;
- b) a mezőgazdasági térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági térség kategóriába kell sorolni;
- c) a vegyes területfelhasználású térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy vegyes területfelhasználású térség kategóriába kell sorolni;
- d) a települési térséget legalább 75%-ban települési térség kategóriába kell sorolni;
- e) a vízgazdálkodási térséget legalább 90%-ban vízgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni;
- f) az építmények által igénybe vett térség más térségi területfelhasználási kategóriába nem sorolható.

(2) A kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- a) az erdőgazdálkodási térséget legalább 85%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni;
- b) a mezőgazdasági térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, beépítésre szánt különleges honvédelmi terület, beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a térségben nagyvárosias lakóterület és vegyes terület területfelhasználási egység nem jelölhető ki;
- c) a vegyes területfelhasználású térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, erdőterület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület kivételével bármely települési területfelhasználási egység jelölhető;
- d) a települési térség bármely települési területfelhasználási egységbe sorolható;
- e) a vízgazdálkodási térséget legalább 85%-ban vízgazdálkodási terület vagy természetközeli területfelhasználási egységbe kell sorolni;
- f) az építmények által igénybe vett térséget az adott építmény jellege szerinti települési területfelhasználási egységbe kell sorolni.

(3) Az országos területfelhasználási kategóriákra vonatkozó szabályoknak a kiemelt térség vagy a megye területére vetítve, a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási szabályoknak a település közigazgatási területére vetítve kell teljesülniük.”

7. § Az OTrT. 7. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az Országos Erdőállomány Adattár szerint erdőterületnek minősülő területet a településrendezési eszközökben legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni.”

- 8. §** Az OTrT. 8. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„8. § (1) Borvidéki település szőlő termőhelyi katasztere I–II. osztályú területeihez tartozó földrészlet – a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével – beépítésre szánt területté nem minősíthető.
(2) Az Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter I. és II. osztályú területeihez tartozó földrészlet – a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével – beépítésre szánt területté nem minősíthető.”
- 9. §** (1) Az OTrT. 9. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
„(1a) A közút számozásának nem közlekedésfejlesztési célból történő megváltoztatása az 1/1. és a 2. melléklet tartalmát nem érinti.”
(2) Az OTrT. 9. § (4)–(6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és a § a következő (7) bekezdéssel egészül ki:
„(4) Az országos jelentőségű vízi létesítmények térbeli rendjét a 2. melléklet, az országos jelentőségű vízi létesítmények felsorolását az 1/11. melléklet tartalmazza.
(5) A kiemelt térségek és a megyék területrendezési terveinek készítése során
a) az országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és az egyedi építmények helyét a törvényben meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell meghatározni,
b) az országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatoknak a tervezési területre vetített hossza legfeljebb $\pm 10\%$ -kal térhet el az ország szerkezeti tervében megállapított nyomvonalváltozattól, kivéve, ha a területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat alapján lefolytatott területrendezési hatósági eljárás szerint nagyobb eltérés indokolt.
(6) A településrendezési eszközök készítése során
a) az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és az egyedi építmények helyét a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell meghatározni,
b) az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatoknak a település közigazgatási területére vetített hossza legfeljebb $\pm 5\%$ -kal térhet el a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek szerkezeti tervében megállapított nyomvonalváltozattól, kivéve, ha a területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat alapján lefolytatott területrendezési hatósági eljárás szerint nagyobb eltérés indokolt.
(7) Az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos megyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét.”
- 10. §** Az OTrT. 9/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„9/A. § A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben szereplő regionális és egyéb vasúti pályák közül azok területét, amelyen a közszolgáltatás szünetel vagy megszűnt, a településszerkezeti tervben beépítésre nem szánt közlekedési terület területfelhasználási egységbe kell sorolni.”
- 11. §** Az OTrT. 10. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) Az 1/11. melléklet 1. pontjában szereplő Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározókat az ott felsorolt települések közigazgatási területét – térség esetén a megjelölt települések közigazgatási területét vagy annak 25 km-es körzetét – érintve, az országos szerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani.”
- 12. §** Az OTrT. 11. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„11. § A bányatelek megállapítás akkor engedélyezhető, ha összhangban van a megyei területrendezési tervvel és az érintett település településrendezési eszközeivel.”
- 13. §** Az OTrT. 12. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„12. § (1) Országos övezetek:
a) országos ökológiai hálózat,
b) kiváló termőhelyi adottságú szántóterület,
c) jó termőhelyi adottságú szántóterület,
d) kiváló termőhelyi adottságú erdőterület,
e) országos jelentőségű tájképvédelmi terület,
f) világörökségi és világörökségi várományos terület,
g) országos vízminőség-védelmi terület,

- h) nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségstározók területe,
- i) kiemelt fontosságú honvédelmi terület.
- (2) Kiemelt térségi és megyei övezetek:
 - a) magterület,
 - b) ökológiai folyosó,
 - c) pufferterület,
 - d) erdőtelepítésre javasolt terület,
 - e) ásványi nyersanyagvagyon-terület,
 - f) rendszeresen belvízjárta terület,
 - g) földtani veszélyforrás területe,
 - h) honvédelmi terület,
 - i) térségi jelentőségű tájképvédelmi terület.
- (3) Ajánlott megyei övezetek:
 - a) tanyás térség,
 - b) tájrehabilitációt igénylő terület,
 - c) szélerőműpark telepítéséhez vizsgálat alá vonható terület,
 - d) térségi árvízi kockázatkezelési terület.
- (4) Az (1) bekezdésben felsorolt országos övezeteket, továbbá a (2) bekezdésben felsorolt kiemelt térségi és megyei övezeteket területi érintettség esetén a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazni kell.
- (5) A kiemelt térségek területrendezési terve a (2) bekezdésben foglaltaktól eltérő, egyedileg meghatározott övezeteket is kijelölhet a térség elsődleges funkciójával, illetve a kiemelés okával összhangban.
- (6) A megye területrendezési terve az (1) és (2) bekezdésben felsorolt térségi övezeteken kívül a (3) bekezdésben felsorolt ajánlott megyei övezetet is kijelölhet.
- (7) A térségi övezetek egymáshoz való viszonyát és kapcsolatrendszerét az 1/12. melléklet tartalmazza. A kiemelt térségi és megyei övezetek területén a rá vonatkozó országos övezetek előírásait is alkalmazni kell.
- (8) Ahol a törvény külön övezeti előírásokat nem tartalmaz, ott a vonatkozó ágazati szabályokat kell alkalmazni. Ahol a törvény övezeti előírásokat tartalmaz, ott azokat a vonatkozó ágazati jogszabályokkal együtt kell alkalmazni."

14. § Az OTRT. IV. fejezete a következő 12/A. §-sal egészül ki:

- „12/A. § (1) A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési eszközök készítése során a 12. § (1) és (2) bekezdésében felsorolt térségi övezetek által érintett területeket az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek területi érintettségével kapcsolatos állásfoglalásra kötelezett államigazgatási szervek köréről szóló kormányrendelet szerint, az abban meghatározott államigazgatási szervek előzetes adatszolgáltatása figyelembevételével kell lehatárolni.
- (2) A megyei területrendezési tervben a világörökségi és világörökségi várományos terület övezetét, a kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezetét, az ásványi nyersanyagvagyon-terület övezetét, a földtani veszélyforrás területének övezetét, a honvédelmi terület övezetét az érintett települések közigazgatási területének megjelölésével kell meghatározni. A megyei területrendezési tervekben alkalmazott, továbbá ott megállapított egyéb térségi övezeteket tényleges kiterjedésüknek megfelelően kell lehatárolni.
- (3) A kiemelt térségek területrendezési tervében a térségi övezetek határait – az övezet jellegére tekintettel – a (2) bekezdésben rögzítettektől eltérően is meg lehet határozni.
- (4) A településrendezési eszközök készítésénél a hatályos kiemelt térségi és megyei területrendezési terv térségi övezeteinek lehatárolásához képest a térségi övezetek területének a település közigazgatási területére eső része legfeljebb $\pm 5\%$ -kal változhat.”

15. § Az OTRT. 13/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

- „13/A. § (1) Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetében beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki.
- (2) Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.”

- 16. §** Az OTRT. 13/B. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő rendelkezés lép:
„Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete
13/B. § A településrendezési eszközökben a jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetét a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni.”
- 17. §** Az OTRT. 14. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő alcím és rendelkezés lép:
„Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete
14. § (1) Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.
(2) Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.”
- 18. §** Az OTRT. 14/A. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő rendelkezés lép:
„Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete
14/A. § (1) A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete területét a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv és annak alapján a településszerkezeti terv pontosítja.
(2) Az övezet (1) bekezdés szerint pontosított lehatárolása által érintett területre a területi tervben, valamint a településrendezési eszköz alátámasztó javaslata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.
(3) Az övezet (1) bekezdés szerint pontosított lehatárolása által érintett területre a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat fennmaradása érdekében a helyi építési szabályzatnak meg kell határozni a területhasználatra és az építmények tájba illeszkedésére vonatkozó szabályokat.
(4) A helyi építési szabályzat az építmények tájba illeszkedésének bemutatására látványterv készítését írhatja elő és a készítésre vonatkozó követelményeket határozhatja meg.
(5) Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.
(6) Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell elhelyezni.”
- 19. §** Az OTRT. 14/B. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő rendelkezés lép:
„Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete
14/B. § (1) A világörökségi és világörökségi várományos terület övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.
(2) Az (1) bekezdés szerint lehatárolt világörökségi és világörökségi várományos területen:
a) a területfelhasználás módjának és mértékének összhangban kell lennie a világörökségi kezelési tervben meghatározott célokkal,
b) új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek területe nem bővíthető,
c) a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a kulturális és természeti örökségi értékek sérelme nélkül, területi egységeket megőrizve, látványuk érvényesülését elősegítve és a világörökségi kezelési tervnek megfelelően kell elhelyezni.”
- 20. §** Az OTRT. 15. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő rendelkezés lép:
„Országos vízminőség-védelmi terület övezete
15. § (1) Az országos vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről a kiemelt térség és a megye területrendezési tervében rendelkezni kell.
(2) Az övezetbe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellemmel érintett területeket, és a helyi építési szabályzatban az építési övezetre vagy övezetre vonatkozó szabályokat kell megállapítani.
(3) Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.”

- 21. §** Az OTrT. 16. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő rendelkezés lép:
„Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete
16. § A nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.”
- 22. §** Az OTrT. 16/C. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő rendelkezés lép:
„Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete
16/C. § A kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni, és a településszerkezeti tervben beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület vagy erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni.”
- 23. §** Az OTrT. 17. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhetők el.”
- 24. §** (1) Az OTrT. 18. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) Az ökológiai folyosó övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:
a) a települési területet az ökológiai folyosó vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és
b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.”
(2) Az OTrT. 18. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el.”
- 25. §** Az OTrT. 19/A. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő rendelkezés lép:
„Erdőtelepítésre javasolt terület övezete
19/A. § A településrendezési eszközökben az erdőtelepítésre javasolt terület övezetét az erdőterület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni.”
- 26. §** Az OTrT. a következő 19/B. §-sal és az azt megelőző alcímmel egészül ki:
„Ásványi nyersanyagvagyon-terület övezete
19/B. § (1) Az ásványi nyersanyagvagyon-terület övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.
(2) Az (1) bekezdés szerint kijelölt területen, a településrendezési eszközökben csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagyon távlati kitermelését nem lehetetleníti el.”
- 27. §** Az OTrT. 23. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„23. § A rendszeres belvízjárta terület övezetében új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a vízügyi igazgatási szerv a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.”
- 28. §** Az OTrT. 25. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„25. § (1) A földtani veszélyforrás területének övezetét a településrendezési eszközökben kell a tényleges kiterjedésnek megfelelően lehatárolni.
(2) Az övezet területén új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.”
- 29. §** Az OTrT. 27/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„27/A. § A honvédelmi terület övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni, és a településszerkezeti tervben beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület vagy erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni.”

30. § Az OTrT. a 27/A. §-t követően a következő VI/A. Fejezettel egészül ki:

„VI/A. FEJEZET

AZ AJÁNLOTT MEGYEI ÖVEZETEKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK

Tanyás térség övezete

27/B. § A megye területrendezési tervében tanyás térség övezete kijelölhető, amelybe Bács-Kiskun megye, Békés megye, Csongrád megye, Hajdú-Bihar megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye összes települése, továbbá Pest megye Ceglédi, Dabasi, Gyáli, Monori, Nagykátai, Nagykőrösi, Ráckevei, Szigetszentmiklósi és Vecsési járások tanyás települései sorolhatók be.

Tájrehabilitációt igénylő terület övezete

27/C. § (1) A megye területrendezési tervében tájrehabilitációt igénylő terület övezete kijelölhető.

(2) A megye területrendezési terve rendelkezhet az övezet által érintett terület újrahasznosítási céljáról.

(3) Az újrahasznosítási cél figyelembevételével a megye területrendezési terve rendelkezhet arról, hogy az övezet által érintett területet a településrendezési eszközök készítése során milyen területfelhasználási egységbe kell sorolni.

Szélerőműpark telepítéséhez vizsgálat alá vonható terület övezete

27/D. § (1) A megye területrendezési tervében szélerőműpark telepítéséhez vizsgálat alá vonható terület övezete kijelölhető.

(2) A megye területrendezési terve – a települési térség védelme érdekében – a belterület határától legalább 1000 m, de legfeljebb 2000 m védőtávolságot határozhat meg, amelyen belül szélerőműpark nem létesíthető.

Térségi árvízi kockázatkezelési terület övezete

27/E. § (1) A megye területrendezési tervében térségi árvízi kockázatkezelési terület övezete kijelölhető.

(2) A megye területrendezési terve rendelkezhet arról, hogy az övezet által érintett települések településrendezési eszközeit az Országos Árvízi Kockázatkezelési Konceptió és a kockázatkezelési tervek figyelembevételével kell elkészíteni.

(3) A megye rendelkezhet az övezet területén az árvízi kockázatot csökkentő települési területfelhasználási egységek alkalmazásáról.”

31. § Az OTrT. 29. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„29. § Az Országos Területrendezési Terv felülvizsgálata legalább 7 évente történik.”

32. § Az OTrT. 30. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„30. § (1) E törvény rendelkezéseit alkalmazni kell:

- a) a kiemelt térségi területrendezési terv készítése és elfogadása során,
- b) a megyei területrendezési terv készítése és elfogadása során,
- c) a településrendezési eszközök készítése és elfogadása során.

(2) A kiemelt térségi és a megyei területrendezési terv rendelkezéseit – kivéve, ha a rendelkezés tekintetében a 31/A. § szerinti összhang megteremtése szükséges – alkalmazni kell a településrendezési eszközök készítése és elfogadása során.”

33. § Az OTrT. 31. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„31. § Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg

- a) a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési eszközök készítése során az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek területi érintettségével kapcsolatosan állásfoglalásra kötelezett államigazgatási szervek körét és az eljárás részletes szabályait,
- b) az országos, a kiemelt térségi vagy a megyei területrendezési tervben nem szereplő
 - ba) atomerőműnek nem minősülő erőmű és villamosenergia-átviteli hálózat távvezetékkelemei,
 - bb) a nemzetközi és hazai szénhidrogén- és szén-dioxid-szállítóvezeték elemei,
 - bc) a közlekedési infrastruktúra-hálózat elemei közül a gyorsforgalmi utak, a főutak, valamint az országos vasúti törzshálózat elemei,
 - bd) az egyedi építmények közül a gyorsforgalmi úton, főúton és vasúti törzshálózaton lévő híd a Dunán és a Tiszán, valamint a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükséggtározók területi elhelyezésére vonatkozó területrendezési hatósági eljárás részletes szabályait.”

- 34. §** Az OTrT. a következő 31/A. §-sal egészül ki:
„31/A. § (1) E törvénynek az egyes törvények területrendezéssel összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCXXIX. törvénnyel (a továbbiakban: MTv.) megállapított rendelkezéseivel a megyei területrendezési terveket 2015. december 31-ig összhangba kell hozni.
(2) E törvénynek az MTv.-vel megállapított 1/1–11. mellékletét a hatálybalépést követően indult államigazgatási ügyekben alkalmazni kell.”
- 35. §** Az OTrT. a következő 31/B. §-sal egészül ki:
„31/B. § A kiemelt térségi és a megyei területrendezési terveknek az e törvénnyel való összhangba hozataláig a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál az alábbi átmeneti rendelkezéseket kell alkalmazni:
a) az Országos Szerkezeti Terv által kijelölt országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatokat az e törvénynek az MTv.-vel megállapított 1/1–11. melléklete, 9. § (7) bekezdése, valamint 10. §-a előírásainak alkalmazásával kell kijelölni,
b) a megyei területrendezési tervben megállapított térségi területfelhasználási kategóriákon belül az e törvénynek az MTv.-vel megállapított 6. § (2) bekezdésének előírásait kell alkalmazni,
c) a Budapesti Agglomeráció Területrendezési Tervéről szóló 2005. évi LXIV. törvényben (a továbbiakban: BATrT.) megállapított térségi területfelhasználási kategóriákon belül
ca) a cb) alpont kivételével a BATrT. térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó előírásait,
cb) a vízgazdálkodási térség vonatkozásában az e törvénynek az MTv.-vel megállapított 6. § (2) bekezdés e) pontjának előírását
kell alkalmazni,
d) a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvényben (a továbbiakban: Btv.) megállapított térségi területfelhasználási kategóriákon belül a Btv. térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó előírásait kell alkalmazni,
e) azokat az országos övezeteket, amelyeket a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv alkalmaz, azonban az MTv. megszüntetett, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál nem kell alkalmazni,
f) azokra az országos övezetekre, amelyeket a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv alkalmaz, azonban a rá vonatkozó előírásokat az MTv. módosította, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál e törvénynek az MTv.-vel megállapított övezeti előírásait kell alkalmazni,
g) azokat a kiemelt térségi és megyei övezeteket, amelyeket a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv megállapít, azonban az MTv. megszüntetett, az i) pontban foglaltak kivételével a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál nem kell alkalmazni,
h) azokat a kiemelt térségi és megyei övezeteket, amelyeket a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv megállapít, azonban a rá vonatkozó előírásokat az MTv. módosította, a j) pontban foglaltak figyelembevételével a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál e törvénynek az MTv.-vel megállapított övezeti előírásaival kell alkalmazni,
i) a Btv.-ben egyedileg megállapított kiemelt térségi övezetekre – ideértve az MTv. által megszüntetett térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetét, történeti települési terület övezetét, térségi jelentőségű komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezetét, valamint a vízerózióknak kitett terület övezetét – a Btv. övezeti előírásait kell alkalmazni,
j) a Btv.-ben megállapított kiemelt térségi övezetek vonatkozásában, amelyeknek előírásait az MTv. módosította, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál az e törvénynek az MTv.-vel megállapított övezeti előírásait a Btv. kiemelt térségi övezeti előírásaival együtt kell alkalmazni,
k) a BATrT.-ban megállapított kiemelt térségi övezetek vonatkozásában, ha e törvénynek az MTv.-vel megállapított kiemelt övezeti előírásaitól eltérő előírást tartalmaznak, a BATrT. kiemelt térségi övezeti előírásait kell alkalmazni,
l) azon új országos, kiemelt térségi és megyei övezeteket, amelyeket az MTv. állapított meg, azonban a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben még nem kerültek alkalmazásra, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál e törvénynek az MTv.-vel megállapított 12/A. § (1) bekezdése és övezeti előírásai szerint kell lehatárolni és alkalmazni.”
- 36. §** Az OTrT.
a) 1/1–12. számú melléklete helyébe az 1/1–1/12. melléklet,
b) 2. számú melléklete helyébe a 2. melléklet,
c) 3/1–4. számú melléklete helyébe a 3/1–3/4. melléklet,

- d) 3/5. számú melléklete helyébe a 3/5. melléklet,
- e) 3/6–9. számú melléklete helyébe a 3/6–3/9. melléklet lép.

37. § Az OTrT.

- a) 4. § (5) bekezdésében az „, illetőleg” szövegrész helyébe az „és”,
- b) 10. § (1) bekezdésében az „1/4–7. és 1/11. számú” szövegrész helyébe az „1/5–1/7”,
- c) 10. § (2) bekezdésében az „1/1–3. számú” szövegrész helyébe az „1/1–1/4.”,
- d) 12. § (1) bekezdés e) pontjában és 1/12. mellékletében foglalt táblázat 7. sorában az „országos jelentőségű tájképvédelmi” szövegrész helyébe a „tájkepvédelmi szempontból kiemelten kezelendő”,
- e) 32. §-ában a „2. § 25a. pontja és 9/B. § (1) bekezdése” szövegrész helyébe a „2. § 24. pontja” szöveg lép.

38. § Hatályát veszti az OTrT.

- a) 2. § 22. pontja,
- b) 9/B. §-a,
- c) 12. § (2) bekezdés i) pontja,
- d) 16/A. §-a és 16/B. §-a és az e §-okat megelőző alcímek,
- e) 17. § (3) és (5) bekezdése,
- f) 18. § (3) bekezdése,
- g) 20. §-a, 22. §-a és az e §-okat megelőző alcímek,
- h) 21. §-a és az azt megelőző alcím,
- i) 22/A. §-a és 22/B. §-a és az e §-okat megelőző alcímek,
- j) 24. §-a és az azt megelőző alcím,
- k) 26. §-a és 27. §-a és az e §-okat megelőző alcímek,
- l) 1/12. mellékletében foglalt táblázat B:16 mezője,
- m) 3/10–3/11. számú melléklete.

4. Záró rendelkezések

- 39. §** (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – 2014. január 1-jén lép hatályba.
- (2) A 3. § (2) bekezdése, a 18. §, a 36. § d) pontja, a 37. § d) pontja, valamint a 38. § a), c), h) és l) pontja 2014. december 30-án lép hatályba.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1/1. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez

„1/1. melléklet a 2003. évi XXVI. törvényhez

Az országos közúthálózat gyorsforgalmi és főúti elemei, valamint a fővárosi térszerkezetet meghatározó főutak

(A térség e mellékletben a település közigazgatási területét és annak 10 kilométeres környezetét jelenti)

1. Gyorsforgalmi utak

	A	B
1.	M0:	Budaörs – Budakeszi – Nagykovácsi – Budapest [II. ker.] – Solymár – Pilisborosjenő – Üröm – Budakalász – Budapest [III. ker.] – Szigetmonostor – Budapest [IV. ker.] – Dunakeszi – Budapest [XV. ker.] – Fót – Csömör – Budapest [XVI. ker.] – Kistarcsa – Nagytarcsa – Budapest [XVII. ker.] – Ecser – Üllő – Vecsés – Gyál – Budapest [XXIII. ker.] – Dunaharaszti – Szigetszentmiklós – Budapest [XXII. ker.] – Diósd – Törökbálint – Batorbágy – Budaörs (Az M0 nyugati szektorában a nyomvonalat környezeti hatásvizsgálat alapján, a védett természeti területen – ahol szükséges – alagútban kell vezetni.)
2.		M1, M3, M4, M5, M7 fővárosi bevezető (M0-on belüli autópálya besorolású) szakaszai
3.	M1:	Budaörs (M0) – Győr – Hegyeshalom – (Ausztria)
4.	M10:	Budapest térsége (M0) – Esztergom – (Szlovákia)
5.	M15:	Levél (M1) – Rajka – (Szlovákia)
6.	M19:	Bőny (M1) – Győr (1. sz. főút)
7.	M2:	Budapest (M0) – Vác – Rétság – Hont – (Szlovákia)
8.	M25:	Füzesabony térsége (M3) – Eger
9.	M3:	Budapest (M0) – Hatvan – Füzesabony – Polgár – Görbeháza – Nyíregyháza – Vásárosnamény – Beregdaróc – (Ukrajna)
10.	M30:	Mezőcsát térsége (M3) – Miskolc – Encs – Tornyosnémeti – (Szlovákia)
11.	M31:	Nagytarcsa térsége (M0) – Kistarcsa – Kerepes – Gödöllő térsége (M3)
12.	M34:	Vásárosnamény térsége (M3) – Záhony térsége – (Ukrajna)
13.	M35:	Görbeháza (M3) – Debrecen – Berettyóújfalu térsége (M4)
14.	M38:	Záhony térsége (M34) – (Szlovákia)
15.	M4:	Üllő (M0) – Szolnok – Püspökladány – Berettyóújfalu – Nagykereki – (Románia)
16.	M43:	Szeged (M5) – Csanádpalota – (Románia)
17.	M44:	Kecskemét térsége (M8) – Békéscsaba – Gyula – (Románia)
18.	M47:	Berettyóújfalu térsége (M4) – Békéscsaba – Algyő térsége (M43)
19.	M49:	Kántorjánosi térsége (M3) – Csenger térsége – (Románia)
20.	M5:	Gyál (M0) – Kecskemét – Kiskunfélegyháza – Szeged – Röske – (Szerbia)
21.	M6:	Budapest (M0) – Dunaújváros – Szekszárd – Bóly – Ivándárda térsége – (Horvátország)
22.	M60:	Bóly térsége (M6) – Pécs térsége – Drávatamási térsége – (Horvátország)
23.	M7:	Törökbálint (M0) – Székesfehérvár – Siófok – Balatonszentgyörgy – Nagykanizsa – Letenye – (Horvátország)
24.	M70:	Letenye (M7) – Tornyiszentmiklós – (Szlovénia)
25.	M75:	Balatonszentgyörgy térsége (M7) – Sármellék – Pacsa térsége (M9)
26.	M8:	(Ausztria) – Szentgotthárd térsége – Veszprém – Enying térsége – Sárbogárd térsége – Dunaújváros – Kecskemét térsége – Szolnok – Füzesabony térsége (M3)
27.	M85:	Győr térsége (M1) – Csorna – Nagycenk – Sopron – (Ausztria)
28.	M86:	Szombathely térsége – Csorna – Mosonmagyaróvár térsége (M1)
29.	M9:	Nagycenk (M85) – Szombathely térsége – Püspökmolnári térsége – Zalaegerszeg térsége – Nagykanizsa – Inke térsége – Kaposvár – Dombóvár – Szekszárd térsége – Szeged (M5)

2. Főutak

2.1. A főúthálózat elemei (A 3 km-nél rövidebb hálózati összekötő szerepű, de önálló számjellel ellátott főúti elemeket a felsorolás nem tartalmazza.)

	A	B
1.	1. sz. főút:	Budapest – Tatabánya – Tata – Komárom – Győr – Mosonmagyaróvár – Hegyeshalom – (Ausztria)
2.	2. sz. főút:	Budapest – Dunakeszi – Vác – Rétság – Hont – (Szlovákia)
3.	3. sz. főút:	Budapest – Hatvan – Gyöngyös – Füzesabony – Mezőkövesd – Miskolc – Szikszó – Encs – Tornyosnémeti – (Szlovákia)
4.	4. sz. főút:	Budapest – Cegléd – Szolnok – Püspökladány – Debrecen – Hajdúhadház – Nyíregyháza – Kisvárd – Záhony – (Ukrajna)
5.	5. sz. főút:	Budapest – Dabas – Kecskemét – Kiskunfélegyháza – Szeged – Röszke – (Szerbia)
6.	6. sz. főút:	Budapest – Dunaújváros – Szekszárd – Pécs – Barcs – (Horvátország)
7.	7. sz. főút:	Budapest – Székesfehérvár – Siófok – Nagykanizsa – Letenye – (Horvátország)
8.	8. sz. főút:	Székesfehérvár (M7) – Veszprém (M8); Vashosszúfalu (M8) – Vasvár – Körmend – Szentgotthárd – (Ausztria)
9.	10. sz. főút:	Budapest – Pilisvörösvár – Piliscsaba – Dorog – Nyergesújfalu – Dunaalmás (1. sz. főút)
10.	101. sz. főút:	Újhartyán (M5) – Százhalombatta – Zsámbék – Keszthely térsége (M10)
11.	11. sz. főút:	Budapest – Szentendre – Visegrád – Esztergom (117. sz. főút)
12.	111. sz. főút:	Esztergom (11. sz. főút) – Dorog (10. sz. főút)
13.	117. sz. főút:	Esztergom (111. sz. főút) – Tát (10. sz. főút)
14.	12. sz. főút:	Vác (2. sz. főút) – Nagymaros – Szob
15.	13. sz. főút:	(Szlovákia) – Komárom – Kisbér (81. sz. főút)
16.	15. sz. főút:	Mosonmagyaróvár (1. sz. főút) – Rajka – (Szlovákia)
17.	21. sz. főút:	Hatvan (3. sz. főút) – Salgótarján – Somoskőújfalu – (Szlovákia)
18.	212. sz. főút:	Rétság térsége (2. sz. főút) – Jobbágyi – Szurdokpüspöki térsége – Gyöngyös (3. sz. főút)
19.	22. sz. főút:	Bánk (2. sz. főút) – Balassagyarmat – Salgótarján (21. sz. főút)
20.	222. sz. főút:	Balassagyarmat (22. sz. főút) – (Szlovákia)
21.	23. sz. főút:	Bátonyterenye (21. sz. főút) –Tarnalelesz (25. sz. főút)
22.	24. sz. főút:	Gyöngyös (3. sz. főút) – Parád – Eger (25. sz. főút)
23.	25. sz. főút:	Kerecsend (3. sz. főút) – Eger – Bánréve (26. sz. főút)
24.	26. sz. főút:	Miskolc (3. sz. főút) – Sajószentpéter – Kazincbarcika térsége – Bánréve – (Szlovákia)
25.	27. sz. főút:	Sajószentpéter (26. sz. főút) – Edelény – Tornaádaska térsége – (Szlovákia)
26.	304. sz. főút:	Miskolc (M30) – Miskolc (3. sz. főút)
27.	31. sz. főút:	Ecser (M0) – Süllyás – Kóka – Nagykáta – Jászberény – Dormánd (33. sz. főút)
28.	311. sz. főút:	Nagykáta – Cegléd (4. sz. főút)
29.	32. sz. főút:	Hatvan (M3) – Jászberény – Szolnok (M4)
30.	33. sz. főút:	Füzesabony (3. sz. főút) – Tiszafüred – Debrecen (M35)
31.	34. sz. főút:	Polgár (M3) – Tiszafüred – Kunhegyes – Fegyvernek (4. sz. főút)
32.	35. sz. főút:	Nyékládháza (3. sz. főút) – Polgár – Debrecen (4. sz. főút)
33.	36. sz. főút:	Polgár (35. sz. főút) – Nyírtura (4. sz. főút)
34.	37. sz. főút:	Felsőzsolca (3. sz. főút) – Szerencs – Sátoraljaújhely – (Szlovákia)
35.	38. sz. főút:	Tiszanagyfalu (39. sz. főút) – Nyíregyháza (M3)
36.	381. sz. főút:	Sárospatak (37. sz. főút) – Cigánd – Kisvárd – Vásárosnamény – Tivadar – Fehérgyarmat (491. sz. főút)

37.	39. sz. főút:	Tiszanagyfalu (38. sz. főút) – Mád – Encs térsége (3. sz. főút)
38.	405. sz. főút:	Albertirsa (4. sz. főút) – Újhartyán (M5)
39.	41. sz. főút:	Nyíregyháza (4. sz. főút) – Vásárosnamény – Beregsurány – (Ukrajna)
40.	42. sz. főút:	Püspökladány (4. sz. főút) – Berettyóújfalú – Ártánd – (Románia)
41.	43. sz. főút:	Szeged – Makó – Nagylak – (Románia)
42.	431. sz. főút:	Kiszombor (43. sz. főút) – (Románia)
43.	44. sz. főút:	Kecskemét (5. sz. főút) – Békéscsaba (M44)
44.	441. sz. főút:	Cegléd (4. sz. főút) – Nagykőrös – Kecskemét
45.	442. sz. főút:	Szolnok (4. sz. főút) – Martfű – Tiszaföldvár – Kunszentmárton (44. sz. főút)
46.	443. sz. főút:	Gyomaendrőd (46. sz. főút) – Szarvas (44. sz. főút)
47.	445. sz. főút:	Kecskemét (M5) – Kecskemét (44. sz. főút)
48.	45. sz. főút:	Kunszentmárton (44. sz. főút) – Szentés – Hódmezővásárhely (M47)
49.	451. sz. főút:	Kiskunfélegyháza (5. sz. főút) – Csongrád – Szentés (45. sz. főút)
50.	46. sz. főút:	Törökszentmiklós (4. sz. főút) – Mezőtúr – Gyomaendrőd – Mezőberény (47. sz. főút)
51.	47. sz. főút:	Debrecen (4. sz. főút) – Berettyóújfalú – Mezőberény – Békéscsaba (M44)
52.	471. sz. főút:	Debrecen (48. sz. főút) – Mátészalka (49. sz. főút)
53.	48. sz. főút:	Debrecen (47. sz. főút) – Nyírábrány – (Románia)
54.	49. sz. főút:	Rohod (41. sz. főút) – Mátészalka – Csengersima – (Románia)
55.	491. sz. főút:	Győrtelek (49. sz. főút) – Tiszabecs – (Ukrajna)
56.	51. sz. főút:	Budapest (M0) – Kalocsa – Baja – Hercegszántó – (Szerbia)
57.	52. sz. főút:	Kecskemét (M5) – Solt – Dunaföldvár (6. sz. főút)
58.	53. sz. főút:	Solt (52. sz. főút) – Kiskunhalas – Tompa – (Szerbia)
59.	54. sz. főút:	Kecskemét (5. sz. főút) – Soltvadkert – Sükösd (51. sz. főút)
60.	55. sz. főút:	Szeged – Baja – Bátaszék (M6)
61.	56. sz. főút:	Szekszárd (6. sz. főút) – Mohács – Udvar – (Horvátország)
62.	57. sz. főút:	Mohács (56. sz. főút) – Pécs térsége (6. sz. főút)
63.	58. sz. főút:	Pécs (6. sz. főút) – Harkány – Drávaszabolcs – (Horvátország)
64.	61. sz. főút:	Dunaföldvár (6. sz. főút) – Dombóvár – Kaposvár – Nagykanizsa (7. sz. főút)
65.	62. sz. főút:	Dunaújváros (6. sz. főút) – Székesfehérvár (7. sz. főút)
66.	63. sz. főút:	Tolna (6. sz. főút) – Sárbogárd – Székesfehérvár (M7)
67.	64. sz. főút:	Simontornya (61. sz. főút) – Balatonvilágos (7. sz. főút)
68.	65. sz. főút:	Szekszárd (6. sz. főút) – Tamási – Siófok (7. sz. főút)
69.	651. sz. főút:	Nagykónyi (61. sz. főút) – Irgszemcse (65. sz. főút)
70.	66. sz. főút:	Pécs (6. sz. főút) – Sásd – Kospol (61. sz. főút)
71.	67. sz. főút:	(Horvátország) – Zala – Sellye – Szigetvár – Kaposvár – Látvány – Balatonszemes (7. sz. főút)
72.	68. sz. főút:	Barcs (6. sz. főút) – Nagyatád – Balatonberény (7. sz. főút)
73.	681. sz. főút:	Nagyatád (68. sz. főút) – Berzence – (Horvátország)
74.	71. sz. főút:	Lepsény (7. sz. főút) – Balatonfüred – Keszthely (76. sz. főút)
75.	72. sz. főút:	Balatonfűzfő (71. sz. főút) – Veszprém (8. sz. főút)
76.	73. sz. főút:	Csopak (71. sz. főút) – Veszprém (8. sz. főút)
77.	74. sz. főút:	Nagykanizsa (7. sz. főút) – Zalaegerszeg – Vasvár (8. sz. főút)
78.	75. sz. főút:	Alsópáhok (76. sz. főút) – Rádics (86. sz. főút)
79.	76. sz. főút:	Balatonszentgyörgy (7. sz. főút) – Hévíz – Zalaegerszeg – Nádassd (86. sz. főút)
80.	77. sz. főút:	Veszprém (8. sz. főút) – Tapolca – Keszthely (71. sz. főút)

81.	81. sz. főút:	Székesfehérvár térsége (8. sz. főút) – Kisbér – Győr – Vámoszabadi térsége – (Szlovákia)
82.	810. sz. főút	Székesfehérvár (7. sz. főút) – Magyaralmás (81. sz. főút)
83.	811. sz. főút:	Székesfehérvár (7. sz. főút) – Zámoly – Csákvár – Felcsút – Óbarok (1. sz. főút)
84.	82. sz. főút:	Veszprém térsége (8. sz. főút) – Zirc – Győr (M1)
85.	83. sz. főút:	Városlőd (M8) – Pápa – Győr (1. sz. főút)
86.	84. sz. főút:	Balatonederics (71. sz. főút) – Sárvár – Sopron – (Ausztria)
87.	85. sz. főút:	Győr térsége (81. sz. főút) – Csorna – Kapuvár – Nagycenk (84. sz. főút)
88.	86. sz. főút:	(Szlovénia) – Rédics – Zalabaksa – Zalalövő – Körmend – Szombathely – Csorna – Mosonmagyaróvár (1. sz. főút)
89.	861. sz. főút	Kópháza (84. sz. főút) – (Ausztria)
90.	87. sz. főút:	Kám (8. sz. főút) – Szombathely – Kőszeg – (Ausztria)
91.	88. sz. főút:	Vát (86. sz. főút) – Sárvár (84. sz. főút) – Celldömölk térsége – Pápa – Kisbér – Oroszlány térsége – Környe – Tatabánya – Tát (10. sz. főút)
92.	89. sz. főút:	Gencsapáti (87. sz. főút) – Bucsú – (Ausztria)
93.		M1, M3, M4, M5, M7 fővárosi bevezető főút besorolású szakaszai
94.		Budapest térszerkezetet meghatározó főútjai
95.		(Ausztria) – Fertőd – Fertőszentmiklós térsége (85. sz. főút)
96.		Mosonmagyaróvár (M1) – Mosonmagyaróvár (1. sz. főút)
97.		Rábacsanak térsége (86. sz. főút) – Pápa (83. sz. főút)
98.		Jánossomorja (86. sz. főút) – (Ausztria)
99.		Győr (M19) – Gönyű (1. sz. főút)
100.		Pápa (83. sz. főút) – Devecser – Tapolca (77. sz. főút)
101.		(Szlovénia) – Bajánsenye – Zalalövő – Zalaszentgyörgy térsége (76. sz. főút)
102.		Lenti térsége (75. sz. főút) – Tornyiszentmiklós (M70)
103.		Devecser – Sümeg – Keszthely (71. sz. főút)
104.		Veszprém térsége (72. sz. főút) – Litér (M8)
105.		Mór (81. sz. főút) – Oroszlány térsége
106.		Sávoly (M7) – Marcali – Somogyvár – Gamás – Törökkoppány – Nagykónyi (61. sz. főút)
107.		Iharosberény térsége (61. sz. főút) – Gyékényes térsége – (Horvátország)
108.		Pécs térsége (6. sz. főút) – Vajszló
109.		Kozármisleny (M6) – Kozármisleny (6. sz. főút)
110.		Darány (6. sz. főút) – Sellye – Harkány – Siklós – Villány – Udvar térsége (56. sz. főút)
111.		Köblény térsége (M9) – Komló térsége (66. sz. főút)
112.		Dávod térsége (51. sz. főút) – Mohács (56. sz. főút)
113.		Kalocsa (51. sz. főút) – Kecel (54. sz. főút)
114.		Soltvadkert (53. sz. főút) – Kiskunmajsa – Kistelek – Mindszent – Derekegyház – Nagymágocs – Orosháza (M47)
115.		Szabadegyháza (62. sz. főút) – Adony – Ráckeve – Kiskunlacháza (51. sz. főút)
116.		Szigetszentmiklós (M0) – Ráckeve
117.		Gödöllő (3. sz. főút) – Vác térsége – Tahitótfalu (11. sz. főút)
118.		Albertirsa (4. sz. főút) – Tápiószentmárton – Nagykáta – Jászfényszaru (32. sz. főút)
119.		Jászberény (32. sz. főút) – Gyöngyös (3. sz. főút)
120.		Szécsény térsége (22. sz. főút) – Nógrádszakál – (Szlovákia)
121.		Pétervására (23. sz. főút) – Sirok (24. sz. főút)

122.		Karácsond térsége (3. sz. főút) – Heves – Kisköre – Kunhegyes – Kenderes (4. sz. főút)
123.		Tiszafüred (33. sz. főút) – Tiszaörs (34. sz. főút)
124.		Törökszentmiklós (46. sz. főút) – Martfű térsége (442. sz. főút)
125.		Kiskunfélegyháza (5. sz. főút) – Kiskunhalas – Mélykút – Kunbaja – (Szerbia)
126.		Hódmezővásárhely (M47) – Kübekháza térsége (Szerbia/Románia)
127.		Hódmezővásárhely (M47) – Makó (43. sz. főút)
128.		Szarvas (44. sz. főút) – Orosháza – Mezőkovácsháza – Battonya – (Románia)
129.		Békés (47. sz. főút) – Doboz – Sarkad – Méhkerék térsége – (Románia)
130.		Békéscsaba (M44) – Doboz
131.		Békéscsaba – Medgyesegyháza – Mezőkovácsháza
132.		Kisújszállás (4. sz. főút) – Túrkeve – Mezőtúr – Szarvas (44. sz. főút)
133.		Kunmadaras (34. sz. főút) – Karcag – Füzesgyarmat – Szeghalom (47. sz. főút)
134.		Rakamaz térsége (38. sz. főút) – Tiszavasvári – Hajdúböszörmény (35. sz. főút)
135.		Cigánd – Pácin – (Szlovákia)
136.		Nyíregyháza térsége (M3) – Nyírbátor – Vállaj – (Románia)
137.		Csökmő térsége (47. sz. főút) – Körösnagyharsány – (Románia)

2.2. Főutak tervezett településselkerülő szakaszai (A felsorolás nem tartalmazza azokat az elkerüléseket, amelyek a gyorsforgalmi utak részét fogják képezni.)

	A	B
1.	1. sz. főút:	Tatabánya, Vértesszőlős, Tata, Almásfüzitő, Komárom, Abda, Öttevény
2.	3. sz. főút:	Gödöllő
3.	4. sz. főút:	Törökszentmiklós, Újfehértó
4.	5. sz. főút:	Örkény, Kistelek
5.	6. sz. főút:	Pécs, Szigetvár
6.	7. sz. főút:	Martonvásár, Kápolnásnyék, Velence, Gárdony
7.	8. sz. főút:	Székesfehérvár, Várpalota
8.	10. sz. főút:	Nyergesújfalu, Lábatlan
9.	11. sz. főút:	Pilismarót
10.	22. sz. főút:	Érsekudkert, Balassagyarmat, Őrhalom, Szécsény, Endrefalva, Szalmatercs, Karancsság, Ságújfalu, Kishartyán
11.	23. sz. főút:	Bátonyterenye, Nemti, Pétervására, Bükkcenterzsébet, Tarnalelesz
12.	25. sz. főút:	Szentdomonkos, Ózd, Sajópüspöki, Bánréve
13.	26. sz. főút:	Sajószentpéter, Berente, Kazincbarcika, Vadna, Dubicsány, Putnok
14.	27. sz. főút:	Edelény
15.	31. sz. főút:	Nagykátá, Jászfákóhalma, Jászapáti
16.	311. sz. főút:	Cegléd
17.	32. sz. főút:	Pusztamonostor, Jászberény, Jásztelek, Alattyán, Jánoshida, Jászsós-szentgyörgy
18.	33. sz. főút:	Dormánd, Besenőtelek
19.	35. sz. főút:	Nagycsécs, Sajószöged
20.	36. sz. főút:	Tiszavasvári
21.	37. sz. főút:	Szerencs, Sátoraljaújhely
22.	38. sz. főút:	Nyírtelek, Nyíregyháza
23.	41. sz. főút:	Vásárosnamény
24.	42. sz. főút:	Berettyóújfalu
25.	43. sz. főút:	Makó
26.	441. sz. főút:	Cegléd, Nagykőrös

27.	442. sz. főút:	Szolnok, Rákóczi falva, Rákócziújfaló
28.	45. sz. főút:	Kunszentmárton, Szentés
29.	46. sz. főút:	Mezőtúr, Gyomaendrőd
30.	471. sz. főút:	Hajdúsámson, Nyíradony, Nyírmihálydi, Nyírbogát, Nyírbátor, Nyírmeggyes
31.	51. sz. főút:	Kiskunlacháza, Dömsöd, Solt, Harta, Dunapataj, Kalocsa, Bátya, Sükösd, Érsekcsanád, Baja, Nagybaracska
32.	52. sz. főút:	Solt
33.	53. sz. főút:	Akaszto, Kiskőrös, Soltvadkert, Kiskunhalas, Tompa
34.	54. sz. főút:	Jakabszállás, Bócsa, Kecel, Császártöltés
35.	55. sz. főút:	Pörboly, Csávoly, Felsőszentiván, Tataháza, Mélykút, Mórahalom
36.	58. sz. főút:	Szalánta, Túrony
37.	61. sz. főút:	Cece, Simontornya, Tolnanémedi, Pincehely, Tamási, Nagykónyi, Dombóvár, Kapospala, Iharosberény, Nagykanizsa
38.	62. sz. főút:	Szabadegyháza, Seregélyes
39.	63. sz. főút:	Nagydorog, Bikács, Cece, Sárbogárd, Sárkeresztúr, Aba
40.	65. sz. főút:	Tamási, Iregszemcse, Ságvár, Siófok
41.	67. sz. főút:	Szentlászló, Kaposvár, Somogyaszaló, Mernye, Somogybabod
42.	68. sz. főút:	Lábod, Nagyatád, Böhönye, Mesztegnyő, Kelevíz, Marcali, Kéthely
43.	71. sz. főút:	Keszthely
44.	74. sz. főút:	Egervár
45.	75. sz. főút:	Pacsa, Zalaszentmihály, Bak, Zalatárnok, Nova, Lenti
46.	76. sz. főút:	Keszthely, Alsópáhok, Felsőpáhok, Szentgyörgyvár, Nagypapornak, Bagod, Hagyárosbörönd, Hegyhátsál, Katafa
47.	81. sz. főút:	Székesfehérvár, Kisbér, Ászár, Mezőörs, Pér
48.	82. sz. főút:	Veszprém, Eplény, Zirc, Veszprémmarsány, Ravasz, Écs, Nyúl
49.	83. sz. főút:	Takácsi, Gyarmat, Tét [Szentkút], Tét, Győrszemere
50.	84. sz. főút:	Sümege, Rábapály, Simaság, Újkér
51.	86. sz. főút:	Zalabaksa, Kálócfa, Kozmadombja, Zalalövő, Nádasd, Egyházasköröc, Kisunyor, Balogunyor, Szombathely, Mosonmagyaróvár
52.	87. sz. főút:	Táplánszentkereszt, Szombathely, Gyöngyösfaló, Lukácsfaló, Kőszeg

"

1/2. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez

„1/2. melléklet a 2003. évi XXVI. törvényhez

A gyorsforgalmi és főúthálózat, a fővárosi térszerkezetet meghatározó főutak, valamint a vasúti törzshálózat nagy hídjai a Dunán és a Tiszán

(A térség e mellékletben a település közigazgatási területét és annak 10 kilométeres környezetét jelenti)

1. Duna-hidak

1.1. Közúti hidak

	A	B
1.	Vámosszabadi térsége – (Szlovákia)	81. sz. főút
2.	Komárom – (Szlovákia)	13. sz. főút
3.	Esztergom – (Szlovákia)	M10
4.	Vác – Tahitótfalu	(új főút)

5.	Szigetmonostor – Budapest [IV. ker.]	M0 észak
6.	Budapest [III. ker.] – Budapest [XIII. ker.]	Aquincumi híd
7.	Budapest [III. ker.] – Budapest [XIII. ker.]	Árpád-híd
8.	Budapest [XI. ker.] – Budapest [IX. ker.]	Rákóczi-híd
9.	Budapest [XI. ker.] – Budapest [XXI. ker.]	Albertfalvai híd
10.	Budapest [XXII. ker.] – Szigetszentmiklós	M0 dél
11.	Százhalombatta–Tököl	101. sz. főút
12.	Adony – Ráckeve	(új főút)
13.	Dunaújváros – Dunavecse	M8
14.	Dunaföldvár – Solt	52. sz. főút
15.	Bogyiszló – Fajsz	M9
16.	Baja	55. sz. főút
17.	Mohács	(új főút)

1.2. Vasúti hidak

1.	Komárom – (Szlovákia)
2.	Budapest [III. ker.] – Budapest [IV. ker.]
3.	Budapest [XI. ker.] – Budapest [IX. ker.]
4.	Ercsi – Ráckeve térsége
5.	Baja

2. Tisza-hidak

2.1. Közúti hidak

	A	B
1.	Tivadar – Kisar	381. sz. főút
2.	Nagyvarsány – Tiszaszalka	(M3)
3.	Vásárosnamény	41. sz. főút
4.	Záhony – (Ukrajna)	4. sz. főút
5.	Záhony térsége – (Ukrajna)	(M34)
6.	Záhony térsége – (Szlovákia)	(M38)
7.	Cigánd – Tiszakajár	381. sz. főút
8.	Tokaj – Tiszanagyfalu	39. sz. főút
9.	Tiszaújváros	35. sz. főút
10.	Polgár – Oszlár	M3
11.	Tiszafüred – Poroszló	33. sz. főút
12.	Kisköre – Tiszaabony	(új főút)
13.	Tiszapüspöki – Besenyszög	(M4)
14.	Szolnok	4. sz. főút
15.	Tiszaug – Lakitelek	(M44)
16.	Csongrád – Szentés	451. sz. főút
17.	Mindszent – Baks	(új főút)
18.	Algyő	M47
19.	Szeged – Algyő	M43
20.	Szeged	43. sz. főút

2.2. Vasúti hidak

1.	Záhony térsége a nagy sebességű vasútvonalon
2.	Eperjeske – (Ukrajna)
3.	Záhony – (Ukrajna)
4.	Tokaj – Rakamaz
5.	Tiszafüred – Poroszló
6.	Szolnok térsége a nagy sebességű vasútvonalon
7.	Szolnok – Szajol
8.	Algyő
9.	Szeged a nagy sebességű vasútvonalon
10.	Szeged, a Szeged – (Szerbia) – (Románia) kapcsolat helyreállítás egyesített vasúti közúti híddal

„

1/3. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez

„1/3. melléklet a 2003. évi XXVI. törvényhez

Határmetszések a gyorsforgalmi és főúthálózaton, valamint az országos vasúti törzshálózaton

(A térség e mellékletben a település közigazgatási területét és annak 10 kilométeres környezetét jelenti)

1. Határmetszés a gyorsforgalmi és főúthálózaton

	A	B
1.	Szlovákia felé:	
2.	Rajka	M15
3.	Rajka	15. sz. főút
4.	Vámosszabadi térsége	81. sz. főút
5.	Komárom	13. sz. főút
6.	Esztergom	M10
7.	Hont [Parassapuszta]	2. sz. főút
8.	Hont térsége	M2
9.	Balassagyarmat	222. sz. főút
10.	Nógrádszakál	új főút
11.	Somoskőújfalu	21. sz. főút
12.	Bánréve	26. sz. főút
13.	Tornanádaska térsége	27. sz. főút
14.	Tornyosnémeti	M30
15.	Tornyosnémeti	3. sz. főút
16.	Sátoraljaújhely	37. sz. főút
17.	Pácin	új főút
18.	Záhony térsége	M38
19.	Ukrajna felé:	
20.	Záhony	4. sz. főút
21.	Záhony térsége	M34
22.	Beregdaróc	M3
23.	Beregsurány	41. sz. főút
24.	Tiszabecs	491. sz. főút
25.	Románia felé:	
26.	Csengersima	49. sz. főút

27.	Csenger térsége	M49
28.	Vállaj	új főút
29.	Nyírábrány	48. sz. főút
30.	Nagykerek térsége	M4
31.	Ártánd	42. sz. főút
32.	Körösnagyharsány	új főút
33.	Méhkerék térsége	új főút
34.	Gyula	M44
35.	Battonya	új főút
36.	Csanádpalota	M43
37.	Nagylak	43. sz. főút
38.	Kiszombor	431. sz. főút
39.	Kübekháza térsége	új főút
40.	Szerbia felé:	
41.	Kübekháza térsége	új főút
42.	Röszke	5. sz. főút
43.	Röszke	M5
44.	Tompa	53. sz. főút
45.	Kunbaja	új főút
46.	Hercegszántó	51. sz. főút
47.	Horvátország felé:	
48.	Udvar	56. sz. főút
49.	Ivándárda térsége	M6
50.	Drávaszabolcs	58. sz. főút
51.	Zaláta	67. sz. főút
52.	Drávatamási	M60
53.	Barcs	6. sz. főút
54.	Berzence	681. sz. főút
55.	Gyékényes térsége	új főút
56.	Letenye	M7
57.	Letenye	7. sz. főút
58.	Szlovénia felé:	
59.	Tornyiszentmiklós	M70
60.	Rédics	86. sz. főút
61.	Bajánsenye	új főút
62.	Ausztria felé:	
63.	Szentgotthárd térsége	M8
64.	Szentgotthárd [Rábfüzes]	8. sz. főút
65.	Bucsu	89. sz. főút
66.	Kőszeg	87. sz. főút
67.	Kópháza	861. sz. főút
68.	Sopron	84. sz. főút
69.	Sopron	M85
70.	Fertőd	új főút
71.	Jánossomorja	új főút
72.	Hegyeshalom	M1
73.	Hegyeshalom	1. sz. főút

2. Határmetszés a tervezett nagy sebességű vasútvonalakon

1.	Hegyeshalom térsége és Rajka térsége
2.	Záhony térsége
3.	Röszke és Kübekháza
4.	Gyékényes térsége

3. Határmetszés az egyéb országos vasúti törzshálózaton

1.	Szlovákia felé:
2.	Rajka
3.	Komárom
4.	Szob
5.	Nógrádszakál
6.	Ipolytarnóc
7.	Somoskőújfalu
8.	Bánréve
9.	Hídvégardó
10.	Hidasnémeti
11.	Sátoraljaújhely
12.	Ukrajna felé:
13.	Záhony
14.	Eperjeske
15.	Románia felé:
16.	Vállaj [Ágerdómajor]
17.	Nyírábrány
18.	Biharkeresztes
19.	Kötegyán
20.	Lőkösháza
21.	Nagylak
22.	Szerbia felé:
23.	Szeged
24.	Röszke
25.	Kelebia
26.	Csikéria
27.	Horvátország felé:
28.	Magyarbóly
29.	Gyékényes
30.	Murakeresztúr
31.	Szlovénia felé:
32.	Bajánsenye
33.	Ausztria felé:
34.	Szentgotthárd
35.	Ágfalva
36.	Sopron
37.	Fertőd
38.	Hegyeshalom

1/4. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez

„1/4. melléklet a 2003. évi XXVI. törvényhez

Országos törzshálózati vasúti pályák

(A térség e mellékletben a település közigazgatási területét és annak 10 kilométeres környezetét jelenti)

1. Nagy sebességű vasútvonalak
 - 1.1. (Ausztria és Szlovákia) – Hegyeshalom térsége és Rajka térsége–Budapest [XI. kerület, Kelenföld] – Budapest [Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér] – Röske és Kübekháza – (Szerbia és Románia)
 - 1.2. (Horvátország) – Gyékényes térsége – Budapest [XI. kerület, Kelenföld] – Budapest [Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér]–Záhony térsége – (Ukrajna)
2. Egyéb országos törzshálózati vasúti pályák
 - 2.1. Budapest [VIII. kerület, Keleti pu.] – Hegyeshalom – (Ausztria)
 - 2.2. Hegyeshalom – Rajka – (Szlovákia)
 - 2.3. Budapest [XIV. kerület, Rákosrendező] – Esztergom
 - 2.4. Komárom – Komárom – (Szlovákia)
 - 2.5. Esztergom – Almásfüzitő
 - 2.6. Székesfehérvár – Komárom
 - 2.7. Győr – Sopron – (Ausztria)
 - 2.8. Fertőszentmiklós – (Ausztria)
 - 2.9. Győr – Celldömölk
 - 2.10. Győr – Veszprém
 - 2.11. Tatabánya – Oroszlány
 - 2.12. Szombathely – Sopron – Ágfalva – (Ausztria)
 - 2.13. Hegyeshalom – Porpác
 - 2.14. Szombathely – Zalaszentiván
 - 2.15. Zalaszentiván – Nagykanizsa
 - 2.16. Székesfehérvár – Szombathely
 - 2.17. Szombathely – Szentgotthárd – (Ausztria)
 - 2.18. Boba – Zalaegerszeg – Őriszentpéter – (Szlovénia)
 - 2.19. Balatonszentgyörgy – Tapolca – Ukk
 - 2.20. Szabadbattyán – Tapolca
 - 2.21. Budapest [I. kerület, Déli pu.] – Székesfehérvár – Nagykanizsa – Murakeresztúr – (Horvátország)
 - 2.22. Érdi elágazás – Tárnok
 - 2.23. Budapest [XI. kerület, Kelenföld] – Pécs
 - 2.24. Dombóvár – Gyékényes – (Horvátország)
 - 2.25. Pusztaszabolcs – Dunaújváros – Paks
 - 2.26. Mezőfalva – Rétszilas
 - 2.27. Székesfehérvár – Pusztaszabolcs
 - 2.28. Sárbogárd – Börgönd
 - 2.29. Rétszilas – Bátaszék
 - 2.30. Murakeresztúr – Gyékényes
 - 2.31. Pécs – Villány
 - 2.32. Villány – Magyarbóly – (Horvátország)
 - 2.33. Budapest [VI. kerület, Nyugati pu.] – Szob – (Szlovákia)
 - 2.34. Budapest [XV. kerület, Rákospalota-Újpest] – Vác – Vác
 - 2.35. Nógrádszakál – (Szlovákia)
 - 2.36. Aszód – Vác
 - 2.37. Nógrádszakál – Ipolytarnóc – (Szlovákia)
 - 2.38. Budapest [VIII. kerület, Keleti pu.] – Hatvan – Miskolc – Mezőzombor
 - 2.39. Mezőzombor – Sátoraljaújhely – (Szlovákia)
 - 2.40. Hatvan – Somoskőújfalu – (Szlovákia)
 - 2.41. Hatvan – Újszász
 - 2.42. Vámosgyörk – Újszász

- 2.43. Füzesabony – Putnok
- 2.44. Nyékládháza – Tiszapalkonya
- 2.45. Felsőzsolca – Hidasnémeti – (Szlovákia)
- 2.46. Miskolc – Bánréve – (Szlovákia)
- 2.47. Bánréve – Ózd
- 2.48. Sajóecseg – Tornanádaska – Hídvégardó – (Szlovákia)
- 2.49. Budapest [VI. kerület, Nyugati pu.] – Cegléd – Szolnok – Záhony – (Ukrajna)
- 2.50. Mezőzombor – Nyíregyháza
- 2.51. Püspökladány – Biharkeresztes – (Románia)
- 2.52. Karcag – Tiszafüred
- 2.53. Debrecen – Nyírábrány – (Románia)
- 2.54. Debrecen – Füzesabony
- 2.55. Apafa – Mátészalka
- 2.56. Mátészalka – Tiborszállás – Vállaj [Ágerdőmajor] – (Románia)
- 2.57. Budapest [X. kerület, Rákos] – Újszász – Szolnok
- 2.58. Szajol – Lőkösháza – (Románia)
- 2.59. Szeged – Békéscsaba – Kötegyán – (Románia)
- 2.60. Szeged – Röske – (Szerbia)
- 2.61. Cegléd – Szeged
- 2.62. Budapest [X. kerület, Kőbánya-Kispest] – Lajosmizse – Kecskemét
- 2.63. Budapest [IX. kerület, Ferencváros] – Kelebia – (Szerbia)
- 2.64. Bátaszék – Baja – Kiskunhalas
- 2.65. Kiskunhalas – Kiskunfélegyháza
- 2.66. Budapest [XXIII. kerület, Soroksár–Soroksár Terminál]
- 2.67. Záhony normál nyomtávú hálózat
- 2.68. Nagybörzsöny [Nagyirtás] – Nagybörzsöny
- 2.69. Záhony széles nyomtávú hálózat
- 2.70. Budapesti körvasút vonalai közül:
 - 2.70.1. Budapest [X. kerület, Kőbánya felső] – Budapest [XIV. kerület, Rákosrendező]
 - 2.70.2. Budapest [XV. kerület, Angyalföldi elágazás] – Budapest [XIII. kerület, Angyalföld]
 - 2.70.3. Budapest [XV. kerület, Angyalföldi elágazás] – Rákospalota–Újpest]
 - 2.70.4. Budapest [X. kerület, Rákos] – Rákosi elágazás]
 - 2.70.5. Budapest [IX. kerület, Ferencváros] – Budapest [X. kerület, Kőbánya felső]
 - 2.70.6. Budapest [IX. kerület, Ferencváros] – Budapest [X. kerület, Kőbánya-Kispest]
 - 2.70.7. Budapest [XIV. kerület, Rákosrendező] – Budapest [XV. kerület, Vasúttörténeti park]
 - 2.70.8. Budapest [XIX. kerület, Kispesti elágazás] – Budapest [XVIII. kerület, Pestszentimre felső elágazás]
 - 2.70.9. Budapest [X. kerület, Kőbánya teher] – Kőbánya felső]
 - 2.70.10. Budapest [X. kerület, Kőbánya felső elágazás] – Kőbánya-Hizlaló]
 - 2.70.11. Budapest [X. kerület, Kőbánya felsői kiágazás] – Rákos]
 - 2.70.12. Budapest [XIV. kerület, Rákosrendező] – Városligeti elágazás]
 - 2.70.13. Budapest [XIV. kerület, Rákosrendező] – Budapest [XV. kerület, Istvánutcai főút]
 - 2.70.14. Budapest [XXIII. kerület, Soroksár] – Budapest [XVIII. kerület, Szemeretelep mh.]
- 2.71. Budapestet délről kerülő vasútvonal (V0): Szárliget – Szár – Bodmér – Vértesacska – Vereb – Baracska – Ercsi – Szigetszentmárton – Kiskunlacháza – Bugyi – Dabas – Újhartyán – Albertirsa
- 2.72. Hajmáskér – Balatonfűzfő kapcsolat
- 2.73. Sopron – Ágfalva – (Ausztria)
- 2.74. Kópházánál átkötés
- 2.75. Bácsalmás – Csikéria – (Szerbia) – Röske és Szeged – Nagylak – (Románia) összeköttetés
- 2.76. Szegednél deltavágány
- 2.77. Szeged – (Szerbia) – (Románia) kapcsolat helyreállítása
- 2.78. Zalaszentivánnál 2 deltavágány."

1/5. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez

„1/5. melléklet a 2003. évi XXVI. törvényhez

Országos repülőterek

1. Nemzetközi kereskedelmi repülőterek:
 - 1.1. Budapest [Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér],
 - 1.2. Debrecen [Debreceni Nemzetközi Repülőtér],
 - 1.3. Sármellék [Hévíz-Balaton Airport].
2. Egyéb kereskedelmi repülőterek és kereskedelmi repülőtérre fejleszthető repülőterek:
 - 2.1. Pécs – Pogány,
 - 2.2. Győr – Pér,
 - 2.3. Nyíregyháza,
 - 2.4. Szeged,
 - 2.5. Baracs – Kisapostag (Dunaújváros),
 - 2.6. Békéscsaba,
 - 2.7. Budaörs,
 - 2.8. Fertőszentmiklós,
 - 2.9. Kunmadaras,
 - 2.10. Mezőkövesd – Mezőkeresztes,
 - 2.11. Ócsény,
 - 2.12. Siófok (Kiliti),
 - 2.13. Székesfehérvár [Alba Airport],
 - 2.14. Vát – Porpác,
 - 2.15. Taszár,
 - 2.16. Veszprém – Szentkirályszabadja.
3. Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető repülőterek:
 - 3.1. Kecskemét,
 - 3.2. Pápa,
 - 3.3. Szolnok.”

1/6. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez

„1/6. melléklet a 2003. évi XXVI. törvényhez

Országos kerékpárút-törzshálózat elemei

1. 1. Felső-Dunamente kerékpárút (6-os jelű Euro Velo®):
2. 1.A: (Szlovákia és Ausztria) – Rajka – Bezenye – Mosonmagyaróvár – Halászi – Darnózseli – Hédervár – Ásványráró – Dunaszeg – Győrladamér – Győrzámoly – Győrújfalú – Győr – Vének – Gönyű – Komárom – Almásfüzitő – Dunaalmás – Neszmély – Süttő – Lábatlan – Nyergesújfalú – Tát – Esztergom – Pilismarót – Dömös – Visegrád – Dunabogdány – Tahitótfalu – Leányfalú – Szentendre – Budapest
3. 1.B: Komárom – (Szlovákia)
4. 1.C: Pilismarót – Szob – Nagymaros – Verőce – Vác – Göd – Dunakeszi – Budapest
5. 2. Északkeleti határmente kerékpárút:
6. 2.A: (Szlovákia) – Szob – Kémence – Balassagyarmat – Szécsény – Litke – Salgótarján – Cered – Ózd – Bánréve – Aggtelek – Jósvafő – Szalonna – Hidasnémeti – Gönc – (A 4. sz. Tiszamente kerékpárút Gönc és Sátoraljaújhely közötti szakasza) – Sátoraljaújhely – Pácin – Záhony – Zsurk – Lónya – Vásárosnamény – Tarpa – Szatmárcseke – Tizacsécse – Tizabecs – (Ukrajna)
7. 2.B: Litke – Ipolytarnóc – (Szlovákia)

8. 2.C: Nagybárány – Márkháza – Nagykeresztúr – Salgótarján – Somoskőújfalu – (Szlovákia)
9. 2.D: Bánréve – (Szlovákia)
10. 2.E: Telkibánya – Kéked – (Szlovákia)
11. 2.F: Záhony – (Ukrajna)
12. 2.G: Gulács – Tarpa – Tivadar
13. 3. Kelet-magyarországi kerékpárút:
14. 3.A: Budapest – Fót – Mogyoród – Szada – Gödöllő – Zagyvaszántó – Gyöngyöspata – Gyöngyös – Markaz – Kiszána – Egerszalók – Eger – Mezőkövesd – Poroszló – Tiszafüred – Hortobágy – Nádudvar – Hajdúszoboszló – Debrecen – Nyírábrány – Nyírbátor – Csengersima – Tiszabecs
15. 3.B: Nyírábrány – (Románia)
16. 3.C: Csengersima – (Románia)
17. 4. Tiszamente kerékpárút (11-es jelű Euro Velo®):
18. 4.A: Gönc – Telkibánya – Bózsza – Pálháza – Füzerradvány – Mikóháza – Sátoraljaújhely – Sáropatak – Bodrogolaszi – Vámosújfalu – Olaszliszka – Szegilong – Szegi – Bodrogkisfalud – Bodrogkeresztúr – Tarcal – Tokaj – Tiszaladány – Tiszatardos – Tiszalök – Tiszadada – Tiszadob – Tiszaújváros – Tiszapalkonya – Tiszatarján – Tiszakeszi – Ároktő – Tiszadorogma – Tiszabábolna – Poroszló – Sarud – Kisköre – Tisasüly – Kőtelek – Nagykőrű – Szolnok – Tószeg – Tiszavárkony – Tiszajenő – Tizakécske – Lakitelek – Tiszaalpár – Csongrád – Baks – Ópusztaszer – Sándorfalva – Szeged – Röske – (Szerbia)
19. 4.B: Sátoraljaújhely – (Szlovákia)
20. 4.C: Tiszaújváros – Tiszacsege – Tiszafüred – Abádszalók – Kisköre
21. 5. Dél-alföldi határmente kerékpárút:
22. 5.A: Debrecen – Létavértes – Biharkeresztes – Sarkad – Gyula – Lőkösháza – Battonya – Mezőhegyes – Tótkomlós – Orosháza – Hódmezővásárhely – Szeged Mórahalom – Tompa – Bácsalmás – Nagybaracska – Mohács
23. 5.B: Biharkeresztes – Ártánd – (Románia)
24. 5.C: Nagybaracska – Dávod – (Szerbia)
25. 6. Alsó-Dunamente kerékpárút (6-os jelű Euro Velo®):
26. 6.A: Budapest – Dunaharaszti – Taksony – Dunavarsány – Majosháza – Ráckeve – Dömsöd – Dunavecse – Dunaegyháza – Solt – Dunapataj – Ordas – Dunaszentbenedek – Úszód – Foktő – Fajsz – Baja – Szeremle – Dunafalva – Mohács – Kölked – (Horvátország)
27. 6.B: Budapest – Érd – Százhalombatta – Tököl – Szigethalom – Dunavarsány
28. 6.C: Mohács – Hercegszántó – (Szerbia)
29. 7. Délnyugat-magyarországi kerékpárút:
30. 7.A: Budapest – Bátorbágy – Etyek – Nadap – Sukoró – Pákozd – Székesfehérvár – Balatonfőkajár – Siófok – Szántód – Balatonföldvár – Balatonlelle – Balatonboglár – Fonyód – Keszthely – Sármellék – Zalakaros – Nagykanizsa – Kaszó – Nagyatád – Berzence – (Horvátország)
31. 7.B: Nadap – Velence – Gárdony – Pákozd
32. 7.C: Balatonfőkajár – Balatonfűzfő – Balatonalmádi
33. 7.D: Keszthely közigazgatási területén a 7.A és 8.A kerékpárutak összekötése
34. 7.E.: Nagykanizsa – Letenye
35. 8. Északnyugat-dunántúli kerékpárút:
36. 8.A: Győr – Pannonhalma – Csesznek – Zirc – Veszprém – Balatonalmádi – Balatonfüred – Badacsonytomaj – Szigliget – Keszthely – Hévíz – Zalabér – Zalaegerszeg – Zalalövő – Őrszentpéter
37. 8.B: Balatonfüred – Tihany
38. 9. Dunántúli határmenti kerékpárút (részben 13-as jelű Euro Velo®):

39. 9.A: Kölked – Sátorhely – Majs – Lippó – Kislippó – Magyarbóly – Villány – Villánykövesd – Palkonya – Újpetre – Vokány – Nagytótfalu – Kisharsány – Siklós – Matty – Kisszentmárton – Vejti – Piskó – Zaláta – Drávasztára – Felsőszentmárton – Szentborbás – Tótújfalu – Potony – Drávagárdony – Drávatamási – Barcs – Péterhida – Babócsa – Bolhó – Heresznye – Vízvár – Somogyudvarhely – Berzence – Gyékényes – Zákány – Őrtilos – Murakeresztúr – Molnári – Letenye – Bázakerettye – Tormafölde – Szécsisziget – Lenti – Rédics – Resznek – Nemesnép – Szentgyörgyvölgy – Velemér – Magyarszombatfa – Bajánsenye – Őriszentpéter – Szalafő – Apátistvánfalva – Magyarlak – Rábagyarmat – Rátót – Csákánydoroszló – Pinkamindszent – Szentpéterfa – Pornóapáti – Felsőcsatár – Narda – Bucsú – Bozsok – Velem – Kőszeg – Horvátzsidány – Csepreg – Szakony – Zsira – Sopronhorpács – Egyházasköze – Lövé – Röjtökmuzsaj – Nagylózs – Fertőhomok – Fertőd – Sarród – Jánossomorja – Várbalog – Hegyeshalom – (Ausztria)
40. 9.B: Siklós – Harkány – Márfa – Diószőlő – Rádfalva – Kőrös – Sámód – Kisszentmárton
41. 9.C: Murakeresztúr – (Horvátország)
42. 9.D: Szentgyörgyvölgy – Magyarföld – Bajánsenye
43. 9.E: Szalafő – (Szlovénia)
44. 9.F: Szentgotthárd – (Ausztria)
45. 9.G: Szentpéterfa – Ják
46. 9.H: Ólmod – (Ausztria)
47. 9.I: Fertőhomok – Fertőrákos – (Ausztria)
48. 9.J: Sarród – (Ausztria)
49. 9.K: Hegyeshalom – Bezenye
50. 9.L: Mosonmagyaróvár – Hegyeshalom
51. 21. Palócok földje kerékpárút:
52. Szécsény – Hollókő – Pásztó – Jobbágyi – Zagyvaszántó
53. 22. Bükk kerékpárút:
54. Ózd – Dédestapolcsány – Szilvásvár – Bélapátfalva – Eger
55. 23. Nyugat-zempléni kerékpárút:
56. 23.A: Gönc – Boldogkőváralja – Miskolc – Felsőtárkány – Eger
57. 23.B: Nagyvisnyó – Szilvásvár
58. 31. Zagyvamenti kerékpárút:
59. Salgótarján – Bátorfő – Szurdokpusztaszer – Zagyvaszántó – Hatvan – Jászberény – Szolnok
60. 32. Jászok, kiskunok földje kerékpárút:
61. Jászberény – Cegléd – Nagykőrös – Kecskemét – Bugacpusztaháza
62. 41. Hajdúvárosok-Szabolcs kerékpárút:
63. Bekecs – Szerencs – Tokaj – Gávavencsellő – Nagyhalász – Nyíregyháza – Hajdúnánás – Hajdúdorog – Hajdúböszörmény – Debrecen
64. 42. Alföldi kerékpárút:
65. Tiszafehérvár – Karcag – Füzesgyarmat – Szeghalom – Vésztő – Doboz – Sarkad
66. 43. Körös-völgyi kerékpárút:
67. (Románia) – Gyula – Békéscsaba – Békés – Mezőberény – Gyomaendrőd – Szarvas – Öcsöd – Csongrád – Kiskunfélegyháza – Bugacpusztaháza
68. 51. Csongrádi kerékpárút:
69. (Románia) – Nagylak – Makó – Szeged – Kiskunmajsa – Jászszentlászló – Bugac
70. 61. Közép-magyarországi kerékpárút:
71. Bugacpusztaháza – Soltvadkert – Kiskőrös – Dunapataj – (6. Alsó-Dunamenti kerékpárút Dunapataj és Solt közötti szakasza) – Solt – Dunaföldvár – Simontornya – Tolnanémedi – Tamási
72. 62. Sió völgyi kerékpárút:
73. Fajsz – Szekszárd – Sióagárd – Kölesd – Sárszentlőrinc – Simontornya – (61. Közép-magyarországi kerékpárút Simontornya és Tolnanémedi közötti szakasza) – Tolnanémedi – Siófok

74. 71. Vértesi kerékpárút:
 75. Székesfehérvár – Gánt – Várgesztes – Oroszlány [Majkpuszta] – Környe – Tata – Komárom
 76. 72. Külső-somogyi kerékpárút:
 77. Szántód – Kőröshegy – Tamási – Hőgyész – Bonyhád – Mecseknádasd – Pécsvárad – Pécs – Újpetre
 78. 73. Belső-somogyi kerékpárút:
 79. Fonyód – Buzsák – Somogyvár – Kaposvár – Szenna – Almamellék – Abaliget – Orfű – Pécs
 80. 74. Kaposmente kerékpárút:
 81. Nagyatád – Segesd – Nagybjom – Kaposmérő – Kaposvár – Taszár – Dombóvár – Kurd – Hőgyész
 82. 81. Balaton-Rába kerékpárút:
 83. 81.A: Veszprém – Nagyvázsony – Kapolcs – Tapolca – Sümeg – Somlóvásárhely – Pápa – Árpás – Győr
 84. 81.B: Tapolca – Szigliget
 85. 82. Termál kerékpárút:
 86. 82.A: Zalabér – Kám – Rum – Sárvár – Szeleste – Bük – Csepreg
 87. 82.B: Rum – Szombathely – Bucsú
 88. 83. Rába – Bakonyalja kerékpárút:
 89. Sárvár – Celldömölk – Mersevát – Pápa”

1/7. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez

„1/7. melléklet a 2003. évi XXVI. törvényhez

Nemzetközi és országos jelentőségű vízi utak, országos jelentőségű kikötők és határikikötők

1. Nemzetközi és országos jelentőségű vízi utak

	A	B	C
1.	A vízi út neve	A szakasz (fkm–fkm)	A vízi út osztálya
2.	Duna (nemzetközi vízi út)	1812–1641	VI/B
3.	Duna (nemzetközi vízi út)	1641–1433	VI/C
4.	Mosoni-Duna (az EU tagállamainak lobogója alatt közlekedő hajók engedélymentesen használhatják)	14–2	III
5.	Mosoni-Duna (az EU tagállamainak lobogója alatt közlekedő hajók engedélymentesen használhatják)	2–0	VI/B
6.	Szentendrei-Duna (az EU tagállamainak lobogója alatt közlekedő hajók engedélymentesen használhatják)	32–0	IV
7.	Ráckevei-Duna (az EU tagállamainak lobogója alatt közlekedő hajók engedélymentesen használhatják)	58–0	III
8.	Sió-csatorna	121–23	IV/időszakosan (Kizárólag az olyan balatoni vízeresztések időszakában hajózható, amelyet a Hajósoknak Szóló Hirdetményben közzétesznek.)
9.	Sió-csatorna	23–0	IV
10.	Dráva	198–70	II
11.	Tisza	685–612	I
12.	Tisza	612–544	III
13.	Tisza	544–403	III

14.	Tisza	403–254	II
15.	Tisza	254–160	IV
16.	Bodrog	51–0	III
17.	Sebes-Körös	10–0	II
18.	Kettős-Körös	23–0	II
19.	Hármas-Körös	91–0	II
20.	Balaton		IV
21.	Fertő tó		II
22.	Velencei-tó		II
23.	Keleti-főcsatorna	45–0	II
24.	Hortobágy – Berettyó-főcsatorna	7–0	II

2. Országos jelentőségű kikötők

1.	Dunán:
2.	Győr – Gönyű
3.	Komárom
4.	Budapest [Csepel]
5.	Budapest [Nagytétény] – Érd
6.	Dunaújváros
7.	Paks
8.	Baja
9.	Mohács
10.	Tiszán:
11.	Tiszaújváros
12.	Szeged

3. Határkikötők

1.	Dunán:
2.	Mohács
3.	Tiszán:
4.	Záhony
5.	Szeged
6.	Dráván:
7.	Drávaszabolcs

„

1/8. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez

„1/8. melléklet a 2003. évi XXVI. törvényhez

Atomerőmű és egyéb erőművek

(A térség e mellékletben a település közigazgatási területét és annak 25 kilométeres környezetét jelenti)

1. Ajka
2. Almásfüzitő térsége
3. Budapest I.
4. Budapest II.
5. Budapest III.

6. Budapest IV.
7. Debrecen
8. Dunaújváros
9. Ercsi
10. Gönyű
11. Kazincbarcika
12. Litér
13. Lőrinci
14. Nyírtass
15. Mohács térsége
16. Oroszlány
17. Paks I.
18. Paks II.
19. Pécs
20. Répcelak térsége
21. Sajószöged
22. Szeged
23. Százhalombatta
24. Tatabánya
25. Tiszaújváros I.
26. Tiszaújváros II.
27. Visonta

1/9. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez

„1/9. melléklet a 2003. évi XXVI. törvényhez

A villamosenergia-átviteli hálózat távvezeték elemei

(A térség e mellékletben a település közigazgatási területét és annak 25 kilométeres környezetét jelenti)

1. 750 kV-os átviteli hálózat távvezeték elemei:
 - 1.1. Albertirsa – Szolnok – Hajdúböszörmény – Kisvárdai térsége – Barabás – (Ukrajna)
 - 1.2. Kisvárdai térsége – Nyírkarszt térsége
2. 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték elemei:
 - 2.1. Albertirsa – Göd
 - 2.2. Albertirsa – Szigetcsé – Ercsi – Martonvásár
 - 2.3. Albertirsa – Cegléd – Szolnok
 - 2.4. Albertirsa – Kecskemét
 - 2.5. Almásfüzitő – Dad térsége
 - 2.6. Békéscsaba – Elek – (Románia)
 - 2.7. Bicske – Pomáz – Göd
 - 2.8. Detk térsége
 - 2.9. Ercsi térsége
 - 2.10. Felsőpáhok – Tornyiszentmiklós – Muraszemenye – (Horvátország)
 - 2.11. Felsőpáhok – Kaposvár
 - 2.12. Felsőzsolca – Sajóivánka
 - 2.13. Göd – Bánk – Hont – (Szlovákia)
 - 2.14. Kerepes térsége
 - 2.15. Gönyű – Győr
 - 2.16. Gönyű – (Szlovákia)
 - 2.17. Győr – Litér
 - 2.18. Győr – Abda – Vámoszabadi – (Szlovákia)

- 2.19. Győr térsége – Abda – Vámosszabadi – (Szlovákia)
- 2.20. Győr – Öttevény – Vép – Hegyeshalom – (Ausztria)
- 2.21. Kisvárdai térsége – Hajdúböszörmény
- 2.22. Kisvárdai térsége
- 2.23. Kisvárdai térsége – Kiszóvágy – (Szlovákia)
- 2.24. Kisvárdai térsége – Nyírtelek térsége
- 2.25. Hajdúböszörmény – Berettyóújfalú – Békéscsaba
- 2.26. Hajdúböszörmény – Létavértes – (Románia)
- 2.27. Kecskemét – Nyárlőrinc
- 2.28. Litér – Felsőpáhok
- 2.29. Martonvásár – Bicske
- 2.30. Martonvásár – Győr
- 2.31. Martonvásár – Litér
- 2.32. Martonvásár – Perkáta – Paks
- 2.33. Mohács – Szederkény
- 2.34. Bogád – Hercegszántó – (Szerbia)
- 2.35. Bogád – Illocska – (Horvátország)
- 2.36. Nyírtelek térsége
- 2.37. Oroszlány – Dad térsége
- 2.38. Paks – Albertirsa
- 2.39. Paks – Litér [I.]
- 2.40. Paks – Bogád
- 2.41. Paks – Szeged
- 2.42. Paks – Kaposvár
- 2.43. Paks [I.]
- 2.44. Paks – Litér [II.]
- 2.45. Paks [II.]
- 2.46. Paks [III.]
- 2.47. Bogád – Kaposvár
- 2.48. Perkáta
- 2.49. Répcelak térsége
- 2.50. Sajóivánka – Kazincbarcika – Berente
- 2.51. Sajóivánka – Bánréve – (Szlovákia)
- 2.52. Sajószöged – Nyírtelek térsége – Lónya – (Ukrajna)
- 2.53. Sajószöged – Hajdúböszörmény
- 2.54. Sajószöged – Felsőzsolca [I.]
- 2.55. Sajószöged – Felsőzsolca [II.]
- 2.56. Sajószöged – Göd
- 2.57. Sajószöged – Nyírtelek térsége – Kisvárdai térsége
- 2.58. Tiszaújváros – Sajószöged [II.]
- 2.59. Szeged – Békéscsaba
- 2.60. Szeged – Csanádpalota – (Románia)
- 2.61. Szeged – Rőszke [I.] – (Szerbia)
- 2.62. Szeged – Rőszke [II.] – (Szerbia)
- 2.63. Szeged térsége
- 2.64. Székesfehérvár térsége
- 2.65. Szigetcsép térsége
- 2.66. Szolnok – Mezőtúr – Békéscsaba
- 2.67. Szolnok – Nyárlőrinc
- 2.68. Tiszaújváros – Sajószöged [I.]
- 2.69. Vép – Vasvár – Felsőpáhok
3. 220 kV-os átviteli hálózat távvezetékkelemei:
 - 3.1. Budapest [XXI. kerület] – Budapest [XI. kerület]
 - 3.2. Budapest [XV. kerület]

- 3.3. Detk – Maklár – Mezőkövesd – Sajószöged
- 3.4. Detk – Szolnok
- 3.5. Detk – Csány – Budapest [XV. kerület]
- 3.6. Detk – Ecséd – Budapest [XV. kerület]
- 3.7. Göd – Budapest [XV. kerület]
- 3.8. Győr – Hegyeshalom – (Ausztria)
- 3.9. Kerepes térsége
- 3.10. Kisvárdá – Kisvárdá térsége
- 3.11. Győr – Százhalombatta
- 3.12. Nagyút – Mezőtárcány – Sajószöged
- 3.13. Ócsa – Maglód – Budapest [XV. kerület]
- 3.14. Sajószöged – Debrecen
- 3.15. Sajószöged – Szolnok
- 3.16. Sajószöged – Tiszaújváros
- 3.17. Sajószöged – Kisvárdá térsége – Lónya – (Ukrajna)
- 3.18. Százhalombatta – Budapest [XI. kerület]
- 3.19. Százhalombatta – Dunaújváros
- 3.20. Százhalombatta – Ócsa
- 3.21. Szolnok – Szeged
- 3.22. Tiszalök – Tiszadada
- 3.23. Visonta – Detk [I.]
- 3.24. Visonta – Detk [II.]

1/10. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez

„1/10. melléklet a 2003. évi XXVI. törvényhez

Országos szénhidrogén-szállító vezetékek

(A térség e mellékletben a település közigazgatási területét és annak 25 kilométeres környezetét jelenti)

1. Földgázszállító vezetékek

	A	B
1.	száma	elhelyezkedése
2.	100:	(Ukrajna) – Beregdaróc – Kisvarsány – Nyírbogdány – Nemesbikk – Füzesabony – Nagyfüged – Zsámbok
3.	100-01:	Beregdaróc – Tarpa – Magyar
4.	100-02:	Kisvarsány – Mándok
5.	100-03:	Petneháza – Anarcs
6.	100-04:	Nyírbogdány – Ibrány
7.	100-05:	Tiszavasvári – Tiszalök
8.	100-06:	Tiszaújváros
9.	100-07:	Tiszaújváros
10.	100-08:	Tiszaújváros
11.	100-09:	Tiszaújváros
12.	100-10:	Nagyfüged – Tarnaörs
13.	100-11:	Vámosgyörk – Gyöngyös
14.	100-12:	Csány – Jászberény
15.	100-13:	Nagyfüged – Halmajugra

16.	101:	(Ukrajna) – Beregdaróc – Kisvarsány – Nyírgyulaj – Hajdúszoboszló – Püspökladány – Ecsefalva – Mezőtúr
17.	101-02:	Nyírgyulaj – Napkor – Nyíregyháza
18.	101-03:	Nyírgyulaj – Nyírmeggyes – Győrtelek
19.	101-04:	Téglás
20.	101-05:	Téglás – Hajdúsámson
21.	101-06:	Hajdúböszörmény
22.	101-07:	Debrecen – Hajdúböszörmény
23.	101-08:	Kaba
24.	101-09:	Kaba – Földes
25.	101-10:	Bucsa – Karcag
26.	102:	Hajdúszoboszló – Püspökladány – Ecsefalva – Mezőtúr
27.	103:	Nagyhegyes – Kenderes – Törökszentmiklós – Szolnok – Cegléd – Vecsés
28.	103-01:	Nádudvar
29.	103-02:	Karcag
30.	103-03:	Karcag
31.	103-04:	Karcag – Kunmadaras
32.	103-05:	Kunmadaras
33.	103-06:	Kenderes – Kisújszállás
34.	103-07:	Törökszentmiklós
35.	103-08:	Törökszentmiklós – Kétpó – Mezőtúr
36.	103-09:	Szajol – Martfű
37.	103-10:	Szajol
38.	103-11:	Szajol
39.	103-12:	Abony
40.	103-13:	Cegléd
41.	103-21:	Szolnok
42.	104:	Kenderes – Tiszaörs – Tiszacsege – Tiszaújváros
43.	105:	Nemesbikk – Folyás [Bödönhat] – Balmazújváros – Nagyhegyes
44.	105-01:	Folyás – Egyek
45.	106:	Nagyhegyes – Balmazújváros – Folyás [Bödönhat] – Nemesbikk – Sajószöged – Miskolc
46.	106-01:	Nagyhegyes
47.	106-02:	Balmazújváros – Hajdúböszörmény
48.	106-03:	Balmazújváros
49.	106-04:	Folyás [Bödönhat]
50.	106-05:	Sajószöged – Sajóörös – Tiszaújváros
51.	106-06:	Tiszaújváros
52.	106-21:	Tiszapalkonya
53.	107:	Hajdúszoboszló – Nagyhegyes
54.	108:	Hajdúszoboszló – Nagyhegyes
55.	109:	Hajdúszoboszló
56.	110:	Hajdúszoboszló
57.	111:	Nagyhegyes – Ebes – Debrecen
58.	111-01:	Ebes
59.	111-02:	Ebes – Debrecen
60.	112:	Hajdúszoboszló – Sáránd
61.	113:	Sáránd – Berettyóújfalú – Mezősas
62.	122:	(Ukrajna) – Beregdaróc
63.	123:	Beregdaróc – Kisvarsány – Nyírgyulaj – Hajdúszoboszló

64.	200:	Nemesbikk – Miskolc
65.	201:	Miskolc – Sajószentpéter – Berente
66.	202:	Miskolc – Sajószentpéter – Kazincbarcika – Vadna – Ózd
67.	202-01:	Sajókeresztúr
68.	202-02:	Sajószentpéter
69.	202-03:	Sajószentpéter
70.	202-04:	Berente
71.	202-05:	Berente
72.	202-06:	Berente
73.	202-07:	Kazincbarcika
74.	202-08:	Vadna – Rudabánya
75.	203:	Miskolc – Sajószentpéter – Berente
76.	204:	Nemesbikk – Sajószöged – Tiszalúc – Szerencs
77.	204-01:	Sajóórös – Tiszaújváros
78.	205:	Szerencs – Olaszliszka – Sárospatak
79.	206:	Szerencs – Golop – Abaújkér
80.	207:	Miskolc
81.	208:	Miskolc – Nyékládháza – Miskolc [Vargahegy]
82.	208-01:	Miskolc [Vargahegy]
83.	209:	Ózd – (Szlovákia)
84.	210:	Ózd
85.	211:	Ózd – Járdánháza – Tarnalelesz – Mátraterenye – Bátorterenye [Kisterenye]
86.	211-01:	Ózd [Farkaslyuk]
87.	211-02:	Mátraterenye – Mátraderecske
88.	212:	Tarnalelesz – Fedémes
89.	213:	Fedémes – Egerbakta – Eger
90.	214:	Fedémes – Bélápfalva
91.	215:	Bátorterenye [Kisterenye] – Salgótarján
92.	216:	Sámsonháza – Nagylóc – Szécsény
93.	217:	Bátorterenye [Kisterenye] – Sámsonháza – Pásztó – Heréd – Hatvan – Zsámbok
94.	217-01:	Pásztó
95.	217-02:	Heréd – Lőrinci
96.	300:	Mezőtúr – Szarvas – Szentes – Mindszent – Szeged [Kiskundorozsma]
97.	300-01:	Szentes
98.	301:	Mezőtúr – Öcsöd – Tiszainoka – Lakitelek – Városhőd
99.	301-01:	Kunszentmárton
100.	302:	Mezőtúr – Öcsöd – Tiszainoka – Lakitelek – Városhőd
101.	302-01:	Kunszentmárton
102.	303:	Algyő – Ópusztaszer – Kiskunfélegyháza – Városhőd – Kecskemét – Lajosmizse – Újhartyán – Vecsés
103.	303-01:	Kecskemét – Nagykőrös
104.	304:	Városhőd – Kiskunfélegyháza – Ópusztaszer – Szatymaz – Szeged [Kiskundorozsma]
105.	305:	Kardoskút – Szentes – Csongrád – Kiskunfélegyháza – Városhőd
106.	305-01:	Szentes
107.	305-02:	Csongrád
108.	305-21:	Felgyő – Szentes
109.	306:	Városhőd – Kecskemét – Kunadacs – Tass – Makád – Adony
110.	306-01:	Kecskemét
111.	306-02:	Kecskemét

112.	307:	Városföld – Kecskemét – Kunadacs – Tass – Makád – Adony
113.	307-21:	Adony – Makád
114.	308:	Algyő – Szeged [Kiskundorozsma]
115.	308-01:	Szeged
116.	309:	Szeged [Kiskundorozsma] – Üllés
117.	309-01:	Üllés
118.	310:	Szank – Kiskunmajsa – Üllés
119.	311:	Zsana – Kiskunmajsa – Szank
120.	312:	Szank – Bugac – Városföld
121.	313:	Szank – Bugac – Városföld
122.	314:	Méhkerék – Gyula – Békéscsaba – Kardoskút – Hódmezővásárhely – Algyő
123.	314-01:	Pusztaföldvár
124.	314-02:	Kardoskút – Pusztaföldvár
125.	314-03:	Kardoskút – Orosháza
126.	314-04:	Hódmezővásárhely
127.	314-05:	Hódmezővásárhely
128.	314-06:	Algyő
129.	314-21:	Algyő
130.	315:	Csabaszabadi – Kamut – Mezőberény
131.	316:	Kamut – Murony – Békés
132.	316-01:	Murony
133.	317:	Békéscsaba – Békés
134.	318:	Kardoskút – Orosháza
135.	319:	Kardoskút – Orosháza
136.	320:	Kardoskút – Orosháza
137.	320-01:	Orosháza
138.	321:	Kardoskút – Tótkomlós – Mezőhegyes
139.	321-01:	Tótkomlós
140.	322:	Mezőhegyes – Battonya
141.	323:	Hódmezővásárhely – Óföldségek – Makó
142.	324:	Kübekháza – Kiszombor – Makó
143.	325:	Algyő – Szeged [Újszeged]
144.	325-21:	Szeged
145.	325-22:	Szeged
146.	326:	Algyő – Szeged
147.	327:	Szeged [Kiskundorozsma] – Röszke – (Szerbia)
148.	328:	Szeged [Kiskundorozsma] – Röszke – (Szerbia)
149.	329:	Szank – Soltvadkert – Kalocsa – Fadd – Szekszárd
150.	330:	Szank – Kiskunhalas – Jánoshalma – Baja – Bába – Maráza – Pécs
151.	330-01:	Kiskunhalas
152.	330-02:	Palotabozsok – Mohács
153.	330-03:	Pécs
154.	330-04:	Pécs
155.	330-05:	Pécs
156.	330-21:	Bába – Dunafalva
157.	331:	Városföld – Kiskunfélegyháza – Ópusztaszer – Szatymaz – Szeged [Kiskundorozsma] – Algyő
158.	331a:	Bába – Bátaszék – Várdomb – Szekszárd
159.	331-01:	Várdomb

160.	331-02:	Várdomb – Möcsény – Bonyhád
161.	331-03:	Szekszárd
162.	334:	Algyő – Makó – Nagylak – (Románia)
163.	335:	Városföld – Bugac – Szank – Kiskunhalas – Jánoshalma – Baja – Bába
164.	400:	Zsámbok – Maglód – Vecsés
165.	401:	Zsámbok – Gödöllő – Fót [Alag] – Szentendre
166.	401-21:	Dunakeszi – Szentendre
167.	402:	Vecsés – Újhartyán – Lajosmizse – Kecskemét – Városföld
168.	402-01:	Kecskemét – Nagykőrös
169.	403:	Vecsés – Majosháza – Szigetcsép – Ercsi
170.	403-21:	Szigetcsép – Majosháza
171.	404:	Vecsés – Gyál – Budapest [XXIII. kerület] – Szigetszentmiklós
172.	404-01:	Szigetszentmiklós
173.	404-02:	Szigetszentmiklós – Budapest [XXI. kerület]
174.	404-03:	Szigetszentmiklós – Budapest [XXI. kerület]
175.	404-04:	Budapest [XXI. kerület]
176.	404-05:	Budapest [XXI. kerület]
177.	405:	Budapest [XXII. kerület] – Budapest [XI. kerület]
178.	406:	Vecsés – Gyál – Bp. [XXIII. kerület] – Szigetszentmiklós – Budapest [XXI. kerület]
179.	406-01:	Budapest [XXI. kerület]
180.	407:	Vecsés – Ecsér – Budapest [X. kerület] – Budapest [XV. kerület]
181.	408:	Budapest [XV. kerület] – Fót [Alag]
182.	409:	Szentendre – Pilisvörösvár
183.	410:	Pilisvörösvár – Budapest [III. kerület]
184.	411:	Budapest [III. kerület] – Budapest [II. kerület]
185.	412:	Fót [Alag] – Sződ – Vác
186.	412-01:	Fót – Veresegyház
187.	412-02:	Vác
188.	413:	Vác
189.	414:	Vác – Bánk – Romhány
190.	415:	Romhány – Érsekvadkert – Balassagyarmat
191.	415-01:	Érsekvadkert
192.	417:	Pilisvörösvár – Perbál – Százhalombatta
193.	500:	Pilisvörösvár – Dorog – Lábatlan – Komárom – Bőny – Győr
194.	500-01:	Dág
195.	500-02:	Nagysáp
196.	500-05:	Bana
197.	501:	(Ausztria) – Rajka – Mosonmagyaróvár – Mosonszentmiklós
198.	502:	Mosonszentmiklós – Ikrény – Győr
199.	503:	Ajka – Adásztevel – Lovászpata – Töltéstava – Győr
200.	504:	Kápolnásnyék – Székesfehérvár – Nádasdladány – Ősi – Pétfürdő
201.	504-01:	Szabadbattyán
202.	505:	Ősi – Pétfürdő
203.	506:	Ősi – Berhida – Papkeszi
204.	507:	Papkeszi – Veszprém – Herend – Ajka – Devecser
205.	507-01:	Veszprém
206.	508:	Adony – Szabadegyháza – Aba – Mezőszentgyörgy – Papkeszi
207.	508-01:	Szabadegyháza
208.	509:	Mezőszentgyörgy – Siófok – Kőröshegy – Szőlősgyörök – Lengyeltóti

209.	509-01:	Siófok
210.	509-02:	Kőröshegy
211.	509-03:	Szőlősgyörök – Balatonboglár
212.	510:	Adony – Dunaújváros
213.	511:	Adony – Dunaújváros
214.	512:	Adony – Kápolnásnyék
215.	513:	Adony – Ercsi – Százhalombatta – Érd – Budapest [XXII. kerület]
216.	513-01:	Ercsi – Százhalombatta
217.	513-02:	Érd
218.	514:	Adony – Ercsi – Százhalombatta
219.	514-03:	Százhalombatta
220.	514-04:	Százhalombatta
221.	514-05:	Százhalombatta
222.	515:	Naszály – Tata – Környe – Tatabánya
223.	515-01:	Tata
224.	515-02:	Tatabánya
225.	516:	Dág – Zsámbék
226.	517:	Győr – Gönyű
227.	600:	Lengyeltóti – Marcali – Zalakomár – Nagykanizsa
228.	601:	Lengyeltóti – Somogyjád – Kaposvár [Toponár]
229.	601-01:	Kaposvár
230.	602:	Babócsa – Nagyatád – Iharosberény – Nagykanizsa
231.	602-01:	Bolhás – Berzence
232.	602-02:	Iharosberény
233.	603:	Nagykanizsa – Becsehely
234.	603-01:	Becsehely
235.	604:	Nagykanizsa – Magyarszerdahely – Pusztaderics
236.	605:	Pusztaderics – Nagylengyel
237.	606:	Pusztaderics – Gutorföldre – Lenti
238.	606-01:	Gutorföldre
239.	607:	Devecser – Jánosháza – Dabronc – Pókaszeptk – Zalaegerszeg – Nagylengyel
240.	607-02:	Zalaegerszeg
241.	608:	Dabronc – Sümegcsehi – Várvolgy – Raposka – Tapolca
242.	608-01:	Várvolgy – Csersegtomaj
243.	608-02:	Raposka
244.	609:	Pókaszeptk – Körmend
245.	610:	Körmend – Csákánydoroszló – Szentgotthárd
246.	610-01:	Csákánydoroszló
247.	611:	Karakó – Meggyeskovácsi – Szombathely
248.	611-01:	Meggyeskovácsi – Sárvár
249.	612:	Szombathely – Kőszeg
250.	613:	Karakó – Celldömölk – Répcelak
251.	613-01:	Celldömölk
252.	614:	Mosonszentmiklós – Csorna – Kapuvár – Répcelak
253.	615:	Báta – Maráza – Kozármisleny – Túrny – Drávaszerdahely – (Horvátország)
254.	615-01:	Pécs – Kozármisleny
255.	616:	Répcelak – Újkér – Nagylózs – Sopron
256.	616-01:	Nagylózs – Fertőszentmiklós

257.	Szlovák tranzit:	Vecsés – Balassagyarmat – (Szlovákia)
258.	Nabucco:	(Románia) – Nagylak – Hódmezővásárhely – Kecskemét – Adony – Székesfehérvár – Mór – Tét – Rajka – (Ausztria)
259.	Déli Áramlat:	(Szerbia) – Hercegszántó – Szigetvár térsége – Tornyiszentmiklós – (Szlovénia)
260.		Városföld – Adony – Ercsi
261.		Ercsi – Győr
262.		Ercsi – Százhalombatta
263.		Taksony – Budapest [XXI. kerület]

2. Kőolajszállító vezetékek

	A	B
1.	név	elhelyezkedés
2.	Adria	Százhalombatta – Káloz – Kára – Kutas – Berzence – (Horvátország)
3.	Barátság I.	(Szlovákia) – Hont – Szada – Vecsés – Százhalombatta
4.	Barátság II.	(Ukrajna) – Fényeslitke – Tiszavasvári – Mezőcsát – Kál – Zsámbok – Százhalombatta
5.		Algyő – Pálmonostora – Kecskemét – Pusztavacs – Százhalombatta
6.		Kiskunhalas – Szank – Pálmonostora

3. Termékvezetékek

1.	elhelyezkedés
2.	Cegléd – Kecskemét
3.	Kápolnásnyék – Komárom [Szőny]
4.	Kápolnásnyék – Komárom [Szőny]
5.	Kápolnásnyék – Székesfehérvár
6.	Kápolnásnyék – Százhalombatta
7.	Kecskemét
8.	Komárom [Szőny] – Győr
9.	Keleti termékvezeték: (Ukrajna) – Beregdaróc – Vásárosnamény – Nyírbogdány – Tiszavasvári – Tiszapalkonya – Tiszaújváros
10.	Szajol – Tiszasüly – Füzesabony – Tiszaújváros
11.	Szajol – Tiszasüly – Füzesabony – Tiszaújváros
12.	Százhalombatta – Budapest [XXI.]
13.	Százhalombatta – Vecsés
14.	Százhalombatta – Kápolnásnyék
15.	Százhalombatta – Kápolnásnyék
16.	Százhalombatta – Rajka – (Szlovákia)
17.	Százhalombatta – Ócsa – Cegléd – Szajol
18.	Százhalombatta – Ócsa – Cegléd – Szajol
19.	Székesfehérvár – Pécs
20.	Tiszaújváros – Balmazújváros – Ebes
21.	Tiszaújváros – Kazincbarcika
22.	Tiszaújváros – Beregdaróc – (Ukrajna)
23.	Tiszaújváros – Mezőkövesd – Vámosgyörk – Zsámbok – Üllő – Százhalombatta

1/11. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez

„1/11. melléklet a 2003. évi XXVI. törvényhez

Az országos jelentőségű vízi létesítmények

(A térség e mellékletben a település közigazgatási területét és annak 25 kilométeres környezetét jelenti)

1. A Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése (VTT) keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók

	A	B	C
1.	Megnevezés	Tápláló vízfolyás	Település
2.	Beregi	Tisza	Tákos, Csaroda, Tarpa, Tivadar, Gulács, Jánd, Hetefejércse, Vásárosnamény
3.	Cigánd-Tiszakarádi	Tisza	Nagyrozsó, Cigánd, Pácin
4.	Dél-borsodi	Tisza	Ároktő, Tiszadorogma, Tiszacsege
5.	Hanyi-Jászsági	Tisza	Kisköre, Tarnaszentmiklós, Pély
6.	Hanyi-Tisasülyi	Tisza	Jászkisér, Pély, Tisasüly
7.	Nagykunsági	Tisza	Tiszabura, Tiszagyenda, Tiszaroff, Kunhegyes, Abádszalók
8.	Szamos-Kraszna közti	Szamos, Kraszna	Szamosszeg, Szamoskér, Kocsord, Tunyogmatolcs, Ópályi, Nagydobos, Győrtelek, Mátészalka
9.	Szegedi	Tisza	Baks, Ópusztaszer, Dóc
10.	Tisza-Szamosközi alsó	Tisza	Fehérgyarmat térsége
11.	Tisza-Szamosközi felső	Tisza	Fehérgyarmat térsége
12.	Tisza-Túrközi	Tisza	Tiszakóród térsége
13.	Tiszaroffi	Tisza	Tiszaroff, Tiszabó, Tiszagyenda

2. Országos jelentőségű vízkár-elhárítási célú tározók

	A	B	C
1.	Megnevezés	Tápláló vízfolyás	Település
2.	Borsohalmi	Zagyva, Tarna	Jászfákóhalma, Jászberény
3.	Ér menti	Ér-Berettyó	Pocsaj, Kismarja
4.	Halaspusztai	Berettyó-Sebes-Körös	Szeghalom
5.	Kisdelta	Fehér-Körös	Gyula
6.	Kutasi	Berettyó	Szeghalom, Csökmő
7.	Lajtamenti	Lajta	Hegyeshalom, Mosonmagyaróvár, Levél
8.	Ludasi	Bene-patak	Ludas, Detk
9.	Mályvádi	Fekete- és Fehér-Körös	Gyula
10.	Mérgesi	Sebes-Körös	Köröstarcsa, Körösladány
11.	Nagyfüged-Tarnasádnai	Bene, Tarna, Tarnóca	Nagyfüged, Tarnasádnai, Zaránk
12.	Rábamenti	Rába	Ostffyasszonyfa, Csöngye, Kenyeri, Pápc, Kemenesszentpéter, Vág, Várkesző, Egyházaskesző, Sárvár
13.	Viszneki	Tarna, Gyöngyös-patak	Visznek, Erk
14.	Jásztelki	Zagyva	Jászberény, Jásztelek, Jánoshida

3. 10 millió m³-t meghaladó térfogatú, vízkár-elhárítási célú tározási fejlesztési lehetőségek

	A	B	C
1.	Tápláló vízfolyás	Tározó neve	Település
2.	Ceredi Tarna	Terpesi víztározó	Pétervására, Terpes, Bükkszék, Hevesaranyos, Kisfüzes, Tarnalelesz

3.	Takta csatorna	Inérhádi	Tiszalúc, Kesznyéten, Tiszaújváros
4.	Túr	Túr jobbparti	Garbolc, Kishódos, Nagyhódos
5.	Hortobágy főcsatorna	Ágotai	Nádudvar, Karcag, Kunmadaras, Nagyiván
6.	Gaja patak	Fehérvárcsurgói víztározó	Fehérvárcsurgó, Kincsesbánya
7.	Répcse	Bük-Bő-Gór-i	Bük, Bő, Gór

4. Kiemelt jelentőségű vízi építmények

	A	B	C
1.	Megnevezés	Vízfolyás	Település
2.	Ágotai vészeltározómű	Hortobágy-Berettyó	Püspökladány
3.	Bőcsi duzzasztómű	Hernád	Bőcs
4.	Balatonkiliti mederduzzasztó	Sió	Siófok
5.	Békési duzzasztó	Kettős-Körös	Békés
6.	Békésszentandrás vízlépcső	Hármas-Körös	Békésszentandrás
7.	Bökényi vízlépcső	Hármas-Körös	Szentes
8.	Dinnyési zsilip	Dinnyés-Kajtori-csatorna	Pákozd
9.	Felsődobozai duzzasztómű	Hernád	Felsődobozsa
10.	Gibárti duzzasztómű	Hernád	Gibárt
11.	Gyulai duzzasztó	Fehér-Körös	Gyula
12.	Kesznyéti árvízkapu	Takta-övcatorna	Kesznyéten
13.	Kis-Balaton 21T	Kis-Balaton	Keszthely
14.	Kis-Balaton 4T	Kis-Balaton	Balatonmagyaród
15.	Kiskörei vízlépcső	Tisza	Abádszalók, Kisköre
16.	Körösladányi duzzasztó	Sebes-Körös	Körösladány
17.	Kvassay zsilip	Ráckevei-Duna	Budapest
18.	Mexikópusztai zsilip	Fertő-tó	Sarród
19.	Mosonmagyaróvári duzzasztó	Mosoni-Duna	Mosonmagyaróvár
20.	Nicki duzzasztó	Rába	Kenyeri
21.	Rábca-torkolati műtárgy	Rábca	Abda
22.	Sió árvízkapu	Sió	Bogyiszló
23.	Siófoki hajózsilip	Sió	Siófok
24.	Siófoki leeresztő zsilip	Sió	Siófok
25.	Szentgotthárdi duzzasztó	Rába	Szentgotthárd
26.	Tassi zsilip	Ráckevei-Duna	Tass
27.	Tiszalöki vízlépcső	Tisza	Tiszalök
28.	Túr torkolati műtárgy	Túr	Tizsakóród

5. Országos jelentőségű csatornák

	A	B
1.	Csatorna megnevezése	Település
2.	Algyői főcsatorna	Szeged, Algyő
3.	Alsó-Ó-Berettyó-csatorna	Biharnagybajom, Füzesgyarmat, Bucsá, Szerep
4.	Alsó-Selypes-főcsatorna	Folyás
5.	Cigánykaér-csatorna	Kevermes, Dombegyház, Kisdombegyház, Battonya
6.	Csárdaszállási	Köröstarcsa, Csárdaszállás, Mezőberény
7.	Dögös-Kákafoki főcsatorna	Csabaszabadi, Szarvas
8.	Duna-Tisza-csatorna	Dabas, Dunaharaszti
9.	Duna-völgyi-főcsatorna	Csévharaszt, Baja
10.	Ferenc-tápcatorna	Baja, Hercegszántó
11.	Fűzvölgyi-főcsatorna	Szalkszentmárton, Harta
12.	Halastói-tápcatorna	Tiszakeszi, Újszentmargita

13.	Hamvas-főcsatorna	Földes, Püspökladány, Karcag
14.	Hanság főcsatorna	Rábcakapi, Jánossomorja, Sarrod
15.	Hortobágy-főcsatorna	Tiszavasvári, Püspökladány
16.	HTVR tápcsatorna	Balmazújváros
17.	I. Árapasztó	Dömsöd, Bugyi
18.	Jászsági-főcsatorna	Kisköre, Tiszasüly
19.	Jászsági főcsatorna Zagyvai ága	Kisköre térsége, Alattyán térsége
20.	Jászsági főcsatorna Zagyvai ága	Jászapáti térsége, Jászdózsa térsége
21.	K-1 öntözőcsatorna	Szentes, Szarvas
22.	Kadarcs-Karácsonyfoki-csatorna	Hajdúnánás, Hortobágy
23.	Kakat-főcsatorna	Kunhegyes, Ecsefalva
24.	Karcagi-II. csatorna	Karcag
25.	Keleti-főcsatorna	Tiszalök, Hajdúszoboszló, Bakonszeg
26.	K-III- Hortobágy összekötő	Hajdúnánás
27.	K-III öntöző-főcsatorna	Hajdúnánás, Hajdúböszörmény
28.	Királyhegyesi-Szárazér-csatorna	Battonya, Makó
29.	Kiskunsági- főcsatorna	Tass, Akasztó
30.	Kispálszigeti-csatorna	Bihartorda, Nagyrábé, Bakonszeg, Zsáka
31.	Kis-Rába	Nick, Kenyeri, Kapuvár
32.	Kórógy-ér	Szentes, Szegvár
33.	Kösely-főcsatorna	Sáránd, Nádudvar
34.	Kösely-Hajdúszováti átmetszés	Hajdúszovát, Földes
35.	Kurca-csatorna	Mindszent, Szentes
36.	K-V-1 lecsapoló	Balmazújváros
37.	K-V-1 megkerülő	Balmazújváros
38.	K-V-3 lecsapoló	Balmazújváros
39.	K-VIII-öntöző-főcsatorna	Hajdúszoboszló, Nádudvar
40.	K-VII-Kösely vízleadó útvonal	Hajdúszoboszló, Nádudvar
41.	K-XI lecsapoló	Bakonszeg
42.	K-XI lecsapoló-Pálfoki összekötő-csatorna	Bakonszeg
43.	Maros-jobbparti-tápcsatorna	Makó
44.	Millér-csatorna	Szolnok, Jászkisér
45.	Nagykunsági-főcsatorna	Abádszalók, Öcsöd
46.	Nagykunsági-főcsatorna Keleti-ág	Kisújszállás, Túrkeve
47.	NK-III-2. öntözőcsatorna	Karcag, Kunhegyes
48.	Nyugati-főcsatorna	Tiszavasvári, Hortobágy
49.	Pálfoki-csatorna	Bakonszeg, Bihartorda
50.	Sárközi-I. főcsatorna	Kalocsa, Érsekcsanád
51.	Sárközi-III. főcsatorna	Szakmár, Miske
52.	Sárréti-főcsatorna	Derecske, Ecsefalva
53.	Siratói összekötő	Békésszentandrás
54.	Szittyó-csatorna	Dabas, Alsónémedi
55.	Tiszasülyi-(28.)-csatorna	Tiszasüly, Jászkisér
56.	Új-Szörhalmi	Kondoros, Csabacsűd, Nagyszénás
57.	Veker-ér-csatorna	Szentes, Nagytőke
58.	Villogó-belvízcsatorna	Abádszalók, Bucsa, Karcag
59.	XXX. csatorna	Alsónémedi, Kunszentmiklós

1/12. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez

„1/12. melléklet a 2003. évi XXVI. törvényhez

Térségi övezetek és az ajánlott megyei övezetek, valamint azok kapcsolata

	A	B
1.	Országos Területrendezési Terv	Kiemelt térségi és megyei területrendezési terv
2.	a) Országos ökológiai hálózat	a) Magterület b) Ökológiai folyosó c) Pufferterület
3.	b) Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület	
4.	c) Jó termőhelyi adottságú szántóterület	
5.	d) Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület	
6.		d) Erdőtelepítésre javasolt terület
7.	e) Országos jelentőségű tájképvédelmi terület	
8.	f) Világörökségi és világörökségi várományos terület	
9.	g) Országos vízminőség-védelmi terület	
10.	h) Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területe	
11.		e) Ásványi nyersanyagvagyon-terület
12.		f) Rendszeresen belvízjárta terület
13.		g) Földtani veszélyforrás területe
14.	i) Kiemelt fontosságú honvédelmi terület	
15.		h) Honvédelmi terület
16.		i) Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület
17.		Megyei területrendezési terv
18.		a) tanyás térség
19.		b) tájrehabilitációt igénylő terület
20.		c) széléróműpark telepítéséhez vizsgálat alá vont terület
21.		d) térségi árvízi kockázatkezelési terület

„

2–3/9. melléklet a 2013. évi CCXXIX. törvényhez*

* E törvény 2., valamint 3.1–3.9. melléklete jelen közlöny mellékleteként, az MK_13_214_CCXXIXtv_2.mellekl.pdf és az MK_13_214_CCXXIXtv_3.1.mellekl.pdf –MK_13_214_CCXXIXtv_3.9.mellekl.pdf fájlnevek alatt található. A törvény ezen részei jelen közlöny 85298-tól 85317-ig oldalait képezik.

III. Kormányrendeletek

A Kormány 493/2013. (XII. 19.) Korm. rendelete

a Budapest II. kerület, Margit körút 85–87. szám alatti épületek elbontásához és az ingatlanon kialakítandó közpark részeként felépítésre kerülő rendőrségi objektum megvalósításához kapcsolódó egyes beszerzéseknek a minősített adatot, az ország alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdekeit érintő vagy a különleges biztonsági intézkedést igénylő beszerzések sajátos szabályairól szóló 218/2011. (X. 19.) Korm. rendelet 7. § (5) bekezdés a) pontja szerinti minősítéséről

A Kormány a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény 182. § (1) bekezdés 12. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** A Kormány a Budapest II. kerület közigazgatási területén lévő, 13204/5 helyrajzi számú, Margit körút 85–87. szám alatt található épületek elbontása és az épület helyén kialakítandó közpark részeként felépítendő rendőrségi épület kivitelezése során a 2. §-ban meghatározott beszerzések tekintetében megállapítja, hogy a beszerzések során a minősített adatot, az ország alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdekeit érintő vagy a különleges biztonsági intézkedést igénylő beszerzések sajátos szabályairól szóló 218/2011. (X. 19.) Korm. rendelet közösségi beszerzésre vonatkozó szabályainak alkalmazása olyan információk átadására kötelezné Magyarországot, amelyeknek felfedése ellentétes az állam biztonságához fűződő alapvető érdekével és olyan nemzetbiztonsági érdekekbe ütköző információk átadását tenné lehetővé, amelynek felfedése ellentétes az állam biztonságához fűződő alapvető érdekével.
- 2. §** Az 1. § szerinti beszerzésnek minősül a Budapest II. kerület közigazgatási területén lévő, 13204/5 helyrajzi számú, Margit körút 85–87. szám alatti épületek bontási és az épület helyén kialakítandó közpark részeként felépítendő rendőrségi épület kivitelezése beruházáshoz kapcsolódó tervezési és egyéb szolgáltatások megrendelése.
- 3. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 77/2013. (XII. 19.) BM rendelete

a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek közúti járművei forgalomba helyezésének és időszakos vizsgálatának egyes szabályairól szóló 14/2013. (V. 2.) BM rendelet módosításáról

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (3) bekezdés m) pont mb) alpontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 37. § q) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 84. § e) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzeti fejlesztési miniszterrel egyetértésben a következőket rendelem el:

- 1. §** A belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek közúti járművei forgalomba helyezésének és időszakos vizsgálatának egyes szabályairól szóló 14/2013. (V. 2.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:
- „(4) A hivatásos katasztrófavédelmi szerv által üzemben tartott dízel-motoros tűzoltó gépjármű első forgalomba helyezésekor, a gépjármű kipufogógázának a szennyezőanyag-tartalmat meghatározó konstrukciós jellemzői és a szennyezőanyag kibocsátási követelmény tekintetében legalább a 4-es környezetvédelmi osztályba sorolás szerinti előírásokat teljesítenie kell.”
- 2. §** Az R. a következő 8. §-sal egészül ki:
- „8. § Ez a rendelet a gépjárművek és pótkocsijaik, valamint az ilyen járművek rendszereinek, alkatrészeinek és önálló műszaki egységeinek jóváhagyásáról szóló, 2007. szeptember 5-ei 2007/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikk (3) bekezdés b) pontjának való megfelelést szolgálja.”
- 3. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.
- 4. §** Ez a rendelet a gépjárművek és pótkocsijaik, valamint az ilyen járművek rendszereinek, alkatrészeinek és önálló műszaki egységeinek jóváhagyásáról szóló, 2007. szeptember 5-ei 2007/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikk (3) bekezdés b) pontjának való megfelelést szolgálja.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

A belügyminiszter 78/2013. (XII. 19.) BM rendelete

a fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásának rendjéről szóló 15/2013. (V. 2.) BM rendelet módosításáról

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 1. melléklet 11. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 73. § b) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzetgazdasági miniszterrel egyetértésben a következőket rendelem el:

- 1. §** A fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásának rendjéről szóló 15/2013. (V. 2.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 10. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(5) A kedvezményezett köteles a támogató felhívására a beszámolót – amennyiben a támogatási szerződésben a felek másként nem rendelkeznek – 15 napon belül pontosítani.”

- 2. §** A BM rendelet 14. § (1) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Az előirányzat felhasználható)
„a) a miniszter által vezetett minisztérium (a továbbiakban: minisztérium), a miniszterrel partnerségi megállapodást kötött szervezet vagy a miniszter irányítása alá tartozó költségvetési szerv, nemzetközi szervezet által megvalósított, az Európai Unió által az Új Széchenyi Terv operatív programjai keretében támogatott projektek, az Európai Gazdasági Térség és a Norvég Finanszírozási Mechanizmus, a Svájci–Magyar Együttműködési Program és egyéb európai uniós forrásból támogatott projektek lebonyolításához – beleértve az Európai Unió által közvetlenül társfinanszírozott projektek pályázatához – szükséges kiadások megelőlegezésére, a szükséges önrész finanszírozására, valamint az európai uniós forrás terhére el nem számolható tételek finanszírozására,”
- 3. §** A BM rendelet 14. § (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:
„(2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti szükséges kiadások megelőlegezésének esetét kivéve, az (1) bekezdés a)–d) pontja alapján történő felhasználás esetében a kedvezményezett részére vissza nem térítendő költségvetési támogatás biztosítható.
(3) Az (1) bekezdés a) pontjában foglalt szükséges kiadások megelőlegezése esetében, a költségvetési támogatás összegét az európai uniós forrás rendelkezésre állását követően a kedvezményezettnek a támogatási szerződésben foglaltak szerint – legfeljebb 60 naptári napon belül – kell visszatéríteni.”
- 4. §** A BM rendelet 33. §-a a következő (10) bekezdéssel egészül ki:
„(10) A (2), (4) és (7) bekezdésben meghatározott szövetségek a támogatást nyilvántartott tagjaik részére továbbadhatják.”
- 5. §** A BM rendelet a következő 43. alcímmel egészül ki:
„43. Örökségvédelmi feladatok (20/17)”
48/A. § (1) Az előirányzat célja a kulturális örökségvédelmi közfeladatok ellátása.
(2) Az előirányzat terhére nyújtott költségvetési támogatás kedvezményezettje a Lechner Lajos Tudásközpont Területi, Építésügyi, Örökségvédelmi és Informatikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.
(3) A költségvetési támogatás nyújtása egyedi támogatás formájában történhet. A költségvetési támogatás előfinanszírozás útján kerül rendelkezésre bocsátásra.”
- 6. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.
- 7. §** Hatályát veszti a BM rendelet 8. § (1) bekezdés e) pontja, valamint a 14. § (1) bekezdés b) pontja.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

**Az emberi erőforrások minisztere 79/2013. (XII. 19.) EMMI rendelete
a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről
szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet módosításáról**

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 110. § (3) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § i) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** A tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:
„(6) A hitéleti tanárszakok képzési és kimeneti követelményeit a 6. melléklet határozza meg.”

- 2. §** A Rendelet a következő 4. §-sal egészül ki:
- „4. § (1) A hitoktatási területen az 1. § c) pontja szerinti tanári mesterszak az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006 (IV. 3.) OM rendelet 5. mellékletében közzétett hitéleti mesterszakkal vagy osztatlan szakkal párhuzamos képzésben vehető fel.
- (2) A hitoktatási területen az 1. § d) pontja szerinti tanári mesterszakon szakképzettség az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006 (IV. 3.) OM rendelet 5. mellékletében közzétett hitéleti szakon szerzett mesterfokozat birtokában szerezhető.
- (3) A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) az egyházi felsőoktatási intézményekre vonatkozó külön rendelkezései alapján a hittanár-nevelőtanár szakképzettség tekintetében a hitéleti képzés tartalmát az egyházi jogi személy határozza meg.”
- 3. §** A Rendelet a következő 6. §-sal egészül ki:
- „6. § (1) E rendelet rendelkezései alapján a hitoktatási területén osztatlan képzésben a tanárképzés, felmenő rendszerben, először 2014. szeptember 1. után indulhat.
- (2) Az egyházi felsőoktatási intézmény jogosulttá válik e rendeletben meghatározott osztatlan képzésben folyó hittanár-nevelőtanárszak szakindításának nyilvántartásba vételére, ha az egyházi felsőoktatási intézmény szakindítását hittanár-nevelő tanár szakon, osztott képzésben az Oktatási Hivatal 2006. szeptember 1. után nyilvántartásba vette. Az intézményi bejelentés alapján az Oktatási Hivatal nyilvántartásba veszi az osztatlan képzést.
- (3) Az Nftv. 103. § (9) bekezdése szerint az egyházi felsőoktatási intézmény más felsőoktatási intézménnyel folyó közös képzése az Nftv. 67. §-a szerinti szakindítási eljárás lefolytatását követően vehető nyilvántartásba és a nyilvántartásba vételt követően hirdethet meg az egyházi felsőoktatási intézmény a közismereti tanárszakkal szakpáros tanárképzést. A közös tanárképzésre e rendelet hatálybalépésekor – szakindítási eljárás nélkül – csak az az egyházi felsőoktatási intézmény jogosult, amelyik a 2006. szeptember 1. után másik felsőoktatási intézménnyel párhuzamos képzésben hitéleti és nem hitéleti tanári képzésre irányuló együttműködését az Oktatási Hivatal nyilvántartásba vette.
- (4) Ha egyházi felsőoktatási intézmény állami felsőoktatási intézménnyel köt a (3) bekezdés szerint hitéleti tanárképzést érintő együttműködési megállapodást, az ennek eredményeként megvalósuló képzésre felvett hallgató hallgatói jogviszonya – az Nftv. 91. § (1) bekezdésében foglaltakra is tekintettel – az egyházi felsőoktatási intézménnyel jön létre.”
- 4. §** A Rendelet a 6. melléklettel egészül ki.
- 5. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Balog Zoltán s. k.,
emberi erőforrások minisztere

Melléklet a 79/2013. (XII. 19.) EMMI rendelethez

„6. melléklet a 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelethez

A) A HITÉLETI TANÁRSZAKOK KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI

1. Hitoktatási területen tanári szakképzettség:
 - az 1. § a) pontja szerint osztatlan képzésben, tanárszakon
 - az 1. § a) pontja szerint közismereti tanárszakkal szakpáros képzésben, osztatlan tanárszakon vagy
 - az 1. § c) pontja szerint hitéleti mesterszakkal vagy hitéleti osztatlan szakkal párhuzamosan, tanári mesterszakon
 - az 1. § d) pontja szerint hitéleti mesterszakon vagy hitéleti osztatlan szakon szerzett mesterfokozatot követően, tanári mesterszakon szerezhető.

2. A Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja szerinti szakterületi képzés képzési ideje és az összegyűjtendő kreditek száma az 1. melléklet 4.1. és 4.2. pontjában foglaltakra tekintettel:
 - osztatlan képzésben a képzési idő 10 félév, az összegyűjtendő szakterületi kreditek száma: 180–200 kredit,
 - közismereti tanárszakkal szakpáros képzésben a képzési idő 10 félév, az összegyűjtendő szakterületi kreditek száma hittanár-nevelőtanár szakképzettséghez 100 kredit.
3. Az 1. melléklet 4.3.2. pont tekintetében a szak módszertani ismeretek minimális kreditértéke:
 - osztatlan (egyszakos) képzésben legalább 12 kredit,
 - közismereti tanárszakkal szakpáros képzésben legalább 8 kredit.
4. Az 1. melléklet 4.4. pontjában foglaltakra tekintettel a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető kreditek minimális értéke osztatlan (egyszakos) képzésben vagy közismereti tanárszakkal szakpáros képzésben 12 kredit.
5. Az 1. melléklet 4.1.5. és a 4.2.4. pontjában foglaltakra tekintettel, az 1993. évi felsőoktatási törvény szerinti főiskolai szintű hitéleti tanári szakképzettséget követően, a tanári mesterszakon a képzési idő 2 félév, 60 kredit.
6. Az 1. melléklet 4.1.5. és a 4.2.4. pontjában, az újabb oklevelet adó tanárképzésben foglaltakra is tekintettel a katekéta-lelképásztori munkatárs, a kántor és a buddhista tanító alapképzési hitéleti szakot követően felvett hittanár-nevelőtanár szakon a 4.1.2. és 4.2.2. pontban meghatározott képzési időre és az összegyűjtendő kreditekre, továbbá az 1. melléklet 4.3., valamint 4.5. pontjában foglaltakra is figyelemmel kell lenni. Hitéleti alapképzést követően a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja szerinti ismeretek tekintetében a hitéleti ismeretek elismerésére a kreditelismerés általános szabályai az irányadók.
7. A tanító, az óvodapedagógus, szakoktató szakot követően az 1. melléklet 4.1.5. d) pontjára figyelemmel az újabb oklevelet adó hittanár-nevelőtanár szakon a képzési idő legalább 5 félév, 150 kredit. A gyógypedagógus vagy az 1993. évi felsőoktatási törvény szerinti egyetemi szintű vagy főiskolai szintű vagy mesterfokozatú tanári szakképzettséget követően a képzési idő legfeljebb 4 félév, 120 kredit. A képzésben a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b) pontja szerinti pedagógiai, pszichológiai elméleti és gyakorlati ismeretek beszámítandók.

B) A HITÉLETI TANÁRSZAKOK KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI

I. Hitoktatási terület

Hittanár–nevelőtanár

1. Az 1. melléklet 2. pontjában foglaltakra tekintettel a szakképzettség oklevélben szereplő
 - magyar nyelvű megjelölése: okleveles ... hittanár – nevelőtanár
 - angol nyelvű megjelölése: Teacher of ... Religious Education

A szakképzettség oklevélben történő megnevezésére – belső egyházi szabály vagy hagyomány alapján, az egyházra, vallásfelekezetre, vallási közösségre való utalással – használható egyedi elnevezés is. Egyedi elnevezés használata esetén a szak nyilvántartásba vételét a felsőoktatási intézmény a választott elnevezéssel kezdeményezi.
2. A képzési idő:
 - 2.1. A 3. §-ban foglaltakra és az 1. melléklet 4.1.1. és 4.2.1. pontjára figyelemmel a képzési idő 10 félév.
 - 2.2. A 3. §-ban foglaltakra és az 1. melléklet 4.1.3., 4.1.4. és 4.2.3. pontjára figyelemmel a képzési idő 2 félév.
3. A képzés célja: a hitoktatás, hitre nevelés különböző szinterein (iskolai nevelés-oktatás, plébánia, felnőttoktatás) a hitéleti tantárgy oktatására, az iskola pedagógiai, a kollégiumi nevelés feladatainak ellátására képes tanárok képzése, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására való felkészítés.
4. Az elsajátítandó szakmai tudás, képesség
 - 4.1. A Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés b)–c) pontja tekintetében: a 2. mellékletben meghatározott tanári tudás, készség, képesség.
 - 4.2. A Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében: az egyházi jogi személy fenntartó által meghatározott tudás, készség, képesség, melyek leírását saját, valamint az általa fenntartott felsőoktatási intézmény honlapján teszi közzé.
5. A hittanár–nevelőtanár sajátos szak módszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei: az egyházi jogi személy fenntartó által meghatározott ismeretek, melyek leírását saját, valamint az általa fenntartott felsőoktatási intézmény honlapján teszi közzé."

**A nemzetgazdasági miniszter 65/2013. (XII. 19.) NGM rendelete
a fejezeti kezelésű előirányzatok kezelésének és felhasználásának szabályairól szóló
5/2013. (II. 20.) NGM rendelet módosításáról**

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 1. melléklet 11. pontjában és az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 73. § b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** A fejezeti kezelésű előirányzatok kezelésének és felhasználásának szabályairól szóló 5/2013. (II. 20.) NGM rendelet (a továbbiakban: R.) 34. § (1) bekezdés e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Az előirányzat)
„e) a turizmusfejlesztési feladatok megvalósítására,”
(használható fel.)
- 2. §** Az R. 34. § (1) bekezdés n) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Az előirányzat)
„n) pénztárgépgyártás elősegítésére,”
(használható fel.)
- 3. §** Az R. 34. § (1) bekezdése a következő o) ponttal egészül ki:
(Az előirányzat)
„o) Felvonó és Mozdgólépcső Felügyelet piacfelügyeleti eljárásával kapcsolatos feladatok ellátására”
(használható fel.)
- 4. §** Az R. 37. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) Az előirányzat a Kárpát Régió Üzleti Hálózat Zrt. (a továbbiakban: KRÜH Zrt.) üzemeltetésére, működtetésére, a Kárpát Régió Fiatal Vállalkozói Program megvalósítására, főtevékenységéhez kapcsolódó szakmai programjainak végrehajtására, működésével összefüggő pénzbeli hozzájárulás, így különösen tőkeemelés keretében alaptőke, tőketartalék megfizetésére biztosít támogatást.”
- 5. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Varga Mihály s. k.,
nemzetgazdasági miniszter

**A nemzeti fejlesztési miniszter 76/2013. (XII. 19.) NFM rendelete
a nem közúti mozgó gépekbe építendő belső égésű motorok gáznemű és részecskékből álló
szennyezőanyag-kibocsátásának korlátozásáról szóló 75/2005. (IX. 29.) GKM–KvVM együttes rendelet
módosításáról**

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 110. § (9) bekezdés a) pontjában, valamint a termékek piacfelügyeletéről szóló 2012. évi LXXXVIII. törvény 30. § (2) bekezdés a) és b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 84. § e) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § k) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

- 1. §** A nem közúti mozgó gépekbe építendő belső égésű motorok gáznemű és részecskékből álló szennyezőanyag-kibocsátásának korlátozásáról szóló 75/2005. (IX. 29.) GKM–KvVM együttes rendelet (a továbbiakban: R.) 17. § (3) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Ez a rendelet a következő európai uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:)
„a) a nem közúti mozgó gépekbe és berendezésekbe szánt belső égésű motorok gáz- és szilárd halmazállapotú szennyezőanyag-kibocsátása elleni intézkedésekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1997. december 16-i 97/68/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és az azt módosító 2001/63/EK bizottsági irányelv, a 2002/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2004/26/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2010/26/EU bizottsági irányelv, a 2011/88/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2012/46/EU bizottsági irányelv;”
- 2. §** (1) Az R. 1. számú melléklete az 1. melléklet szerint módosul.
(2) Az R. 2. számú melléklete a 2. melléklet szerint módosul.
(3) Az R. 3. számú melléklete a 3. melléklet szerint módosul.
(4) Az R. 6. számú melléklete a 4. melléklet szerint módosul.
(5) Az R. 7. számú melléklete az 5. melléklet szerint módosul.
(6) Az R. 9. számú melléklete helyébe a 6. melléklet lép.
(7) Az R. 12. számú melléklete helyébe a 7. melléklet lép.
- 3. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.
- 4. §** Ez a rendelet a nem közúti mozgó gépekbe és berendezésekbe szánt belső égésű motorok gáz- és szilárd halmazállapotú szennyezőanyag-kibocsátása elleni intézkedésekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 97/68/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2012. december 6-i 2012/46/EU bizottsági irányelvnek való megfelelést szolgálja.

Németh Lászlóné s. k.,
nemzeti fejlesztési miniszter

1. melléklet a 76/2013. (XII. 19.) NFM rendelethez

Az R. 1. számú mellékletének módosítása

1. Az R. 1. számú melléklete a következő 3.2.3. és 3.2.4. ponttal egészül ki:

„3.2.3. A típusjóváahagyás számához közel a kibocsátási szakasz számjelét római számmal, zárójelben.

3.2.4. Minden olyan motoron, amelyet a 12. § (9) bekezdésében említett, a kis gyártási sorozatokra vonatkozó eltérés keretében hoznak forgalomba, a típusjóváahagyási számhoz közel, jól láthatóan a kis sorozatban gyártott motorok gyártójára utaló SV betűjelet zárójelben.”

2. Az R. 1. számú melléklet 8.3.2.2. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„8.3.2.2. A III B. és a IV. szakaszra a következő feltételek vonatkoznak:

a) A III B. szakasznak megfelelő motorokra vonatkozó feltételek:

aa) 1 000 métert meg nem haladó tengerszint feletti magasság (vagy 90 kPa-nak megfelelő légnyomás);

ab) 275 K és 303 K (2 °C és 30 °C) közötti környezeti hőmérséklet;

ac) a motorhűtő közeg hőmérséklete 343 K (70 °C) feletti.

A motor aa), ab) és ac) pontban leírt feltételek szerinti működése esetén a kibocsátáscsökkentő segédstratégia csak kivételesen aktiválódhat.

b) A IV. szakasznak megfelelő motorokra vonatkozó feltételek:

ba) legalább 82,5 kPa légköri nyomás;

bb) környezeti hőmérséklet a következő tartományban:

– legalább 266 K (–7 °C),

– legfeljebb, az adott légköri nyomásnál a következő egyenlettel meghatározott hőmérséklet: $T_c = -0,4514 \cdot (101,3 - p_b) + 311$, ahol: T_c a kiszámított környezeti léghőmérséklet Kelvinben és P_b a légköri nyomás kPa-ban;

bc) a motorhűtő közeg hőmérséklete 343 K (70 °C) feletti.

A motor ba), bb) és bc) pontban leírt feltételek szerinti működése esetén a kibocsátáscsökkentő segédstratégia csak akkor aktiválódhat, amennyiben a 8.3.2.3. pontban foglalt célok érdekében bizonyítottan szükséges, és a jóváhagyó hatóság is jóváhagyja.

c) Hideg hőmérsékleti működés

A b) pont követelményeitől eltérve kibocsátáscsökkentő segédstratégiát lehet használni egy IV. szakasznak megfelelő, kipufogógáz-visszavezető rendszerrel (EGR) felszerelt motoron, ha a környezeti hőmérséklet 275 K (2 °C) alatt van és teljesül az alábbi két kritérium egyike:

- ca) a szívócső hőmérséklete legfeljebb a következő egyenlettel meghatározott hőmérséklet: $IMT_c = PIM/15,75 + 304,4$, ahol: IMT_c a szívócső számított hőmérséklete, K és PIM pedig a szívócső abszolút nyomása kPa-ban;
- cb) a motorhűtő közeg hőmérséklete legfeljebb a következő egyenlettel meghatározott hőmérséklet: $ECT_c = PIM/14,004 + 325,8$, ahol: ECT_c a motorhűtő közeg számított hőmérséklete, K és PIM pedig a szívócső abszolút nyomása kPa-ban.”

3. Az R. 1. számú melléklet 8.3.2.3. pont b) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A kibocsátáscsökkentő segédstratégia különösen a következő célokból aktiválódhat:)

„b) üzembiztonsági okokból;”

4. Az R. 1. számú melléklet 8.4. pont címe helyébe a következő cím lép:

„8.4. A III B. szakasznak megfelelő motorok NO_x-szabályozására vonatkozó követelmények”

5. Az R. 1. számú melléklete a következő 8.5., 8.6. és 8.7. pontokkal egészül ki:

- „8.5. A IV. szakasznak megfelelő motorok NO_x-szabályozására vonatkozó követelmények
- 8.5.1. A gyártónak – a 2. számú melléklet 1. függelék 2. pontjában és a 2. számú melléklet 3. függelék 2. pontjában meghatározott dokumentumokat használva – az NO_x-szabályozásra szolgáló intézkedések működési jellemzőit teljes mértékben leíró információkat kell benyújtania.
- 8.5.2. A motor kibocsátáscsökkentő stratégiájának működnie kell az Európai Unió területén szokásosan előforduló minden környezeti feltétel mellett, különösen alacsony környezeti hőmérsékletek esetében is. Ez a követelmény nem korlátozódik azon feltételekre, amelyek mellett kibocsátáscsökkentő alapstratégiát kell alkalmazni a 8.3.2.2. pont előírásai szerint.
- 8.5.3. A gyártónak igazolnia kell, hogy reagens használata esetén a típusjóváhagyási eljárás során a melegindításos nem közúti állandósult állapotú ciklus vagy nem közúti átmeneti állapotú (tranzien) ciklus alatt az ammóniakibocsátás nem haladja meg a 10 ppm átlagértéket.
- 8.5.4. Ha a nem közúti mozgó gépekre reagenstartályokat szerelnek fel vagy kapcsolnak hozzájuk, biztosítani kell a tartályban található reagensből való mintavétel lehetőségét. A mintavételi pontnak speciális szerszám vagy eszköz használata nélkül is könnyen hozzáférhetőnek kell lennie.
- 8.5.5. A típusjóváhagyást az 5. § (3) bekezdésének megfelelően a következő feltételekhez kell kötni:
 - a) a nem közúti mozgó gépek kezelőit írásbeli karbantartási utasítással látják el;
 - b) az eredetiberendezés-gyártó (OEM) számára beépítési útmutatót biztosítanak a motorhoz, amely magában foglalja a jóváhagyott motortípus részét képező kibocsátáscsökkentő rendszert;
 - c) az eredetiberendezés-gyártó (OEM) számára útmutatót biztosítanak az üzemeltetőt figyelmeztető rendszerhez, a használatkorlátozó rendszerhez és (adott esetben) a reagens fagyvédelméről;

- d) alkalmazzák az ezen melléklet 1. függelékében szereplő, a használati utasításra, a beépítési útmutatóra, az üzemeltetőt figyelmeztető rendszerre, a használatkorlátozó rendszerre és a reagens fagyvédelmére vonatkozó rendelkezéseket.

8.6. Ellenőrzési tartomány a IV. szakasz esetében

E melléklet 4.1.2.7. pontjának megfelelően a IV. szakasznak megfelelő motorok esetében az 1. számú melléklet 2. függelékében meghatározott ellenőrzési tartományból vett kibocsátási minták nem haladhatják meg 100 %-nál nagyobb mértékben az e melléklet 4.1.2.6. pont szerinti táblázatában foglalt kibocsátási határértékeket.

8.6.1. A demonstrációra vonatkozó követelmények

A műszaki szolgálat a vizsgálat céljára legfeljebb három terhelési és sebességi pontot választ ki véletlenszerűen az ellenőrzési tartományon belül. A műszaki szolgálat véletlenszerűen meghatározza a vizsgálati pontok sorrendjét. A vizsgálatot az NRSC (non-road steady cycle = nem közúti állandósult állapotú ciklus) fő követelményei szerint kell lebonyolítani, de minden vizsgálati pontot külön kell értékelni. Minden vizsgálati pontnak meg kell felelnie a 8.6. pontban meghatározott határértékeknek.

8.6.2. Vizsgálati követelmények

A vizsgálatot a 3. számú mellékletben leírt módon, a különálló vizsgálati ciklusok után azonnal el kell végezni.

Amennyiben azonban a gyártó a 3. számú melléklet 1.2.1. pontja alapján az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. mellékletében leírt eljárást alkalmazza, a vizsgálatot a következőképpen kell végrehajtani:

- a) a vizsgálatot az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. melléklet 7.8.1.2. pont a)–e) alpontjában leírt módon, a különálló vizsgálati ciklusok után, de az f) alpont szerinti vizsgálat utáni eljárások előtt, vagy az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. melléklet 7.8.2.2. pont a)–d) alpontjában leírt, átmeneteket is magában foglaló vizsgálati ciklus (Ramped Modal Cycle, RMC) után, de az e) alpont szerinti vizsgálat utáni eljárások előtt azonnal el kell végezni;
- b) a vizsgálatot az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. melléklet 7.8.1.2. pont b)–e) alpontjában előírt módon, a többszűrős módszerrel (minden vizsgálati ponton külön szűrővel) mindhárom választott vizsgálati ponton el kell végezni;
- c) minden egyes vizsgálati pontra ki kell számolni a fajlagos kibocsátási értéket (g/kWh);
- d) a kibocsátási értékeket ki lehet számolni mólban az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. melléklet A.7. függeléké segítségével vagy tömegben az A.8. függelék segítségével, de összhangban kell lenniük a különálló vizsgálatok vagy az RMC vizsgálat során alkalmazott módszerrel;
- e) a gázhalmazállapotú szennyező anyagok összegének kiszámításához az N_{mode} értékét 1-nek kell venni és 1 értékű súlyozási tényezőt kell használni;

- f) a szilárd halmazállapotú szennyező anyagok mennyiségének kiszámításához a többszűrős módszert kell alkalmazni, az összeg kiszámításához az N_{mode} értékét 1-nek kell venni és 1 értékű súlyozási tényezőt kell használni.

8.7. A IV. szakasznak megfelelő motorok forgattyúházból származó kibocsátásának ellenőrzése

8.7.1. A 8.7.3. pontban megadott kivétellel a motor forgattyúházának szellőztető rendszere nem engedhet gázokat közvetlenül a levegőbe.

8.7.2. A motorok működés közben kibocsáthatnak a forgattyúházból gázokat, amennyiben azok a kipufogórendszerbe mindig a kipufogógáz-utókezelő előtt kerülnek be.

8.7.3. A levegőbevezetéshez turbókompresszorral, szivattyúkkal, ventilátorokkal vagy töltőkompresszorral felszerelt motorok a forgattyúházból kibocsáthatnak gázokat a levegőbe. Ebben az esetben a forgattyúházból kibocsátott gázokat az e szakasz 8.7.3.1. pontjának megfelelően végzett valamennyi kibocsátásmérés során (fizikailag vagy matematikailag) hozzá kell adni a kipufogógáz-kibocsátáshoz.

8.7.3.1. A forgattyúházból származó kibocsátások

A motor forgattyúházának szellőztető rendszere nem engedhet gázokat közvetlenül a levegőbe a következők kivételével: a levegőbevezetéshez turbókompresszorral, szivattyúkkal, ventilátorokkal vagy töltőkompresszorral felszerelt motorok a forgattyúházból bocsáthatnak ki gázokat a levegőbe, ha azokat valamennyi kibocsátásmérés során (fizikailag vagy matematikailag) hozzáadják a kipufogógáz-kibocsátáshoz. Az ezt a kivételt kihasználó gyártóknak úgy kell beszerelniük a motorokat, hogy a forgattyúházból származó kibocsátást a mintavevő rendszerbe lehessen irányítani. E pont alkalmazásában a forgattyúházból származó és a teljes folyamat során a kipufogógáz-utókezelő rendszer előtt a kipufogógázba kerülő kibocsátások nem tekintendők közvetlenül a környezeti levegőbe jutó kibocsátásoknak.

A nyitott forgattyúházból származó kibocsátásokat kibocsátásmérési célból a következőképpen kell a kipufogórendszerbe irányítani:

- a) a csöveknek sima fallal kell rendelkezniük, elektromosan vezetőnek kell lenniük, és nem léphetnek reakcióba a forgattyúházból származó kibocsátásokkal; a csöveknek a lehető legrövidebbnek kell lenniük;
- b) a laboratóriumi forgattyúház csövezésében a lehető legkevesebb hajlatnak kell lennie, a feltétlenül szükséges hajlatok sugarát pedig a lehető legnagyobbra kell alakítani;
- c) a laboratóriumi forgattyúház kipufogó csövezésének teljesítenie kell a gyártónak a forgattyúház ellennyomására vonatkozó előírásait;
- d) a forgattyúház kipufogócsövezése és a hígítatlan kipufogógáz találkozási pontjának az esetleges utókezelő rendszer után, az esetleges kipufogógáz-szűkítés után, illetve kellő mértékben a mintavevő szondák előtt kell elhelyezkednie, így biztosítva, hogy a mintavétel előtt teljes legyen a keveredés. A forgattyúház kipufogócsövezésének be kell nyúlnia a kipufogógáz szabad áramlásába a határfelületi hatás elkerülése és a keveredés elősegítése érdekében. A forgattyúház kipufogócsövezésének kivezetése a hígítatlan kipufogógázhoz képest bármely irányba nézhet.”

6. Az R. 1. számú melléklete a következő 9. ponttal egészül ki:

- „9. A MOTORTELEJESÍTMÉNY-KATEGÓRIA KIVÁLASZTÁSA
- 9.1. Az e melléklet 1.1. és 1.4. pontjában meghatározott, változó sebességű motoroknak a melléklet 4. pontjában megadott kibocsátási határértékeknek való megfelelésének megállapításához teljesítménysávokba kell őket osztani e melléklet 2.4. pontja szerint mért hasznos teljesítmény legmagasabb értéke alapján.
- 9.2. Egyéb motortípusok esetében a névleges hasznos teljesítményt kell alkalmazni.”

7. Az R. 1. számú melléklete a következő 1. és 2. függeléssel egészül ki:

„1. függelék a 75/2005. (IX. 29.) GKM-KvVM együttes rendelet 1. számú mellékletéhez
AZ NO_x-SZABÁLYOZÁSRA SZOLGÁLÓ MEGOLDÁSOK HELYES MŰKÖDÉSÉT
BIZTOSÍTÓ KÖVETELMÉNYEK

1. Bevezetés

Ez a melléklet határozza meg az NO_x-szabályozásra szolgáló megoldások helyes működését biztosító követelményeket. Előírásokat tartalmaz mindazon motorokra, amelyek a kibocsátáscsökkentés érdekében reagenst használnak.

1.1. Fogalommeghatározások és rövidítések

NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer (NCD): a motor fedélzetén található rendszer, mely képes az alábbiakra:

- a) az NO_x-szabályozás működési hibájának észlelése;
- b) az NO_x-szabályozás működési hibája valószínű okának beazonosítása számítógépes memóriában tárolt adatok alapján, és/vagy ilyen információk kiadása külső eszközre;

NO_x-szabályozás működési hibája (NCM): egy motor NO_x-szabályozó rendszerébe a jogszabályok kijátszása céljából való szakszerűtlen beavatkozásra tett kísérlet, vagy a rendszert érintő olyan működési hiba, amely vélhetően ilyen szakszerűtlen beavatkozás következménye, amelynek észlelését követően e rendelet szerint figyelmeztetésnek vagy használatkorlátozó rendszernek kell bekapcsolódnia;

diagnosztikai hibakód (DTC): az NO_x-szabályozás működési hibáját azonosító vagy címkéző szám vagy alfanumerikus azonosító;

mege erősített és aktív diagnosztikai hibakód: olyan diagnosztikai hibakód, amelyet a rendszer elment, amikor az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer működési hibát jelez;

kiválasztó: külső mérőberendezés, amely az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszerrel való külső kommunikációra szolgál;

NO_x-szabályozás-diagnosztika szerinti motorcsalád: a gyártó által annak alapján csoportosított motorrendszerek, hogy az NO_x-szabályozás működési hibáinak ellenőrzésére/diagnosztizálására szolgáló módszerek közösek.

2. Általános követelmények

A motorrendszernek rendelkeznie kell NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszerrel (NCD), amely azonosítani tudja az NO_x-szabályozás azon működési hibáit, amelyek szerepelnek e mellékletben. Az e pont hatálya alá tartozó motorrendszereket úgy kell megtervezni, legyártani és beépíteni, hogy hasznos élettartamuk alatt és szokásos használati körülmények között mindvégig alkalmasak legyenek e követelmények teljesítésére. Ennek a célkitűzésnek az eléréséhez elfogadható, ha azokon a motorokon, melyeket ezen rendelet 3. számú melléklet 5. függelék 3.1. pontjában említett élettartamukon túl használnak, az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer (NCD) működésének és érzékenységének némi romlása mutatkozik olyan mértékben, amelynek következtében előfordulhat, hogy a kibocsátás túllépi az e mellékletben meghatározott küszöbértékeket, mielőtt működésbe lép a figyelmeztető és/vagy a használatkorlátozó rendszer.

2.1. Kért információk

2.1.1. Reagenst igénylő kibocsátáscsökkentő rendszer esetében a gyártónak – a 2. számú melléklet 1. függelék 2.2.1.13. pontja és 3. függelék 2.2.1.13. pontja szerint – meg kell adnia a reagens jellemzőit, ideértve a reagens típusát, a feloldott reagens koncentrációját, az üzemi hőmérsékleti feltételeket, valamint a reagens összetételére és minőségére vonatkozó nemzetközi szabványokra való hivatkozást.

2.1.2. A gyártónak a típusjóváhagyás iránti kérelemmel egyidejűleg be kell nyújtania a jóváhagyó hatóságnak a 4. pontban ismertetett, az üzemeltetést figyelmeztető rendszer és az 5. pontban ismertetett használatkorlátozó rendszer működési jellemzőit teljes körűen leíró részletes írásos tájékoztatást.

2.1.3. A gyártó az eredetiberendezés-gyártó (OEM) számára beépítési útmutatót biztosít, amelynek követése esetén garantált, hogy a motor, beleértve a jóváhagyott motortípus részét képező kibocsátáscsökkentő rendszert, a gépbe beépítve e melléklet követelményeinek megfelelő módon együttműködik a gép megfelelő részeivel. Ez a dokumentáció tartalmazza a részletes műszaki előírásokat és a motorrendszerre vonatkozó rendelkezéseket (szoftver, hardver és kommunikáció), amelyek a motorrendszernek a gépbe való helyes beépítéséhez szükségesek.

2.2. Működési feltételek

2.2.1. Az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer a következő feltételek mellett működőképes:

- 266 K és 308 K (–7 °C és 35 °C) között bármely környezeti hőmérsékleten;
- minden 1 600 m-nél kisebb tengerszint feletti magasságban;
- 343 K (70 °C) feletti hűtőközeg-hőmérséklet esetében.

Ez a pont nem vonatkozik a reagensszintnek a reagenstartályban történő ellenőrzésére, amennyiben az ellenőrzésnek a használati körülményektől függetlenül minden olyan körülmény mellett is működnie kell, amikor a mérés műszakilag megvalósítható (például minden olyan körülmény mellett, amikor a folyékony reagens nincs megfagyva).

2.3. A reagens fagyvédelme

2.3.1. Fűtött és fűtés nélküli reagenstartály és -adagoló rendszer használata egyaránt megengedett. A fűtött rendszernek meg kell felelnie a 2.3.2. pont

követelményeinek. A fűtés nélküli rendszernek pedig a 2.3.3. pont követelményeit kell teljesítenie.

- 2.3.1.1. A fűtés nélküli reagenstartály és -adagoló rendszer használatát a gép tulajdonosának szóló írásbeli használati utasításban fel kell tüntetni.
- 2.3.2. Reagenstartály és -adagoló rendszer
 - 2.3.2.1. A jármű 266 K (-7°C) környezeti hőmérsékleten történő indításától számítva legkésőbb 70 percen belül a befagyott reagensnek is használhatónak kell lennie.
 - 2.3.2.2. Fűtött rendszerre vonatkozó tervezési kritériumok

A fűtött rendszer kialakításának olyannak kell lennie, hogy a meghatározott eljárás szerint vizsgálva megfeleljen az e szakaszban megállapított, teljesítményre vonatkozó követelményeknek.
 - 2.3.2.2.1. A reagenstartályt és -adagoló rendszert 255 K (-18°C) hőmérsékleten 72 órán át vagy a reagens megszilárdulásáig kondicionálni kell, attól függően, hogy melyik következik be előbb.
 - 2.3.2.2.2. A 2.3.2.2.1. pontban előírt kondicionálási idő után a gépet/motort be kell indítani és 266 K (-7°C) vagy annál alacsonyabb környezeti hőmérsékleten kell járatni a következők szerint:
 - a) 10–20 percig alajáraton;
 - b) amit legfeljebb 50 percen át legfeljebb a névleges terhelés 40 %-ának megfelelő terhelés követ.
 - 2.3.2.2.3. A reagensadagoló rendszernek a 2.3.2.2.2. pontban leírt vizsgálati eljárások végén teljes egészében működőképesnek kell lennie.
 - 2.3.2.3. A tervezési kritériumok értékelése történhet hidegkamrás mérőállásban egy teljes géppel vagy annak a gépbe való beépítés szempontjából reprezentatív részeivel vagy országúti vizsgálatok alapján.
- 2.3.3. A figyelmeztető és használatkorlátozó rendszer bekapcsolása nem fűtött rendszer esetében
 - 2.3.3.1. A 4. pontban ismertetett, az üzemeltetőt figyelmeztető rendszernek működésbe kell lépnie, ha 266 K (-7°C) vagy ez alatti környezeti hőmérsékleten nincs reagensadagolás.
 - 2.3.3.2. Az 5.4. pontban ismertetett, erős használatkorlátozó rendszernek működésbe kell lépnie, ha 266 K (-7°C) vagy ez alatti környezeti hőmérsékleten az indítástól számított legkésőbb 70 percen belül nincs reagensadagolás.
- 2.4. Diagnosztikai követelmények
 - 2.4.1. Az NO_x -szabályozás-diagnosztikai rendszernek (NCD) számítógépes memóriában tárolt diagnosztikai hibakódok (DTC-k) segítségével tudnia kell azonosítani az NO_x -szabályozás e mellékletben szereplő működési hibáit (NCM-ek), és ezeket az információkat kérésre ki kell tudnia adni külső eszközre.
 - 2.4.2. A diagnosztikai hibakódok (DTC-k) rögzítésére vonatkozó követelmények
 - 2.4.2.1. Az NCD-rendszernek az NO_x -szabályozás minden egyes működési hibája (NCM) esetében diagnosztikai hibakódot kell rögzítenie.
 - 2.4.2.2. Az NCD-rendszer a motor beindításától számított 60 percen belül eldönti, hogy észlelhető-e valamilyen működési hiba. Ekkor a rendszernek el kell

mentenie egy „megerősített és aktív diagnosztikai hibakód”-ot, és a figyelmeztető rendszernek a 4. pont szerint működésbe kell lépnie.

- 2.4.2.3. Amennyiben az ellenőrző rutinoknak több mint 60 perc működési időre van szükségük ahhoz, hogy pontosan észleljék és megerősítsék az NO_x-szabályozás működési hibáját (például statisztikai modelleket használó rutinok vagy a jármű fogyasztását figyelembe vevő rutinok esetében), a szakhatóság engedélyezhet hosszabb megfigyelési időt is, feltéve, hogy a gyártó megindokolja ennek szükségességét (például műszaki indokolás, kísérleti eredmények, saját tapasztalatok stb.).

- 2.4.3. A diagnosztikai hibakódok (DTC-k) törlésére vonatkozó követelmények

a) az NCD-rendszer maga nem törölheti ki a diagnosztikai hibakódokat a számítógép memóriájából, amíg az adott kódhoz kapcsolódó hibát meg nem szüntették;

b) az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer a motorgyártó által kérésre biztosított hibakód-kiolvasó vagy karbantartó szerszám vagy a motorgyártó által megadott kód segítségével az összes diagnosztikai hibakódot törölheti.

- 2.4.4. Az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszert nem szabad úgy programozni vagy más módon úgy kialakítani, hogy a gép kora alapján részlegesen vagy teljesen kikapcsoljon a motor tényleges élettartama alatt, és a rendszer nem tartalmazhat olyan algoritmust vagy stratégiát, amelynek célja az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer teljesítőképességének az idő előrehaladtával való csökkentése.

- 2.4.5. Az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer esetlegesen újraprogramozható számítógépes kódjának vagy működési paraméterének ellen kell állnia a szándékos beavatkozásnak.

- 2.4.6. NCD szerinti motorcsalád

Az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer szerinti motorcsalád összetételének a meghatározása a gyártó feladata. A motorrendszerek egy NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer szerinti motorcsaládba történő besorolásának műszakilag indokoltnak kell lennie, és azt jóvá kell hagyatni a szakhatósággal.

A nem egy motorcsaládba tartozó motorok még tartozhatnak ugyanabba az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer szerinti motorcsaládba.

- 2.4.6.1. Az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer szerinti motorcsaládot meghatározó paraméterek

Az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer szerinti motorcsaládot olyan alapvető tervezési paraméterekkel lehet meghatározni, amelyek a motorcsaládba tartozó motorrendszerek tekintetében közősek.

Ahhoz, hogy a motorrendszereket az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer szerint egy motorcsaládba tartozónak lehessen tekinteni, a következő tervezési alapparamétereknek kell hasonlónak lenniük:

- a) kibocsátáscsökkentő rendszerek;
- b) az NO_x-szabályozás-diagnosztikai ellenőrzés módszerei;
- c) az NO_x-szabályozás-diagnosztikai ellenőrzés kritériumai;
- d) ellenőrzési paraméterek (például gyakoriság).

Ezeket a hasonlóságokat a gyártónak megfelelő műszaki igazoló eljárással vagy más megfelelő eljárással igazolnia kell, és jóvá kell hagyatnia a jóváhagyó hatósággal.

A gyártó kérheti, hogy a jóváhagyó hatóság hagyja jóvá az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer ellenőrzésre/diagnosztizálásra szolgáló módszereinek a motorrendszer elrendezésének különbségei miatti kisebb eltéréseit, amennyiben a gyártó ezeket a módszereket hasonlónak tekinti, és azok csak azért térnek el, hogy megfeleljenek egyes vizsgált alkatrészek konkrét jellemzőinek (például méret, kipufogógáz-áram stb.), vagy hasonlóságaik műszakilag megalapozottak.

3. Karbantartási követelmények

- 3.1. A gyártó az új motorok vagy gépek tulajdonosait közvetlenül vagy közvetve köteles ellátni írásbeli használati utasítással a kibocsátáscsökkentő rendszerről és annak helyes működéséről.

A dokumentációnak tartalmaznia kell, hogy a kibocsátáscsökkentő rendszer nem megfelelő működése esetén a figyelmeztető rendszer figyelmezteti az üzemeltetőt a problémára és arra, hogy a figyelmeztetés figyelmen kívül hagyása esetén a használatkorlátozó rendszer később letilthatja a gép elindítását, ami miatt a gép használhatatlan lesz.

- 3.2. A használati utasítás tartalmazza a motor megfelelő, a kibocsátáscsökkentési teljesítmény fenntartását biztosító használatára és karbantartására vonatkozó előírásokat, beleértve a fogyó reagensek megfelelő használatára vonatkozó előírásokat is.

- 3.3. Az utasításokat egyértelműen és érthetően (nem szaknyelven) kell megfogalmazni, ugyanazt a nyelvezetet használva, mint a nem közúti mozgó gépekhez vagy azok motorjaihoz tartozó kezelői kézikönyvben.

- 3.4. A használati utasításban adott esetben kifejezetten fel kell hívni a figyelmet arra, ha az üzemeltetőnek a szokásos szervizelések között is fel kell töltenie a reagenseket. A használati utasításban meg kell adni a reagens kívánt minőségét is. Az utasításnak pontosan le kell írnia a reagenstartály feltöltésének módját. A tájékoztatásnak azt is tartalmaznia kell, hogy mekkora a reagensfogyás várható sebessége az adott motortípusnál, és milyen gyakran kell utántölteni.

- 3.5. A használati utasításban pontosan le kell írni, hogy az adott specifikációjú reagens használata és utántöltése elengedhetetlen ahhoz, hogy a motor megfeleljen az adott motortípusra vonatkozó típusjóváhagyás kiadásának feltételét képező követelményeknek.

- 3.6. A használati utasításnak ismertetnie kell az üzemeltetőt figyelmeztető és a használatkorlátozó rendszerek működési módját. Ezen kívül ismertetnie kell azt is, hogy milyen következményekkel jár a teljesítményre és a hibanaplózásra nézve, ha figyelmen kívül hagyják a figyelmeztető rendszert és nem pótolják a reagenst, illetve a problémát nem orvosolják.

4. Üzemeltetőt figyelmeztető rendszer

- 4.1. A gépben lennie kell egy figyelmeztető rendszernek, amely fényjelzéssel tájékoztatja az üzemeltetőt arról, hogy a reagensszint túl alacsony, a reagens minősége nem megfelelő, az adagolás megszakadt, vagy a 9. pontban meghatározott típusú meghibásodás lép fel, amelynek következtében a hiba kijavításának elmulasztása esetén a használatkorlátozó rendszer működésbe

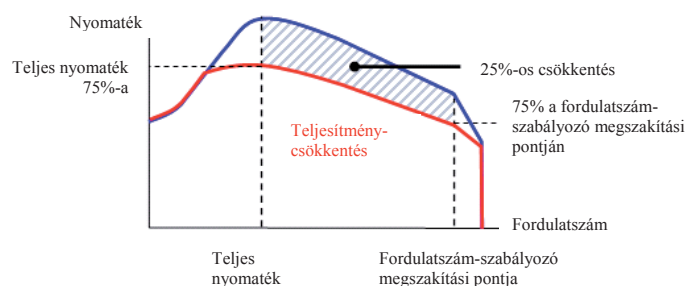
léphet. A figyelmeztető rendszernek akkor is működnie kell, ha az 5. pontban ismertetett használatkorlátozó rendszer működésbe lépett.

- 4.2. A figyelmeztetés nem lehet ugyanaz, mint a működési hiba vagy a motorkarbantartás jelzésére használt figyelmeztetés, de a használt figyelmeztető rendszer lehet ugyanaz.
- 4.3. Az üzemeltetőt figyelmeztető rendszer állhat egy vagy két lámpából, vagy rövid üzeneteket is kijelzhet, amelyek egyértelműen jelzik a következőket:
 - a mérsékelt és/vagy erős használatkorlátozás aktiválásáig hátralévő idő,
 - a mérsékelt és/vagy erős használatkorlátozás mértéke, például a nyomatékcsökkentés mértéke,
 - a gép újraindíthatóságának feltételei.Az említett üzenetek megjelenítésére használt rendszer lehet az egyéb karbantartási célokra használt rendszer.
- 4.4. Ha a gyártó úgy dönt, az üzemeltetőt figyelmeztető rendszer hangjelzést is kiadhat. A hangjelzés üzemeltető általi kikapcsolása megengedett.
- 4.5. Az üzemeltetőt figyelmeztető rendszernek a 2.3.3.1., 6.2., 7.2., 8.4. és 9.3. pontban meghatározottak szerint kell működésbe lépnie.
- 4.6. Ha a működésbe lépést kiváltó feltételek már megszűntek, a figyelmeztető rendszernek ki kell kapcsolnia. Az üzemeltetőt figyelmeztető rendszer nem kapcsolhat ki automatikusan, ha működésbe lépésének okait nem szüntették meg.
- 4.7. Fontos biztonsági vonatkozású üzeneteket tartalmazó figyelmeztetések ideiglenesen megszakíthatják a figyelmeztető rendszer működését.
- 4.8. Az üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működésbe lépésére és kikapcsolására vonatkozó eljárások részleteit a 11. pont ismerteti.
- 4.9. Az ezen rendelet szerinti típusjóváhagyás iránti kérelem részeként a gyártónak a 11. pontban meghatározottak szerint demonstrálnia kell az üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működését.
5. Használatkorlátozó rendszer
- 5.1. A gépben lennie kell egy használatkorlátozó rendszernek, amely a következő elvek egyikén alapul:
 - 5.1.1. egy kétlépcsős használatkorlátozó rendszer, mely kezdetben mérsékelt (teljesítményben korlátozó), később pedig erős használatkorlátozást (a gép működtetésének tényleges ellehetetlenítését) vált ki;
 - 5.1.2. egy egylépcsős használatkorlátozó rendszer (a gép működtetésének tényleges ellehetetlenítése), amely a 6.3.1., 7.3.1., 8.4.1. és 9.4.1. pontban meghatározott mérsékelt használatkorlátozó rendszerre vonatkozó feltételek mellett kapcsolódik be.
- 5.2. A jóváhagyó hatóság előzetes jóváhagyásával a motor felszerelhető olyan eszközzel, amellyel a nemzeti vagy regionális kormányzat vagy sürgősségi segélyszolgálatok vagy fegyveres erők által kihirdetett szükségállapot alatt ki lehet kapcsolni a használatkorlátozó rendszert.
- 5.3. Mérsékelt használatkorlátozó rendszer

- 5.3.1. A mérsékelt használatkorlátozó rendszer a 6.3.1., 7.3.1., 8.4.1. és 9.4.1. pontban meghatározott feltételek valamelyikének bekövetkezése esetén kapcsolódik be.
- 5.3.2. A mérsékelt használatkorlátozó rendszer a motor legnagyobb forgatónyomatékát a teljes fordulatszám-tartományában az 1. ábrán ismertetett teljes nyomatékterhelés és a fordulatszám-szabályozó töréspontja között fokozatosan legalább 25 százalékkal csökkenti. A nyomatékcsökkenés mértékének percenként legalább 1 %-nak kell lennie.
- 5.3.3. Egyéb olyan használatkorlátozó intézkedések is alkalmazhatók, amelyekről igazolták a jóváhagyó hatóságnak, hogy ugyanolyan vagy nagyobb mértékű erősséggel rendelkeznek.

1. ábra

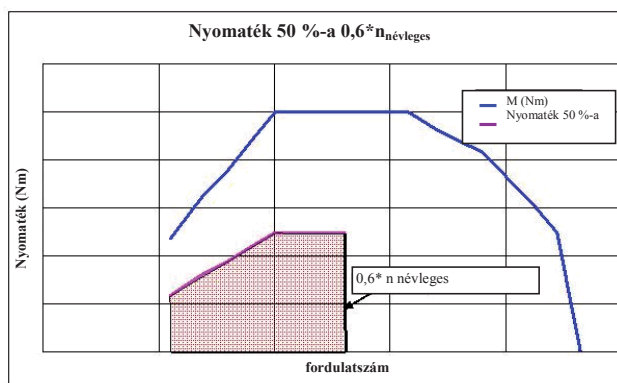
A mérsékelt használatkorlátozás nyomatékcsökkenési mechanizmusa

- 5.4. Erős használatkorlátozó rendszer
- 5.4.1. Az erős használatkorlátozó rendszer a 2.3.3.2., 6.3.2., 7.3.2., 8.4.2. és 9.4.2. pontban meghatározott feltételek valamelyikének bekövetkezése esetén kapcsolódik be.
- 5.4.2. Az erős használatkorlátozó rendszer olyan szintre csökkenti a gép használhatóságát, amely elég zavaró ahhoz, hogy az üzemeltető kiküszöbölje a 6–9. pontban felsoroltakkal kapcsolatos problémákat. A következő stratégiák fogadhatók el:
- 5.4.2.1. A rendszer a motor forgatónyomatékát a teljes nyomatékterhelés és a fordulatszám-szabályozó töréspontja között az 1. ábrán bemutatott, mérsékelt használatkorlátozás szerinti nyomatékértékekről fokozatosan, percenként legalább 1 százalékkal a legnagyobb nyomaték 50 százalékára vagy annál is alacsonyabb értékre, a motor fordulatszámát pedig a nyomatékcsökkenéssel egy időben fokozatosan a névleges fordulatszám 60 százalékára vagy annál alacsonyabb értékre csökkenti a 2. ábrán bemutatott módon.

2. ábra

Az erős használatkorlátozás nyomatékcsoökkentési mechanizmusa

- 5.4.2.2. Egyéb olyan használatkorlátozó intézkedések is alkalmazhatók, amelyekről igazolták a jóváhagyó hatásának, hogy legalább ugyanolyan hatásosak.
- 5.5. A biztonsági szempontok figyelembevétele és az öngyógyító diagnosztika lehetővé tétele érdekében lehetőség van a használatkorlátozást hatástalanító funkció alkalmazására a teljes motorteljesítmény felszabadítása érdekében, feltéve, hogy az
- legfeljebb 30 percig működik, és
 - a használatkorlátozó rendszer működésének minden egyes periódusa alatt legfeljebb háromszor léphet működésbe.
- 5.6. Ha a működésbe lépést kiváltó feltételek már megszűntek, a használatkorlátozó rendszernek ki kell kapcsolnia. A használatkorlátozó rendszer nem kapcsolhat ki automatikusan, ha működésbe lépésének okait nem szüntették meg.
- 5.7. A használatkorlátozó rendszer működésbe lépésére és kikapcsolására vonatkozó eljárások részleteit a 11. pont ismerteti.
- 5.8. Az ezen rendelet szerinti típusjóváhagyás iránti kérelem részeként a gyártónak a 11. pontban meghatározottak szerint demonstrálnia kell a használatkorlátozó rendszer működését.
6. A rendelkezésre álló reagens
- 6.1. Reagensszint-kijelző
- A gépen lennie kell egy kijelzőnek, amely egyértelműen tájékoztatja az üzemeltetőt a reagenstartályban lévő reagens szintjéről. A reagenskijelző legalacsonyabb elfogadható működési szintje az, hogy folyamatosan jeleznie kell a reagensszintet, míg a 4. pontban említett figyelmeztető rendszer működik. A reagenskijelző lehet analóg vagy digitális, és mutathatja a szintet a teljes tartály úrtartalmának, a megmaradt reagens vagy a becsült hátralevő üzemórák arányában.
- 6.2. Az üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működésbe lépése
- 6.2.1. A 4. pontban ismertetett, az üzemeltetőt figyelmeztető rendszernek működésbe kell lépnie, ha a reagensszint a reagenstartály úrtartalmának

10 %-a, vagy a gyártó választása szerint ennél magasabb százalékos szint alá süllyed.

- 6.2.2. A figyelmeztetésnek a reagenskijelzővel együtt elég egyértelműnek kell lennie ahhoz, hogy a járművezető megértse, hogy a reagensszint alacsony. Ha a figyelmeztető rendszernek üzenetkijelző rendszer is része, az optikai figyelmeztetésnek a reagens alacsony szintjére figyelmeztető üzenetet kell megjelenítenie (például „*karbamidszint alacsony*”, „*AdBlue-szint alacsony*” vagy „*kevés reagens*”).
- 6.2.3. Az üzemeltetőt figyelmeztető rendszernek kezdetben nem kell folyamatosan működésben lennie (például nem kell, hogy az üzenet kijelzése folyamatos legyen), a figyelmeztetés intenzitásának (például amilyen gyakorisággal felvillan a lámpa) azonban a folytonosig kell fokozódnia, ahogyan a reagensszint egyre csökken, és ahhoz a ponthoz közelít, amelynél működésbe lép a használatkorlátozó rendszer. A figyelmeztetés utolsó lépéseként a rendszer értesítést bocsát ki az üzemeltető számára egy, a gyártó által beállított szinten. A jelzésnek azon a ponton, amelyen a 6.3. pont szerinti használatkorlátozó rendszer működésbe lép, könnyebben észlelhetőnek kell lennie, mint azon a ponton, amelyen a figyelmeztetés először bekapcsolt.
- 6.2.4. A folyamatos figyelmeztetés nem lehet egyszerűen kikapcsolható vagy figyelmen kívül hagyható. Ha a figyelmeztető rendszernek része üzenetkijelző rendszer, annak egyértelmű üzenetet kell megjelenítenie (például „*karbamidfeltöltés szükséges*”, „*AdBlue-feltöltés szükséges*” vagy „*reagensfeltöltés szükséges*”). A folyamatos figyelmeztetést ideiglenesen megszakíthatják más fontos biztonsági vonatkozású üzeneteket tartalmazó figyelmeztetések.
- 6.2.5. Gondoskodni kell arról, hogy az üzemeltetőt figyelmeztető rendszert mindaddig ne lehessen kikapcsolni, amíg a reagenst a rendszer működésbe lépését nem eredményező szintig nem pótolják.
- 6.3. A használatkorlátozó rendszer működésbe lépése
- 6.3.1. Az 5.3. pontban ismertetett használatkorlátozó rendszernek működésbe kell lépnie, ha a reagensszint a reagenstartály névleges teljes űrtartalmának 2,5 %-a – vagy a gyártó választása szerint ennél magasabb szint – alá süllyed.
- 6.3.2. Az 5.4. pontban ismertetett használatkorlátozó rendszernek működésbe kell lépnie, ha a reagenstartály kiürül (azaz az adagoló rendszer nem képes a tartályból reagenst felvenni) vagy a gyártó választása szerint a névleges teljes űrtartalmának 2,5 %-a alatti szintet ér el.
- 6.3.3. Az 5.5. pontban megengedett mértéktől eltekintve a mérsékelt vagy erős használatkorlátozó rendszert mindaddig nem lehet kikapcsolni, amíg a reagenst a rendszer működésbe lépését nem eredményező szintig után nem töltik.
7. A reagensminőség figyelése
- 7.1. A motornak vagy gépnek rendelkeznie kell egy olyan funkcióval, amely megállapítja, ha nem megfelelő reagens van a gépben.
- 7.1.1. A gyártónak meg kell határoznia a legkisebb elfogadható reagenskoncentrációt (CD_{min}), mely 0,9 g/kWh határértékeket nem meghaladó NO_x -kipufogógáz-kibocsátást eredményez.

- 7.1.1.1. A CD_{min} megfelelő értékét a jóváhagyás során a 12. pontban meghatározott eljárással kell demonstrálni, és fel kell jegyezni az 1. számú melléklet 8. pontjában meghatározott részletes dokumentációcsomagban.
- 7.1.2. A CD_{min} értéknél alacsonyabb reagensszintet észlelni kell, és a 7.1. pont alkalmazásában nem megfelelő reagensnek kell tekinteni.
- 7.1.3. A reagensminőségnek külön számlálót („*reagensminőség-számláló*”) kell biztosítani. A reagensminőség-számlálónak számlálnia kell a nem megfelelő reagenssel eltöltött üzemórák számát.
- 7.1.3.1. A gyártó a reagensminőséggel kapcsolatos hibát egy vagy több, a 8. és 9. pontban felsorolt hibával egy számlálóra is csoportosíthatja.
- 7.1.4. A reagensminőség-számláló működésbe lépésére és kikapcsolására vonatkozó kritériumokat és mechanizmusokat a 11. pont ismerteti.
- 7.2. Az üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működésbe lépése
Amennyiben az ellenőrző rendszer megerősíti, hogy a reagensminőség nem megfelelő, a 4. pontban ismertetett, üzemeltetőt figyelmeztető rendszernek működésbe kell lépnie. Ha a figyelmeztető rendszernek üzenetkijelző rendszer is része, annak a figyelmeztetés okát megjelölő üzenetet kell megjelenítenie (például „*nem megfelelő minőségű karbamid*”, „*nem megfelelő minőségű AdBlue*” vagy „*nem megfelelő minőségű reagens*”).
- 7.3. A használatkorlátozó rendszer működésbe lépése
- 7.3.1. Az 5.3. pontban ismertetett, mérsékelt használatkorlátozó rendszernek működésbe kell lépnie, ha a reagensminőséget a 7.2. pontban ismertetett, üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működésbe lépésétől számított legfeljebb 10 motorüzemórán belül nem orvosolják.
- 7.3.2. Az 5.4. pontban ismertetett, erős használatkorlátozó rendszernek működésbe kell lépnie, ha a reagensminőséget a 7.2. pontban ismertetett, üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működésbe lépésétől számított legfeljebb 20 motorüzemórán belül nem orvosolják.
- 7.3.3. A működési hiba ismételt előfordulása esetén a használatkorlátozó rendszer működésbe lépéséig eltelő óraszám csökkenthető a 11. pontban ismertetett mechanizmussal.
8. Reagensadagolás
- 8.1. A motornak rendelkeznie kell egy olyan funkcióval, amely megállapítja, ha megszakad az adagolás.
- 8.2. Reagensadagolás-számláló
- 8.2.1. Külön számlálót kell biztosítani az adagolásnak (a továbbiakban: adagolásszámláló). Ennek a számlálónak azokat a motorüzemórákat kell számlálnia, amelyekben a reagensadagolás megszakadt. Ez nem szükséges akkor, ha az adagolást a motorvezérlő egység azért szakítja meg, mert a gép adott üzemiállapotában a gép károsanyag-kibocsátása miatt nincs szükség reagens adagolására.
- 8.2.1.1. A gyártó a reagensadagolással kapcsolatos hibát egy vagy több, a 7. és 9. pontban felsorolt hibával egy számlálóra is csoportosítja.
- 8.2.2. A reagensadagolás-számláló működésbe lépésére és kikapcsolására vonatkozó kritériumokat és mechanizmusokat a 11. pont ismerteti.
- 8.3. Az üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működésbe lépése

A 4. pontban ismertetett, az üzemeltetőt figyelmeztető rendszernek az adagolás megszakadása esetén működésbe kell lépnie, ami az adagolásszámlálót továbblépteti a 8.2.1. pont szerint. Ha a figyelmeztető rendszernek üzenetkijelző rendszer is része, annak a figyelmeztetés okát megjelölő üzenetet kell megjelenítenie (például „*karbamidadagolási hiba*”, „*AdBlue-adagolási hiba*” vagy „*reagensadagolási hiba*”).

- 8.4. A használatkorlátozó rendszer működésbe lépése
- 8.4.1. Az 5.3. pontban ismertetett, mérsékelt használatkorlátozó rendszernek működésbe kell lépnie, ha a reagensadagolás megszakadását a 8.3. pontban ismertetett, üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működésbe lépésétől számított legfeljebb 10 motorüzemórán belül nem orvosolják.
- 8.4.2. Az 5.4. pontban ismertetett, erős használatkorlátozó rendszernek működésbe kell lépnie, ha a reagensadagolás megszakadását a 8.3. pontban ismertetett, üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működésbe lépésétől számított legfeljebb 20 motorüzemórán belül nem orvosolják.
- 8.4.3. A működési hiba ismételt előfordulása esetén a használatkorlátozó rendszer működésbe lépéséig eltelt óraszám csökkenthető a 11. pontban ismertetett mechanizmussal.
- 9. A manipulálásnak betudható működési hibák figyelése
- 9.1. A reagenstartályban lévő reagens szintjén, a reagensminőségen és az adagolás megszakadásán túlmenően a következő működési hibákat kell figyelni, mivel azok manipulálásnak lehetnek betudhatóak:
 - a) működésben gátolt kipufogógáz-visszavezető szelep;
 - b) az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszer (NCD) 9.2.1. pontban ismertetett meghibásodása.
- 9.2. Ellenőrzési követelmények
- 9.2.1. Az NO_x-szabályozás-diagnosztikai rendszert (NCD) folyamatosan ellenőrizni kell az elektromos hibák, illetve érzékelők kiesése vagy kiiktatása szempontjából, ami megakadályozná a 6–8. pontban előírt más működési hibák észlelését (összetevő-ellenőrzés).

A diagnosztikai képességet befolyásoló érzékelők többek között az NO_x-koncentrációt közvetlenül mérő érzékelők, a karbamid minőségét ellenőrző érzékelők, a környezeti viszonyok érzékelői, valamint a reagens adagolását, a reagens szintjét vagy a reagens fogyását ellenőrző érzékelők.
- 9.2.2. A kipufogógáz-visszavezető rendszer szelepének számlálója
- 9.2.2.1. Külön számlálót kell biztosítani a kipufogógáz-visszavezető rendszer működésben gátolt szelepe számára. A kipufogógáz-visszavezető rendszer szelepe számlálójának azokat a motorüzemórákat kell számlálnia, amikor működésben gátolt kipufogógáz-visszavezető szelephez kapcsolódó hibakód igazoltan aktív.
- 9.2.2.1.1. A gyártó a működésben gátolt kipufogógáz-visszavezető szelep hibáját egy vagy több, a 7., 8. és 9.2.3. pontban felsorolt hibával egy számlálóra is csoportosíthatja.
- 9.2.2.2. A kipufogógáz-visszavezető rendszer szelepe számlálójának működésbe lépésére és kikapcsolására vonatkozó kritériumokat és mechanizmusokat a 11. pont ismerteti.

9.2.3. Az NCD-rendszer számlálói

9.2.3.1. Külön számlálót kell biztosítani a 9.1. pont b) alpontjában tárgyalt minden ellenőrzési hiba számára. Az NCD-rendszer számlálójának azokat a motorüzemórákat kell számlálnia, amikor az NCD-rendszer működési hibájához kapcsolódó hibakód igazoltan aktív. Megengedett több hiba egy számlálóhoz csoportosítása.

9.2.3.1.1. A gyártó az NCD-rendszer hibáját egy vagy több, a 7., 8. és 9.2.2. pontban felsorolt hibával egy számlálóra is csoportosíthatja.

9.2.3.2. Az NCD-rendszer számlálójának működésbe lépésére és kikapcsolására vonatkozó kritériumokat és mechanizmusokat a 11. pont ismerteti.

9.3. Az üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működésbe lépése

A 4. pontban ismertetett, az üzemeltetőt figyelmeztető rendszernek működésbe kell lépnie, ha a 9.1. pontban meghatározott működési hibák bármelyike előfordul, és jeleznie kell a sürgős javítás szükségességét. Ha a figyelmeztető rendszernek üzenetkijelző rendszer is része, annak a figyelmeztetés okát megjelölő üzenetet kell megjelenítenie (például „*a reagensadagoló szelep csatlakozása megszakadt*” vagy „*károsanyag-kibocsátást érintő kritikus hiba*”).

9.4. A használatkorlátozó rendszer működésbe lépése

9.4.1. Az 5.3. pontban ismertetett, mérsékelt használatkorlátozó rendszernek működésbe kell lépnie, ha a 9.1. pontban meghatározott hibát a 9.3. pontban ismertetett, üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működésbe lépésétől számított legfeljebb 36 motorüzemórán belül nem orvosolják.

9.4.2. Az 5.4. pontban ismertetett, erős használatkorlátozó rendszernek működésbe kell lépnie, ha a 9.1. pontban meghatározott hibát a 9.3. pontban ismertetett, üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működésbe lépésétől számított legfeljebb 100 motorüzemórán belül nem orvosolják.

9.4.3. A működési hiba ismételt előfordulása esetén a használatkorlátozó rendszer működésbe lépéséig eltelő óraszám a 11. pontban ismertetett mechanizmussal csökkenthető.

9.5. A gyártó a 9.2. pontban megállapított követelmények helyett kipufogórendszerben elhelyezkedő NO_x-érzékelőt is használhat. Ebben az esetben

- az NO_x-érték nem haladhatja meg a 0,9 g/kWh határértéket,
- alkalmazható a „*magas NO_x-koncentráció – oka ismeretlen*” hiba,
- a 9.4.1. pont helyesen „*10 motorüzemórán belül*”,
- a 9.4.2. pont helyesen „*20 motorüzemórán belül*”.

10. AZ IGAZOLÁSRA VONATKOZÓ KÖVETELMÉNYEK

10.1. ÁLTALÁNOS ELŐÍRÁSOK

Az e melléklet előírásainak való megfelelést a típusjóváahagyás során kell demonstrálni az 1. táblázatban bemutatott és e pontban részletezett, következő demonstrációk elvégzésével:

- a) a figyelmeztető rendszer működésbe lépésének demonstrálása;
- b) a mérsékelt használatkorlátozó rendszer (ha van ilyen) működésbe lépésének demonstrálása;

c) az erős használatkorlátozó rendszer működésbe lépésének demonstrálása.

1. táblázat

Az e függelék 10.3. és 10.4. pontja rendelkezéseinek megfelelő demonstrációs eljárás tartalmának szemléltetése

	A	B
1	Mechanizmus	A demonstráció részei
2	A figyelmeztető rendszer működésbe lépése e függelék 10.3. pontja szerint	– 2 működésbelépési vizsgálat (például reagens hiánya), – a demonstráció kiegészítő részei igény szerint.
3	A mérsékelt használatkorlátozás működésbe lépése e függelék 10.4. pontja szerint	– 2 működésbelépési vizsgálat (például reagens hiánya), – a demonstráció kiegészítő részei igény szerint, – 1 nyomatékcsökkentési vizsgálat.
4	Az erős használatkorlátozás működésbe lépése e függelék 10.4.6. pontja szerint	– 2 működésbelépési vizsgálat (például reagens hiánya), – a demonstráció kiegészítő részei igény szerint.

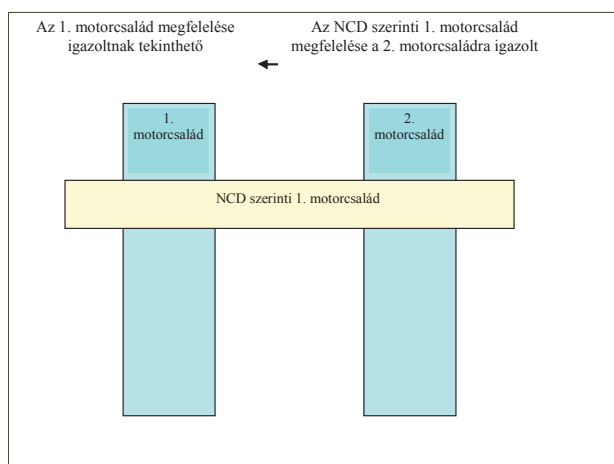
10.2. MOTORCSALÁDOK ÉS NCD SZERINTI MOTORCSALÁDOK

Egy motorcsalád vagy egy NO_x-szabályozás-diagnosztika szerinti motorcsalád a 10. pont követelményeinek való megfelelése a vizsgált motorcsalád egyik tagján végzett vizsgálattal demonstrálható, feltéve, hogy a gyártó a típusjóváahagyó hatóság számára demonstrálja, hogy az e melléklet követelményeinek való megfeleléshez szükséges ellenőrző rendszerek a családon belül hasonlóak.

- 10.2.1. Annak igazolása, hogy az NO_x-szabályozás-diagnosztika szerinti motorcsalád egyéb tagjainak ellenőrző rendszerei hasonlóak, történhet úgy, hogy a gyártó benyújt a jóváahagyó hatósághoz egy dokumentációt, amely tartalmazhat algoritmusokat, funkcionális elemzéseket vagy más az igazoláshoz szükséges információt.
- 10.2.2. A vizsgált motort a típusjóváahagyó hatósággal egyeztetve a gyártó választja ki. Ez lehet a vizsgált motorcsalád alapmotora, de nem feltétlenül kell annak lennie.
- 10.2.3. Amennyiben a motorcsalád olyan NO_x-szabályozás-diagnosztika szerinti motorcsaládba tartozik, amely már a 10.2.1. pont szerint típusjóváahagyással rendelkezik (3. ábra), e motorcsalád megfelelőségét további vizsgálat nélkül demonstrálnak kell tekinteni, feltéve, hogy a gyártó demonstrálja a jóváahagyó hatóságnak, hogy az e melléklet követelményeinek való megfeleléshez szükséges ellenőrző rendszerek a családon és a vizsgált, NO_x-szabályozás-diagnosztika szerinti motorcsaládon belül hasonlóak.

3. ábra

Egy NO_x-szabályozás-diagnosztika szerinti motorcsalád korábban demonstrált megfelelősége

10.3. A FIGYELMEZTETŐ RENDSZER MŰKÖDÉSBE LÉPÉSÉNEK DEMONSTRÁLÁSA

- 10.3.1. A figyelmeztető rendszer működésbe lépésének megfelelőségét két vizsgálat elvégzésével kell igazolni: reagenshiány és egy, az e melléklet 7–9. pontjában vizsgált működésihiba-kategória.
- 10.3.2. A vizsgálandó működési hibák kiválasztása:
- 10.3.2.1. A figyelmeztető rendszer rossz reagensminőség esetén történő működésbe lépése demonstrálásának céljaira olyan reagenst kell választani, melynek hatóanyag-tartalma legalább annyira fel van hígítva, mint a gyártó által e melléklet 7. pontja követelményei szerint közölt érték.
- 10.3.2.2. A figyelmeztető rendszer manipulálásnak betudható, e melléklet 9. pontjában meghatározott működési hibák esetén történő működésbe lépése demonstrálásának céljaira a kiválasztást a következő követelmények szerint kell végezni:
- 10.3.2.2.1. A gyártónak meg kell adnia a potenciális működési hibák jegyzékét a jóváhagyó hatóságnak.
- 10.3.2.2.2. A vizsgálandó működési hibát a jóváhagyó hatóság választja ki a 10.3.2.2.1. pontban említett jegyzékről.
- 10.3.3. Demonstráció
- 10.3.3.1. A demonstrálás céljaira külön vizsgálatot kell végezni a 10.3.1. pontban említett minden egyes működési hiba vonatkozásában.
- 10.3.3.2. A vizsgálat alatt csak az éppen vizsgált működési hiba állhat fenn.
- 10.3.3.3. A vizsgálat megkezdése előtt valamennyi hibakódot törölni kell.
- 10.3.3.4. A gyártó kérésére és a jóváhagyó hatósággal egyetértésben a vizsgált működési hibát szimulálni is lehet.
- 10.3.3.5. Reagenshiánytól eltérő működési hiba észlelése
- A reagenshiánytól eltérő működési hiba kiváltásakor vagy szimulálásakor a működési hiba észlelését a következőképpen kell végrehajtani:

10.3.3.5.1. Az NCD-rendszernek reagálnia kell egy, a jóváhagyó hatóság által e függelék rendelkezései szerint kiválasztott megfelelő hiba megjelenésére. Ez bizonyítottnak tekinthető, ha a rendszer az e függelék 10.3.3.7. pontja szerinti két egymást követő NCD-vizsgálati ciklus során működésbe lép.

Ha az ellenőrzési funkció leírásában részletesen szerepel, és a jóváhagyó hatóság elfogadta, hogy egy adott ellenőrző rutinnál kettőnél több NCD-vizsgálati ciklusra van szükség ahhoz, hogy az ellenőrzés befejeződjön, akkor az NCD-vizsgálati ciklusok száma megnövelhető háromra.

Az igazoló vizsgálat során az egyes NCD-vizsgálati ciklusok között le lehet állítani a motort. A következő beindításig eltelő idő meghatározásakor figyelembe kell venni minden olyan ellenőrzési funkciót, amely esetleg a motor leállása után megy végbe, és minden szükséges feltételt, amelynek fenn kell állnia ahhoz, hogy ellenőrzés történjen a következő beindításnál.

10.3.3.5.2. A figyelmeztető rendszer működésbe lépésének demonstrációja megvalósultnak minősül, ha a figyelmeztető rendszer a 10.3.2.1. pont szerinti minden demonstrációs vizsgálat végén megfelelően működésbe lép, és a kiválasztott működési hiba hibakódja „*megegyeztetett és aktív*” státust kap.

10.3.3.6. Reagenshiány észlelése

A figyelmeztető rendszer reagenshiány esetén történő működésbe lépése demonstrálásának céljaira a motort a gyártó döntése szerint egy vagy több NCD-vizsgálati cikluson át kell járatni.

10.3.3.6.1. A demonstrációt a tartályban lévő, a gyártó és a jóváhagyó hatóság által egyeztetett – a tartály névleges űrtartalma legalább 10 százalékának megfelelő – reagensszinttel kell kezdeni.

10.3.3.6.2. A figyelmeztető rendszert akkor kell megfelelően működőnek tekinteni, ha a következő feltételek egyidejűleg teljesülnek:

- a) a figyelmeztető rendszer a reagenstartály legalább 10 százalékának megfelelő reagens rendelkezésre állása esetén működésbe lép; és
- b) a „*folymatos*” figyelmeztető rendszer legalább a gyártó által az e melléklet 6. pontja rendelkezései szerint megadott értéknél működésbe lép.

10.3.3.7. NCD-vizsgálati ciklus

10.3.3.7.1. Az ebben a 10. pontban vizsgált, az NCD-rendszer helyes működésének igazolására szolgáló NCD-vizsgálati ciklus a melegindításos nem közúti állandósult állapotú ciklus.

10.3.3.7.2. A gyártó kérésére és a jóváhagyó hatóság jóváhagyásával adott ellenőrző rutin esetében alternatív NCD-vizsgálati ciklus (például NRSC-ciklus) használható. A kérelemnek tartalmaznia kell olyan elemeket (műszaki alátámasztás, szimuláció, mérési eredmények stb.), amelyek igazolják a következőket:

- a) a kért vizsgálati ciklus olyan ellenőrzést eredményez, amely működni fog valós menetviszonyok között is; és
- b) a 10.3.3.7.1. pontban meghatározott vonatkozó NCD-vizsgálati ciklus igazoltan kevésbé felel meg a tervezett ellenőrzésre.

10.3.4. A figyelmeztető rendszer működésbe lépésének demonstrációja megvalósultnak minősül, ha a figyelmeztető rendszer a 10.3.3. pont szerinti minden demonstrációs vizsgálat végén megfelelően működésbe lép.

10.4. A HASZNÁLATKORLÁTOZÓ RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK IGAZOLÁSA

10.4.1. A használatkorlátozó rendszer működésének demonstrálását próbapadon végzett vizsgálattal kell végrehajtani.

10.4.1.1. A motorrendszerhez e célból a jóváhagyó hatóság megelégedésére csatlakoztatni (vagy szimulálni) kell minden további, a demonstráció elvégzéséhez szükséges, a motorrendszerhez fizikailag nem felszerelt alkatrészt vagy alrendszert, úgy mint többek között a környezeti hőmérséklet érzékelőjét, a szintérzékelőket, valamint az üzemeltetőt figyelmeztető és tájékoztató rendszereket.

10.4.1.2. A gyártó a jóváhagyó hatóság egyetértésével a demonstrációs vizsgálatokat a teljes gépen is elvégezheti, a gépet megfelelő próbapadra szerelve, vagy azt ellenőrzött körülmények között próbapályán futtatva.

10.4.2. A vizsgálati ciklusnak demonstrálnia kell a használatkorlátozó rendszer reagenshiány és az 1. számú melléklet 7., 8. vagy 9. pontjában meghatározott működési hibák egyike esetében történő működésbe lépését.

10.4.3. E demonstráció céljaira:

- a) a jóváhagyó hatóság a reagenshiányon túlmenően kiválasztja az 1. számú melléklet 7., 8. vagy 9. pontjában meghatározott, korábban a figyelmeztető rendszer működésbe lépésének demonstrálásakor használt működési hibát;
- b) a gyártó számára a jóváhagyó hatóság egyetértésével megengedett vizsgálat felgyorsítása az üzemórák számának szimulálásával;
- c) a mérsékelt használatkorlátozáshoz szükséges nyomatékcsökkenést az e rendeletnek megfelelően végzett, általános motorteljesítmény-jóváhagyási eljárással egyidejűleg is lehet demonstrálni. Ebben az esetben a használatkorlátozó rendszer demonstrációja során nincs szükség külön nyomatékmérésre;
- d) az erős használatkorlátozást az ezen függelék 10.4.6. pontjának követelményei szerint kell demonstrálni.

10.4.4. A gyártónak emellett demonstrálnia kell a használatkorlátozó rendszer működését az 1. számú melléklet 7., 8. vagy 9. pontjában meghatározott azon működési hibák esetében, melyeket a 10.4.1–10.4.3. pontban ismertetett demonstrációs vizsgálatokra nem választottak ki.

Ezeket a további demonstrációkat el lehet végezni a jóváhagyó hatóság részére egy műszaki eset bemutatásával, például algoritmusok, funkcionális elemzések, korábbi vizsgálatok eredményeinek felhasználásával.

10.4.4.1. Ezeknek a további demonstrációknak különösen azt kell a jóváhagyó hatóság megelégedésére demonstrálniuk, hogy a jármű motorvezérlő egységébe a megfelelő nyomatékcsökkentő mechanizmust beépítették.

10.4.5. A mérsékelt használatkorlátozó rendszer működésbe lépésének demonstrációs vizsgálata

10.4.5.1. Ez a demonstráció akkor kezdődik, amikor a figyelmeztető rendszer vagy a megfelelő „*folyamatos*” figyelmeztető rendszer a jóváhagyó hatóság által kiválasztott működési hiba következtében működésbe lép.

10.4.5.2. Amikor a rendszernek a tartályban fellépő reagenshiányra való reagálását ellenőrzik, a motorrendszert addig kell járatni, míg a reagens rendelkezésre

állása a tartály névleges ürtartalmának 2,5 százalékos értékét vagy a gyártó által a mérsékelt használatkorlátozás működésbe lépéséhez szükségesként megadott értéket eléri az e függelék 6.3.1. pontjával összhangban.

- 10.4.5.2.1. A gyártó a jóváhagyó hatóság egyetértésével a reagens tartályból történő kivételével is szimulálhatja a folyamatos üzemelést járó vagy álló motor mellett.
- 10.4.5.3. Amikor a rendszernek a tartályban fellépő reagenshiánytól eltérő hibára való reagálását ellenőrzik, a motorrendszert az e függelék 3. táblázatában feltüntetett, megfelelő üzemórászámon keresztül kell járatni, vagy pedig a gyártó választása szerint addig, amikor a megfelelő számláló eléri azt az értéket, amikor a mérsékelt használatkorlátozás működésbe lép.
- 10.4.5.4. A mérsékelt használatkorlátozó rendszer működésbe lépésének demonstrációja megvalósultnak minősül, ha a 10.4.5.2. és 10.4.5.3. pontnak megfelelően elvégzett minden demonstrációs vizsgálat végén a gyártó igazolta a jóváhagyó hatóságnak, hogy a motorvezérlő egység a nyomatékcsökkentő mechanizmust működésbe hozta.
- 10.4.6. Az erős használatkorlátozó rendszer működésbe lépésének demonstrációs vizsgálata
- 10.4.6.1. Ez a demonstráció abból az állapotból indul, amikor a mérsékelt használatkorlátozó rendszer előzőleg működésbe lépett, és végrehajtható a mérsékelt használatkorlátozó rendszer demonstrálására végzett vizsgálatok folytatásaként.
- 10.4.6.2. Amikor a rendszernek a tartályban fellépő reagenshiányra való reagálását ellenőrzik, a motort vagy a reagenstartály kiürüléséig kell járatni, vagy pedig addig, amikor a reagensszint a tartály névleges teljes ürtartalmának 2,5 százaléka alatti szintet ér el, amikor a gyártó nyilatkozata szerint működésbe lép az erős használatkorlátozó rendszer.
- 10.4.6.2.1. A gyártó a jóváhagyó hatóság egyetértésével a reagens tartályból történő kivételével is szimulálhatja a folyamatos üzemelést, járó vagy álló motor mellett.
- 10.4.6.3. Amikor a rendszernek a tartályban fellépő reagenshiánytól eltérő hibára való reagálását ellenőrzik, a motorrendszert az e függelék 3. táblázatában feltüntetett, megfelelő üzemórászámon keresztül kell járatni, vagy pedig a gyártó választása szerint addig, amikor a megfelelő számláló eléri azt az értéket, amikor az erős használatkorlátozás működésbe lép.
- 10.4.6.4. Az erős használatkorlátozó rendszer működésbe lépésének demonstrációja megvalósultnak minősül, ha a 10.4.6.2. és 10.4.6.3. pontnak megfelelően elvégzett minden demonstrációs vizsgálat végén a gyártó igazolta a jóváhagyó hatóságnak, hogy az 1. számú mellékletben vizsgált erős használatkorlátozó mechanizmus működésbe lépett.
- 10.4.7. Ehelyett a gyártó a jóváhagyó hatóság egyetértésével a használatkorlátozás demonstrációját teljes gépen is elvégezheti az 5.4. pont követelményeinek megfelelően, a gépet megfelelő próbapadra szerelve, vagy azt ellenőrzött körülmények között próbapályán futtatva.
- 10.4.7.1. A gépet mindaddig járatni kell, amíg a kiválasztott működési hibához társított számláló el nem éri az e függelék 3. táblázatában megadott, vonatkozó üzemórászámot, vagy adott esetben a reagenstartály kiürül, vagy a reagensszint a tartály névleges teljes ürtartalmának 2,5 százaléka alatti szintet

ér el, mely szintet a gyártó az erős használatkorlátozó rendszer működésbe léptetésére választott.

11. AZ ÜZEMELTETŐT FIGYELMEZTETŐ ÉS A HASZNÁLATKORLÁTOZÓ ÉS AZT FELOLDÓ MECHANIZMUSOK ISMERTETÉSE
- 11.1. Az 1. számú mellékletben a figyelmeztető és a használatkorlátozó mechanizmusok működésbe lépésére és feloldására meghatározott előírások kiegészítésére ez a 11. pont meghatározza e működésbe léptető és feloldó mechanizmusok végrehajtásának műszaki követelményeit.
- 11.2. A figyelmeztető rendszert működésbe léptető és feloldó mechanizmusok
- 11.2.1. Az üzemeltetőt figyelmeztető rendszernek akkor kell működésbe lépnie, amikor az annak működésbe lépését indokoló, az NO_x-szabályozás működési hibájához társított diagnosztikai hibakód az e függelék 2. táblázatában meghatározott státusba kerül.

2. táblázat

Az üzemeltetőt figyelmeztető rendszer működésbe lépése

	A	B
1	A hiba típusa	A figyelmeztető rendszert működésbe léptető diagnosztikai hibakód státusa
2	Nem megfelelő minőségű reagens	megerősített és aktív
3	Az adagolás megszakadása	megerősített és aktív
4	Működésben gátolt kipufogógáz-visszavezető szelep	megerősített és aktív
5	Az ellenőrző rendszer működési hibája	megerősített és aktív
6	NO _x -küszöbérték, ha alkalmazható	megerősített és aktív

- 11.2.2. Az üzemeltetőt figyelmeztető rendszernek akkor kell feloldania, amikor a diagnosztikai rendszer megállapítja, hogy az adott figyelmeztetés szempontjából jelentős működési hiba többé már nem áll fenn, vagy a működésbe lépést indokoló információt – beleértve a diagnosztikai hibakódot is – a kiolvasóval törlik.
- 11.2.2.1. Az „NO_x-szabályozásra vonatkozó adatok” törlésére vonatkozó előírások
- 11.2.2.1.1. Az „NO_x-szabályozásra vonatkozó adatok” törlése/visszaállítása kiolvasóval

A kiolvasótól jövő kérésre a számítógép memóriájából a következő adatoknak törölniük kell, illetve vissza kell állniuk az e függelékben előírt értékre (lásd a 3. táblázatot).

3. táblázat
Az „NO_x-szabályozásra vonatkozó adatok” törlése/visszaállítása kiolvasóval

	A	B	C
1	NO _x -szabályozásra vonatkozó adatok	Törlendő	Visszaállítandó
2	Az összes diagnosztikai hibakód	X	
3	A legtöbb üzemórát tartalmazó számláló értéke		X
4	Üzemórák száma az NCD-számláló(k)ból		X

- 11.2.2.1.2. Az NO_x-szabályozási adatoknak nem szabad törlődniük a gép akkumulátorának/akkumulátorainak lekötésekor.
- 11.2.2.1.3. Az „NO_x-szabályozási adatok” törlésének csak álló motor üzemmódban szabad lehetségesnek lennie.
- 11.2.2.1.4. Az „NO_x-szabályozási adatok”, köztük diagnosztikai hibakódok törlésekor az e hibákhoz társított és e mellékletben nem törlendőként megjelölt számlálókat nem szabad lenullázni, hanem az 1. számú melléklet megfelelő pontjában előírt értékre kell azokat visszaállítani.
- 11.3. A használatkorlátozó rendszert működésbe léptető és feloldó mechanizmusok
- 11.3.1. A használatkorlátozó rendszernek akkor kell működésbe lépnie, amikor a figyelmeztető rendszer működik és az annak működésbe lépését indokoló, az NO_x-szabályozás működési hibája tekintetében jelentőséggel bíró számláló eléri az e függelék 4. táblázatában meghatározott értéket.
- 11.3.2. A használatkorlátozó rendszernek akkor kell kioldania, amikor a rendszer már nem észleli az annak működésbe lépését indokoló működési hibát, vagy a működésbe lépést indokoló információt – beleértve az NO_x-szabályozás működési hibájához kapcsolódó diagnosztikai hibakódot is – a kiolvasóval vagy karbantartó szerszámmal törlik.
- 11.3.3. Az üzemeltetőt figyelmeztető és használatkorlátozó rendszernek a reagenstartályban lévő reagens mennyiségének értékelését követően az 1. számú melléklet 6. pontjának megfelelően azonnal működésbe kell lépnie vagy ki kell oldania. Ebben az esetben a működésbe léptető és feloldó mechanizmusok nem függhetnek a társított diagnosztikai hibakódok státusától.
- 11.4. Számlálóméchanizmus
- 11.4.1. Általános előírások
- 11.4.1.1. Az 1. számú melléklet követelményeinek teljesítéséhez a rendszerben legalább 4 számlálónak kell lennie azon üzemórák számának rögzítésére, amikor a motor úgy működött, hogy a rendszer a következők valamelyikét észlelte:
- nem megfelelő reagensminőség;
 - a reagensadagolás megszakadása;
 - működésben gátolt kipufogógáz-visszavezető szelep;
 - az NCD-rendszer hibája az e függelék 9.1. pont b) alpontja szerint.

- 11.4.1.1.1. A gyártó a 11.4.1.1. pontban megadott hibákat egy vagy több számláló segítségével csoportosíthatja is.
- 11.4.1.2. Mindezen számlálóknak egy 2 bájtos számlálóval elérhető legnagyobb értékig kell számolniuk egyórás felbontással, és ezt az értéket meg kell tartaniuk, kivéve, ha teljesülnek a számláló nullázásának feltételei.
- 11.4.1.3. A gyártó használhat egyszeres vagy többszörös NCD-rendszer-számlálókat. Az egyszeres számláló több különböző, az adott számlálótípushoz tartozó működési hiba üzemórát összegezheti, feltéve, hogy azok még nem érték el az egyszeres számláló által mutatott időt.
- 11.4.1.3.1. Amennyiben a gyártó többszörös NCD-rendszer-számláló használata mellett dönt, a rendszernek képesnek kell lennie arra, hogy egy adott ellenőrző rendszer-számlálót hozzárendeljen az adott számláléhoz tartozó minden működési hibához e függelék szerint.
- 11.4.2. A számlálómechanizmusok elve
- 11.4.2.1. Minden számlálónak a következőképpen kell működnie:
 - 11.4.2.1.1. Ha a számláló nulla állásból indul, a számlálást a hozzá tartozó működési hiba észlelésekor és a megfelelő diagnosztikai hibakód 2. táblázatban meghatározott státusra váltásakor azonnal el kell kezdenie.
 - 11.4.2.1.2. Sorozatos hibák esetén az alábbi rendelkezések egyikét kell alkalmazni a gyártó választása szerint.
 - a) A számlálónak egyetlen ellenőrzési esemény előfordulásakor le kell állnia és az aktuális értékét meg kell tartania, ha a számlálót eredetileg működésbe hozó működési hiba már nem észlelhető, vagy azt kiolvasóval vagy karbantartó szerszámmal törlik. Ha a számláló az erős használatkorlátozó rendszer működése alatt nem számlál, annak az e függelék 4. táblázatában megadott értéken vagy egy olyan értéken kell rögzülnie, amely egyenlő vagy nagyobb, mint az erős használatkorlátozás számlálójának értéke, mínusz 30 perc.
 - b) A számlálónak az e függelék 4. táblázatában megadott értéken vagy egy olyan értéken kell rögzülnie, amely egyenlő vagy nagyobb, mint az erős használatkorlátozás számlálójának értéke, mínusz 30 perc.
 - 11.4.2.1.3. Egyszeres ellenőrző rendszer-számláló esetében a számlálónak folytatnia kell a számlálást, ha az NO_x-szabályozás adott számláléhoz tartozó működési hibáját észleli, és a megfelelő diagnosztikai hibakód „megerősített és aktív” státust vesz fel. A számlálónak le kell állnia és a 11.4.2.1.2. pontban meghatározott értékek egyikét meg kell tartania, ha az NO_x-szabályozásnak a számlálót eredetileg működésbe hozó működési hibája már nem észlelhető, vagy a számláléhoz tartozó valamennyi működési hibát kiolvasóval vagy karbantartó szerszámmal törlik.

4. táblázat
Számlálók és használatkorlátozás

	A	B	C	D	E
1		A számlálót először működésbe léptető diagnosztikai hibakód státusa	A számláló mérsékelt használatkorlátozást eredményező értéke	A számláló erős használatkorlátozást eredményező értéke	A számláló által megőrzött, rögzült érték
2	A reagens-minőség számlálója	megerősített és aktív	≤ 10 óra	≤ 20 óra	$\geq$ a számláló erős használatkorlátozást eredményező értékének 90 %-a
3	Az adagolás számlálója	megerősített és aktív	≤ 10 óra	≤ 20 óra	$\geq$ a számláló erős használatkorlátozást eredményező értékének 90 %-a
4	A kipufogógáz-vissza-vezető rendszer szelepeinek számlálója	megerősített és aktív	≤ 36 óra	≤ 100 óra	$\geq$ a számláló erős használatkorlátozást eredményező értékének 95 %-a
5	Az ellenőrző rendszer számlálója	megerősített és aktív	≤ 36 óra	≤ 100 óra	$\geq$ a számláló erős használatkorlátozást eredményező értékének 95 %-a
6	NO _x -küszöb-érték, ha alkalmazható	megerősített és aktív	≤ 10 óra	≤ 20 óra	$\geq$ a számláló erős használatkorlátozást eredményező értékének 90 %-a

11.4.2.1.4. A számláló rögzülését követően azt akkor kell lenullázni, ha a számlálóhoz tartozó ellenőrzési rutinok legalább egy teljes ellenőrző ciklust lefutottak működési hiba észlelése nélkül, és a számláló utolsó leállítását követő 40 motorüzemóra alatt a számlálóhoz tartozó működési hibát nem észleltek (lásd a 4. ábrát).

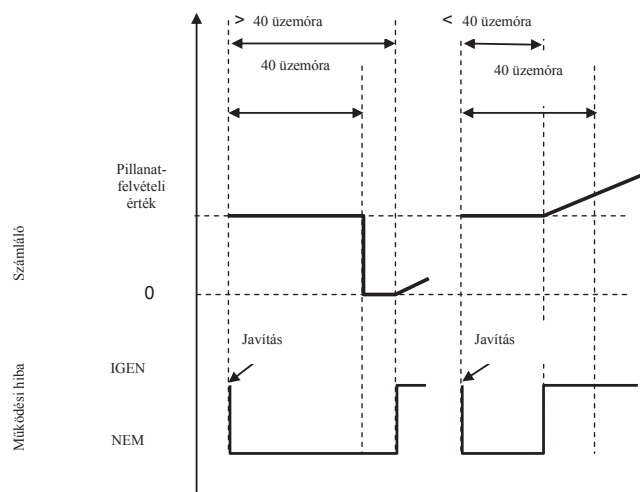
11.4.2.1.5. Ha a rendszer a számlálóhoz tartozó működési hibát észlel a számláló rögzülése alatt, akkor a számlálónak attól a ponttól kell folytatnia a számlálást, amelynél korábban megállt (lásd a 4. ábrát).

11.5. A működésbe léptetés és kioldás, valamint a számlálómechanizmusok szemléltetése

11.5.1. Ez a pont a működésbe léptetést és kioldást, valamint a számlálómechanizmusokat szemlélteti egyes jellemző esetekben. A 11.5.2., 11.5.3. és 11.5.4. pontban megadott adatok és leírások csak a szemléltetés céljára szolgálnak ebben a mellékletben, és azokra nem lehet e rendelet követelményeinek példaként vagy az érintett folyamatra vonatkozó határozott nyilatkozatként hivatkozni. A 6. és 7. ábrán szereplő, a számlálóra vonatkozó óraértékek a 4. táblázatban az erős használatkorlátozáshoz tartozó legnagyobb értékekre vonatkoznak. Az egyszerűség kedvéért például az illusztrációban nem szerepel az a tény, hogy a használatkorlátozó rendszer működésével egyidejűleg a figyelmeztető rendszer is működik.

4. ábra

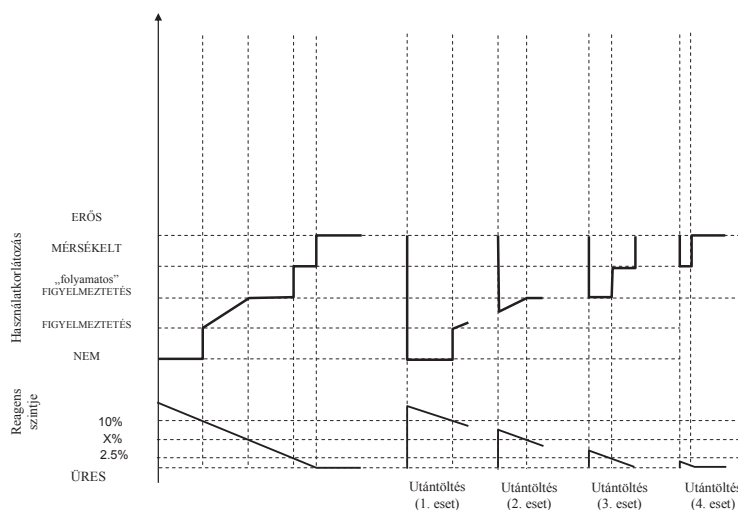
A számláló újraindítása vagy lenullázása a számláló értékének rögzülését követően

11.5.2. Az 5. ábra szemlélteti a működésbe léptető és kioldó mechanizmusok működését a reagens rendelkezésre állásának alábbi öt esetére:

- 1. használati eset: az üzemeltető a figyelmeztetés ellenére tovább járítja a gépet mindaddig, amíg annak működése le nem áll,
- 1. újratöltési eset („megfelelő” újratöltés): az üzemeltető újratölti a reagenstartályt úgy, hogy annak szintje a 10 %-os határérték fölé kerüljön. A figyelmeztető és használatkorlátozó rendszer kiold,
- 2. és 3. újratöltési eset („nem megfelelő” újratöltés): a figyelmeztető rendszer működésbe lép. A figyelmeztetés szintje a rendelkezésre álló reagens mennyiségétől függ,
- 4. újratöltési eset („teljesen elégtelen” újratöltés): a mérsékelt használatkorlátozás azonnal működésbe lép.

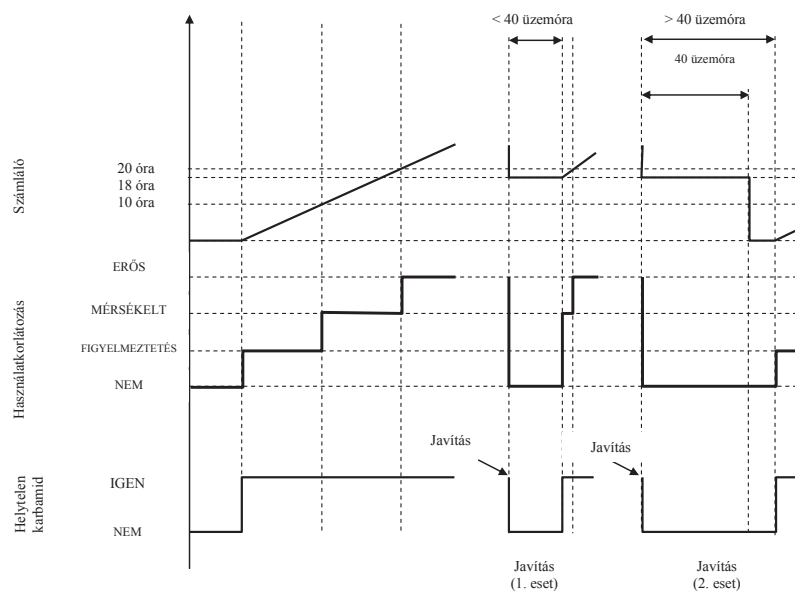
5. ábra
A rendelkezésre álló reagens

11.5.3. A 6. ábra a nem megfelelő reagensminőség három esetét ismerteti:

- 1. használati eset: az üzemeltető a figyelmeztetés ellenére tovább járhatja a gépet mindaddig, amíg annak működése le nem áll,
- 1. javítási eset („rossz” vagy „csaló” javítás): a gép működésképtelenné válása után az üzemeltető megváltoztatja a reagens minőségét, de nem sokkal később visszaáll rossz minőségűre. A használatkorlátozó rendszer rögtön újból működésbe lép, és a gép 2 motorüzemóra után ismét működésképtelenné válik.
- 2. javítási eset („megfelelő” javítás): a gép működésképtelenné válása után az üzemeltető korrigálja a reagensminőséget. Bizonyos idő elteltével azonban ismét nem megfelelő minőségű reagensre vált. A figyelmeztetés, a használatkorlátozás és a számlálási folyamat ismét nulláról indul.

6. ábra
Nem megfelelő reagenssel való feltöltés

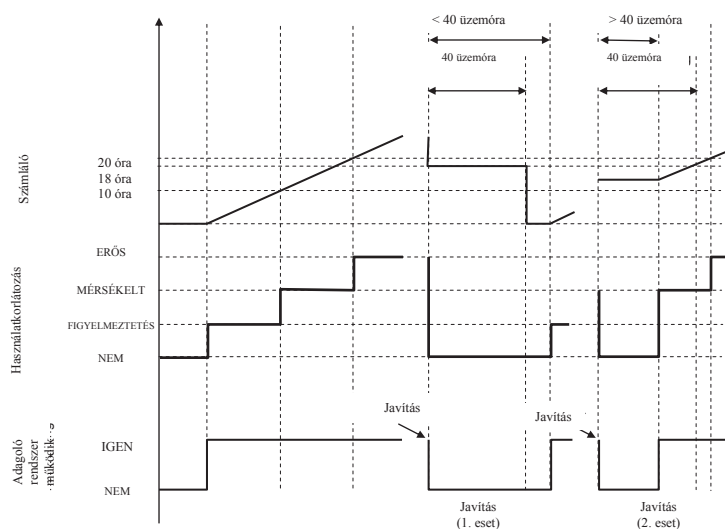

11.5.4. A 7. ábra a karbamidadagoló rendszer meghibásodásának három esetét szemlélteti: ez az ábra azt a folyamatot is szemlélteti, amely e függelék 9. pontjában ismertetett ellenőrzési hibák esetében érvényesül.

- 1. használati eset: az üzemeltető a figyelmeztetés ellenére tovább járhatja a gépet mindaddig, amíg annak működése le nem áll,
- 1. javítási eset („megfelelő” javítás): a gép működésképtelenné válása után az üzemeltető megjavítja a reagensadagolót. Bizonyos idő elteltével azonban az adagoló rendszer ismét meghibásodik. A figyelmeztetés, a használatkorlátozás és a számlálási folyamat ismét nulláról indul.
- 2. javítási eset („rossz” javítás): a mérsékelt használatkorlátozás (nyomatékkorlátozás) alatt az üzemeltető megjavítja a reagensadagolót. Kis idő elteltével azonban az adagoló rendszer ismét meghibásodik. A mérsékelt használatkorlátozó rendszer azonnal újból működésbe lép, és a számláló a javításkori értékről folytatja a számlálást.

7. ábra

A reagensadagoló rendszer meghibásodása

12. A LEGKISEBB ELFOGADHATÓ REAGENSKONCENTRÁCIÓ (CD_{min})
DEMONSTRÁLÁSA

- 12.1. A gyártónak a típusjóváhagyás során demonstrálnia kell a CD_{min} megfelelő értékét a NRTC-vizsgálat melegindítós részének CD_{min} koncentrációjú reagenssel való elvégzése útján.
- 12.2. A vizsgálatnak követnie kell a megfelelő NCD-ciklus(oka)t vagy a gyártó által meghatározott előkondicionálási ciklust, a CD_{min} koncentrációjú reagenshez való alkalmazkodás elvégzéséhez zárt szabályozóköri NO_x -szabályozó rendszer megengedésével.
- 12.3. Az e vizsgálatból származó károsanyag-kibocsátásnak az e függelék 7.1.1. pontjában meghatározott NO_x -határérték alatt kell lennie.

2. függelék a 75/2005. (IX. 29.) GKM-KvVM együttes rendelet 1. számú mellékletéhez

Az ellenőrzési tartományra vonatkozó követelmények a IV. szakasznak megfelelő motorok esetében

1. A motor ellenőrzési tartománya

Az ellenőrzési tartomány (lásd az 1. ábrát) meghatározása a következő:

fordulatszám-tartomány: az A fordulatszámtól a magas fordulatszámig; ahol:

$A \text{ fordulatszám} = \text{alacsony fordulatszám} + 15 \% (\text{magas fordulatszám} - \text{alacsony fordulatszám});$

A 3. számú mellékletben meghatározott magas fordulatszámot és alacsony fordulatszámot vagy, amennyiben a gyártó a 3. számú melléklet 1.2.1. pontjában szereplő lehetőség alapján az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. mellékletében leírt eljárást alkalmazza, az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 2.1.33. és 2.1.37. szakaszának fogalom meghatározásait kell alkalmazni.

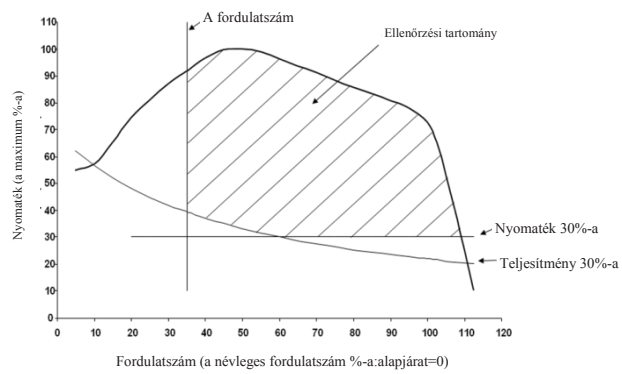
Ha a mért A motorfordulatszám $\pm 3 \%$ -ra megközelíti a gyártó által megadott motorfordulatszámot, a megadott motorfordulatszámokat kell használni. Ha az eltérés bármelyik fordulatszámnál meghaladja ezt a tűrést, akkor a mért fordulatszámokat kell használni.

2. A vizsgálatból ki kell zárni a motor következő működési feltételeit:

- a) a legnagyobb nyomaték 30 %-a alatti pontok;
- b) a legnagyobb teljesítmény 30 %-a alatti pontok.

A gyártó kérelmezheti, hogy a műszaki szolgálat a tanúsítás/típusjóváhagyás során kizárjon bizonyos üzemi pontokat az ezen függelék 1–2. pontjában meghatározott ellenőrzési tartományból. A műszaki szolgálat a jóváhagyó hatóság kedvező véleményének függvényében elfogadhatja a kizárási kérést, ha a gyártó igazolni tudja, hogy a motor egyetlen gépkombináció esetében sem képes ezeken a pontokon működni.

1. ábra:
Ellenőrzési tartomány

2. melléklet a 76/2013. (XII. 19.) NFM rendelethez

Az R. 2. számú mellékletének módosítása

1. Az R. 2. számú melléklet 1. függelék 3. pont címe helyébe a következő cím lép:

„3. TÜZELŐANYAG-ELLÁTÁS DÍZELMOTOROK ESETÉBEN”

2. Az R. 2. számú melléklet 1. függelék 4. pontjának helyébe a következő rendelkezés lép:

- „4. TÜZELŐANYAG-ELLÁTÁS BENZIMOTOROK ESETÉBEN (*)
- 4.1. Porlasztó:
- 4.1.1. Gyártmány(ok):
- 4.1.2. Típus(ok):
- 4.2. Közvetett tüzelőanyag-befecskendezés: egypontos vagy többpontos:
- 4.2.1. Gyártmány(ok):
- 4.2.2. Típus(ok):
- 4.3. Közvetlen befecskendezés:
- 4.3.1. Gyártmány(ok):
- 4.3.2. Típus(ok):
- 4.4. Tüzelőanyag-áram [g/h] és levegő/tüzelőanyag arány névleges fordulatszámnál és teljesen nyitott fojtószelepnél:”

3. Az R. 2. számú melléklet 1. függeléke a következő 5-7. ponttal egészül ki:

- „5. SZELEPIDŐZÍTÉS
- 5.1. A legnagyobb szelepnitítás és a nyitási és zárási szögek a holtponthoz képest, illetve ezzel egyenértékű adatok:.....
- 5.2. Vonatköztatási és/vagy beállítási tartományok (*)
- 5.3. Változtatható szelepvezérlő rendszer (ha alkalmazható, és ahol szívó és/vagy kipufogó szelep van)
- 5.3.1. Típus: folytonos vagy kétállásos (*)
- 5.3.2. Bütyökállítási szög:
6. A FURATOK ELRENDEZÉSE
- 6.1. Helyzet, méret és számozás:
7. GYÚJTÁS
- 7.1. Gyújtótekercs
- 7.1.1. Gyártmány(ok):
- 7.1.2. Típus(ok):
- 7.1.3. Szám:
- 7.2. Gyújtógyertyák:
- 7.2.1. Gyártmány(ok):
- 7.2.2. Típus(ok):
- 7.3. Mágneses gyújtás:
- 7.3.1. Gyártmány(ok):
- 7.3.2. Típus(ok):
- 7.4. A gyújtás időzítése:
- 7.4.1. Gyújtási időpont a felső holtponthoz képest (forgattyú szögben).
- 7.4.2. Gyújtásállítási görbe (adott esetben):

(*) A nem kívánt rész törölendő.”

4. Az R. 2. számú melléklet 2. függelék 1.8. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„1.8. Kipufogógáz-utókezelő rendszer (*):

(*) Ha nem alkalmazandó, n.a.-val kell jelölni.”

5. A R. 2. számú melléklet 2. függelék 2.2. pontban lévő táblázat helyébe a következő táblázat lép:

	„A	B	C			
1		Alapmotor (*)	A motorcsaládba tartozó motorok (**)			
2	Motortípus					
3	Hengerek száma					
4	Névleges fordulatszám (min ⁻¹)					
5	Löketenkénti tüzelőanyag-szállítás (mm ³) dízelmotorok esetében, tüzelőanyag-áram (g/h) benzinmotorok esetében, a névleges hasznos teljesítmény mellett					
6	Névleges hasznos teljesítmény (kW)					
7	Legnagyobb teljesítményhez tartozó fordulatszám (min ⁻¹)					
8	Legnagyobb hasznos teljesítmény (kW)					
9	Legnagyobb nyomatékhoz tartozó fordulatszám (min ⁻¹)					
10	Löketenkénti tüzelőanyag-szállítás (mm ³) dízelmotorok esetében, tüzelőanyag-áram (g/h) benzinmotorok esetében, a legnagyobb nyomaték mellett					
11	Legnagyobb nyomaték (Nm)					
12	Alacsony alpjárat fordulat szám (min ⁻¹)					
13	Henger-lökettérfogat (az alapmotor %-ában)	100				

(*) További részletekért lásd az 1. függelék.

(**) További részletekért lásd a 3. függelék.”

3. melléklet a 76/2013. (XII. 19.) NFM rendelethez

Az R. 3. számú mellékletének módosítása

1. Az R. 3. számú melléklet 1.2. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„1.2. A vizsgálati eljárás kiválasztása

A vizsgálatot próbapadra szerelt és motorfékpaddal összekapcsolt motoron kell elvégezni.

1.2.1. Vizsgálati eljárások az I., II., III A., III B. és IV. szakaszhoz

A vizsgálatot az e mellékletben leírt eljárás szerint kell elvégezni, vagy a gyártó kérésére az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. mellékletében leírt eljárást kell alkalmazni.

Ezen felül az alábbi követelményeket kell alkalmazni:

- a) az e melléklet 5. függelékében meghatározott tartóssági követelmények;
- b) a motornak az 1. számú melléklet 8.6. pontjában megállapított ellenőrzési tartományára vonatkozó rendelkezések (csak a IV. szakasznak megfelelő motorok esetében);
- c) a CO₂-kibocsátás jelentésére vonatkozóan az e melléklet 6. függelékében meghatározott, az e mellékletben szereplő eljárás szerint vizsgált motorokra vonatkozó követelmények; az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. mellékletében leírt eljárás szerint vizsgált motorok esetében e melléklet 7. függelékét kell alkalmazni;
- d) az e mellékletben leírt követelmények szerint vizsgált motorok esetében az e rendelet 5. számú mellékletében leírt referencia-tüzelőanyagot kell alkalmazni. Az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. mellékletében leírt követelmények szerint vizsgált motorok esetében az e rendelet 5. számú mellékletében leírt referencia-tüzelőanyagot kell alkalmazni.

1.2.1.1. Amennyiben a gyártó az 1. számú melléklet 8.6.2. pontja alapján az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. mellékletében leírt eljárást választja az I., II., III A. és III B. szakasz szerint motorok vizsgálatára, a 3.7.1. pontban megállapított vizsgálati ciklusokat kell alkalmazni.”

2. Az R. 3. számú melléklet 5. függeléke helyébe a következő 5. függelék lép:

„5. függelék a 75/2005. (IX. 29.) GKM-KvVM együttes rendelet 3. számú mellékletéhez

TARTÓSSÁGI KÖVETELMÉNYEK

1. A III A. ÉS III B. SZAKASZ SZERINTI KOMPRESSZIÓS GYÚJTÁSÚ MOTOROK TARTÓSSÁGÁNAK ELLENŐRZÉSE

Ezt a függeléket csak a III A. és III B. szakasz szerinti kompressziós gyújtású (CI) motorokra kell alkalmazni.

1.1. A gyártóknak minden III A. és III B. szakasz szerinti motorcsalád esetében minden egyes szabályozott szennyező anyagra vonatkozóan meg kell határozniuk a romlási tényező (DF) értékét. Ezeket a DF-értékeket kell alkalmazni a típusjóváhagyással és a gyártás során végrehajtott vizsgálatokkal kapcsolatban.

1.1.1. A romlási tényezőket megállapító vizsgálatot a következők szerint kell elvégezni:

1.1.1.1. A gyártónak tartóssági vizsgálatokat kell végeznie a motor üzemóráinak összegyűjtésére egy olyan vizsgálati ütemterv szerint, amelyet a műszaki szempontok helyes megítélése alapján a kibocsátási teljesítmény romlásának jellemzéséhez az üzem közbeni motorműködés reprezentatív bemutatására választottak ki. A tartóssági vizsgálat időtartamának jellemzően a kibocsátástartóssági időtartam (EDP) legalább egynegyedével azonos hosszúságúnak kell lennie.

Az üzemórák összesített száma a motorok fékpadon való működtetésével vagy a gépek tényleges helyszíni üzemeltetésével növelhető. Gyorsított tartóssági vizsgálatok elvégzésére akkor van lehetőség, ha a tartampróbát a helyszínen általában tapasztalható képest magasabb terhelési tényező mellett hajtják végre. A motor tartóssági vizsgálati óráinak száma és az egyenértékű EDP-órák száma közötti viszonyt megmutató gyorsítási tényezőt a műszaki szempontok helyes megítélése alapján a motorgyártónak kell meghatároznia.

A tartóssági vizsgálat időtartama alatt a gyártó által ajánlott rutin karbantartási ütemtervben foglaltakon kívül semmilyen kibocsátásérzékeny alkotóelem nem javítható vagy cserélhető ki.

A motorcsaládra vagy egyenértékű kibocsátáscsökkentési technológiával rendelkező motorcsaládokra vonatkozó kipufogógázkibocsátás-romlási tényezők meghatározására használandó próbamotort, alrendszereket vagy alkatrészeket a műszaki szempontok helyes megítélése alapján a motorgyártónak kell kiválasztania. A feltétel az, hogy a próbamotornak azon motorcsaládok kibocsátásromlási jellemzőjét kell képviselnie, amelyek típusjávahagyásánál a minőségromlási tényező kapott értékeit alkalmazni fogják. A különböző furattal és lökettel, különböző konfigurációban, különböző levegőkezelő rendszerekkel és különböző üzemanyag-rendszerekkel készült motorokat a kibocsátásromlási jellemzők szempontjából egyenértékűnek lehet tekinteni, ha az műszakilag megalapozott.

Más gyártó DF-értékei is alkalmazhatók, ha a kibocsátásromlás tekintetében megalapozottan feltételezhető a technológiák egyenértékűsége, és bizonyítható, hogy a vizsgálatokat a meghatározott követelményeknek megfelelően hajtották végre. A szennyezőanyag-kibocsátások vizsgálatát a próbamotorra vonatkozóan az e rendeletben meghatározott eljárásoknak megfelelően a kezdeti bejáratást követően, de a tartampróbát megelőzően, a tartóssági vizsgálat befejeztével kell elvégezni. A kibocsátási vizsgálatok a tartampróba ideje alatt is bármilyen időközönként elvégezhetők, és felhasználhatók a romlási tendencia meghatározásához.

1.1.1.2. A romlás meghatározására elvégzett tartampróbákon vagy szennyezőanyag-kibocsátási vizsgálatokon a jóváhagyó hatóságnak nem kell részt vennie.

1.1.1.3. A DF-értékek meghatározása a tartóssági vizsgálatokból

Az additív romlási tényezőt úgy kapjuk meg, ha a kibocsátástartóssági időtartam kezdetén meghatározott kibocsátási értéket kivonjuk a kibocsátástartóssági időtartam végén fennálló kibocsátási teljesítmény bemutatására megállapított szennyezőanyag-kibocsátási értékből.

A multiplikatív romlási tényezőt úgy kapjuk meg, ha a kibocsátástartóssági időtartam végén meghatározott kibocsátási szintet elosztjuk a kibocsátástartóssági időtartam kezdetén rögzített kibocsátási értékkel.

A szabályozott szennyező anyagok mindegyikére külön DF-értékeket kell megállapítani. Az $\text{NO}_x + \text{CH}$ -re vonatkozó DF-érték megállapítása esetén az additív romlási tényezőre vonatkozóan ez a szennyező anyagok összegén alapulva kerül meghatározásra, az egy szennyező anyagra vonatkozó negatív romlás nem kompenzálhatja a másakra vonatkozó romlást. A multiplikatív $\text{NO}_x + \text{CH}$ romlási tényezőre vonatkozóan külön CH és NO_x romlási tényezőket kell meghatározni, és a rosszabbodó kibocsátási szinteknek a szennyezőanyag-kibocsátási vizsgálat eredményéből történő kiszámításakor azokat külön kell alkalmazni, mielőtt a szabványnak való megfelelés megállapítására a kapott leromlott NO_x - és CH-értékeket összeadnák.

Amennyiben a vizsgálatot nem a teljes kibocsátástartóssági időtartamra végzik el, a kibocsátástartóssági időtartam végén fennálló kibocsátási értékeket a vizsgálati időtartamra megállapított kibocsátásromlási tendenciának a teljes kibocsátástartóssági időtartamra történő extrapolációjával határozzák meg.

Ha a kibocsátási vizsgálat eredményeit a tartóssági tartampróba alatt rendszeres időközönként rögzítették, a kibocsátástartóssági időtartam végén fennálló kibocsátási szintek meghatározására a helyes gyakorlaton alapuló szabványos statisztikai feldolgozási technikákat kell alkalmazni; a végleges szennyezőanyag-kibocsátási értékek meghatározása során statisztikai szignifikanciavizsgálat alkalmazható.

Ha a számítások a multiplikatív romlási tényezőre vonatkozóan 1,00-nél kisebb, vagy az additív romlási tényezőre vonatkozóan 0,00-nál kisebb értéket eredményeznek, akkor a romlási tényezőnek 1,0-nek, illetve 0,00-nak kell lennie.

- 1.1.1.4. A gyártó a jóváhagyó hatóság beleegyezésével felhasználhatja a közúti nehéz dízelmotorok tanúsítására vonatkozó DF-értékek megállapítása céljából elvégzett tartóssági vizsgálatok eredményeiből származó DF-értékeket. Ezt akkor engedélyezik, ha technológiai egyenértékűség áll fenn a közúti próbamotor és azon nem közúti motorcsaládok között, amelyek tanúsításához használják a DF-értékeket. A közúti motor kibocsátástartóssági vizsgálatának eredményeiből számított DF-értékeket a 3. pontban meghatározott kibocsátástartóssági időtartam értékei alapján kell kiszámítani.
- 1.1.1.5. Amennyiben a motorcsalád elismert technológián alapul, a jóváhagyó hatóság jóváhagyásával a motorcsaládra vonatkozó romlási tényező meghatározására vizsgálat helyett a helyes mérnöki gyakorlaton alapuló elemzés is használható.
- 1.2. A romlási tényezőre vonatkozó információk a jóváhagyási kérelmekben
 - 1.2.1. Az utókezelő készüléket nem alkalmazó, kompressziós gyújtású motorokra vonatkozó motorcsalád-jóváhagyási kérelemben minden egyes szennyező anyagra additív romlási tényezőket kell meghatározni.
 - 1.2.2. Az utókezelő készüléket alkalmazó, kompressziós gyújtású motorokra vonatkozó motorcsalád-tanúsítási kérelemben minden egyes szennyező anyagra multiplikatív romlási tényezőket kell meghatározni.
 - 1.2.3. A gyártónak a jóváhagyó hatóságot kérésre a DF-értékek alátámasztására szolgáló információkkal kell ellátnia. Ez általában magában foglalja a kibocsátási vizsgálat eredményeit, a tartampróba ütemtervét, a karbantartási eljárásokat, adott esetben a technológiai egyenértékűségre vonatkozó műszaki vélemények alátámasztására szolgáló információkkal együtt.

2. A IV. SZAKASZ SZERINTI KOMPRESSZIÓS GYÚJTÁSÚ MOTOROK TARTÓSSÁGÁNAK ELLENŐRZÉSE

2.1. Általános előírások

- 2.1.1. Ezt a pontot a IV. szakasz szerinti kompressziós gyújtású (CI) motorokra kell alkalmazni. A gyártó kérésére a III A. és III B. szakasz szerinti kompressziós gyújtású (CI) motorokra is alkalmazható az ezen függelék 1. pontjában megállapított követelmények helyett.
- 2.1.2. Ez a 2. pont a romlási tényezőknek a IV. szakasz szerinti motorok típusjóváhagyásához és a gyártásmegfelelőség megállapításához végzendő tartampróba alatt vizsgálandó motorok kiválasztására szolgáló eljárásokat határozza meg. A romlási tényezőket a 2.4.7. pont szerint kell az ezen rendelet 3. számú melléklet szerint mért kibocsátásokra alkalmazni.
- 2.1.3. A romlás meghatározására elvégzett tartampróbákon vagy szennyezőanyag-kibocsátási vizsgálatokon a jóváhagyó hatáságnak nem kell részt vennie.
- 2.1.4. Ez a 2. pont részletesen leírja a motorokon a tartampróba alatt elvégzendő vagy elvégezhető, kibocsátással kapcsolatos és kibocsátással nem kapcsolatos karbantartásokat is. Az ilyen karbantartásnak meg kell felelnie a használatban lévő motorokon végzett karbantartásnak, és erről tájékoztatni kell az új motorok tulajdonosait.
- 2.1.5. A gyártó kérésére a jóváhagyó hatáság engedélyezheti a 2.4.1–2.4.5. pontban megállapított eljárásoktól eltérő eljárással meghatározott romlási tényezők alkalmazását. Ebben az esetben a gyártónak a jóváhagyó hatáság számára elfogadható módon demonstrálnia kell, hogy az alkalmazott eljárások nem kevésbé szigorúak, mint a 2.4.1–2.4.5. pontban megállapított eljárások.

2.2. Fogalommeghatározások

Az 5. függelék 2. pontjának alkalmazásában:

- 2.2.1. „*öregítési ciklus*”: a tartampróba ideje alatt végrehajtandó gép- vagy motorműködés (sebesség, terhelés, teljesítmény);
- 2.2.2. „*kibocsátással kapcsolatos kritikus alkatrészek*”: az elsődlegesen kibocsátáscsökkentésre tervezett alkatrészek, azaz minden kipufogógáz-utókezelő rendszer, az elektronikus motorvezérlő egység és a kapcsolódó érzékelők és működtetők, valamint kipufogógáz-visszavezető rendszer, beleértve az összes kapcsolódó szűrőt, hűtőt, szabályozószelepet és csőrendszert;
- 2.2.3. „*kibocsátással kapcsolatos kritikus karbantartás*”: a kibocsátással kapcsolatos kritikus alkatrészekon elvégzendő karbantartás;
- 2.2.4. „*kibocsátással kapcsolatos karbantartás*”: olyan karbantartás, mely érdemben befolyásolja a kibocsátást, vagy amely a jármű rendes használata során valószínűleg befolyásolja a jármű vagy a motor kibocsátásromlását;
- 2.2.5. „*utókezelő rendszer szerinti motorcsalád*”: olyan motoroknak a gyártó által kialakított csoportja, amelyek megfelelnek egy motorcsalád definíciójának, de amelyeket ezen túlmenően a motorcsaládok hasonló kipufogógáz-utókezelő rendszert alkalmazó családjába soroltak;
- 2.2.6. „*kibocsátással nem kapcsolatos karbantartás*”: olyan karbantartás, mely érdemben nem befolyásolja a kibocsátást, vagy amely a gép rendes használata során nem fejt ki tartós hatást a gép vagy a motor kibocsátásromlására;

- 2.2.7. „tartampróba”: az utókezelő rendszer szerinti motorcsalád romlási tényezőinek meghatározása tekintetében az öregítési ciklus és az összesített használati időszak.
- 2.3. A motorok kiválasztása a kibocsátástartóssági időtartam romlási tényezőinek meghatározása céljából
- 2.3.1. A kibocsátástartóssági időtartam romlási tényezőinek meghatározása céljából szennyezőanyag-kibocsátási vizsgálatra az ezen rendelet 1. számú melléklet 6. pontjában meghatározott motorcsaládból választanak ki motorokat.
- 2.3.2. Különböző motorcsaládokból származó motorokból is kialakíthatók motorcsaládok az alkalmazott kipufogógáz-utókezelő rendszer alapján. Annak érdekében, hogy a különböző hengerkonfigurációjú, de a kipufogógáz-utókezelő rendszer vonatkozásában hasonló műszaki specifikációjú és beépítésű motorokat ugyanabba az utókezelő rendszer szerinti motorcsaládba lehessen besorolni, a gyártónak olyan adatokat kell szolgáltatnia a jóváhagyó hatóság számára, amelyek bizonyítják, hogy az ilyen motorok kibocsátáscsökkentési teljesítménye hasonló.
- 2.3.3. A motor gyártójának ki kell választania egy, az utókezelő rendszer szerinti, a 2.3.2. pont szerint meghatározott motorcsaládot reprezentáló motort a 2.4.2. pontban meghatározott tartampróba alatti vizsgálatra, és ezt a vizsgálat megkezdése előtt jelentenie kell a jóváhagyó hatóságnak.
- 2.3.3.1. Ha a jóváhagyó hatóság úgy határoz, hogy az utókezelő rendszer szerinti motorcsalád legrosszabb károsanyag-kibocsátását egy másik motor jobban jellemezheti, a vizsgált motort a típusjóváhagyó hatóságnak és a motor gyártójának közösen kell kiválasztani.
- 2.4. A kibocsátástartóssági időtartam romlási tényezőinek meghatározása
- 2.4.1. Általános előírások
- Az utókezelő rendszer szerinti motorcsaládra alkalmazandó romlási tényezőket a kiválasztott motorok tartampróbája alapján határozzák meg, amelynek része a gáznemű és a szilárd károsanyag-kibocsátás NRSC- és NRTC-vizsgálatok során történő időszakos vizsgálata.
- 2.4.2. A tartampróba menetrendje
- A tartampróbát a gyártó választása szerint a kiválasztott motorral felszerelt gép tartampróba szerinti tényleges üzemeltetésével, vagy a kiválasztott motor motorfékpadon végrehajtott tartampróba szerinti üzemeltetésével lehet teljesíteni.
- 2.4.2.1. Tényleges és fékpadi tartampróba
- 2.4.2.1.1. A gyártónak a helyes műszaki gyakorlatnak megfelelően meg kell határoznia a motorok tekintetében a tartampróba és az öregítési ciklus formáját és tartamát.
- 2.4.2.1.2. A gyártónak meg kell határoznia azon vizsgálati pontokat, amelyeken melegindításos NRTC- és NRSC-ciklusokkal megméri a gáznemű és a szilárd károsanyag-kibocsátást. Legalább három ponton kell vizsgálatot végezni: egyet a tartampróba kezdetén, egyet középidőben és egyet a program végén.

- 2.4.2.1.3. Az indulási ponton és a kibocsátástartóssági időtartam végpontján a 2.4.5.2. pont szerint számított károsanyag-kibocsátási értékeknek a motorcsaládra vonatkozó határértékek közé kell esniük, de a vizsgálati pontokon mért egyes kibocsátási eredmények túlléphetik a kibocsátási határértékeket.
- 2.4.2.1.4. A gyártó kérésére és a jóváhagyó hatóság egyetértésével minden vizsgálati ponton elég csak egy vizsgálati ciklust (vagy a melegindításos NRTC- vagy az NRSC-vizsgálatot) lefuttatni, a másik vizsgálati ciklust csak a tartampróba kezdetén és végén kell lefuttatni.
- 2.4.2.1.5. Az állandó fordulatszámú motorok, a 19 kW alatti teljesítményű motorok, az 560 kW feletti teljesítményű motorok, a belvízi hajókon való használatra szánt meghajtó motorok, valamint a vasúti motorkocsik és mozdonyok meghajtására használt motorok esetében csak az NRSC-ciklust kell lefuttatni az egyes vizsgálati pontokon.
- 2.4.2.1.6. A különböző utókezelő rendszer szerinti motorcsaládok tartampróbái különbözhetnek egymástól.
- 2.4.2.1.7. A tartampróbák rövidebbek lehetnek a kibocsátástartóssági időtartamnál, de nem lehetnek rövidebbek az ezen függelék 3. pontjában megadott, vonatkozó kibocsátástartóssági időtartam legalább egynegyedénél.
- 2.4.2.1.8. A tartampróba tüzelőanyag-fogyasztás alapján történő kiigazításával a gyorsított öregítés megengedett. A kiigazításnak a használat közbeni jellemző tüzelőanyag-fogyasztás és az öregítési ciklus alatti tüzelőanyag-fogyasztás arányát kell alapul vennie, de az öregítési ciklus alatti tüzelőanyag-fogyasztás legfeljebb 30 %-kal haladhatja meg a használat közbeni jellemző tüzelőanyag-fogyasztást.
- 2.4.2.1.9. A gyártó kérésére és a jóváhagyó hatóság jóváhagyásával más gyorsított öregítési módszerek is megengedettek.
- 2.4.2.1.10. A tényleges tartampróbát részletesen ismertetni kell a típusjóváhagyás iránti kérelemben, és a vizsgálat megkezdése előtt jelenteni kell a jóváhagyó hatóságnak.
- 2.4.2.2. Ha a jóváhagyó hatóság úgy dönt, hogy további méréseket kell végezni a gyártó által kiválasztott pontok között, akkor erről értesítenie kell a gyártót. A tartampróba módosított programját a gyártó készíti el és a jóváhagyó hatóság hagyja jóvá.
- 2.4.3. A motor vizsgálata
- 2.4.3.1. A motorrendszer stabilizálása
- 2.4.3.1.1. A gyártónak az utókezelő rendszer szerinti minden egyes motorcsaládra meg kell határoznia azt a gép- vagy motor-üzemóraszámot, amely után az utókezelő rendszer működése stabilizálódik. A jóváhagyó hatóság kérésére a gyártó az ennek meghatározásához használt adatokat és elemzéseket rendelkezésre bocsátja. A gyártó úgy is dönthet, hogy a motor-utókezelő rendszer stabilizálása érdekében 60–125 órán át vagy ennek megfelelő ideig az öregítési cikluson át járattja a motort vagy gépet.
- 2.4.3.1.2. A 2.4.3.1.1. pontban meghatározott stabilizálási időszak végét kell a tényleges tartampróba kezdetének tekinteni.
- 2.4.3.2. Vizsgálat tényleges használatban
- 2.4.3.2.1. A stabilizálás után a motort a 2.3.2. pontban ismertetett módon a gyártó által választott tényleges tartampróba szerint kell járattatni. A tartampróba alatt a

gyártó által meghatározott, illetve adott esetben a jóváhagyó hatóság által a 2.4.2.2. pontnak megfelelően előírt időközönként a motor gáznemű és szilárd károsanyag-kibocsátását a melegindításos NRTC- és NRSC-vizsgálati ciklusokkal kell vizsgálni.

A gyártó a károsanyag-kibocsátásokat a kipufogógáz-utókezelő rendszer előtt is lemérheti a kipufogógáz-utókezelő rendszer utáni károsanyag-kibocsátásoktól függetlenül.

Ha a 2.4.2.1.4. pontnak megfelelően megállapodás született arról, hogy az egyes vizsgálati pontokon csak egy vizsgálati ciklust (melegindításos NRTC vagy NRSC) futtatnak le, akkor a másik vizsgálati ciklust (melegindításos NRTC vagy NRSC) a tartampróba kezdetén és végén kell lefuttatni.

A 2.4.2.1.5. pontnak megfelelően az állandó fordulatszámú motorok, a 19 kW alatti teljesítményű motorok, az 560 kW feletti teljesítményű motorok, a belvízi hajókon való használatra szánt meghajtó motorok, valamint a vasúti motorkocsik és mozdonyok meghajtására használt motorok esetében csak az NRSC-ciklust kell lefuttatni az egyes vizsgálati pontokon.

2.4.3.2.2. A tartampróba alatt a karbantartást a motoron a 2.5. pont szerint kell elvégezni.

2.4.3.2.3. A tartampróba alatt nem tervszerű karbantartást is lehet végezni a motoron vagy a gépen, például, ha a gyártó szokásos diagnosztikai rendszere olyan problémát észlelt, amely hibát jelzett volna a gép üzemeltetőjének.

2.4.4. Jelentés

2.4.4.1. A tartampróba során végzett valamennyi kibocsátásmérés (melegindításos NRTC és NRSC) eredményét a jóváhagyó hatóság rendelkezésére kell bocsátani. Ha egy kibocsátási vizsgálatot érvénytelennek nyilvánítanak, a gyártónak indokolnia kell, hogy miért lett érvénytelen a vizsgálat. Ilyen esetben a tartampróba következő 100 óráján belül másik kibocsátásmérési sorozatot kell lefolytatni.

2.4.4.2. A gyártónak nyilvántartásában a tartampróba alatt végzett kibocsátásmérésre és a motort érintő karbantartásra vonatkozó minden információt meg kell őriznie. Ezeket az információkat a tartampróba során végzett szennyezőanyag-kibocsátási vizsgálati eredményekkel együtt be kell nyújtania a jóváhagyó hatósághoz.

2.4.5. A romlási tényezők meghatározása

2.4.5.1. A tartampróba során a melegindításos NRTC- és NRSC-vizsgálatokkal mért valamennyi káros anyag esetében és valamennyi vizsgálati ponton mért összes vizsgálati eredmény alapján „*legjobban illeszkedő*” lineáris regresszióanalízist kell végezni. Az egyes káros anyagokra vonatkozóan kapott minden vizsgálati eredményt eggyel több tizedesjegyre kell megadni, mint ahány tizedesjegyre az adott motorcsaládra az adott káros anyag tekintetében vonatkozó határértéket megadták.

Ha a 2.4.2.1.4. vagy a 2.4.2.1.5. pontnak megfelelően minden vizsgálati ponton csak egy vizsgálati ciklust (melegindításos NRTC vagy NRSC) folytatnak le, a regressziós analízist csak az összes vizsgálati ponton végzett vizsgálati ciklus eredményei alapján kell elvégezni.

A gyártó kérésére és a jóváhagyó hatóság előzetes jóváhagyásával nem lineáris regresszió is megengedett.

- 2.4.5.2. Az egyes káros anyagok kibocsátási értékeit a tartampróba kezdetén és a vizsgált motorra vonatkozó kibocsátástartóssági időtartam végpontján a regressziós egyenletből kell kiszámítani. Ha a tartampróba rövidebb, mint a kibocsátástartóssági időtartam, a kibocsátástartóssági időtartam végpontjához tartozó kibocsátási értékeket a 2.4.5.1. pontban meghatározott regressziós egyenlet extrapolációjával kell meghatározni.

Amennyiben ugyanabba az utókezelő rendszer szerinti motorcsaládba tartozó, de eltérő kibocsátástartóssági időtartammal rendelkező motorcsaládok kibocsátási értékeit használják, valamennyi kibocsátástartóssági időtartam végpontjához tartozó kibocsátási értéket újra kell számolni a 2.4.5.1. pontban meghatározott regressziós egyenlet extrapolációjával vagy interpolációjával.

- 2.4.5.3. A romlási tényező (DF) minden káros anyagra vonatkozóan a kibocsátástartóssági időtartam végpontján és a tartampróba kezdetén tervezett kibocsátási értékek aránya (multiplikatív romlási tényező).

A gyártó kérésére és a jóváhagyó hatóság előzetes jóváhagyásával minden egyes káros anyagra additív romlási tényező is alkalmazható. Az additív romlási tényező a kibocsátástartóssági időtartam végpontján és a tartampróba kezdetén számított kibocsátási értékek különbsége.

Az 1. ábrán a romlási tényezők lineáris regresszióval történő meghatározására látható példa az NO_x -kibocsátásra vonatkozóan.

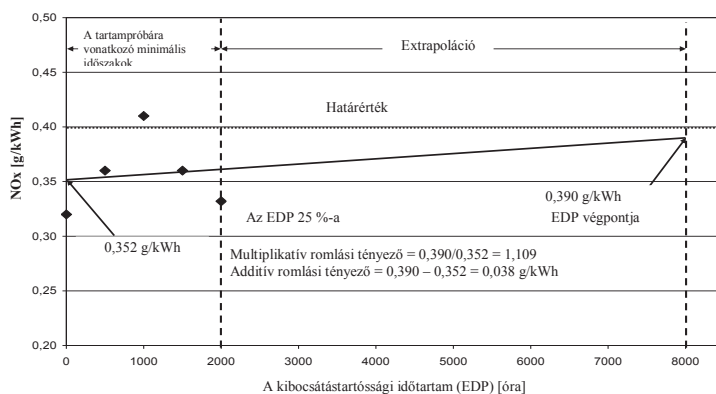
Ugyanazon károsanyagcsoporton belül a multiplikatív és az additív romlási tényezők egyidejű alkalmazása nem megengedett.

Ha a számítások a multiplikatív romlási tényezőre vonatkozóan 1,00-nél kisebb, vagy az additív romlási tényezőre vonatkozóan 0,00-nál kisebb értéket eredményeznek, akkor a romlási tényezőnek 1,0-nek, illetve 0,00-nak kell lennie.

Ha a 2.4.2.1.4. pontnak megfelelően megállapodás született arról, hogy minden vizsgálati ponton csak egy vizsgálati ciklust (melegindításos NRTC vagy NRSC) futtatnak le, és a másik vizsgálati ciklust (melegindításos NRTC vagy NRSC) csak a tartampróba kezdetén és végén futtatják le, a többi vizsgálati ciklusra is alkalmazni kell az arra a vizsgálati ciklusra számított romlási tényezőt, melyet minden vizsgálati ponton lefuttattak.

1. ábra

Példa romlási tényezők meghatározására

2.4.6. Rögzített romlási tényezők

2.4.6.1. A romlási tényezők tartampróbával való meghatározásának alternatívájaként a motorgyártók a következő rögzített multiplikatív romlási tényezőket is használhatják:

	A	B	C	D	E
1	Vizsgálati ciklus	CO	HC	NO _x	PM
2	NRTC	1,3	1,3	1,15	1,05
3	NRSC	1,3	1,3	1,15	1,05

Rögzített additív romlási tényezők nincsenek megadva. A rögzített multiplikatív romlási tényezők rögzített additív romlási tényezőre való átváltása nem megengedett.

Rögzített romlási tényezők alkalmazása esetén a gyártónak megingathatatlan bizonyítékokkal kell a jóváhagyó hatóságnak szolgálnia arról, hogy ésszerűen elvárható, hogy a kibocsátáscsökkentő alkatrészek a rögzített tényezőkhöz tartozó kibocsátástartóssággal rendelkezzenek. A bizonyíték alapulhat a terv elemzésén, vizsgálatokon vagy ezek kombinációján.

2.4.7. A romlási tényezők alkalmazása

2.4.7.1. A motoroknak a romlási tényezőknek a 3. számú mellékletnek megfelelően mért vizsgálati eredményekre (a részecskék és az egyes gázok ciklustól függően súlyozott, fajlagos kibocsátása) történő alkalmazását követően minden egyes káros anyag tekintetében meg kell felelniük a motorcsaládra vonatkozó károsanyag-kibocsátási határértékeknek. A romlási tényező (DF) típusától függően a következő rendelkezéseket kell alkalmazni:

- multiplikatív: (ciklustól függően súlyozott, fajlagos kibocsátás) * DF ≤ kibocsátási határérték,

- additív: (ciklustól függően súlyozott, fajlagos kibocsátás) + DF $\leq$ kibocsátási határérték.

Amennyiben a gyártó a 3. számú melléklet 1.2.1. pontjában szereplő lehetőség alapján az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. mellékletében leírt eljárást alkalmazza, a ciklustól függően súlyozott, fajlagos kibocsátás adott esetben magában foglalhatja a rendszertelen regenerálás miatt alkalmazott kiigazítást.

- 2.4.7.2. A multiplikatív NO_x + CH romlási tényezőre vonatkozóan külön CH és NO_x romlási tényezőket kell meghatározni, és a rosszabbodó kibocsátási szinteknek a szennyezőanyag-kibocsátási vizsgálat eredményéből történő kiszámításakor azokat külön kell alkalmazni, mielőtt a kibocsátási határértéknek való megfelelés megállapítására a kapott leromlott NO_x- és CH-értékeket összeadnák.

- 2.4.7.3. A gyártó a valamely utókezelő rendszer szerinti motorcsaládra meghatározott romlási tényezőit olyan motorrendszerre is átviheti, mely nem tartozik ugyanabba az utókezelő rendszer szerinti motorcsaládba. Ilyen esetben a gyártónak demonstrálnia kell a jóváhagyó hatóság számára, hogy arra a motorrendszerre, melyre az utókezelő szerinti motorcsaládot eredetileg bevizsgálták, és arra a motorrendszerre, melyre a romlási tényezőket átviszik, hasonló műszaki specifikációk és a gépbe való beépítésre vonatkozó követelmények alkalmazandók, valamint hogy az ilyen motor vagy motorrendszer károsanyag-kibocsátása is hasonló.

Amennyiben a romlási tényezőket olyan motorrendszerre viszik át, amely eltérő kibocsátástartóssági időtartammal rendelkezik, motorcsaládok kibocsátási értékeit használják, újra kell számolni a romlási tényezőket a vonatkozó kibocsátástartóssági időtartamnak megfelelően a 2.4.5.1. pontban meghatározott regressziós egyenlet extrapolációjával vagy interpolációjával.

- 2.4.7.4. Valamennyi káros anyagra, valamennyi vizsgálati ciklusban vonatkozó romlási tényezőt rögzíteni kell a 7. számú melléklet 1. függelékében meghatározott, a vizsgálati eredményeket összesítő dokumentumban.

- 2.4.8. A gyártásmegfelelőség ellenőrzése

- 2.4.8.1. A gyártásmegfelelőség károsanyag-kibocsátás tekintetében történő ellenőrzése az 1. számú melléklet 5. pontja alapján történik.

- 2.4.8.2. A gyártó a károsanyag-kibocsátásokat a kipufogógáz-utókezelő rendszer előtt is lemérheti, a típus-jóváhagyási vizsgálat elvégzésével egyidejűleg. Így a gyártó meghatározhat nem hivatalos romlási tényezőket külön a motorra és külön az utókezelő rendszerre, amelyeket segítségként felhasználhat a sorozatgyártás ellenőrzéséhez.

- 2.4.8.3. A típusjóváhagyás céljaira csak a 2.4.5. vagy a 2.4.6. pont szerint meghatározott romlási tényezőket kell rögzíteni a 7. számú melléklet 1. függelékében meghatározott, a vizsgálati eredményeket összesítő dokumentumban.

- 2.5. Karbantartás

A tartampróba céljaira a karbantartást a gyártó szerviz- és karbantartási kézikönyvének megfelelően kell elvégezni.

- 2.5.1. Szennyezőanyag-kibocsátással kapcsolatos karbantartás

- 2.5.1.1. A tartampróba végrehajtásához a motor működése közben elvégzendő, kibocsátással kapcsolatos tervszerű karbantartásnak azonos intervallumonként

kell megtörténnie, ahogyan azt az új gépek vagy új motorok tulajdonosai számára adott gyártói karbantartási utasításban megadták. Ezt a karbantartási tervet a tartampróba alapján szükség esetén módosítani lehet, azzal a feltétellel, hogy olyan művelet nem törölhető a karbantartási tervből, amelyet a vizsgált motoron már elvégeztek.

2.5.1.2. A motorgyártónak a tartampróbára vonatkozóan pontosan meg kell határoznia a beállítást, a tisztítást és a karbantartást (ha szükséges), valamint a következők tervszerű cseréjét:

- a kipufogógáz-visszavezető berendezés szűrői és hűtői,
- pozitív forgattyúház-szellőzőszelep, ha van,
- porlasztócsúcs (csak a tisztítás),
- porlasztók,
- turbótöltő,
- elektronikus motorvezérlő egység és az ahhoz kapcsolódó érzékelők és működtető szerkezetek,
- részecske-utókezelő rendszer (beleértve a kapcsolódó alkatrészeket is),
- NO_x-utókezelő rendszer (beleértve a kapcsolódó alkatrészeket is),
- kipufogógáz-visszavezető rendszer, beleértve a kapcsolódó szabályozószelepeket és csőrendszert,
- minden más kipufogógáz-utókezelő rendszer.

2.5.1.3. A kibocsátással kapcsolatos kritikus tervszerű karbantartást csak akkor kell elvégezni, ha azt a tervek szerint tényleges használat közben is elvégzik, és az ilyen karbantartás végzésére vonatkozó követelményt közölni kell a gép tulajdonosával.

2.5.2. A tervszerű karbantartás változásai

2.5.2.1. A gyártó az általa a tartampróba alatt elvégezni kívánt, és később a gépek és motorok tulajdonosai számára javasolt minden új tervszerű karbantartási műveletre vonatkozóan köteles jóváhagyási kérelmet benyújtani a jóváhagyó hatósághoz. A kérelemhez olyan adatokat kell csatolni, amelyek alátámasztják az új tervszerű megelőző karbantartási művelet szükségességét és a karbantartási intervallumot.

2.5.3. Kibocsátással nem kapcsolatos tervszerű karbantartás

2.5.3.1. Az ésszerű és műszakilag indokolt, kibocsátással nem kapcsolatos tervszerű karbantartást (úgy mint olajcsere, olajszűrőcsere, tüzelőanyagszűrő-csere, levegőszűrő-csere, hűtőrendszer-karbantartás, alajjárat fordulatszám beállítása, regulátor, motor nyomaték határolója, szelepholtjáték, porlasztó-holtjáték, ékszíj feszességének beállítása stb.) a tartampróbára kiválasztott motorokon vagy gépeken a gyártó által a tulajdonos számára ajánlott legkisebb gyakorisággal el lehet végezni (azaz nem a mostoha használati körülmények esetén ajánlott gyakorisággal).

2.5.4. Javítás

2.5.4.1. A tartampróba során való vizsgálatra kiválasztott motorok alkatrészeinek javítását csak alkatrészhiba vagy a motorrendszer működési hibája esetén szabad elvégezni. Magának a motornak, a kibocsátáscsökkentő rendszernek vagy a tüzelőanyag-rendszernek a javítása nem megengedett, kivéve a 2.5.4.2. pontban meghatározott mértékben.

- 2.5.4.2. Ha a tartampróba során maga a motor, a kibocsátáscsökkentő rendszer vagy a tüzelőanyag-rendszer hibásodik meg, a tartampróbát érvénytelennek kell tekinteni, és új motorrendszerrel új tartampróbát kell kezdeni, hacsak a meghibásodott alkatrészeket le nem cserélik olyan egyenértékű alkatrészekre, amelyeket hasonló óraszámú tartampróbának vetettek alá.

3. A III A., A III B. ÉS A IV. SZAKASZ SZERINTI MOTOROK KIBOCSÁTÁSTARTÓSSÁGI IDŐTARTAMA

- 3.1. A gyártóknak az e pont 1. táblázatában jelzett kibocsátástartóssági időtartamot kell használniuk.

1. táblázat

A kibocsátástartóssági időtartam kategóriái a III A., III B. és IV. szakasz szerinti kompressziós motorokra (óra)

	A	B
1	Kategória (teljesítménysáv)	A kibocsátástartóssági időtartam (óra)
2	≤ 37 kW (állandó fordulatszámú motorok)	3 000
3	≤ 37 kW (változó fordulatszámú motorok)	5 000
4	> 37 kW	8 000
5	A belvízi hajók meghajtására szolgáló motorok	10 000
6	Motorvonatokban és mozdonyokban használt motorok	10 000

„

3. Az R. 3. számú melléklet a következő 6. és 7. függelékkel egészül ki:

„6. függelék a 75/2005. (IX. 29.) GKM-KvVM együttes rendelet 3. számú mellékletéhez

az I., II., III A., III B. és IV. szakasz SZERINTI MOTOROK CO₂-
KIBOCSÁTÁSÁNAK MEGHATÁROZÁSA

1. Bevezetés
 - 1.1. Ez a függelék a CO₂-kibocsátás jelentésére vonatkozó rendelkezéseket és vizsgálati eljárásokat állapítja meg az I–IV. szakaszra. Amennyiben a gyártó a 3. számú melléklet 1.2.1. pontjában szereplő lehetőség alapján az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. mellékletében leírt eljárást alkalmazza, a 3. számú melléklet 7. függelékét kell alkalmazni.
2. Általános követelmények
 - 2.1. A CO₂-kibocsátásokat a 3. számú melléklet 1.1. pontjában megállapított vonatkozó vizsgálati ciklus során kell meghatározni a 3. számú melléklet 3. pontja (NRSC) vagy 4. pontja (melegindításos NRTC) szerint. A III B.

szakasz céljára a CO₂-kibocsátást a melegindításos NRTC vizsgálati ciklus alatt kell meghatározni.

- 2.2. A vizsgálati eredményeket munkára vonatkoztatott fajlagos, ciklusra átlagolt kibocsátásként kell jelenteni g/kWh mértékegységben kifejezve.
- 2.3. Ha a gyártó választása alapján az NRSC ciklust átmeneteket is magában foglaló vizsgálati ciklusként végzik, akkor vagy az e függelékben az NRTC-re vonatkozó hivatkozásokat, vagy a 3. számú melléklet 7. függelékében megállapított követelményeket kell alkalmazni.
3. A CO₂-kibocsátás meghatározása
 - 3.1. A hígítatlan kipufogógáz mérése

Ezt a pontot kell alkalmazni a CO₂-kibocsátás hígítatlan kipufogógázban történő mérésekor.

 - 3.1.1. Mérés

A vizsgálatra benyújtott motor által kibocsátott hígítatlan kipufogógáz CO₂-tartalmát nem diszperzív infravörös abszorpció (NDIR) gázelemző készülékkel kell mérni a 3. számú melléklet 1. függelék 1.4.3.2. pontja (NRSC) vagy 2.3.3.2. pontja (NRTC) alapján.

A mérőrendszernek teljesítenie kell a 3. számú melléklet 2. függelék 1.5. pontjában foglalt linearitási követelményeket.

A mérőrendszernek teljesítenie kell a 3. számú melléklet 1. függelék 1.4.1. pontjában (NRSC) vagy 2.3.1. pontjában (NRTC) foglalt követelményeket.
 - 3.1.2. Az adatok kiértékelése

A vonatkozó adatokat a 3. számú melléklet 3.7.4. pontja (NRSC) vagy 4.5.7.2. pontja (NRTC) szerint kell rögzíteni és tárolni.
 - 3.1.3. A ciklusra átlagolt kibocsátás kiszámítása

Ha a mérés száraz alapon történik, akkor alkalmazni kell a 3. számú melléklet 3. függelék 1.3.2. pontja (NRSC) vagy 2.1.2.2. pontja (NRTC) szerinti száraz/nedves korrekciót.

Az NRSC esetében a CO₂ tömegét (g/h) minden egyes üzemmódban a 3. számú melléklet 3. függelék 1.3.4. pontja szerint kell kiszámítani. A kipufogógáz-áramot a 3. számú melléklet 1. függelék 1.2.1–1.2.5. pontjai szerint kell meghatározni.

Az NRTC esetében a CO₂ tömegét (g/vizsgálat) a 3. számú melléklet 3. függelék 2.1.2.1. pontja szerint kell kiszámítani. A kipufogógáz-áramot a 3. számú melléklet 1. függelék 2.2.3. pontja szerint kell meghatározni.
 - 3.2. A hígított kipufogógáz mérése

Ezt a pontot kell alkalmazni a CO₂-kibocsátás hígított kipufogógázban történő mérésekor.

 - 3.2.1. Mérés

A vizsgálatra benyújtott motor által kibocsátott hígított kipufogógáz CO₂-tartalmát nem diszperzív infravörös abszorpció (NDIR) gázelemző készülékkel kell mérni a 3. számú melléklet 1. függelék 1.4.3.2. pontja (NRSC) vagy 2.3.3.2. pontja (NRTC) alapján. A kipufogógáz hígítása történhet szűrt környezeti levegővel, szintetikus levegővel vagy nitrogénnel. A teljes áramú rendszer átbocsátóképességének elég nagynek kell lennie

ahhoz, hogy teljes mértékben megakadályozza a víz lecsapódását a hígító- és mintavevő rendszerben.

A mérőrendszernek teljesítenie kell a 3. számú melléklet 2. függelék 1.5. pontjában foglalt linearitási követelményeket.

A mérőrendszernek teljesítenie kell a 3. számú melléklet 1. függelék 1.4.1. pontjában (NRSC) vagy 2.3.1. pontjában (NRTC) foglalt követelményeket.

3.2.2. Az adatok kiértékelése

A vonatkozó adatokat a 3. számú melléklet 3.7.4. pontja (NRSC) vagy 4.5.7.2. pontja (NRTC) szerint kell rögzíteni és tárolni.

3.2.3. A ciklusra átlagolt kibocsátás kiszámítása

Ha a mérés száraz alapon történik, akkor alkalmazni kell a 3. számú melléklet 3. függelék 1.3.2. pontja (NRSC) vagy 2.1.2.2. pontja (NRTC) szerinti száraz/nedves korrekciót.

Az NRSC esetében a CO₂ tömegét (g/h) minden egyes üzemmódban a 3. számú melléklet 3. függelék 1.3.4. pontja szerint kell kiszámítani. A hígítottkipufogógáz-áramot a 3. számú melléklet 1. függelék 1.2.6. pontja szerint kell meghatározni.

Az NRTC esetében a CO₂ tömegét (g/vizsgálat) a 3. számú melléklet 3. függelék 2.2.3. pontja szerint kell kiszámítani. A hígítottkipufogógáz-áramot a 3. számú melléklet 3. függelék 2.2.1. pontja szerint kell meghatározni.

A háttérkorrekciót a 3. számú melléklet 3. függelék 2.2.3.1.1. pontja szerint kell végrehajtani.

3.3. A munkára vonatkoztatott fajlagos kibocsátások kiszámítása

3.3.1. NRSC

Az e_{CO_2} munkára vonatkoztatott fajlagos kibocsátást (g/kWh) a következőképpen kell kiszámítani:

$$e_{CO_2} = \frac{\sum_{i=1}^{i=n} (CO_{2\ mass,i} \times W_{F,i})}{\sum_{i=1}^{i=n} (P_i \times W_{F,i})}$$

ahol:

$$P_i = P_{m,i} + P_{AE,i}$$

és

$CO_{2\ mass,i}$ az egyedi üzemmódban kibocsátott CO₂ tömege (g/h)

$P_{m,i}$ az egyedi üzemmódban mért teljesítménye (kW)

$P_{AE,i}$ az egyedi üzemmódban a segédberendezések teljesítménye (kW)

$W_{F,i}$ az egyedi üzemmód súlyozási tényezője

3.3.2. NRTC

A munkára vonatkoztatott fajlagos CO₂-kibocsátás kiszámításához szükséges ciklusmunkát a 3. számú melléklet 4.6.2. pontja szerint kell meghatározni.

Az e_{CO_2} munkára vonatkoztatott fajlagos kibocsátást (g/kWh) a következőképpen kell kiszámítani:

$$e_{CO_2} = \frac{m_{CO_2, hot}}{W_{act, hot}}$$

ahol:

$m_{CO_2, hot}$ a kibocsátott CO₂ tömege melegindítási NRTC vizsgálat során (g)

$W_{act, hot}$ a tényleges ciklusmunka a melegindítási NRTC vizsgálat során (kWh)

7. függelék a 75/2005. (IX. 29.) GKM-KvVM együttes rendelet 3. számú mellékletéhez

A CO₂-KIBOCSÁTÁS ALTERNATÍV MEGHATÁROZÁSA

1. Bevezetés

Amennyiben a gyártó a 3. számú melléklet 1.2.1. pontjában szereplő lehetőség alapján az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. mellékletében leírt eljárást alkalmazza, az e mellékletben a CO₂-kibocsátás jelentésére vonatkozóan megállapított rendelkezéseket és vizsgálati eljárásokat kell alkalmazni.

2. Általános követelmények

2.1. A CO₂-kibocsátást a melegindítási NRTC vizsgálati ciklus alatt kell meghatározni az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. mellékletének 7.8.3. szakasza szerint.

2.2. A vizsgálati eredményeket munkára vonatkoztatott fajlagos, ciklusra átlagolt kibocsátásként kell jelenteni g/kWh értékegységben kifejezve.

3. A CO₂-kibocsátás meghatározása

3.1. A hígítatlan kipufogógáz mérése

Ezt a pontot kell alkalmazni a CO₂-kibocsátás hígítatlan kipufogógázban történő mérésekor.

3.1.1. Mérés

A vizsgálatra benyújtott motor által kibocsátott hígítatlan kipufogógáz CO₂-tartalmát nem diszperzív infravörös abszorpció (NDIR) gázelemző készülékkel kell mérni az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklet 9.4.6. szakasza szerint.

A mérőrendszernek teljesítenie kell az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklet 8.1.4. szakaszában foglalt linearitási követelményeket.

A mérőrendszernek teljesítenie kell az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklet 8.1.9. szakaszában foglalt követelményeket.

3.1.2. Az adatok kiértékelése

A vonatkozó adatokat az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklet 7.8.3.2. szakasza szerint kell rögzíteni és tárolni.

3.1.3. A ciklusra átlagolt kibocsátás kiszámítása

Ha a mérés száraz alapon történik, a számítások megkezdése előtt a pillanatnyi koncentrációértékeket korrigálni kell az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklete 8. függelék A.8.2.2. szakasza vagy 7. függelék A.7.3.2. szakasza szerinti száraz/nedves korrekcióval.

A CO₂ tömegének (g/vizsgálat) kiszámításához össze kell szorozni a szinkronizált pillanatnyi CO₂-koncentráció értékeit és kipufogógázáram-értékeket, majd az eredményeket integrálni kell a vizsgálati ciklusra a következők egyike szerint:

- a) az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklete 8. függelék A.8.2.1.2. szakasza és A.8.2.5. szakasza szerint, az A.8.1. táblázat CO₂-re vonatkozó u értékeit használva vagy az u értékeket az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklete 8. függelék A.8.2.4.2. szakasza szerint kiszámítva;
- b) az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklete 7. függelék A.7.3.1. szakasza és A.7.3.3. szakasza szerint.

3.2. A hígított kipufogógáz mérése

Ezt a pontot akkor kell alkalmazni, ha a CO₂-kibocsátást hígított kipufogógázban mérik.

3.2.1. Mérés

A vizsgálatra benyújtott motor által kibocsátott hígított kipufogógáz CO₂-tartalmát nem diszperzív infravörös abszorpciós (NDIR) gázelemző készülékkel kell mérni az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklet 9.4.6. szakasza szerint. A kipufogógáz hígítása történhet szűrt környezeti levegővel, szintetikus levegővel vagy nitrogénnel. A teljes áramú rendszer átbocsátóképességének elég nagynak kell lennie ahhoz, hogy teljes mértékben megakadályozza a víz lecsapódását a hígító- és mintavevő rendszerben.

A mérőrendszernek teljesítenie kell az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklet 8.1.4. szakaszában foglalt linearitási követelményeket.

A mérőrendszernek teljesítenie kell az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklet 8.1.9. szakaszában foglalt követelményeket.

3.2.2. Az adatok kiértékelése

A vonatkozó adatokat az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklet 7.8.3.2. szakasza szerint kell rögzíteni és tárolni.

3.2.3. A ciklusra átlagolt kibocsátás kiszámítása

Ha a mérés száraz alapon történik, a számítások megkezdése előtt a pillanatnyi koncentrációértékeket korrigálni kell az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklete 8. függelékének A.8.3.2. szakasza vagy 7. függelék A.7.4.2. szakasza szerinti száraz/nedves korrekcióval.

A CO₂ tömegének (g/vizsgálat) kiszámításához össze kell szorozni a CO₂-koncentráció értékeit és a hígítottkipufogógázáram-értékeket a következők egyike szerint:

- a) az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklete 8. függelékének A.8.3.1. szakasza és A.8.3.4. szakasza szerint, az A.8.2. táblázat CO₂-re vonatkozó u értékeit használva vagy az u értékeket az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklete 8. függelékének A.8.3.3. szakasza szerint kiszámítva;
- b) az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklete 7. függelék A.7.4.1. szakasza és A.7.4.3. szakasza szerint.

A háttérkorrekciót az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklete 8. függelék A.8.3.2.4. szakasza vagy 7. függelék A.7.4.1. szakasza szerint kell végrehajtani.

3.3. A munkára vonatkoztatott fajlagos kibocsátások kiszámítása

A munkára vonatkoztatott fajlagos CO₂-kibocsátás kiszámításához szükséges ciklusmunkát az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklet 7.8.3.4. szakasza szerint kell meghatározni.

Az e_{CO_2} munkára vonatkoztatott fajlagos kibocsátást (g/kWh) a következőképpen kell kiszámítani:

$$e_{CO_2} = \frac{m_{CO_2, hot}}{W_{act, hot}}$$

ahol:

- $m_{CO_2, hot}$ a kibocsátott CO₂ tömege melegindításos NRTC vizsgálat során (g)
- $W_{act, hot}$ a tényleges ciklusmunka a melegindításos NRTC vizsgálat során (kWh)''

*4. melléklet a 76/2013. (XII. 19.) NFM rendelethez***Az R. 6. számú mellékletének módosítása**

Az R. 6. számú melléklete a következő 1.a. ponttal egészül ki:

„1.a. Ez a melléklet a következők szerint alkalmazandó:

- a) az I., II., III A., III B. és IV. szakasz tekintetében a 4. számú melléklet 1. pontja alkalmazandó;
- b) amennyiben a gyártó a 3. számú melléklet 1.2.1. pontjában szereplő lehetőség alapján az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírásának 4B. mellékletében leírt eljárást alkalmazza, az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. melléklet 9. pontját kell alkalmazni.”

5. melléklet a 76/2013. (XII. 19.) NFM rendelethez

Az R. 7. számú mellékletének módosítása

Az R. 7. számú melléklet 1. függeléke helyébe a következő 1. függelék lép:

„1. függelék a 75/2005. (IX. 29.) GKM-KvVM együttes rendelet 7. számú mellékletéhez

**KOMPRESSZIÓS GYÚJTÁSÚ MOTOROKRA VONATKOZÓ VIZSGÁLATI
JELENTÉS
VIZSGÁLATI EREDMÉNYEK (¹)**

A vizsgált motorra vonatkozó információk

- A motor típusa:
- Motorazonosító szám:
- 1. A vizsgálat végrehajtására vonatkozó információk:
- 1.1. A vizsgálatához használt referencia-tüzelőanyag
 - 1.1.1. Cetánszám:
 - 1.1.2. Kéntartalom:
 - 1.1.3. Sűrűség:
- 1.2. Kenőanyag
 - 1.2.1. Gyártmány(ok):
 - 1.2.2. Típus(ok):
(ha a kenőanyag és a tüzelőanyag keverve van, meg kell adni az olaj százalékos arányát)
- 1.3. A motor által hajtott berendezés (ha van ilyen)
 - 1.3.1. Felsorolás és azonosító adatok:
 - 1.3.2. A jelzett motorfordulatszámokon felvett teljesítmény (a gyártó által meghatározottak szerint):

¹ Több főmotor esetén a következőket mindegyikre vonatkozóan meg kell adni.

	Különböző motorfordulatszámon(² , ³) felvett P _{AE} (kW) teljesítmény, figyelembe véve e melléklet 3. függelékét		
Berendezés	Közbenső fordulatszám (ha van ilyen)	Legnagyobb teljesítményhez tartozó fordulatszám (ha eltér a névleges értéktől)	Névleges fordulatszám(⁴)
Összesen:			

1.4. A motor teljesítménye

1.4.1. A motor fordulatszáma

Alapjárat: min⁻¹

Közepes fordulatszám: min⁻¹

Legnagyobb teljesítmény: min⁻¹

Névleges (⁵): min⁻¹

1.4.2. A motor teljesítménye (⁶)

² A nem kívánt rész törölendő.

³ Nem haladhatja meg a vizsgálat alatt mért teljesítmény 10 százalékát.

⁴ A normált fordulatszámérték 100 %-ának megfelelő motorfordulatszámhoz tartozó értékeket kell beírni, ha az NRSC vizsgálat ezen a fordulatszámon történik.

⁵ A normált fordulatszámérték 100 %-ának megfelelő motorfordulatszámot kell beírni, ha az NRSC vizsgálat ezen a fordulatszámon történik.

⁶ Az 1. számú melléklet 2.4. pontja szerint mért, korrekció nélküli teljesítmény.

	A teljesítmény beállítása (kW) különböző motorfordulatszámok mellett		
Feltétel	Közbenső fordulatszám (ha van ilyen)	Legnagyobb teljesítményhez tartozó fordulatszám (ha eltér a névleges értéktől)	Névleges fordulatszám ⁽⁷⁾
A megadott vizsgálati fordulatszámon mért legnagyobb teljesítmény (P_M) (kW) (a)			
A motor által meghajtott berendezés által felvett összes teljesítmény e függelék 1.3.2. pontja szerint, figyelembe véve a 3. függelék (kW) (b)			
A motor hasznos teljesítménye az I. melléklet 2.4. pontja szerint (kW) (c)			
$c = a + b$			

2. Az NRSC-vizsgálat végrehajtására vonatkozó információk:

2.1. A próbapad beállítása (kW)

	A próbapad beállítása (kW) különböző motorfordulatszámokon				
Százalékos terhelés	Közbenső fordulatszám (ha van ilyen)	63 % (adott esetben)	80 % (adott esetben)	91 % (adott esetben)	Névleges fordulatszám ⁽⁸⁾
10 (adott esetben)					
25 (adott esetben)					
50					
75 (adott esetben)					
100					

⁷ A normált fordulatszámérték 100 %-ának megfelelő motorfordulatszámhoz tartozó értékekkel kell helyettesíteni, ha az NRSC vizsgálat ezen a fordulatszámon történik.

⁸ A normált fordulatszámérték 100 %-ának megfelelő motorfordulatszámhoz tartozó értékekkel kell helyettesíteni, ha az NRSC vizsgálat ezen a fordulatszámon történik.

2.2. A motor/alapmotor ⁽⁹⁾ károsanyag-kibocsátási eredményeiRomlási tényező (DF): számított/rögzített ⁽⁹⁾Az alábbi táblázatban adja meg a romlási tényezők értékét és a kibocsátási eredményeket⁽⁹⁾:

NRSC-vizsgálat						
DF mult/add ³	CO	CH	NO _x	CH + NO _x	PM	
Kibocsátás	CO (g/kWh)	CH (g/kWh)	NO _x (g/kWh)	CH + NO _x (g/kWh)	PM (g/kWh)	CO ₂ (g/kWh)
Vizsgálati eredmény						
Végleges vizsgálati eredmény romlási tényezővel						

Kiegészítő vizsgálati pontok az ellenőrzési tartományban (adott esetben)						
Kibocsátás a vizsgálati ponton	Motor fordulat- szám	Terhelés (%)	CO (g/kWh)	CH (g/kWh)	NO _x (g/kWh)	PM (g/kWh)
1. vizsgálati eredmény						
2. vizsgálati eredmény						
3. vizsgálati eredmény						

2.3. Az NRSC-vizsgálat során használt mintavételezési rendszer:

2.3.1. Gáz-halmazállapotú szennyező anyagok kibocsátása (¹⁰):2.3.2. PM (¹⁰):2.3.2.1. Módszer (¹¹): egy/több szűrő

3. Az NRTC-vizsgálat végrehajtására vonatkozó információk (adott esetben):

3.1. A motor/alapmotor⁽¹¹⁾ károsanyag-kibocsátási eredményeiRomlási tényező (DF): számított/rögzített (¹²)Az alábbi táblázatban adja meg a romlási tényezők értékét és a kibocsátási eredményeket⁽¹²⁾:⁹ A nem kívánt rész törölendő.¹⁰ A 6. számú melléklet 1. pontjában vagy adott esetben az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. mellékletének 9. pontjában meghatározott, alkalmazott rendszer ábrájának számát kell megadni.¹¹ A nem kívánt rész törölendő.¹² A nem kívánt rész törölendő.

A IV. szakasznak megfelelő motorok esetében meg lehet adni a regenerálásra vonatkozó adatokat.

NRTC-vizsgálat						
	CO	CH	NO _x	CH + NO _x	PM	
DF mult/add ⁽¹²⁾						
Kibocsátás	CO (g/kWh)	CH (g/kWh)	NO _x (g/kWh)	CH + NO _x (g/kWh)	PM (g/kWh)	
Hidegindítás						
Kibocsátás	CO (g/kWh)	CH (g/kWh)	NO _x (g/kWh)	CH + NO _x (g/kWh)	PM (g/kWh)	CO ₂ (g/kWh)
Melegindítás regenerálás nélkül						
Melegindítás regenerálással (¹²)						
k _{r,u} (mult/add) (¹²) k _{r,d} (mult/add) (¹²)						
Súlyozott vizsgálati eredmény						
Végleges vizsgálati eredmény romlási tényezővel						

Ciklusmunka regenerálás nélküli melegindítás esetén kWh

3.2. Az NRTC-vizsgálat során használt mintavételezési rendszer:

Gáz-halmazállapotú szennyező anyagok kibocsátása (¹³):

PM (¹³):

Módszer (¹⁴): egy/több szűrő

¹³ A 6. számú melléklet 1. pontjában vagy adott esetben az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 96. sz. előírása 4B. mellékletének 9. pontjában meghatározott, alkalmazott rendszer ábrájának számát kell megadni.

¹⁴ A nem kívánt rész törlendő. ”

6. melléklet a 76/2013. (XII. 19.) NFM rendelethez

„9. számú melléklet a 75/2005. (IX. 29.) GKM–KvVM együttes rendelethez

A JÓVÁHAGYOTT MOTOROK ADATLAPJA

1. Szikragyújtású motorok

A hatáság
bélyegzője

A jóváhagyott motortípus	1	2	3	4
Típus-jóváhagyási szám				
A jóváhagyás dátuma				
A gyártó neve				
Motortípus/-család				
A motor leírása	Általános tájékoztatás ⁽¹⁾			
	Hűtőközeg ⁽¹⁵⁾			
	A hengerek száma			
	Hengerűrtartalom (cm ³)			
	Az utókezelés típusa ⁽¹⁶⁾			
	Névleges fordulatszám (ford/perc)			
	Névleges hasznos teljesítmény (kW)			
Kibocsátás (g/kWh)	CO			
	CH			
	NO _x			
	PM			

2. Kompressziós gyújtású motorok ⁽¹⁷⁾(¹⁸)

A hatáság
bélyegzője

2.1. A motorra vonatkozó általános információk

A jóváhagyott motortípus	1	2	3	4
Típus-jóváhagyási szám				
A jóváhagyás dátuma				
A gyártó neve				

¹⁵ Folyadék vagy levegő.

¹⁶ Rövidítsen: CAT = katalizátor, PT = részecskecsapda, SCR = szelektív katalitikus redukció.

¹⁷ A motortípusra/-családra vonatkozó összes tételt ki kell tölteni.

¹⁸ Motorcsalád esetében adja meg az alapmotorra vonatkozó részleteket.

Motortípus/-család					
A motor leírása	Általános tájékoztatás ⁽¹⁹⁾				
	Hűtőközeg ⁽²⁰⁾				
	A hengerek száma				
	Hengerűrtartalom (cm ³)				
	Az utókezelés típusa ⁽²¹⁾				
	Névleges fordulatszám (ford/perc)				
	Legnagyobb teljesítményhez tartozó fordulatszám (min ⁻¹)				
	Névleges hasznos teljesítmény (kW)				
	Legnagyobb hasznos teljesítmény (kW)				

2.2. Végző kibocsátási eredmény

A jóváhagyott motortípus		1	2	3	4
Végleges NRSC vizsgálati eredmény romlási tényezővel (g/kWh)	CO				
	CH				
	NO _x				
	CH + NO _x				
	PM				
NRSC CO ₂ (g/kWh)					
Végleges NRTC vizsgálati eredmény romlási tényezővel (g/kWh)	CO				
	CH				
	NO _x				
	CH + NO _x				
	PM				
Melegindítási NRTC ciklus CO ₂ -kibocsátása (g/kWh)					
Melegindítási NRTC ciklusmunkája (kWh)					

¹⁹ Rövidítsen: DI = közvetlen befecskendezés, PC = előkamrás/örvénykamrás, NA = atmoszferikus szívás, TC = turbófeltöltés, TCA = turbófeltöltés utóhűtéssel, EGR = kipufogógáz-visszavezetés. Példák: PC NA, DI TCA EGR.

²⁰ Folyadék vagy levegő.

²¹ Rövidítsen: DOC = dízel oxidációs katalizátor, PT = részecskecsapda, SCR = szelektív katalitikus redukció.

2.3. NRSC ciklus romlási tényezői és kibocsátási vizsgálati eredményei

A jóváhagyott motortípus		1	2	3	4
DF mult/add ²²	CO				
	CH				
	NO _x				
	CH + NO _x				
	PM				
NRSC vizsgálati eredmény romlási tényező nélkül (g/kWh)	CO				
	CH				
	NO _x				
	CH + NO _x				
	PM				

2.4. NRTC ciklus romlási tényezői és kibocsátási vizsgálati eredményei

A jóváhagyott motortípus		1	2	3	4
DF mult/add ²³	CO				
	CH				
	NO _x				
	CH + NO _x				
	PM				
Hideg- indításos NRTC vizsgálati eredmény romlási tényező nélkül (g/kWh)	CO				
	CH				
	NO _x				
	CH + NO _x				
	PM				
Meleg- indításos NRTC vizsgálati eredmény romlási tényező nélkül (g/kWh)	CO				
	HC				
	NO _x				
	HC + NO _x				
	PM				

²² A nem kívánt rész törölendő.

²³ A nem kívánt rész törölendő.

- 2.5. Melegindításos NRTC ciklus kibocsátásvizsgálati eredményei
A IV. szakasznak megfelelő motorok esetében meg lehet adni a regenerálásra vonatkozó adatokat.

A jóváhagyott motortípus		1	2	3	4
Melegindításos NRTC ciklus regenerálás nélkül (g/kWh)	CO				
	CH				
	NO _x				
	CH + NO _x				
	PM				
Melegindításos NRTC ciklus regenerálással (g/kWh)	CO				
	CH				
	NO _x				
	CH + NO _x				
	PM				

”

7. melléklet a 76/2013. (XII. 19.) NFM rendelethez

„12. számú melléklet a 75/2005. (IX. 29.) GKM–KvVM együttes rendelethez

AZ ALTERNATÍV TÍPUSJÓVÁHAGYÁSOK ELISMERÉSE

1. A 10. § (4) bekezdés *a)* pontja szerinti A, B és C kategóriájú motorok tekintetében a következő típusjóváahagyásokat és adott esetben az ezekhez tartozó típus-jóváahagyási jeleket egyenértékűnek kell tekinteni az e rendelet szerinti jóváahagyással:
 - 1.1. a 2000/25/EK irányelv szerinti típusjóváahagyások;
 - 1.2. a 88/77/EGK irányelv szerinti típusjóváahagyások, amelyek teljesítik az A vagy B lépcső követelményeit a 88/77/EGK irányelv 2. cikke és I. melléklet 6.2.1. pontja, illetve az ENSZ-EGB 02. módosítássorozattal módosított és az I/2. helyesbítéssel helyesbített 49. sz. előírása tekintetében;
 - 1.3. a 96. számú ENSZ-EGB előírás szerinti típusjóváahagyások.
2. A 10. § (4) bekezdés *b)* pontja szerinti D, E, F és G kategóriájú (II. szakaszba sorolt) motorok tekintetében a következő típusjóváahagyásokat és adott esetben az ezekhez tartozó típus-jóváahagyási jeleket egyenértékűnek kell tekinteni az e rendelet szerinti jóváahagyással:
 - 2.1. a 2000/25/EK irányelv – II. szakasz – szerinti jóváahagyások;
 - 2.2. a 99/96/EK irányelvvel módosított 88/77/EGK irányelv szerinti típusjóváahagyások, amelyek megfelelnek az említett irányelv 2. cikkében és I. melléklete 6.2.1. pontjában előírt A, B1, B2 vagy C szakasznak;
 - 2.3. az ENSZ-EGB 03. módosítássorozattal módosított 49. sz. előírása szerinti típusjóváahagyások;
 - 2.4. az ENSZ-EGB 96. számú előírása D, E, F és G szakasza szerinti jóváahagyásai a 01. módosítássorozattal módosított 96. számú előírás 5.2.1. szakasza szerint.
3. A 10. § (4) bekezdés *c)* és *d)* pontja szerinti H, I, J és K kategóriájú (III A. szakaszba sorolt) motorok tekintetében a következő típusjóváahagyásokat és adott esetben az ezekhez tartozó típus-jóváahagyási jeleket egyenértékűnek kell tekinteni az e rendelet szerinti jóváahagyással:
 - 3.1. a 2005/78/EK és a 2006/51/EK irányelvvel módosított 2005/55/EK irányelv szerinti típusjóváahagyások, amelyek megfelelnek az említett irányelv 2. cikkében és I. melléklete 6.2.1. pontjában előírt B1, B2 vagy C szakasznak;
 - 3.2. az ENSZ-EGB 05. módosítássorozattal módosított 49. sz. előírása szerinti típusjóváahagyások, amelyek megfelelnek az említett előírás 5.2. szakaszában előírt B1, B2 vagy C szakasznak;
 - 3.3. az ENSZ-EGB 96. számú előírása H, I, J és K szakasza szerinti jóváahagyásai a 02. módosítássorozattal módosított 96. számú előírás 5.2.1. szakasza szerint.
4. A 10. § (4) bekezdés *e)* pontja szerinti L, M, N és P kategóriájú (III B. szakaszba sorolt) motorok tekintetében a következő típusjóváahagyásokat és adott esetben az ezekhez tartozó típus-jóváahagyási jeleket egyenértékűnek kell tekinteni az e rendelet szerinti jóváahagyással:
 - 4.1. a 2005/78/EK és a 2006/51/EK irányelvvel módosított 2005/55/EK irányelv szerinti típusjóváahagyások, amelyek megfelelnek az említett irányelv 2. cikkében és I. melléklet 6.2.1. pontjában előírt B2 vagy C szakasznak;
 - 4.2. az ENSZ-EGB 05. módosítás sorozattal módosított 49. sz. előírása szerinti típusjóváahagyások, amelyek megfelelnek az említett előírás 5.2. szakaszában előírt B2 vagy C szakasznak;

- 4.3. az ENSZ-EGB 96. számú előírása L, M, N és P szakasza szerinti jóváhagyásai a 03. módosítás sorozattal módosított 96. számú előírás 5.2.1. szakasza szerint.
- 5. A 10. § (4) bekezdés *f)* pontja szerinti Q és R kategóriájú (IV. szakaszba sorolt) motorok tekintetében a következő típusjóváhagyásokat és adott esetben az ezekhez tartozó típus-jóváhagyási jeleket egyenértékűnek kell tekinteni az e rendelet szerinti jóváhagyással:
 - 5.1. az 595/2009/EK rendelet és végrehajtási intézkedései szerinti típusjóváhagyások, amennyiben egy műszaki szolgálat igazolja, hogy a motor megfelel e rendelet 1. számú melléklet 8.5. pontjában előírt követelményeknek;
 - 5.2. az ENSZ-EGB 06. módosítássorozattal módosított 49. sz. előírása szerinti típusjóváhagyások, amennyiben egy műszaki szolgálat igazolja, hogy a motor megfelel e rendelet 1. számú melléklet 8.5. pontjában előírt követelményeknek.”

**A nemzeti fejlesztési miniszter 77/2013. (XII. 19.) NFM rendelete
az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvényben
meghatározott technológiai biztonsági, valamint biztonságos információs eszközökre, termékekre
vonatkozó, valamint a biztonsági osztályba és biztonsági szintbe sorolási követelményeiről**

Az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvény 24. § (2) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 84. § j) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdés c) pontjában, valamint a 12. § l) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró közigazgatási és igazságügyi miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

- 1. §** Az elektronikus információs rendszerrel rendelkező érintett szervezet elektronikus információs rendszereit az 1. mellékletben foglaltak szerint sorolja biztonsági osztályba.
- 2. §** Az elektronikus információs rendszerrel rendelkező érintett szervezet a 2. mellékletben foglaltak szerint végzi el a biztonsági szintbe sorolást.
- 3. §**
- (1) Az 1. § és 2. § szerint elvégzett besorolás alapján az érintett szervezet a 3. mellékletben reá vonatkozó, és az elektronikus információs rendszerére érvényes biztonsági osztályhoz és szinthez rendelt követelményeket a 4. mellékletben meghatározott módon valósítja meg.
 - (2) Ha az érintett szervezet az általa használt elektronikus információs rendszernek csak egyes elemeit, vagy funkcióit – részben, vagy egészben – üzemelteti, vagy használja, akkor ezen elemek és funkciók tekintetében kell a 4. mellékletben foglalt követelményt, elvárást és feltételt biztosítani és megvalósítani.
 - (3) Ha az elektronikus információs rendszert több szervezet használja, az elektronikus információs rendszer üzemeltetője az üzemeltetés elektronikus információbiztonságához kapcsolódó bármely követelményt, elvárást és feltételt minden, az adott elektronikus információs rendszeren tevékenységet végző, érintett szervezet tekintetében is érvényesíti.
 - (4) Az elektronikus információs rendszer üzemeltetője az üzemeltetés elektronikus információbiztonságához kapcsolódó bármely követelményt úgy érvényesíti a többi, az adott elektronikus információs rendszeren tevékenységet végző érintett szervezet tekintetében, hogy a követelmények, feltételek és elvárások az érintett szervezet elektronikus információbiztonsággal kapcsolatos eljárásrendjébe beépülhessenek.
- 4. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

Németh Lászlóné s. k.,
nemzeti fejlesztési miniszter

1. melléklet a 77/2013. (XII. 19.) NFM rendelethez

Az elektronikus információs rendszerek biztonsági osztályba sorolása

1. Általános irányelvek

1.1. Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszere biztonsági osztályba sorolásakor a bizalmasság, sértetlenség és rendelkezésre állás követelményét a rendszer funkciójára tekintettel, ahhoz igazodó súllyal érvényesíti, így például

1.1.1. a nemzeti adatvagyonot kezelő rendszerek esetében a sértetlenség követelményét emeli ki;

1.1.2. a létfontosságú információs rendszer elemek esetében a rendelkezésre állást követeli meg elsődlegesen;

1.1.3. a különleges személyes adatokkal kapcsolatban alapvető igényként fogalmazza meg a bizalmasság fenntartását.

1.2. Az elektronikus információs rendszerek biztonsági osztályba sorolását kockázatelemzés alapján kell elvégezni, amit az érintett szervezet vezetője hagy jóvá. A kockázatelemzés során ajánlott a nemzetközi vagy hazai szabványok, ajánlások, legjobb gyakorlatok figyelembevétele.

1.2.1. Az adatok és az adott információs rendszer jellegéből kiindulva a kockázatelemzés alapját

1.2.1.1. az adatok bizalmasságának, sértetlenségének és rendelkezésre állásának, és az elektronikus információs rendszer elemek sértetlenségének és rendelkezésre állásának sérüléséből, elvesztéséből bekövetkező kár, vagy káros hatás, terjedelme, nagysága;

1.2.1.2. a kár bekövetkezésének, vagy a kárral, káros hatással fenyegető veszély mértéke, becsült valószínűsége képezi.

1.3. A biztonsági osztályba sorolásnál nem a lehetséges legnagyobb kárértéket, hanem a releváns, bekövetkezési valószínűséggel korrigált fenyegetések által okozható kárt, káros hatást kell figyelembe venni.

1.4. Az elektronikus információs rendszerek biztonsági osztályai meghatározásához az alábbi – az érintett szervezetnél szóba jöhető – közvetett, vagy közvetlen kárt okozó hatásokat, veszélyeket és károkat kell – az érintett szervezet jellemzőire tekintettel – figyelembe venni:

1.4.1. társadalmi-politikai káros hatásokat, károkat vagy a jogsértésből, kötelezettség elmulasztásából fakadó káros hatásokat, károkat (így pl. alaptevékenységek akadályozása, különösen a létfontosságú információs rendszer elemek működési zavarai, a nemzeti adatvagyon sérülései, jogszabályok és egyéb szabályozások megsértése, jogszabály által védett adatokkal történő visszaélés vagy azok sérülése, a közérdekűség követelményének sérülése, személyiséghez fűződő jogok megsértése, bizalomvesztés hatóságokkal, felügyeleti szervekkel szemben, az ország jogrendjének sérülése, vagy ennek lehetővé tétele);

1.4.2. személyeket, csoportokat érintő károk, káros hatások (pl. különleges személyes adatok, banktitkok, üzleti titkok megsértése, szervezet, személyek vagy csoportok jó hírének károsodása, személyi sérülések, vagy haláleset bekövetkeztének – ideértve az elektronikus információs rendszer működésének zavara, vagy információhiány miatt kialakult veszélyhelyzetet – veszélye);

1.4.3. közvetlen anyagi károk (az infrastruktúrát, az elektronikus információs rendszert ért károk, és ezek rendelkezésre állásának elvesztése miatti pénzügyi veszteség, adatok sértetlenségének, rendelkezésre állásának elvesztése miatti költségek, dologi kár);

1.4.4. közvetett anyagi károk (pl. helyreállítási költségek, elmaradt haszonnal arányos költségek, a környezet biztonságának veszélyeztetése, perköltségek).

1.5. A veszélyeztetettségnek a bekövetkezés valószínűségének megfelelő kárérték szinteknek megfelelő biztonsági osztályba sorolásakor a bizalmasság, sértetlenség és rendelkezésre állás követelménye külön-külön értékelendő.

2. Biztonsági osztályok

2.1. Az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvény (a továbbiakban: Ibtv.) szerint a besorolás elvégzése a következő elvek figyelembevételével az érintett szervezet felelőssége, az alábbiak a döntéshez csak szempontokat jelentenek:

2.2. Az 1. biztonsági osztály esetében csak jelentéktelen káresemény következhet be, mivel

2.2.1. az elektronikus információs rendszer nem kezel jogszabályok által védett (pl.: személyes) adatot;

2.2.2. nincs bizalomvesztés, a probléma kisebb, az érintett szervezeten belül marad, és azon belül meg is oldható;

2.2.3. a közvetlen és közvetett anyagi kár az érintett szervezet költségvetéséhez, szellemi és anyagi erőforrásaihoz képest jelentéktelen.

2.3. A 2. biztonsági osztály esetében csekély káresemény következhet be, mivel

2.3.1. személyes adat sérülhet;

2.3.2. az üzlet-, vagy ügymenet szempontjából csekély értékű, és/vagy csak belső (intézményi) szabályzóval védett adat, vagy elektronikus információs rendszer sérülhet;

2.3.3. a lehetséges társadalmi-politikai hatás az érintett szervezeten belül kezelhető;

2.3.4. a közvetlen és közvetett anyagi kár az érintett szervezet költségvetéséhez, szellemi és anyagi erőforrásaihoz képest csekély.

2.4. A 3. biztonsági osztály esetében közepes káresemény következhet be, mivel

2.4.1. különleges személyes adat, vagy nagy tömegű személyes adatok sérülhetnek;

2.4.2. az üzlet-, vagy ügymenet szempontjából közepes értékű, vagy az érintett szervezet szempontjából érzékeny folyamatokat kezelő elektronikus információs rendszer, információt képező adat, vagy egyéb, jogszabállyal (orvosi, ügyvédi, biztosítási, banktitok, stb.) védett adat sérülhet;

2.4.3. a lehetséges társadalmi-politikai hatás: bizalomvesztés állhat elő az érintett szervezeten belül, vagy szervezeti szabályokban foglalt kötelezettségek sérülhetnek;

2.4.4. a közvetlen és közvetett anyagi kár az érintett szervezet költségvetéséhez, szellemi és anyagi erőforrásaihoz képest közepes.

2.5. A 4. biztonsági osztály esetében nagy káresemény következhet be, mivel

2.5.1. nagy tömegű különleges személyes adat sérülhet;

2.5.2. személyi sérülések esélye megnőhet (ideértve például a káresemény miatti ellátás elmaradását, a rendszer irányítatlansága miatti veszélyeket);

2.5.3. az üzlet-, vagy ügymenet szempontjából nagy értékű, üzleti titkot, vagy az érintett szervezet szempontjából különösen érzékeny folyamatokat kezelő elektronikus információs rendszer, vagy információt képező adat tömegesen, vagy jelentősen sérülhet;

2.5.4. a káresemény lehetséges társadalmi-politikai hatásaként a jogszabályok betartása, vagy végrehajtása elmaradhat, bekövetkezhet a bizalomvesztés a szervezeten belül, az érintett szervezet felső vezetésében, az érintett szervezet vezetésében személyi konzekvenciákat kell alkalmazni;

2.5.5. a közvetlen és közvetett anyagi kár az érintett szervezet költségvetéséhez, szellemi és anyagi erőforrásaihoz képest jelentős.

2.6. Az 5. biztonsági osztály esetében kiemelkedően nagy káresemény következhet be, mivel

2.6.1. kiemelten nagy tömegű különleges személyes adat sérül;

2.6.2. emberi életek kerülnek közvetlen veszélybe, személyi sérülések nagy számban következhetnek be;

2.6.3. a nemzeti adatvagyon helyreállíthatatlanul megsérülhet;

2.6.4. az ország, a társadalom működőképességének fenntartását biztosító létfontosságú információs rendszer rendelkezésre állása nem biztosított;

2.6.5. a lehetséges társadalmi-politikai hatás: súlyos bizalomvesztés az érintett szervezettel szemben, alapvető emberi, vagy a társadalom működése szempontjából kiemelt jogok sérülhetnek;

2.6.6. a közvetlen és közvetett anyagi kár az érintett szervezet költségvetését, szellemi és anyagi erőforrásait meghaladó, különösen nagy értékű üzleti titok, az érintett szervezet szempontjából kiemelten érzékeny információt képező adat sérül.

2. melléklet a 77/2013. (XII. 19.) NFM rendelethez

Az elektronikus információs rendszereket működtető szervezetek biztonsági szintbe sorolása

1. Általános irányelvek

1.1. Az érintett szervezet biztonsági szintjét meghatározza a működtetett elektronikus információs rendszerek biztonsági osztályba sorolása. Az érintett szervezet a biztonsági szintbe soroláskor a bizalmasság, sértetlenség és rendelkezésre állás követelményét a szervezet feladataira, a vele szemben fennálló elvárásokra tekintettel, és a kockázatokhoz illeszkedő súllyal érvényesíti. A legmagasabb biztonsági osztályba sorolt rendszer biztonsági osztályát ennek figyelembevételével lehet a biztonsági szint meghatározásakor mérvadónak, vagy nem mérvadónak tekinteni.

1.2. Az egyes biztonsági szinteknek fokozatosan szigorodó biztonsági jellemzői vannak. Az egyes szintekbe történő besorolás egyben a további kockázatelemzés egyik alapja is.

2. A biztonsági szintek

2.1. Az érintett szervezet biztonsági szintje 1., ha a szervezet által működtetett elektronikus információs rendszerek esetén nincs 1. biztonsági osztálynál magasabb besorolású rendszer, és az érintett szervezet elfogadja, hogy az elektronikus információbiztonsági folyamatának csak egyes elemei, és csak részleteiben szabályozottak, azaz:

2.1.1. az érintett szervezetenél a biztonsági folyamatoknak nincsenek részletszabályai, azokat az elfogadott magas szintű szabályzatok (informatikai biztonságpolitika, informatikai biztonsági stratégia, valamint informatikai biztonsági szabályzat) szabályozzák;

2.1.2. az elektronikus információs rendszerek biztonságával kapcsolatos felelősségeket és feladatokat egy, az elektronikus információs rendszer biztonságáért felelős, irányítási jogkörében korlátozott személyhez rendelték hozzá;

2.1.3. az elektronikus információs rendszerek biztonsága kizárólag a rendszerekkel kapcsolatban álló egyének tudatosságán múlik;

2.1.4. az elektronikus információs rendszerek biztonságával megkésve, a biztonsági eseményekre reagálva foglalkoznak;

2.1.5. az elektronikus információs rendszerek biztonsági szintjét nem mérik;

2.1.6. az észlelt, biztonsággal kapcsolatos kötelezettségszegések esetén a felelős kiléte azért nem állapítható meg, mert a felelősségi körök nincsenek egyértelműen tisztázva;

2.1.7. a működtetett rendszer és a kezelt adatok védelme fizikai védelmi intézkedéseket nem igényelnek.

2.2. Az érintett szervezet biztonsági szintje 2., ha az érintett szervezet által működtetett elektronikus információs rendszerek esetén nincs 2. biztonsági osztálynál magasabb besorolású rendszer, és az érintett szervezet elfogadja, hogy az érintett szervezet informatikai folyamatai részben szabályozottak, azaz:

2.2.1. az érintett szervezetenél a biztonsági folyamatoknak nincsenek részletszabályai, azokat az elfogadott magas szintű szabályzatok (informatikai biztonságpolitika, informatikai biztonsági stratégia, informatikai biztonsági szabályzat, valamint a tervezésre, beszerzésre, fejlesztésre, képzésre vonatkozó szakterületi belső előírások) szabályozzák;

2.2.2. az elektronikus információs rendszerek biztonságához kapcsolódó eljárások kialakítására törekednek, de ehhez sem megfelelő szaktudás, sem megfelelő eszközrendszer nem áll rendelkezésre;

2.2.3. az elektronikus információs rendszerek biztonságával kapcsolatos felelősségeket és feladatokat egy, az elektronikus információs rendszer biztonságáért felelős, irányítási jogkörében korlátozott személyhez rendelték hozzá;

2.2.4. az elektronikus információs rendszerek előállítanak a biztonságra vonatkozó információkat, de azokat a szervezet nem elemzi;

2.2.5. az elektronikus információs rendszerek biztonságára vonatkozó jelentések nem teljes körűek;

2.2.6. az elektronikus információs rendszerek biztonságát nem az érintett szervezet teljes körű biztonságának részeként, hanem elsősorban az informatika belső felelősségeként, területeként kezelik;

2.2.7. a fizikai beléptetés ellenőrzésén túlmenően a működtetett rendszer és a kezelt adatok védelme további fizikai védelmi intézkedéseket nem igényel.

2.3. Az érintett szervezet biztonsági szintje 3., ha az érintett szervezet által működtetett elektronikus információs rendszerek esetén nincs 3. biztonsági osztálynál magasabb besorolású rendszer, és az érintett szervezet megköveteli, hogy az érintett szervezet elektronikus információbiztonsági folyamatai jól szabályozottak legyenek, a folyamatokat dokumentálják és az adminisztratív védelmi intézkedéseket hatékony logikai védelmi intézkedésekkel támogassák, azaz:

2.3.1. az elektronikus információs rendszerek biztonsági eljárásait meghatározták, és azokat összehangolták az informatikai biztonságpolitikával, informatikai biztonsági stratégiával, és az informatikai biztonsági szabályzattal;

2.3.2. az elektronikus információs rendszerek biztonságával kapcsolatos felelősségeket meghatározták, és azokat az érintettek ismerik és elfogadják;

2.3.3. a kockázatelemzés eredményeit figyelembe vették a biztonsági megoldások kidolgozásánál;

2.3.4. a biztonságirányítási célokat és mérési módszereket meghatározták, de még nem teljes körűen alkalmazzák;

2.3.5. eseti biztonsági tesztelést és sérülékenységi teszteket végeznek;

2.3.6. a biztonságtudatosságot megteremtették, és azt az érintett szervezet megköveteli, az informatikai és az általános szakmai területeken folynak biztonsági képzések, de azok ütemezése és a megtartása nem formalizált;

2.3.7. a fizikai védelmi intézkedések kiterjednek az információs rendszerelemekhez történő fizikai hozzáférések felügyeletére és további védelmi eszközök alkalmazásával a rendszer fizikai egységeit védik a lehetséges fizikai károk ellen;

2.3.8. tartalék munkahelyek vannak kialakítva, vagy az érintett szervezet által meghatározottak szerint rendelkezésre állnak;

2.3.9. az elektronikus információs rendszerek fejlesztésénél törekednek az integrált elektronikus információs rendszer biztonsági értékelésére vagy tanúsítására.

2.4. Az érintett szervezet biztonsági szintje 4., ha az érintett szervezet által működtetett elektronikus információs rendszerek esetén nincs 4. biztonsági osztálynál magasabb besorolású

rendszer, valamint az érintett szervezet megköveteli, hogy az elektronikus információbiztonsági folyamatai irányítottak és mérhetőek legyenek, azaz:

2.4.1. az elektronikus információs rendszerek biztonságával kapcsolatos felelősségi köröket egyértelműen meghatározták, a változásokat követik, és a felelősségi követelményeket betartatják;

2.4.2. a biztonsági kockázat- és hatáselemzés végrehajtása következetes;

2.4.3. a felhasználói azonosítás, hitelesítés és jogosultság engedélyezés szabványosított;

2.4.4. törekszenek arra, hogy a biztonsági auditálásért és irányításért felelős munkatársak elektronikus információs rendszerek biztonságához kapcsolódó szerepkör alapú szakmai képesítést szerezzenek meg;

2.4.5. a biztonság tesztelését szabványos és formális folyamatok felhasználásával végzik, amelyek eredményeképpen a biztonsági szintek javulnak;

2.4.6. az elektronikus információs rendszerek biztonsági folyamatait összehangolják a szervezet általános biztonsági funkcióival;

2.4.7. a biztonság tudatosítását elősegítő módszerek alkalmazása kötelező, az információbiztonsági képzést mind a szervezet általános szakmai, mind az informatikai részlegeinél megtartják;

2.4.8. a biztonsághirányítás hatékonyságát méri és nyilvántartják eredményeit;

2.4.9. a fizikai védelmi intézkedések kiterjednek az információs rendszerelemekhez történő fizikai hozzáférések felügyeletére és további védelmi eszközök alkalmazásával a rendszer egységeit védik a fizikai károk ellen;

2.4.10. tartalék munkahelyek kialakításával és az elektronikus információs rendszer elemeinek biztonságos elhelyezésével biztosítják a rendelkezésre állást;

2.4.11. a legalább 4. biztonsági osztálynak megfelelő besorolású elektronikus információs rendszerek üzembeállítását megelőzi a teljes rendszer független, külső (ügynevezett fekete dobozos) sérülékenységvizsgálaton alapuló, pozitív eredményű (csak a szervezet által elfogadható maradványkockázatokat tartalmazó), legalább fokozott garanciaszintű rendszerértékelése vagy tanúsítása;

2.4.12. az elektronikus információs rendszer fejlesztésénél törekednek széleskörűen elterjedt, biztonsági szempontból értékelt termékek beszerzésére. A biztonsági funkciók beépítésének szükségét egyaránt figyelembe veszik az alkalmazások tervezési, fejlesztési, beszerzési, felhasználási és üzemeltetési folyamatai során.

2.5. Az érintett szervezet biztonsági szintje 5., ha a szervezet által működtetett elektronikus információs rendszerek esetén van 5. biztonsági osztályú besorolású rendszer, valamint az érintett szervezet megköveteli, hogy az érintett szervezet elektronikus információbiztonsági folyamatai optimalizáltak legyenek, a máshol már bevált gyakorlatokat kövessék, és azokat automatizálják, azaz:

2.5.1. az elektronikus információs rendszerek biztonsága a szakmai és az informatikai vezetés közös felelőssége, és a szervezeti biztonság az érintett szervezet szakmai célkitűzéseivel integrált;

2.5.2. az elektronikus információs rendszerek biztonsági követelményeit egyértelműen meghatározták, optimalizálták és beépítették a jóváhagyott rendszerbiztonsági tervbe;

2.5.3. a felelősség egyénre szabott a biztonsági követelmények meghatározásáért, betartásáért, és a biztonsági elvárásokat és funkciókat már az alkalmazási rendszerek tervezési szakaszában figyelembe veszik;

- 2.5.4. a rendkívüli biztonsági eseményekkel haladéktalanul, automatizált eszközökkel támogatott, formalizált, a rendkívüli helyzet kezelésére definiált eljárások segítségével foglalkoznak;
- 2.5.5. rendszeres biztonsági felméréseket végeznek a rendszerbiztonsági terv megvalósítása, és eredményességének értékelése céljából;
- 2.5.6. a fenyegetésekre és sebezhetőségekre vonatkozó információkat gyűjtik és elemzik,
- 2.5.7. a kockázatok elhárítására, vagy enyhítésére irányuló kontroll folyamatokat alkalmaznak, hatékonyságukat rendszeresen elemzik;
- 2.5.8. a biztonsági folyamatok folyamatos javítása érdekében felhasználják a biztonsági tesztelést, a rendkívüli biztonsági események feltáró elemzését;
- 2.5.9. a kockázatok felismerését aktívan kezdeményezik;
- 2.5.10. a rendszerbiztonsági terv folyamatos értékelés és elemzés alatt áll, a megfelelő adatok és információk figyelembevételével;
- 2.5.11. a fizikai védelmi intézkedések kiterjednek az információs rendszerelemekhez történő fizikai hozzáférések felügyeletére és további védelmi eszközök alkalmazásával a rendszer fizikai egységeit védik a fizikai károk ellen, valamint tartalék munkahelyek kialakításával minimalizálják a lehetséges károkat;
- 2.5.12. a legalább 5. biztonsági osztálynak megfelelő besorolású elektronikus információs rendszerek fejlesztésénél széleskörűen elterjedt, biztonsági szempontból értékelt termékeket szereznek be, integrálnak a rendszerbe, valamint az integrált rendszer független, külső és belső (fekete és fehér dobozos) sérülékenységvizsgálaton alapuló pozitív eredményű, kiemelt garanciaszintű rendszerértékelése vagy tanúsítása történik meg;
- 2.5.13. a biztonsági funkciók beépítését egyaránt megkövetelik az alkalmazások tervezési, fejlesztési, beszerzési, felhasználási és üzemeltetési folyamatai során.

1. Besorolási útmutató

1.1. Általános rendelkezések

1.2. A megvalósítandó biztonsági intézkedéseket, és azok megvalósításának sorrendjét a kívánt biztonsági osztály (biztonsági szint) elérésére megalkotott intézkedési tervben kell meghatározni.

1.3. A sorszám rovatban a 4. melléklet „3. Védelmi intézkedés katalógus”-ának az adott számhoz rendelt intézkedésének a száma került feltüntetésre.

1.4. Az adminisztratív és fizikai védelmi intézkedések tekintetében az érintett szervezet elektronikus információs rendszerének biztonsági osztályát az 1-5. számozású oszlopok jelzik.

1.5. A logikai védelmi intézkedések követelményrendszerének kialakítása során az 1. melléklet 2. pontjára figyelemmel kell eljárni, és az elektronikus információs rendszert az információbiztonsági alapelveknek (bizalmasság, sértetlenség, rendelkezésre állás) megfelelően 2–5. osztályokba besorolni. Mivel a logikai védelmi intézkedések terén az 1. biztonsági osztály nem értelmezhető, az a táblázatban nem szerepel.

1.6. Bármely oszlopban

1.6.1. „0” jelzi, hogy a vízszintes sorban szereplő védelmi intézkedés ebben a biztonsági osztályban nem kötelező;

1.6.2. „X” jelzi, hogy a vízszintes sorban szereplő védelmi intézkedés ebben a biztonsági osztályban kötelező.

2. A 4. melléklet „3. Védelmi intézkedés katalógus”-ában jelölt védelmi intézkedések besorolásának táblázatai:

A) 3.1. ADMINISZTRATÍV VÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

	A	B	C	D	E	F	G
1.	Sorszám	Intézkedés típusa	Biztonsági osztály				
2.			1	2	3	4	5
3.	3.1.1.	Szervezeti szintű alapfeladatok					
4.	3.1.1.1.	Informatikai biztonságpolitika	X	X	X	X	X
5.	3.1.1.2.	Informatikai biztonsági stratégia	X	X	X	X	X
6.	3.1.1.3.	Informatikai biztonsági szabályzat	X	X	X	X	X
7.	3.1.1.4.	Az elektronikus információs rendszerek biztonságaért felelős személy	X	X	X	X	X
8.	3.1.1.5.	Pénzügyi erőforrások biztosítása	0	X	X	X	X
9.	3.1.1.6.	Az intézkedési terv és mérőföldkövei	0	X	X	X	X
10.	3.1.1.7.	Az elektronikus információs rendszerek nyilvántartása	X	X	X	X	X
11.	3.1.1.8.	A biztonsági teljesítmény mérése	0	0	X	X	X

12.	3.1.1.9.	Szervezeti szintű architektúra	0	0	X	X	X
13.	3.1.1.10.	Kockázatkezelési stratégia	0	X	X	X	X
14.	3.1.1.11.	Az elektronikus információbiztonsággal kapcsolatos engedélyezési eljárás	X	X	X	X	X
15.	3.1.1.12.	Tesztelés, képzés és felügyelet	0	0	X	X	X
16.	3.1.1.13.	Kapcsolattartás az elektronikus információbiztonság jogszabályban meghatározott szervezetrendszerével, és az e célt szolgáló ágazati szervezetekkel	0	0	X	X	X
17.	3.1.2.	Kockázatelemzés					
18.	3.1.2.1.	Kockázatelemzési eljárásrend	X	X	X	X	X
19.	3.1.2.2.	Biztonsági osztályba sorolás	X	X	X	X	X
20.	3.1.2.3.	Kockázatelemzés	X	X	X	X	X
21.	3.1.2.4.	Sérülékenység teszt	0	0	X	X	X
22.	3.1.2.4.2.	Frissítési képesség	0	0	X	X	X
23.	3.1.2.4.3.	Frissítés időközönként, új vizsgálat előtt vagy új sérülékenység feltárását követően	0	0	X	X	X
24.	3.1.2.4.4.	Privilegizált hozzáférés	0	0	X	X	X
25.	3.1.2.4.5.	Felfedhető információk	0	0	X	X	X
26.	3.1.3.	Tervezés					
27.	3.1.3.1.	Biztonságtervezési eljárásrend	0	X	X	X	X
28.	3.1.3.2.	Rendszerbiztonsági terv	0	X	X	X	X
29.	3.1.3.2.2.	Belső egyeztetés	0	0	X	X	X
30.	3.1.3.3.	Személyi biztonság	0	X	X	X	X
31.	3.1.3.3.2.	Viselkedési szabályok az interneten	0	X	X	X	X
32.	3.1.3.4.	Információbiztonsági architektúra leírás	0	0	0	X	X
33.	3.1.4.	Rendszer és szolgáltatás beszerzés					
34.	3.1.4.2.	Beszerzési eljárásrend	0	X	X	X	X
35.	3.1.4.3.	Erőforrás igény felmérés	0	0	X	X	X
36.	3.1.4.4.	A rendszer fejlesztési életciklusa	0	X	X	X	X
37.	3.1.4.5.	Beszerzések	0	0	X	X	X
38.	3.1.4.5.2.	A védelmi intézkedések funkcionális tulajdonságai	0	0	0	X	X
39.	3.1.4.5.3.	A védelmi intézkedések terv-, és megvalósítási dokumentációi	0	0	0	X	X
40.	3.1.4.5.4.	Funkciók – protokollok – szolgáltatások	0	0	0	X	X
41.	3.1.4.6.	Az elektronikus információs rendszerre vonatkozó dokumentáció	0	0	X	X	X
42.	3.1.4.7.	Biztonságtervezési elvek	0	0	0	X	X

43.	3.1.4.8.	Külső elektronikus információs rendszerek szolgáltatásai	0	X	X	X	X
44.	3.1.4.8.2.	Funkciók, portok, protokollok, szolgáltatások	0	0	0	X	X
45.	3.1.4.9.	Fejlesztői változáskövetés	0	0	0	X	X
46.	3.1.4.10.	Fejlesztői biztonsági tesztelés	0	0	0	X	X
47.	3.1.4.11.	A védelem szempontjainak érvényesítése a beszerzés során	0	0	0	0	X
48.	3.1.4.12.	Fejlesztési folyamat, szabványok és eszközök	0	0	0	0	X
49.	3.1.4.13.	Fejlesztői oktatás	0	0	0	0	X
50.	3.1.4.14.	Fejlesztői biztonsági architektúra és tervezés	0	0	0	0	X
51.	3.1.5.	Biztonsági elemzés					
52.	3.1.5.1.	Biztonságelemzési eljárásrend	0	0	X	X	X
53.	3.1.5.2.	Biztonsági értékelések	0	0	X	X	X
54.	3.1.5.2.3.	Független értékelők	0	0	0	X	X
55.	3.1.5.2.4.	Speciális értékelés	0	0	0	0	X
56.	3.1.5.3.	Az elektronikus információs rendszer kapcsolódásai	0	0	X	X	X
57.	3.1.5.3.2.	Külső kapcsolódásokra vonatkozó korlátozások	0	0	0	X	X
58.	3.1.5.4.	Cselekvési terv	0	0	X	X	X
59.	3.1.5.5.	Folyamatos ellenőrzés	0	0	X	X	X
60.	3.1.5.5.2.	Független értékelés	0	0	0	X	X
61.	3.1.5.6.	Belső rendszer kapcsolatok	0	0	X	X	X
62.	3.1.6.	Emberi tényezőket figyelembe vevő – személy – biztonság					
63.	3.1.6.2.	Személybiztonsági eljárásrend	0	0	X	X	X
64.	3.1.6.3.	Munkakörök, feladatok biztonsági szempontú besorolása	0	0	X	X	X
65.	3.1.6.4.	A személyek ellenőrzése	0	0	X	X	X
66.	3.1.6.5.	Eljárás a jogviszony megszűnésekor	X	X	X	X	X
67.	3.1.6.5.2.	Automatikus figyelmeztetés	0	0	0	0	X
68.	3.1.6.6.	Az áthelyezések, átirányítások és kirendelések kezelése	0	0	X	X	X
69.	3.1.6.7.	Az érintett szervezettel szerződéses jogviszonyban álló (külső) szervezetre vonatkozó követelmények	0	0	X	X	X
70.	3.1.6.8.	Fegyelmi intézkedések	X	X	X	X	X
71.	3.1.7.	Tudatosság és képzés					
72.	3.1.7.1.	Képzési eljárásrend	X	X	X	X	X
73.	3.1.7.2.	Biztonság tudatosság képzés	X	X	X	X	X

74.	3.1.7.2.2.	Belső fenyegetés	0	0	0	X	X
75.	3.1.7.3.	Szerepkör, vagy feladat alapú biztonsági képzés	0	0	X	X	X
76.	3.1.7.4.	A biztonsági képzésre vonatkozó dokumentációk	0	0	X	X	X

B) 3.2. FIZIKAI VÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

	A	B	C	D	E	F	G
1.	Sorszám	Intézkedés típusa	Biztonsági osztály				
2.			1	2	3	4	5
3.	3.2.1.	Fizikai és környezeti védelem					
4.	3.2.1.2.	Fizikai védelmi eljárásrend	0	X	X	X	X
5.	3.2.1.3.	Fizikai belépési engedélyek	0	X	X	X	X
6.	3.2.1.4.	A fizikai belépés ellenőrzése	0	X	X	X	X
7.	3.2.1.4.2.	Hozzáférés az információs rendszerhez	0	0	0	0	X
8.	3.2.1.5.	Hozzáférés az adatátviteli eszközökhöz és csatornákhöz	0	0	0	X	X
9.	3.2.1.6.	A kimeneti eszközök hozzáférés ellenőrzése	0	0	0	X	X
10.	3.2.1.7.	A fizikai hozzáférések felügyelete	0	0	X	X	X
11.	3.2.1.7.2.	Behatolás riasztás, felügyeleti berendezések	0	0	0	X	X
12.	3.2.1.7.3.	Az elektronikus információs rendszerekhez való hozzáférés felügyelete	0	0	0	0	X
13.	3.2.1.8.	A látogatók ellenőrzése	0	0	X	X	X
14.	3.2.1.8.2.	Automatizált látogatói információkezelés	0	0	0	0	X
15.	3.2.1.9.	Áramellátó berendezések és kábelezés	0	0	0	X	X
16.	3.2.1.10.	Vészkikapcsolás	0	0	0	X	X
17.	3.2.1.11.	Tartalék áramellátás	0	0	0	X	X
18.	3.2.1.11.2.	Hosszútávú tartalék áramellátás a minimálisan elvárt működési képességhez	0	0	0	0	X
19.	3.2.1.12.	Vészvilágítás	0	0	X	X	X
20.	3.2.1.13.	Tűzvédelem	0	0	X	X	X
21.	3.2.1.13.2.	Automatikus tűzelfojtás	0	0	0	X	X
22.	3.2.1.13.3.	Észlelő berendezések, rendszerek	0	0	0	0	X
23.	3.2.1.13.4.	Tűzelfojtó berendezések, rendszerek	0	0	0	0	X
24.	3.2.1.14.	Hőmérséklet és páratartalom ellenőrzés	0	0	X	X	X
25.	3.2.1.15.	Víz-, és más, csővezetéken szállított anyag okozta kár elleni védelem	0	0	X	X	X
26.	3.2.1.15.2.	Automatizált védelem	0	0	0	0	X
27.	3.2.1.16.	Be- és kiszállítás	0	0	X	X	X
28.	3.2.1.17.	Tartalék munkahelyszínek	0	0	0	X	X
29.	3.2.1.18.	Az elektronikus információs rendszer elemeinek elhelyezése	0	0	0	X	X

[illegible]

60.	3.3.2.7.	Infokommunikációs szolgáltatások	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	X
61.	3.3.2.7.2.	Szolgáltatások prioritása	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	X
62.	3.3.2.7.3.	Közös hibalehetőségek kizárása	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	X
63.	3.3.2.8.	Az elektronikus információs rendszer mentései	0	0	0	0	X	X	X	X	X	X	X	X
64.	3.3.2.8.2.	Megbízhatósági és sértetlenségi teszt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	X
65.	3.3.2.8.3.	Helyreállítási teszt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X
66.	3.3.2.8.4.	Kritikus információk elkülönítése	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X
67.	3.3.2.8.5.	Alternatív tárolási helyszín	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X
68.	3.3.2.9.	Az elektronikus információs rendszer helyreállítása és újraindítása	0	0	0	0	X	X	X	X	X	X	X	X
69.	3.3.2.9.2.	Tranzakciók helyreállítása	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	X	X
70.	3.3.2.9.3.	Helyreállítási idő	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X
71.	3.3.3.	Karbantartás												
72.	3.3.3.1.	Rendszer karbantartási eljárásrend	0	0	0	0	X	X	X	X	X	X	X	X
73.	3.3.3.2.	Rendszeres karbantartás	0	0	0	0	X	X	X	X	X	X	X	X
74.	3.3.3.2.2.	Automatikus támogatás	0	0	0	0	0	0	0	X	0	0	0	X
75.	3.3.3.3.	Karbantartási eszközök	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	X	X
76.	3.3.3.3.2.	Ellenőrzés	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	X	X
77.	3.3.3.3.3.	Adathordozó ellenőrzés	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	X	X
78.	3.3.3.3.4.	Szállítási felügyelet	0	0	0	X	0	0	0	0	0	0	0	0
79.	3.3.3.4.	Távoli karbantartás	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
80.	3.3.3.4.2.	Dokumentálás	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
81.	3.3.3.4.3.	Összehasonlítható biztonság	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
82.	3.3.3.5.	Karbantartók	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
83.	3.3.3.5.2.	Karbantartás fokozott biztonsági intézkedésekkel	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
84.	3.3.3.6.	Időben történő javítás	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	X
85.	3.3.4.	Adathordozók védelme												
86.	3.3.4.1.	Adathordozók védelmére vonatkozó eljárásrend	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
87.	3.3.4.2.	Hozzáférés az adathordozókhoz	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
88.	3.3.4.3.	Adathordozók címkézése	0	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	0
89.	3.3.4.4.	Adathordozók tárolása	0	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	0
90.	3.3.4.5.	Adathordozók szállítása	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X

91.	3.3.4.5.2.	Kriptográfiai védelem	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	0	0
92.	3.3.4.6.	Adathordozók törlése	X	X	X	X	0	0	0	0	0	0	0	0
93.	3.3.4.6.2.	Ellenőrzés	0	0	0	X	0	0	0	0	0	0	0	0
94.	3.3.4.6.3.	Tesztelés	0	0	0	X	0	0	0	0	0	0	0	0
95.	3.3.4.6.4.	Törlés megsemmisítés nélkül	0	0	0	X	0	0	0	0	0	0	0	0
96.	3.3.4.7.	Adathordozók használata	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
97.	3.3.4.7.2.	Ismeretlen tulajdonos	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
98.	3.3.5.	Azonosítás és hitelesítés												
99.	3.3.5.1.	Azonosítási és hitelesítési eljárásrend	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
100.	3.3.5.2.	Azonosítás és hitelesítés	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
101.	3.3.5.2.2.	Hálózati hozzáférés privilegizált fiókokhoz	0	X	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
102.	3.3.5.2.3.	Hálózati hozzáférés nem privilegizált fiókokhoz	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
103.	3.3.5.2.4.	Helyi hozzáférés privilegizált fiókokhoz	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
104.	3.3.5.2.5.	Visszajátszás-védelem	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
105.	3.3.5.2.6.	Távoli hozzáférés – külön eszköz	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
106.	3.3.5.2.7.	Helyi hozzáférés nem privilegizált fiókokhoz	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	X	X
107.	3.3.5.2.8.	Visszajátszás ellen védett hálózati hozzáférés nem privilegizált fiókokhoz	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	X	X
108.	3.3.5.3.	Eszközök azonosítása és hitelesítése	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
109.	3.3.5.4.	Azonosító kezelés	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
110.	3.3.5.5.	A hitelesítésre szolgáló eszközök kezelése	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
111.	3.3.5.5.2.	Jelszó (tudás) alapú hitelesítés	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
112.	3.3.5.5.3.	Birtoklás alapú hitelesítés	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
113.	3.3.5.5.4.	Tulajdonság alapú hitelesítés	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
114.	3.3.5.5.5.	Személyes vagy megbízható harmadik fél általi regisztráció	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
115.	3.3.5.6.	A hitelesítésre szolgáló eszköz visszacsatolása	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
116.	3.3.5.7.	Hitelesítés kriptográfiai modul esetén	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
117.	3.3.5.8.	Azonosítás és hitelesítés (szervezeten kívüli felhasználók)	X	X	X	X	X	0	X	X	X	X	X	X
118.	3.3.5.8.2.	Hitelesítésszolgáltatók tanúsítványának elfogadása	0	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
119.	3.3.6.	Hozzáférés ellenőrzése												

120.	3.3.6.1.	Hozzáférés ellenőrzési eljárásrend	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
121.	3.3.6.2.	Felhasználói fiókok kezelése	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
122.	3.3.6.2.2.	Automatikus kezelés	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
123.	3.3.6.2.3.	Ideiglenes fiókok eltávolítása	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
124.	3.3.6.2.4.	Inaktív fiókok letiltása	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
125.	3.3.6.2.5.	Automatikus naplózás	0	0	X	X	0	0	0	X	0	0	X	X
126.	3.3.6.2.6.	Kiléptetés	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
127.	3.3.6.2.7.	Szokatlan használat	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
128.	3.3.6.2.8.	Letiltás	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
129.	3.3.6.3.	Hozzáférés ellenőrzés érvényesítése	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
130.	3.3.6.4.	Információáramlás ellenőrzés érvényesítése	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
131.	3.3.6.5.	A felelőségek szétválasztása	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
132.	3.3.6.6.	Legkisebb jogosultság elve	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
133.	3.3.6.6.2.	Jogosult hozzáférés a biztonsági funkciókhoz	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
134.	3.3.6.6.3.	Nem privilegizált hozzáférés a biztonsági funkciókhoz	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
135.	3.3.6.6.4.	Privilegizált fiókok	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
136.	3.3.6.6.5.	Privilegizált funkciók használatának naplózása	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
137.	3.3.6.6.6.	Privilegizált funkciók tiltása nem privilegizált felhasználóknak	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
138.	3.3.6.6.7.	Hálózati hozzáférés a privilegizált parancsokhoz	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
139.	3.3.6.7.	Sikertelen bejelentkezési kísérletek	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
140.	3.3.6.8.	A rendszerhasználat jelzése	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
141.	3.3.6.9.	Egyidejű munkaszakasz kezelés	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
142.	3.3.6.10.	A munkaszakasz zárolása	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
143.	3.3.6.10.2.	Képernyőtakarás	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
144.	3.3.6.11.	A munkaszakasz lezárása	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
145.	3.3.6.12.	Azonosítás vagy hitelesítés nélkül engedélyezett tevékenységek	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
146.	3.3.6.13.	Távoli hozzáférés	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
147.	3.3.6.13.2.	Ellenőrzés	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
148.	3.3.6.13.3.	Titkosítás	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
149.	3.3.6.13.4.	Hozzáférés ellenőrzési pontok	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X

150.	3.3.6.13.5.	Privilegizált parancsok elérése	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
151.	3.3.6.14.	Vezeték nélküli hozzáférés	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
152.	3.3.6.14.2.	Hitelesítés és titkosítás	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
153.	3.3.6.14.3.	Felhasználó konfigurálás tiltása	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
154.	3.3.6.14.4.	Antennák	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
155.	3.3.6.15.	Mobil eszközök hozzáférés ellenőrzése	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
156.	3.3.6.15.2.	Titkosítás	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	0	0
157.	3.3.6.16.	Külső elektronikus információs rendszerek használata	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
158.	3.3.6.16.2.	Korlátozott használat	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
159.	3.3.6.16.3.	Hordozható adattároló eszközök	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
160.	3.3.6.17.	Információmegosztás	0	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	0
161.	3.3.6.18.	Nyilvánosan elérhető tartalom	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
162.	3.3.7.	Rendszer- és információsértetlenség												
163.	3.3.7.1.	Rendszer- és információsértetlenségre vonatkozó eljárásrend	0	0	0	0	X	X	X	X	0	0	0	0
164.	3.3.7.3.	Hibajavítás	0	0	0	0	X	X	X	X	0	0	0	0
165.	3.3.7.3.2.	Automatizált hibajavítási állapot	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	0	0
166.	3.3.7.3.3.	Központi kezelés	0	0	0	0	0	0	0	X	0	0	0	0
167.	3.3.7.4.	Kártékony kódok elleni védelem	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
168.	3.3.7.4.2.	Központi kezelés	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
169.	3.3.7.4.3.	Automatikus frissítés	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
170.	3.3.7.5.	Az elektronikus információs rendszer felügyelete	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
171.	3.3.7.5.2.	Automatizálás	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
172.	3.3.7.5.3.	Felügyelet	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
173.	3.3.7.5.4.	Riasztás	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
174.	3.3.7.6.	Biztonsági riasztások és tájékoztatások	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
175.	3.3.7.6.2.	Automatikus riasztások	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
176.	3.3.7.7.	A biztonsági funkcionális ellenőrzése	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	0
177.	3.3.7.8.	Szoftver- és információsértetlenség	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
178.	3.3.7.8.2.	Sértetlenség ellenőrzés	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
179.	3.3.7.8.3.	Észlelés és reagálás	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
180.	3.3.7.8.4.	Automatikus értesítés	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X

181.	3.3.7.8.5.	Automatikus reagálás	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
182.	3.3.7.8.6.	Végrehajtható kód	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
183.	3.3.7.9.	Kéretlen üzenetek elleni védelem	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	0	0
184.	3.3.7.9.2.	Központi kezelés	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	0	0
185.	3.3.7.9.3.	Frissítés	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	0	0
186.	3.3.7.10.	Bemeneti információ ellenőrzés	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	0	0
187.	3.3.7.11.	Hibakezelés	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	0	0
188.	3.3.7.12.	A kimeneti információ kezelése és megőrzése	X	X	X	X	X	X	X	X	0	0	0	0
189.	3.3.7.13.	Memóriavédelem	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
190.	3.3.8.	Naplózás és elszámoltathatóság												
191.	3.3.8.1.	Naplózási eljárásrend	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
192.	3.3.8.2.	Naplózható események	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
193.	3.3.8.2.2.	Felülvizsgálat	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
194.	3.3.8.3.	Naplóbejegyzések tartalma	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
195.	3.3.8.3.2.	Kiegészítő információk	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
196.	3.3.8.3.3.	Központi kezelés	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
197.	3.3.8.4.	Napló tárhelykapacitás	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
198.	3.3.8.5.	Naplózási hiba kezelése	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
199.	3.3.8.5.2.	Naplózási tárhely ellenőrzés	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
200.	3.3.8.5.3.	Valósídejű riasztás	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
201.	3.3.8.6.	Naplóvizsgálat és jelentéskészítés	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
202.	3.3.8.6.2.	Folyamatba illesztés	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	X	X
203.	3.3.8.6.3.	Összegzés	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	X	X
204.	3.3.8.6.4.	Felügyeleti képességek integrálása	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
205.	3.3.8.6.5.	Összekapcsolás a fizikai hozzáférési információkkal	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
206.	3.3.8.7.	Naplócsökkentés és jelentéskészítés	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
207.	3.3.8.7.2.	Automatikus feldolgozás	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
208.	3.3.8.8.	Időbélyegek	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
209.	3.3.8.8.2.	Szinkronizálás	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
210.	3.3.8.9.	A naplóinformációk védelme	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
211.	3.3.8.9.2.	Hozzáférés korlátozása	0	0	0	0	0	0	0	X	0	0	X	X
212.	3.3.8.9.3.	Fizikailag elkülönített mentés	0	0	0	0	0	0	0	X	0	0	0	X

213.	3.3.8.9.4.	Kriptográfiai védelem	0	0	0	0	0	0	0	X	0	0	0	0
214.	3.3.8.10.	Letagadhatatlanság	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
215.	3.3.8.11.	A naplóbejegyzések megőrzése	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
216.	3.3.8.12.	Naplógenerálás	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
217.	3.3.8.12.2.	Rendszerszintű időalap napló	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
218.	3.3.8.12.3.	Változtatások	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
219.	3.3.9.	Rendszer- és kommunikációvédelem												
220.	3.3.9.1.	Rendszer- és kommunikációvédelmi eljárásrend	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
221.	3.3.9.2.	Alkalmazás szétválasztás	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
222.	3.3.9.3.	Biztonsági funkciók elkülönítése	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
223.	3.3.9.4.	Információmaradványok	0	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	0
224.	3.3.9.5.	Túlterhelés – szolgáltatás megtagadás alapú támadás – elleni védelem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	X	X
225.	3.3.9.6.	A határok védelme	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
226.	3.3.9.6.2.	Hozzáférési pontok	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	X	X
227.	3.3.9.6.3.	Külső kommunikációs szolgáltatások	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	X	X
228.	3.3.9.6.4.	Alapeseti visszautasítás	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	X	X
229.	3.3.9.6.5.	Távoli készülékek megosztott csatornahasználatának tiltása	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	X	X
230.	3.3.9.6.6.	Hitelesített proxy kiszolgálók	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
231.	3.3.9.6.7.	Biztonsági hibaállapot	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
232.	3.3.9.6.8.	Rendszerelemek elkülönítése	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
233.	3.3.9.7.	Az adatátvitel bizalmassága	0	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	0
234.	3.3.9.7.2.	Kriptográfiai vagy egyéb védelem	0	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	0
235.	3.3.9.8.	Az adatátvitel sértetlensége	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	0	0
236.	3.3.9.8.2.	Kriptográfiai vagy egyéb védelem	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	0	0
237.	3.3.9.9.	A hálózati kapcsolat megszakítása	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X	X
238.	3.3.9.10.	Kriptográfiai kulcs előállítása és kezelése	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
239.	3.3.9.10.2.	Rendelkezésre állás	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
240.	3.3.9.11.	Kriptográfiai védelem	X	X	X	X	X	X	X	X	0	0	0	0
241.	3.3.9.12.	Együttműködésen alapuló számítástechnikai eszközök	X	X	X	X	0	0	0	0	0	0	0	0
242.	3.3.9.13.	Nyilvános kulcsú infrastruktúra tanúsítványok	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	0	0

243.	3.3.9.14.	Mobilkód korlátozása	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	0	0
244.	3.3.9.15.	Elektronikus Információs rendszeren keresztüli hangátvitel (ügynevezett VoIP)	0	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	0
245.	3.3.9.16.	Biztonságos név/cím feloldó szolgáltatások (ügynevezett hiteles forrás)	0	0	0	0	0	X	X	X	0	0	0	0
246.	3.3.9.17.	Biztonságos név/cím feloldó szolgáltatás (ügynevezett rekurzív vagy gyorsító tárat használó feloldás)	0	0	0	0	0	X	X	X	0	0	0	0
247.	3.3.9.18.	Architektúra és tartalékok név/cím feloldási szolgáltatás esetén	0	0	0	0	0	X	X	X	0	0	0	0
248.	3.3.9.19.	Munkaszakasz hitelessége	0	0	0	0	0	0	X	X	0	0	0	0
249.	3.3.9.20.	Hibát követő ismert állapot	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
250.	3.3.9.21.	A maradvány információ védelme	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	0	0
251.	3.3.9.22.	A folyamatok elkülönítése	X	X	X	X	X	X	X	X	0	0	0	0
252.	3.3.10.	Reagálás a biztonsági eseményekre												
253.	3.3.10.1.	Biztonsági eseménykezelési eljárásrend	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
254.	3.3.10.2.	Képzés a biztonsági események kezelésére	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
255.	3.3.10.2.2.	Szimuláció	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
256.	3.3.10.2.3.	Automatizált képzési környezet	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
257.	3.3.10.3.	A biztonsági események kezelésének tesztelése	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
258.	3.3.10.3.2.	Egyeztetés	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
259.	3.3.10.4.	A biztonsági események kezelése	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
260.	3.3.10.4.2.	Automatikus eseménykezelés	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
261.	3.3.10.4.3.	Információ korreláció	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
262.	3.3.10.5.	A biztonsági események figyelése	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
263.	3.3.10.5.2.	Automatikus nyomon követés, adatgyűjtés és vizsgálat	0	0	0	X	0	0	0	X	0	0	0	X
264.	3.3.10.6.	A biztonsági események jelentése	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
265.	3.3.10.6.2	Automatizált jelentés	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
266.	3.3.10.7.	Segítségnyújtás a biztonsági események kezeléséhez	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X
267.	3.3.10.7.2.	Automatizált támogatás	0	0	X	X	0	0	X	X	0	0	X	X
268.	3.3.10.8.	Biztonsági eseménykezelési terv	0	X	X	X	0	X	X	X	0	X	X	X

4. melléklet a 77/2013. (XII. 19.) NFM rendelethez

AZ ADMINISZTRATÍV, FIZIKAI ÉS LOGIKAI BIZTONSÁGI KÖVETELMÉNYEK

1. ELTÉRÉSEK

1.1. Általános követelmények

Az érintett szervezetnek az alábbi lehetséges eltérésekkel és helyettesítő intézkedésekkel lehet teljesítenie a 3. pont szerinti védelmi intézkedés katalógusban meghatározott minimális követelményeket, a rendszerre meghatározott biztonsági kockázati szintnek megfelelő intézkedések kiválasztásával, amellet, hogy az érintett szervezetre érvényes minden kötelezettséget figyelembe kell venni.

1.2. Egyedi eltérések

1.2.1. Működtetéssel, környezettel kapcsolatos eltérések:

1.2.1.1. A működtetési környezet jellegétől függő biztonsági intézkedések csak akkor alkalmazandók, ha az elektronikus információs rendszert az intézkedéseket szükségessé tevő környezetben használják.

1.2.2. A fizikai infrastruktúrával kapcsolatos eltérések:

1.2.2.1. A szervezeti létesítményekkel kapcsolatos biztonsági intézkedések (zárak, őrk, környezeti paraméterek: hőmérséklet, páratartalom stb.) csak a létesítmény azon részeire alkalmazandók, amelyek közvetlenül nyújtanak védelmet vagy biztonsági támogatást az elektronikus információs rendszernek, vagy kapcsolatosak azzal (ideértve a rendszerelemeket is, mint például e-mail, web szerverek, szerver farmok, adatközpontok, hálózati csomópontok, határvédelmi eszközök és kommunikációs berendezések).

1.2.3. A nyilvános hozzáféréssel kapcsolatos eltérések:

1.2.3.1. A nyilvánosan hozzáférhető információkra vonatkozó biztonsági intézkedéseket körültekintően kell számba venni, és végrehajtani, mivel a vonatkozó védelmi intézkedés katalógus rész egyes biztonsági intézkedései (például azonosítás és hitelesítés, személyi biztonsági intézkedések) nem alkalmazhatók az elektronikus információs rendszerhez engedélyezett nyilvános kapcsolaton keresztül hozzáférő felhasználókra.

1.2.4. Technológiai eltérések:

1.2.4.1. A specifikus technológiára (például vezeték nélküli kommunikáció, kriptográfia, nyilvános kulcsú infrastruktúrán (PKI) alapuló hitelesítési eljárás) vonatkozó biztonsági intézkedések csak akkor alkalmazandók, ha ezeket a technológiákat használják az elektronikus információs rendszerben, vagy előírják ezek használatát.

1.2.4.2. A biztonsági intézkedések az elektronikus információs rendszer csak azon komponenseire vonatkoznak, amelyek az intézkedés által megcélzott biztonsági képességet biztosítják vagy támogatják, és az intézkedés által csökkenteni kívánt lehetséges kockázatok forrásai.

1.2.5. Biztonsági politikával, szabályozással kapcsolatos eltérések:

1.2.5.1. A tervezett, vagy már működtetett elektronikus információs rendszerekre alkalmazott biztonsági intézkedések kialakítása során figyelembe kell venni a rendszer célját meghatározó jogszabályi háttérrel, funkciót is.

1.2.6. A biztonsági intézkedések bevezetésének fokozatosságával kapcsolatos eltérések:

1.2.6.1. A biztonsági intézkedések fokozatosan vezethetők be. A fokozatosságot a védendő elektronikus információs rendszerek biztonsági kategorizálása alapján lehet felállítani.

1.2.7. A biztonsági célokhoz kapcsolódó eltérések:

1.2.7.1. Azok a biztonsági intézkedések, amelyek kizárólagosan támogatják a bizalmasságot, a sértetlenséget és a rendelkezésre állást, visszaszoríthatók (vagy módosíthatók, kivehetők, ha alacsonyabb szinten nincsenek meghatározva) alacsonyabb szintre, ha ez az alacsonyabb szintű besorolás:

1.2.7.1.1. összhangban van a vonatkozó bizalmasságra, sértetlenségre vagy rendelkezésre állásra vonatkozóan az úgynevezett „high water mark” elv alkalmazása előtt megállapított biztonsági szinttel, amely elv az információbiztonság szempontjából azt jelenti, hogy a legmagasabb biztonsági célhoz kell hangolni minden elemet;

1.2.7.1.2. a „high water mark” elv alkalmazásával az eredeti bizalmassági, sértetlenségi és rendelkezésre állási biztonsági célokat meghaladó, magasabb biztonsági intézkedés szint meghatározás történt, de ez a magasabb biztonsági intézkedési szint nem szükséges a költséghatékony, kockázatarányos biztonsági intézkedések szempontjából;

1.2.7.1.3. az érintett szervezetre végrehajtott kockázatelemzés szerint indokolható;

1.2.7.1.4. nem befolyásolja a biztonsági szempontból fontos információkat az elektronikus információs rendszeren belül.

2. HELYETTESÍTŐ BIZTONSÁGI INTÉZKEDÉSEK

2.1. A helyettesítő biztonsági intézkedés olyan eljárás, amelyet az érintett szervezet a reá irányadó biztonsági szinthez tartozó biztonsági intézkedés helyett alkalmazni kíván, és egyenértékű vagy összemérhető védelmet nyújt az adott elektronikus információs rendszerre valós fenyegetést jelentő veszélyforrások ellen, és a helyettesített intézkedéssel egyenértékű módon biztosít minden külső vagy belső követelménynek (például törvényeknek, vagy szervezeti szintű szabályozóknak) való megfelelést.

2.2. Egy elektronikus információs rendszer esetén az érintett szervezet az alábbi feltételek teljesülése esetén alkalmazhat helyettesítő intézkedést:

2.2.1. ha az elektronikus információs rendszerek biztonságára vonatkozó szabványokban, vagy hazai ajánlásokban fellelhető helyettesítő intézkedést választja, vagy ha ezekben nincs megfelelő helyettesítő intézkedés, akkor az érintett szervezet kivételesen alkalmazhat egy, az adott helyzetben megfelelő helyettesítő intézkedést;

2.2.2. a helyettesítő intézkedések kiválasztásánál az érintett szervezetnek törekednie kell arra, hogy a védelmi intézkedés katalógusból válasszon intézkedést; az érintett szervezet által meghatározott helyettesítő intézkedéseket csak végső esetben szabad használni, amennyiben a biztonsági intézkedések katalógusa nem tartalmaz az adott viszonyok között alkalmazható intézkedést;

2.2.3. a vonatkozó szabályozásában be kell mutatnia, hogy a helyettesítő intézkedések hogyan biztosítják az elektronikus információs rendszer egyenértékű biztonsági képességeit, védelmi szintjét, és azt, hogy miért nem használhatók a vonatkozó alapkészlet biztonsági intézkedései;

2.2.4. a 2.2.3. pont szerinti indoklás részletezettségének és szigorúságának az elektronikus információs rendszerre megállapított biztonsági szintnek megfelelőnek kell lennie;

2.2.5. ha felméri és a kockázatkezelési eljárási rendnek megfelelően elfogadja a helyettesítő intézkedés alkalmazásával kapcsolatos kockázatot;

2.2.6. a helyettesítő biztonsági intézkedések alkalmazását dokumentálja, és az eljárási rendnek megfelelően az érintett személlyel, vagy szerepkörrel jóváhagyatja.

3. VÉDELMI INTÉZKEDÉS KATALÓGUS

3.1. ADMINISZTRATÍV VÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

3.1.1. SZERVEZETI SZINTŰ ALAPFELADATOK

3.1.1.1. Informatikai biztonságpolitika

3.1.1.1.1. Az érintett szervezet:

3.1.1.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti az informatikai biztonságpolitikát;

3.1.1.1.1.2. belső szabályozásában, vagy magában az informatikai biztonságpolitikáról szóló dokumentumban meghatározza az informatikai biztonságpolitika felülvizsgálatának és frissítésének gyakoriságát.

3.1.1.1.2. Elvárás:

3.1.1.1.2.1. meg kell határozni a kiberbiztonsági célokat, fel kell állítani az informatikai biztonságpolitika szervezeti szempontú alapelveit;

3.1.1.1.2.2. be kell mutatni az érintett szervezet vezető beosztású tagjainak elkötelezettségét a biztonsági feladatok irányítására és támogatására;

3.1.1.1.2.3. ki kell fejteni az érintett szervezetben alkalmazott biztonsági alapelveket és megfelelőségi követelményeket.

3.1.1.2. Informatikai biztonsági stratégia

3.1.1.2.1. Az érintett szervezet:

3.1.1.2.1.1. megfogalmazza, az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, és a szervezeten belül kihirdeti az informatikai biztonsági stratégiát, amely meghatározza a biztonságpolitikai célok megvalósításának módszerét, eszközrendszerét, ütemezését;

3.1.1.2.1.2. belső szabályozásában, vagy magában az informatikai biztonsági stratégiában meghatározza az informatikai biztonsági stratégia felülvizsgálatának és frissítésének gyakoriságát;

3.1.1.2.1.3. gondoskodik arról, hogy az informatikai biztonsági stratégia jogosulatlanok számára ne legyen megismerhető, módosítható.

3.1.1.2.2. Elvárás:

3.1.1.2.2.1. az informatikai biztonsági stratégia rövid-, közép- és hosszútávú célokat tűz ki;

3.1.1.2.2.2. az informatikai biztonsági stratégia illeszkedik az érintett szervezet más stratégiáihoz (így különösen a költségvetési és humán erőforrás tervezéshez, tevékenységi kör változáshoz, fejlesztéshez), jövőképehez.

3.1.1.3. Informatikai biztonsági szabályzat

3.1.1.3.1. Az érintett szervezet:

3.1.1.3.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti az informatikai biztonsági szabályzatot;

3.1.1.3.1.2. más belső szabályozásában, vagy magában az informatikai biztonsági szabályzatban meghatározza az informatikai biztonsági szabályzat felülvizsgálatának és frissítésének gyakoriságát;

3.1.1.3.1.3. gondoskodik arról, hogy az informatikai biztonsági szabályzat jogosulatlanok számára ne legyen megismerhető, módosítható.

3.1.1.3.2. Az informatikai biztonsági szabályzatban meg kell határozni:

3.1.1.3.2.1. a célokat, a szabályzat tárgyi és személyi (a szervezet jellegétől függően területi) hatályát;

3.1.1.3.2.2. az elektronikus információbiztonsággal kapcsolatos szerepköröket;

3.1.1.3.2.3. a szerepkörhöz rendelt tevékenységet;

3.1.1.3.2.4. a tevékenységhez kapcsolódó felelősséget;

3.1.1.3.2.5. az információbiztonság szervezetrendszerének belső együttműködését.

3.1.1.3.3. Az informatikai biztonsági szabályzat elsősorban a következő elektronikus információs rendszerbiztonsággal kapcsolatos területeket szabályozza:

3.1.1.3.3.1. kockázatelemzés (amely szorosan kapcsolódik a biztonsági osztályba és biztonsági szintbe soroláshoz);

3.1.1.3.3.2. biztonsági helyzet-, és eseményértékelés eljárási rendje;

3.1.1.3.3.3. az elektronikus információs rendszer (ideértve ezek elemeit is) és információtechnológiai szolgáltatás beszerzés (amennyiben az érintett szervezet ilyet végez, vagy végezhet);

3.1.1.3.3.4. biztonsággal kapcsolatos tervezés (például: beszerzés, fejlesztés, eljárásrendek kialakítását);

3.1.1.3.3.5. fizikai és környezeti védelem szabályai, jellemzői;

3.1.1.3.3.6. az emberi erőforrásokban rejlő veszélyek megakadályozása (pl.: személyzeti felvételi- és kilépési eljárás során követendő szabályok, munkavégzésre irányuló szerződésben a személyes kötelek rögzítése, a felelősség érvényesítése, stb.);

3.1.1.3.3.7. az informatikai biztonság tudatosítására irányuló tevékenység és képzés az érintett szervezet összes közszolgálati, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló alkalmazottainak, munkavállalóinak, megbízottjainak tekintetében;

3.1.1.3.3.8. az érintett szervezetnél alkalmazott elektronikus információs rendszerek biztonsági beállításával kapcsolatos feladatok, elvárások, jogok (amennyiben az érintett szervezetnél ez értelmezhető);

3.1.1.3.3.9. üzlet-, ügy- vagy üzemmenet folytonosság tervezése (így különösen a rendszerleállítás során a kézi eljárásokra történő átállás, visszaállítás az elektronikus rendszerre, adatok pótlása, stb.);

3.1.1.3.3.10. az elektronikus információs rendszerek karbantartásának rendje;

3.1.1.3.3.11. az adathordozók fizikai és logikai védelmének szabályozása;

3.1.1.3.3.12. az elektronikus információs rendszerhez való hozzáférés során követendő azonosítási és hitelesítési eljárás, és a hozzáférési szabályok betartásának ellenőrzése;

3.1.1.3.3.13. amennyiben az érintett szervezetnek erre lehetősége van, a rendszerek használatáról szóló rendszerbejegyzések értékelése, az értékelés eredményétől függő eljárások meghatározása;

3.1.1.3.3.14. az adatok mentésének, archiválásának rendje,

3.1.1.3.3.15. a biztonsági események – ideértve az adatok sérülését is – bekövetkeztekor követendő eljárás, ideértve a helyreállítást;

3.1.1.3.3.16. az elektronikus információs rendszerhez jogosultsággal (vagy jogosultság nélkül fizikailag) hozzáférő, nem az érintett szervezet tagjainak tevékenységét szabályozó (karbantartók,

magán-, vagy polgári jogi szerződés alapján az érintett szervezet számára feladatokat végrehajtók), az elektronikus információbiztonságot érintő, szerződéskötés során érvényesítendő követelmények.

3.1.1.3.4. Az informatikai biztonsági szabályzat tartalmazza az érintett szervezet elvárt biztonsági szintjét, valamint az érintett szervezet egyes elektronikus információs rendszereinek elvárt biztonsági osztályát.

3.1.1.4. Az elektronikus információs rendszerek biztonságáért felelős személy

3.1.1.4.1. Az érintett szervezet vezetője az elektronikus információs rendszer biztonságáért felelős személyt nevez ki vagy bíz meg, aki:

3.1.1.4.1.1. azonos lehet a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény szerinti biztonsági vezetővel;

3.1.1.4.1.2. ellátja az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvény (a továbbiakban: Ibtv.) 13. §-ában meghatározott feladatokat.

3.1.1.5. Pénzügyi erőforrások biztosítása

3.1.1.5.1. Az érintett szervezet:

3.1.1.5.1.1. költségvetés tervezés, és a beruházások, beszerzések során tervezi az informatikai biztonsági stratégia megvalósításához szükséges forrásokat, dokumentálja e követelmény alá eső kivételeket;

3.1.1.5.1.2. intézkedik a terveknek megfelelő kiadásokhoz szükséges erőforrások rendelkezésre állásának biztosítása iránt.

3.1.1.6. Az intézkedési terv és mérföldkövei

3.1.1.6.1. Az érintett szervezet:

3.1.1.6.1.1. intézkedési tervet készít az elektronikus információbiztonsági stratégia megvalósításához, ebben mérföldköveket határoz meg;

3.1.1.6.1.2. meghatározott időnként felülvizsgálja és karbantartja az intézkedési tervet:

3.1.1.6.1.2.1. a kockázatkezelési stratégia és a kockázatokra adott válasz tevékenységek prioritása alapján;

3.1.1.6.1.2.2. ha az adott elektronikus információs rendszerére vonatkozó biztonsági osztály meghatározásánál hiányosságot állapít meg, a vizsgálatot követő 90 napon belül kell a felülvizsgálatot elkészíteni, a hiányosság megszüntetése érdekében;

3.1.1.6.1.2.3. ha a meghatározott biztonsági szint alacsonyabb, mint az érintett szervezetre érvényes szint, a vizsgálatot követő 90 napon belül kell a felülvizsgálatot elkészíteni, az előírt biztonsági szint elérése érdekében.

3.1.1.7. Az elektronikus információs rendszerek nyilvántartása

3.1.1.7.1. Az érintett szervezet:

3.1.1.7.1.1. elektronikus információs rendszereiről nyilvántartást vezet;

3.1.1.7.1.2. folyamatosan aktualizálja a nyilvántartást.

3.1.1.7.2. A nyilvántartás minden rendszerre nézve tartalmazza:

3.1.1.7.2.1. annak alapfeladatait;

3.1.1.7.2.2. a rendszerek által biztosítandó szolgáltatásokat;

3.1.1.7.2.3. az érintett rendszerekhez tartozó licenc számot (amennyiben azok az érintett szervezet kezelésében vannak);

3.1.1.7.2.4. a rendszer felett felügyeletet gyakorló személy személyazonosító és elérhetőségi adatait;

3.1.1.7.2.5. a rendszert szállító, fejlesztő és karbantartó szervezetek azonosító és elérhetőségi adatait, valamint ezen szervezetek rendszer tekintetében illetékes kapcsolattartó személyeinek személyazonosító és elérhetőségi adatait.

3.1.1.8. A biztonsági teljesítmény mérése

Az érintett szervezet kifejleszti, felügyeli az elektronikus információs rendszerei biztonsági mérésének rendszerét.

3.1.1.9. Szervezeti szintű architektúra

Az érintett szervezet a szervezeti felépítés, vagy szervezeti szintű architektúra kialakításánál figyelembe veszi a szervezet működését befolyásoló kockázati tényezőket.

3.1.1.10. Kockázatkezelési stratégia

3.1.1.10.1. Az érintett szervezet:

3.1.1.10.1.1. megfogalmazza, a szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, és a szervezeten belül kihirdeti a kockázatkezelési stratégiát;

3.1.1.10.1.2. belső szabályozásában, vagy magában a kockázatkezelési stratégiáról szóló dokumentumban meghatározza a kockázatkezelési stratégia felülvizsgálatának és frissítésének gyakoriságát.

3.1.1.10.2. A stratégia kiterjed:

3.1.1.10.2.1. a lehetséges kockázatok felmérésére;

3.1.1.10.2.2. a kockázatok kezelésének felelősségére;

3.1.1.10.2.3. a kockázatok kezelésének elvárt minőségére.

3.1.1.11. Az elektronikus információbiztonsággal kapcsolatos engedélyezési eljárás

3.1.1.11.1. Az érintett szervezet:

3.1.1.11.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti az elektronikus információbiztonsággal kapcsolatos (ideértve a rendszer- és felhasználói, külső és belső hozzáférési) engedélyezési eljárási folyamatokat;

3.1.1.11.1.2. felügyeli az elektronikus információs rendszer és környezet biztonsági állapotát;

3.1.1.11.1.3. meghatározza az információbiztonsággal összefüggő szerepköröket és felelősségi köröket, kijelöli az ezeket betöltő személyeket;

3.1.1.11.1.4. integrálja az elektronikus információbiztonsági engedélyezési folyamatokat a szervezeti szintű kockázatkezelési eljárásba, összhangban az informatikai biztonsági szabállyal.

3.1.1.11.2. Az elektronikus információbiztonsággal kapcsolatos engedélyezés kiterjed minden, az érintett szervezet hatókörébe tartozó:

3.1.1.11.2.1. emberi, fizikai és logikai erőforrásra;

3.1.1.11.2.2. eljárási és védelmi szintre és folyamatra.

3.1.1.12. Tesztelés, képzés és felügyelet

3.1.1.12.1. Az érintett szervezet:

3.1.1.12.1.1. amennyiben ez hatókörébe tartozik, megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint kihirdeti az elektronikus információs rendszer tesztelésével, képzésével és felügyeletével kapcsolatos eljárásokat, amelyek támogatják a tesztelési, képzési és felügyeleti tevékenységek:

3.1.1.12.1.1.1. fejlesztését és fenntartását,

3.1.1.12.1.1.2. folyamatos időbeni végrehajtását;

3.1.1.12.1.2. felülvizsgálja a tesztelési, képzési és ellenőrzési terveket a kockázatkezelési stratégia és a lehetséges, vagy bekövetkezett biztonsági események súlya alapján.

3.1.1.13. Kapcsolattartás az elektronikus információbiztonság jogszabályban meghatározott szervezetrendszerével, és az e célt szolgáló ágazati szervezetekkel

3.1.1.13.1. Az érintett szervezet:

3.1.1.13.1.1. az elektronikus információs rendszerhez hozzáféréssel rendelkező személyek folyamatos oktatásának, képzésének elősegítése;

3.1.1.13.1.2. az ajánlott elektronikus információbiztonsági eljárások, technikák és technológiák naprakészen tartása;

3.1.1.13.1.3. a fenyegetésekre, sebezhetőségekre és biztonsági eseményekre vonatkozó legfrissebb információk megosztása

érdekében kapcsolatot alakít ki és tart fenn az elektronikus információbiztonság jogszabályban meghatározott szervezetrendszerével, és e célt szolgáló ágazati szervezetekkel.

3.1.2. KOCKÁZATELEMZÉS

3.1.2.1. Kockázatelemzési eljárásrend

3.1.2.1.1. Az érintett szervezet:

3.1.2.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti a kockázatelemzési eljárásrendet, mely a kockázatelemzési szabályzat és az ehhez kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.1.2.1.1.2. belső szabályozásában, vagy magában a kockázatelemzési eljárásrendről szóló dokumentumban meghatározza a kockázatelemzési eljárásrend felülvizsgálatának és frissítésének gyakoriságát.

3.1.2.2. Biztonsági osztályba sorolás

3.1.2.2.1. Az érintett szervezet:

3.1.2.2.1.1. jogszabályban meghatározott szempontok alapján megvizsgálja elektronikus információs rendszereit, és a 3.1.1.7. pont szerinti nyilvántartás alapján meghatározza, hogy azok melyik biztonsági osztályba sorolandók;

3.1.2.2.1.2. vezetője jóváhagyja a biztonsági osztályba sorolást;

3.1.2.2.1.3. rögzíti a biztonsági osztályba sorolás eredményét a szervezet informatikai biztonsági szabályzatában.

3.1.2.2.2. Elvárás:

3.1.2.2.2.1. a biztonsági osztályba sorolást az elektronikus információs rendszereket érintő változások után ismételten el kell végezni;

3.1.2.2.2.2. kapcsolódást kell biztosítani a 3.1.1.6. pontban foglalt intézkedési tervhez és mérőföldköveihez.

3.1.2.3. Kockázatelemzés

3.1.2.3.1. Az érintett szervezet:

3.1.2.3.1.1. végrehajtja a biztonsági kockázatelemzéseket;

3.1.2.3.1.2. rögzíti a kockázatelemzések eredményét az informatikai biztonsági szabályzatban, kockázatelemzési jelentésben, vagy a kockázatelemzési eljárásrendben előírt dokumentumban;

3.1.2.3.1.3. a kockázatelemzési eljárásrendnek megfelelően felülvizsgálja a kockázatelemzések eredményét;

3.1.2.3.1.4. a kockázatelemzési eljárásrendnek megfelelően, vagy a 3.1.1.3. pont szerinti informatikai biztonsági szabályzata keretében megismerteti a kockázatelemzés eredményét az érintettekkel;

3.1.2.3.1.5. amikor változás áll be az elektronikus információs rendszerben vagy annak működési környezetében (beleértve az új fenyegetések és sebezhetőségek megjelenését), továbbá olyan körülmények esetén, amelyek befolyásolják az elektronikus információs rendszer biztonsági állapotát, ismételt kockázatelemzést hajt végre;

3.1.2.3.1.6. gondoskodik arról, hogy a kockázatelemzési eredmények a jogosulatlanok számára ne legyenek megismerhetők.

3.1.2.4. Sérülékenység teszt

3.1.2.4.1. Az érintett szervezet:

3.1.2.4.1.1. az elektronikus információs rendszerei, és alkalmazásai tekintetében sérülékenység tesztet végez, amennyiben azt az elektronikus információs rendszerfejlesztési, üzemeltetési és használati körülményei lehetővé teszik;

3.1.2.4.1.2. meghatározott gyakorisággal, vagy véletlenszerűen, valamint olyan esetben, amikor új lehetséges sérülékenység merül fel az elektronikus információs rendszerrel vagy alkalmazásaival kapcsolatban, megismétli a sérülékenység tesztet;

3.1.2.4.1.3. a sérülékenység tesztet sérülékenységvizsgálati eszközök és technikák alkalmazásával, vagy külső szervezet bevonásával azon elektronikus információs rendszerek tekintetében végzi el, amelyek az érintett szervezet felügyelete, irányítása alatt állnak;

3.1.2.4.1.4. kimutatást készít a feltárt hibákról, valamint a nem megfelelő konfigurációs beállításokról;

3.1.2.4.1.5. végrehajtja az ellenőrzési listákat és tesztelési eljárásokat;

3.1.2.4.1.6. felméri a sérülékenység lehetséges hatásait;

3.1.2.4.1.7. elemzi a sérülékenység teszt eredményét;

3.1.2.4.1.8. megosztja a sérülékenység teszt eredményét a szervezet által meghatározott személyekkel és szerepkörökkel.

3.1.2.4.2. Frissítési képesség

Az érintett szervezet olyan sérülékenységi teszteszközt alkalmaz, melynek sérülékenység feltáró képessége könnyen bővíthető az ismertté váló sérülékenységekkel.

3.1.2.4.3. Frissítés időközönként, új vizsgálat előtt vagy új sérülékenységi feltárását követően

Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszerre vizsgált sérülékenységi körét aktualizálja az új tesztet megelőzően, vagy a sérülékenységi feltárását követően azonnal.

3.1.2.4.4. Privilegizált hozzáférés

Az elektronikus információs rendszer különleges jogosultsághoz kötött – úgynevezett privilegizált – hozzáférést biztosít az érintett szervezet által kijelölt rendszerelemekhez a sérülékenységi teszt végrehajtásához.

3.1.2.4.5. Felfedhető információk

Az érintett szervezet meghatározza, hogy egy támadó milyen információkat képes elérni az elektronikus információs rendszerben, és ennek elhárítására javításokat hajt végre.

3.1.3. TERVEZÉS

3.1.3.1. Biztonságtervezési eljárásrend

3.1.3.1.1. Az érintett szervezet:

3.1.3.1.1.1. megfogalmazza, az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, és a munka- és feladatkörük miatt érintettek számára kihirdeti a biztonságtervezési eljárásrendet, mely a biztonságtervezési szabályzat és az ehhez kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.1.3.1.1.2. a biztonságtervezési eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a biztonságtervezési eljárásrendet.

3.1.3.2. Rendszerbiztonsági terv

3.1.3.2.1. Az érintett szervezet, amennyiben az elektronikus információs rendszer tervezése a hatókörébe tartozik, az elektronikus információs rendszerhez rendszerbiztonsági tervet készít, amely:

3.1.3.2.1.1. összhangban áll szervezeti felépítésével vagy szervezeti szintű architektúrájával;

3.1.3.2.1.2. meghatározza az elektronikus információs rendszer hatókörét, alapfeladatait (biztosítandó szolgáltatásait), biztonságkritikus elemeit és alapfunkcióit;

3.1.3.2.1.3. meghatározza az elektronikus információs rendszer és az általa kezelt adatok jogszabály szerinti biztonsági osztályát;

3.1.3.2.1.4. meghatározza az elektronikus információs rendszer működési körülményeit és más elektronikus információs rendszerekkel való kapcsolatait;

3.1.3.2.1.5. a vonatkozó rendszerdokumentáció keretében foglalja az elektronikus információs rendszer biztonsági követelményeit;

3.1.3.2.1.6. meghatározza a követelményeknek megfelelő aktuális vagy tervezett védelmi intézkedéseket és intézkedés bővítéseket, végrehajtja a jogszabály szerinti biztonsági feladatokat;

3.1.3.2.1.7. gondoskodik arról, hogy a rendszerbiztonsági tervet a meghatározott személyi és szerepkörökben dolgozók megismerjék (ideértve annak változásait is);

3.1.3.2.1.8. belső szabályozásában, vagy a rendszerbiztonsági tervben meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja az elektronikus információs rendszer rendszerbiztonsági tervét;

3.1.3.2.1.9. frissíti a rendszerbiztonsági tervet az elektronikus információs rendszerben vagy annak üzemeltetési környezetében történt változások, és a terv végrehajtása vagy a védelmi intézkedések értékelése során feltárt problémák esetén;

3.1.3.2.1.10. elvégzi a szükséges belső egyeztetéseket;

3.1.3.2.1.11. gondoskodik arról, hogy a rendszerbiztonsági terv jogosulatlanok számára ne legyen megismerhető, módosítható.

3.1.3.2.2. Belső egyeztetés

Az érintett szervezet tervezi és egyezteti az elektronikus információs rendszer biztonságát érintő tevékenységeit, hogy csökkentse annak a nem érintett szervezeti egységeire gyakorolt hatását.

3.1.3.3. Személyi biztonság

3.1.3.3.1. Az érintett szervezet:

3.1.3.3.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti az elektronikus információs rendszerhez hozzáférési jogosultságot igénylő személyekkel, felhasználókkal szembeni elvárásokat, a rájuk vonatkozó szabályokat, felelősségüket, az adott rendszerhez kapcsolódó kötelező, vagy tiltott tevékenységet;

3.1.3.3.1.2. az elektronikus információs rendszerhez való hozzáférés engedélyezése előtt írásbeli nyilatkozattételre kötelezi a hozzáférési jogosultságot igénylő személyt, felhasználót, aki nyilatkozatával igazolja, hogy az elektronikus információs rendszer használatához kapcsolódó, rá vonatkozó biztonsági szabályokat és kötelezettségeket megismerte, saját felelősségére betartja;

3.1.3.3.1.3. meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti az elektronikus információs rendszerhez hozzáférési jogosultságot igénylő személyekkel, felhasználókkal szembeni elvárásokat, a rájuk vonatkozó szabályokat, felelősségüket, az adott rendszerhez kapcsolódó kötelező, vagy tiltott tevékenységet a viselkedési szabályok betartását;

3.1.3.3.1.4. gondoskodik arról, hogy a 3.1.3.3.1.3. pont szerinti változás esetén a hozzáféréssel rendelkezők tekintetében a 3.1.3.3.1.2. pont szerinti eljárás megtörténjen;

3.1.3.3.1.5. meghatározza az érintett szervezeten kívüli irányban megvalósuló követelményeket.

3.1.3.3.2. Viselkedési szabályok az interneten

3.1.3.3.2.1. Az érintett szervezet:

3.1.3.3.2.1.1. tiltja és számon kéri a szervezettel kapcsolatos információk nyilvános internetes oldalakon való illegális közzétételét;

3.1.3.3.2.1.2. tiltja a belső szabályzatában meghatározott, interneten megvalósuló tevékenységet (pl.: chat, fájlcseré, nem szakmai letöltések, tiltott oldalak, nem kívánt levelezőlisták, stb.);

3.1.3.3.2.1.3. tilthatja a közösségi oldalak használatát, magánpostafiók elérését, és más, a szervezettől idegen tevékenységet.

3.1.3.4. Információbiztonsági architektúra leírás

3.1.3.4.1. Az érintett szervezet (ha a hatókörébe tartozik, és ha más dokumentumban nem kerül meghatározásra, vagy azokból nem következik):

3.1.3.4.1.1. elkészíti az elektronikus információs rendszer információbiztonsági architektúra leírását;

3.1.3.4.1.2. az általános architektúrájában bekövetkezett változtatásokra reagálva felülvizsgálja és frissíti az információbiztonsági architektúra leírást;

3.1.3.4.1.3. biztosítja, hogy az információbiztonsági architektúra leírásban tervezett változtatás tükröződjön a rendszerbiztonsági tervben és a beszerzésekben.

3.1.3.4.2. Az információbiztonsági architektúra leírás:

3.1.3.4.2.1. összegzi az elektronikus információs rendszer bizalmasságának, sértetlenségének és rendelkezésre állásának védelmét szolgáló filozófiát, követelményeket és megközelítést;

3.1.3.4.2.2. megfogalmazza, hogy az információbiztonsági architektúra miként illeszkedik a szervezet általános architektúrájába és hogyan támogatja azt;

3.1.3.4.2.3. leírja a külső szolgáltatásokkal kapcsolatos információbiztonsági feltételezéseket és függőségeket.

3.1.4. RENDSZER ÉS SZOLGÁLTATÁS BESZERZÉS

3.1.4.1. Jelen címben meghatározott eljárásokat abban az esetben nem kell bevezetni az érintett szervezetnél, amennyiben saját hatókörében informatikai szolgáltatást, vagy eszközöket nem szerez be, és nem végez, vagy végeztet rendszerfejlesztési tevékenységet (ide nem értve a jellemzően kis értékű, kereskedelmi forgalomban kapható általában irodai alkalmazásokat, szoftvereket, vagy azokat a hardver beszerzéseket, amelyek jellemzően a tönkrement eszközök pótlása, vagy az eszközpark addigiakkal azonos, vagy hasonló eszközökkel való bővítése céljából történnek, valamint a javítás, karbantartás céljára történő beszerzéseket). Jelen fejezet alkalmazása szempontjából nem minősül fejlesztésnek a kereskedelmi forgalomban kapható szoftverek beszerzése és frissítése.

3.1.4.2. Beszerzési eljárásrend

3.1.4.2.1. Az érintett szervezet:

3.1.4.2.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti a beszerzési eljárásrendet, mely az érintett szervezet elektronikus információs rendszerére, az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások és információs rendszer biztonsági eszközök beszerzésére vonatkozó szabályait fogalmazza meg (akár az általános beszerzési szabályzat részeként), és az ehhez kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.1.4.2.1.2. a beszerzési eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a beszerzési eljárásrendet.

3.1.4.3. Erőforrás igény felmérés

3.1.4.3.1. Az érintett szervezet:

3.1.4.3.1.1. az elektronikus információs rendszerre és annak szolgáltatásaira vonatkozó biztonsági követelmények teljesítése érdekében meghatározza, és dokumentálja, valamint biztosítja az elektronikus információs rendszer és annak szolgáltatásai védelméhez szükséges erőforrásokat, a beruházás, vagy költségvetési tervezés részeként;

3.1.4.3.1.2. elkülönítetten kezeli az elektronikus információs rendszerek biztonságát beruházás, vagy költségvetési tervezési dokumentumaiban.

3.1.4.4. A rendszer fejlesztési életciklusa

3.1.4.4.1. Az érintett szervezet:

3.1.4.4.1.1. elektronikus információs rendszereinek teljes életútján, azok minden életciklusában figyelemmel kíséri informatikai biztonsági helyzetüket;

3.1.4.4.1.2. a fejlesztési életciklus egészére meghatározza és dokumentálja az információbiztonsági szerepköröket és felelősségeket;

3.1.4.4.1.3. meghatározza, és a szervezetre érvényes szabályok szerint kijelöli az információbiztonsági szerepköröket betöltő, felelős személyeket.

3.1.4.4.2. A rendszer életciklus szakaszai a következők:

3.1.4.4.2.1. követelmény meghatározás;

3.1.4.4.2.2. fejlesztés vagy beszerzés;

3.1.4.4.2.3. megvalósítás vagy értékelés;

3.1.4.4.2.4. üzemeltetés és fenntartás;

3.1.4.4.2.5. kivonás (archiválás, megsemmisítés).

3.1.4.5. Beszerzések

3.1.4.5.1. Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszerre, rendszerelemre vagy szolgáltatásra irányuló beszerzési (ideértve a fejlesztést, az adaptálást, a beszerzéshez kapcsolódó rendszerkövetést, vagy karbantartást is) szerződéseiben szerződéses követelményként meghatározza:

3.1.4.5.1.1. a funkcionális biztonsági követelményeket;

3.1.4.5.1.2. a garanciális biztonsági követelményeket (pl. a biztonságkritikus termékekre elvárt garanciaszint);

3.1.4.5.1.3. a biztonsággal kapcsolatos dokumentációs követelményeket;

3.1.4.5.1.4. a biztonsággal kapcsolatos dokumentumok védelmére vonatkozó követelményeket;

3.1.4.5.1.5. az elektronikus információs rendszer fejlesztési környezetére és tervezett üzemeltetési környezetére vonatkozó előírásokat;

3.1.4.5.1.6. az elfogadási kritériumokat.

3.1.4.5.2. A védelmi intézkedések funkcionális tulajdonságai

Az érintett szervezet szerződéses követelményként meghatározza a fejlesztő, szállító számára, hogy hozza létre és bocsássa rendelkezésére az alkalmazandó védelmi intézkedések funkcionális tulajdonságainak a leírását.

3.1.4.5.3. A védelmi intézkedések terv-, és megvalósítási dokumentációi

Az érintett szervezet szerződéses követelményként meghatározza a fejlesztő, szállító számára, hogy hozza létre és bocsássa rendelkezésére az alkalmazandó védelmi intézkedések terv- és megvalósítási dokumentációit, köztük a biztonsággal kapcsolatos külső rendszer interfészek leírását, a magas, és alacsony szintű biztonsági tervet, – amennyiben azzal a szállító rendelkezik – a forráskódot és futtatókörnyezetet.

3.1.4.5.4. Funkciók – protokollok – szolgáltatások

Az érintett szervezet szerződéses rendelkezésként megköveteli a fejlesztőtől, szállítótól, hogy már a fejlesztési életciklus korai szakaszában meghatározza a használatra tervezett funkciókat, protokollokat és szolgáltatásokat.

3.1.4.6. Az elektronikus információs rendszerre vonatkozó dokumentáció

3.1.4.6.1. Az érintett szervezet:

3.1.4.6.1.1. ha hatókörébe tartozik, megköveteli és birtokába veszi az elektronikus információs rendszerre, rendszerelemre, vagy rendszerszolgáltatásra vonatkozó adminisztrátori dokumentációt, amely tartalmazza:

3.1.4.6.1.1.1. a rendszer, rendszerelem vagy rendszerszolgáltatás biztonságos konfigurálását, telepítését és üzemeltetését,

3.1.4.6.1.1.2. a biztonsági funkciók hatékony alkalmazását és fenntartását,

3.1.4.6.1.1.3. a konfigurációval és az adminisztratív funkciók használatával kapcsolatos, a dokumentáció átadásakor ismert sérülékenységeket;

3.1.4.6.1.2. megköveteli és birtokába veszi az elektronikus információs rendszerre, rendszerelemre vagy rendszerszolgáltatásra vonatkozó felhasználói dokumentációt, amely tartalmazza:

3.1.4.6.1.2.1. a felhasználó által elérhető biztonsági funkciókat és azok hatékony alkalmazási módját,

3.1.4.6.1.2.2. a rendszer, rendszerelem vagy rendszerszolgáltatás biztonságos használatának módszereit,

3.1.4.6.1.2.3. a felhasználó kötelezettségeit a rendszer, rendszerelem vagy rendszerszolgáltatás biztonságának a fenntartásához;

3.1.4.6.1.3. gondoskodik arról, hogy az információs rendszerre vonatkozó – különösen az adminisztrátori és fejlesztői – dokumentáció jogosulatlanok számára ne legyen megismerhető, módosítható;

3.1.4.6.1.4. gondoskodik a dokumentációknak az érintett szervezet által meghatározott szerepköröket betöltő személyek által, vagy a szerepkörhöz tartozó jogosultságnak megfelelően történő megismerésről.

3.1.4.7. Biztonságtervezési elvek

Az érintett szervezet – amennyiben az adott információs rendszer specifikálása a hatókörébe tartozik – biztonságtervezési elveket dolgoz ki és alkalmaz az elektronikus információs rendszer specifikációjának meghatározása, tervezése, fejlesztése, kivitelezése és módosítása során.

3.1.4.8. Külső elektronikus információs rendszerek szolgáltatásai

3.1.4.8.1. Az érintett szervezet:

3.1.4.8.1.1. szerződéses kötelezettségként követeli meg, hogy a szolgáltatási szerződés alapján általa igénybe vett elektronikus információs rendszerek szolgáltatásai megfeleljenek az érintett szervezet elektronikus információbiztonsági követelményeinek;

3.1.4.8.1.2. meghatározza és dokumentálja az érintett szervezet felhasználóinak feladatait és kötelezettségeit a külső elektronikus információs rendszerek szolgáltatásával kapcsolatban;

3.1.4.8.1.3. külső és belső ellenőrzési eszközökkel ellenőrzi, hogy a külső elektronikus információs rendszer szolgáltatója biztosítja-e az elvárt védelmi intézkedéseket.

3.1.4.8.2. Funkciók, portok, protokollok, szolgáltatások

Az érintett szervezet megköveteli, hogy a szolgáltató meghatározza a szolgáltatások igénybevételéhez szükséges funkciókat, protokollokat, portokat és egyéb szolgáltatásokat.

3.1.4.9. Fejlesztői változáskövetés

3.1.4.9.1. Az érintett szervezet megköveteli az elektronikus információs rendszer, rendszerelem vagy rendszerszolgáltatás fejlesztőjétől, hogy:

3.1.4.9.1.1. vezesse végig a változtatásokat az elektronikus információs rendszer, rendszerelem vagy rendszerszolgáltatás tervezése, fejlesztése, megvalósítása, üzemeltetése során;

3.1.4.9.1.2. dokumentálja, kezelje és ellenőrizze a változtatásokat, biztosítsa ezek sértetlenségét;

3.1.4.9.1.3. csak a jóváhagyott változtatásokat hajtsa végre az elektronikus információs rendszeren, rendszerelemen vagy rendszerszolgáltatáson;

3.1.4.9.1.4. dokumentálja a jóváhagyott változtatásokat, és ezek lehetséges biztonsági hatásait;

3.1.4.9.1.5. kövesse nyomon az elektronikus információs rendszer, rendszerelem vagy rendszerszolgáltatás biztonsági hibáit és azok javításait, továbbá jelentse észrevételeit az érintett szervezet által meghatározott személyeknek.

3.1.4.10. Fejlesztői biztonsági tesztelés

3.1.4.10.1. Az érintett szervezet megköveteli, hogy az elektronikus információs rendszer, rendszerelem vagy rendszerszolgáltatás fejlesztője:

3.1.4.10.1.1. készítsen biztonságértékelési tervet és hajtsa végre az abban foglaltakat;

3.1.4.10.1.2. hajtson végre (a fejlesztéshez illeszkedő módon egység-, integrációs-, rendszer-, vagy regressziós tesztelést, és ezt értékelje ki az érintett szervezet által meghatározott lefedettség és mélység mellett;

3.1.4.10.1.3. dokumentálja, hogy végrehajtotta a biztonságértékelési tervben foglaltakat és ismertesse a biztonsági tesztelés és értékelés eredményeit;

3.1.4.10.1.4. javítsa ki a biztonsági tesztelés és értékelés során feltárt hiányosságokat.

3.1.4.11. A védelem szempontjainak érvényesítése a beszerzés során

Az érintett szervezet az informatikai biztonsági politikájában lefektetett elveknek megfelelően védi az elektronikus információs rendszert, rendszerelemet vagy rendszerszolgáltatást a beszerzés, vagy a beszerzett eszköz beillesztéséből adódó kockázatok ellen.

3.1.4.12. Fejlesztési folyamat, szabványok és eszközök

3.1.4.12.1. Az érintett szervezet:

3.1.4.12.1.1. megköveteli az elektronikus információs rendszer, rendszerelem vagy rendszerszolgáltatás fejlesztőjétől, hogy dokumentált fejlesztési folyamatot kövessen;

3.1.4.12.1.2. előírja, hogy az általa meghatározott biztonsági követelményeknek való megfelelés érdekében általa meghatározott gyakorisággal a fejlesztő tekintse át a fejlesztési folyamatot, szabványokat, eszközöket és eszköz opciókat, konfigurációkat.

3.1.4.12.2. A dokumentált fejlesztési folyamat:

3.1.4.12.2.1. kiemelten kezeli a biztonsági követelményeket;

3.1.4.12.2.2. meghatározza a fejlesztés során alkalmazott szabványokat és eszközöket;

3.1.4.12.2.3. dokumentálja a fejlesztés során alkalmazott speciális eszköz opciókat és konfigurációkat;

3.1.4.12.2.4. nyilvántartja a változtatásokat, és biztosítja ezek engedély nélküli megváltoztatás elleni védelmét.

3.1.4.13. Fejlesztői oktatás

Az érintett szervezet oktatási kötelezettséget ír elő az elektronikus információs rendszer, rendszerelem vagy rendszerszolgáltatás fejlesztője számára, hogy az érintett szervezet által kijelölt személyek – elsősorban adminisztrátorok – és biztonsági felelősök a megvalósított biztonsági funkciók, intézkedések és mechanizmusok helyes használatát és működését megismerhessék és elsajátíthassák.

3.1.4.14. Fejlesztői biztonsági architektúra és tervezés

3.1.4.14.1. Az érintett szervezet megköveteli az elektronikus információs rendszer, rendszerelem vagy rendszerszolgáltatás fejlesztőjétől, hogy olyan specifikációt és biztonsági architektúrát hozzon létre amely:

3.1.4.14.1.1. illeszkedik a szervezet biztonsági architektúrájához és támogatja azt;

3.1.4.14.1.2. leírja a szükséges biztonsági funkciókat, valamint a védelmi intézkedések megosztását a fizikai és logikai összetevők között;

3.1.4.14.1.3. bemutatja az egyes biztonsági funkciók, mechanizmusok és szolgáltatások együttműködését az előírt biztonsági követelmények megvalósításában, valamint a védelem egységes megközelítésében.

3.1.5. BIZTONSÁGI ELEMZÉS

3.1.5.1. Biztonságelemzési eljárásrend

3.1.5.1.1. Az érintett szervezet:

3.1.5.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti a biztonságértékelési eljárásrendet, amely a biztonságértékelési szabályzat és az ahhoz kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.1.5.1.1.2. a biztonságértékelési eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a biztonságértékelési eljárásrendet.

3.1.5.2. Biztonsági értékelések

3.1.5.2.1. Az érintett szervezet:

3.1.5.2.1.1. biztonságértékelési tervet készít;

3.1.5.2.1.2. meghatározott gyakorisággal értékeli az elektronikus információs rendszer és működési környezete védelmi intézkedéseit, kontrollálja a bevezetett intézkedések működőképességét, valamint a tervezettnél megfelelő működését;

3.1.5.2.1.3. elkészíti a biztonságértékelés eredményét összefoglaló jelentést;

3.1.5.2.1.4. gondoskodik a biztonságértékelés eredményét összefoglaló jelentésnek az érintett szervezet által meghatározott szerepköröket betöltő személyek által, vagy a szerepkörhöz tartozó jogosultságnak megfelelően történő megismeréséről.

3.1.5.2.2. A biztonsági értékelés tartalmazza:

3.1.5.2.2.1. az értékelendő (adminisztratív, fizikai és logikai) védelmi intézkedéseket;

3.1.5.2.2.2. a biztonsági ellenőrzések eredményességét meghatározó eljárásrendeket;

3.1.5.2.2.3. az értékelési környezetet, az értékelő csoportot, az értékelés célját, az értékelést végzők feladatát.

3.1.5.2.3. Független értékelők

Az érintett szervezet független értékelőket vagy értékelő csoportokat alkalmaz a védelmi intézkedések értékelésére.

3.1.5.2.4. Speciális értékelés

Az érintett szervezet a védelmi intézkedések értékelése keretében bejelentés mellett, vagy bejelentés nélkül sérülékenységvizsgálatot; rosszhiszemű felhasználó tesztet, belső fenyegetettség értékelést, a biztonságkritikus egyedi fejlesztésű szoftverelemek forráskód elemzését, az érintett szervezet által meghatározott egyéb biztonsági értékeléseket végeztet.

3.1.5.3. Az elektronikus információs rendszer kapcsolódásai

3.1.5.3.1. Az érintett szervezet:

3.1.5.3.1.1. belső engedélyhez köti az elektronikus információs rendszerének kapcsolódását más elektronikus információs rendszerekhez;

3.1.5.3.1.2. dokumentálja az egyes kapcsolatokat, az interfészek paramétereit, a biztonsági követelményeket és a kapcsolaton keresztül átvitt elektronikus információk típusát.

3.1.5.3.2. Külső kapcsolódásokra vonatkozó korlátozások

Az érintett szervezet a külső elektronikus információs rendszerekhez való kapcsolódásokhoz az informatikai biztonsági szabályzatában szabályrendszert állít fel, és alkalmaz, amelynek eredménye lehet az összes kapcsolat engedélyezése; vagy tiltása, meghatározott kapcsolatok engedélyezése, meghatározott kapcsolatok tiltása.

3.1.5.4. Cselekvési terv

3.1.5.4.1. Az érintett szervezet:

3.1.5.4.1.1. cselekvési tervet készít, ha az adott elektronikus információs rendszerére vonatkozó biztonsági osztály meghatározásánál hiányosságot állapít meg;

3.1.5.4.1.2. a cselekvési tervben dokumentálja a megállapított hiányosságok javítására, valamint az elektronikus információs rendszer ismert sérülékenységeinek csökkentésére vagy megszüntetésére irányuló tervezett tevékenységeit;

3.1.5.4.1.3. frissíti a meglévő cselekvési tervet az érintett szervezet által meghatározott gyakorisággal a biztonsági értékelések, biztonsági hatáselemzések és a folyamatos felügyelet eredményei alapján.

3.1.5.5. Folyamatos ellenőrzés

3.1.5.5.1. Az érintett szervezet folyamatba épített ellenőrzést vagy ellenőrzési tervet hajt végre, amely tartalmazza:

3.1.5.5.1.1. az ellenőrizendő területeket;

3.1.5.5.1.2. az ellenőrzések, valamint az ellenőrzéseket támogató értékelések gyakoriságát;

3.1.5.5.1.3. az érintett szervezet ellenőrzési stratégiájához illeszkedő folyamatos biztonsági értékeléseket;

3.1.5.5.1.4. a mérőszámok megfelelőségét;

3.1.5.5.1.5. az értékelések és az ellenőrzések által generált biztonsággal kapcsolatos adatok összehasonlító elemzését;

3.1.5.5.1.6. az érintett szervezet reagálását a biztonsággal kapcsolatos adatok elemzésének eredményére;

3.1.5.5.1.7. az érintett szervezet döntését arról, hogy milyen gyakorisággal kell az elemzési adatokat általa meghatározott személyi- és szerepkörökkel megismertetni (ideértve azok változásait is).

3.1.5.5.2. Független értékelés

Az érintett szervezet független értékelőket vagy értékelő csoportokat alkalmazhat az elektronikus információs rendszer védelmi intézkedéseinek folyamatos ellenőrzésére.

3.1.5.6. Belső rendszer kapcsolatok

3.1.5.6.1. Az érintett szervezet:

3.1.5.6.1.1. belső engedélyhez köti az elektronikus információs rendszereinek összekapcsolását;

3.1.5.6.1.2. dokumentálja az egyes belső kapcsolatokat, az interfészek paramétereit, a biztonsági követelményeket és a kapcsolaton keresztül átvitt elektronikus információk típusát.

3.1.6. EMBERI TÉNYEZŐKET FIGYELEMBE VEVŐ – SZEMÉLY – BIZTONSÁG

3.1.6.1. Minden, a személybiztonsággal kapcsolatos eljárás, vagy elvárás kiterjed az érintett szervezet teljes személyi állományára, valamint minden olyan természetes személyre, aki az érintett szervezet elektronikus információs rendszereivel kapcsolatba kerül, vagy kerülhet. Azokban az esetekben, amikor az elektronikus információs rendszereivel tényleges, vagy feltételezhető kapcsolatba kerülő személy nem az érintett szervezet tagja, a jelen fejezet szerinti elvárásokat a tevékenység alapját képező jogviszonyt megalapozó szerződés, megállapodás, megkötés során kell, mint kötelezettséget érvényesíteni (ideértve a szabályzatok, eljárásrendek megismerésére és betartására irányuló kötelezettségvállalást, titoktartási nyilatkozatot).

3.1.6.2. Személybiztonsági eljárásrend

3.1.6.2.1. Az érintett szervezet:

3.1.6.2.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti a személybiztonsági eljárásrendet, amely a személybiztonsági követelményeket tartalmazza, és az ehhez kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.1.6.2.1.2. a személybiztonsági eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a személybiztonsági eljárásrendet.

3.1.6.3. Munkakörök, feladatok biztonsági szempontú besorolása

3.1.6.3.1. Az érintett szervezet:

3.1.6.3.1.1. minden érintett szervezeti munkakört, vagy érintett szervezethez kapcsolódó feladatot biztonsági szempontból besorol;

3.1.6.3.1.2. felméri a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső munkaköröket és feladatokat;

3.1.6.3.1.3. rendszeresen felülvizsgálja és frissíti a munkakörök és feladatok biztonság szempontú besorolását.

3.1.6.4. A személyek ellenőrzése

3.1.6.4.1. Az érintett szervezet:

3.1.6.4.1.1. az elektronikus információs rendszerhez való hozzáférési jogosultság megadása előtt ellenőrzi, hogy az érintett személy a 3.1.6.3.1. és 3.1.6.3.2. pontok szerinti besorolásnak megfelelő feltételekkel rendelkezik-e;

3.1.6.4.1.2. a 3.1.6.3.1.2. szerinti munkaköröket betöltő, vagy feladatokat ellátó személyek tekintetében kezdeményezi a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben meghatározott nemzetbiztonsági ellenőrzést;

3.1.6.4.1.3. folyamatosan ellenőrzi a 3.1.6.4.1. pont szerinti feltételek fennállását.

3.1.6.5. Eljárás a jogviszony megszűnésekor

3.1.6.5.1. Az érintett szervezet:

3.1.6.5.1.1. belső szabályozásban meghatározott időpontban megszünteti a hozzáférési jogosultságot az elektronikus információs rendszerhez;

3.1.6.5.1.2. megszünteti, vagy visszaveszi a személy egyéni hitelesítő eszközeit;

3.1.6.5.1.3. tájékoztatja a kilépőt az esetleg reá vonatkozó, jogi úton is kikényszeríthető, a jogviszony megszűnése után is fennálló kötelezettségekről;

3.1.6.5.1.4. visszaveszi az érintett szervezet elektronikus információs rendszerével kapcsolatos, tulajdonát képező összes eszközt;

3.1.6.5.1.5. megtartja magának a hozzáférés lehetőségét a kilépő személy által korábban használt, kezelt elektronikus információs rendszerekhez és szervezeti információkhoz;

3.1.6.5.1.6. az általa meghatározott módon a jogviszony megszűnéséről értesíti az általa meghatározott szerepköröket betöltő, feladatokat ellátó személyeket;

3.1.6.5.1.7. a jogviszonyt megszüntető személy elektronikus információs rendszerrel, vagy annak biztonságával kapcsolatos esetleges feladatainak ellátásáról a jogviszony megszűnését megelőzően gondoskodik;

3.1.6.5.1.8. a jogviszony megszűnésekor a jogviszonyt megszüntető személy esetleges elektronikus információs rendszert, illetve abban tárolt adatokat érintő, elektronikus információbiztonsági szabályokat sértő magatartását megelőzi.

3.1.6.5.2. Automatikus figyelmeztetés

Az érintett szervezet automatikus mechanizmusokat alkalmaz az általa meghatározott szerepköröket betöltő, feladatokat ellátó személyek értesítésére az egyes jogviszonyok megszűnése esetén.

3.1.6.6. Az áthelyezések, átirányítások és kirendelések kezelése

3.1.6.6.1. Az érintett szervezet:

3.1.6.6.1.1. szükség esetén elvégzi a 3.1.6.4. pontban foglalt, a személyek ellenőrzésére vonatkozó eljárást;

3.1.6.6.1.2. logikai és fizikai hozzáférést engedélyez az újonnan használni kívánt elektronikus információs rendszerhez;

3.1.6.6.1.3. szükség esetén elvégzi az áthelyezés miatt megváltozott hozzáférési engedélyek módosítását, vagy megszüntetését;

3.1.6.6.1.4. az általa meghatározott módon a jogviszony változásáról értesíti az általa meghatározott szerepköröket betöltő, feladatokat ellátó személyeket.

3.1.6.7. Az érintett szervezettel szerződéses jogviszonyban álló (külső) szervezetre vonatkozó követelmények

3.1.6.7.1. Az érintett szervezet:

3.1.6.7.1.1. a külső szervezettel kötött megállapodásban, szerződésben megköveteli, hogy a külső szervezet határozza meg az érintett szervezettel kapcsolatos, az információbiztonságot érintő szerep- és felelősség köröket, köztük a biztonsági szerepkörökre és felelőségekre vonatkozó elvárásokat is;

3.1.6.7.1.2. szerződéses kötelezettségként megköveteli, hogy a szerződő fél feleljen meg az érintett szervezet által meghatározott személybiztonsági követelményeknek;

3.1.6.7.1.3. a szerződő féltől megköveteli, hogy dokumentálja a személybiztonsági követelményeket;

3.1.6.7.1.4. előírja, hogy ha a szerződő féltől olyan személy lép ki, vagy kerül áthelyezésre, aki rendelkezik az érintett szervezet elektronikus információs rendszeréhez kapcsolódó hitelesítési eszközzel vagy kiemelt jogosultsággal, akkor soron kívül küldjön értesítést az érintett szervezetnek;

3.1.6.7.1.5. folyamatosan ellenőrzi a szerződő féltől személybiztonsági követelményeknek való megfelelését.

3.1.6.8. Fegyelmi intézkedések

3.1.6.8.1. Az érintett szervezet:

3.1.6.8.1.1. belső eljárási rendje szerint fegyelmi eljárást kezdeményez az elektronikus információbiztonsági szabályokat és az ehhez kapcsolódó eljárásrendeket megsértő személyekkel szemben;

3.1.6.8.1.2. amennyiben az elektronikus információbiztonsági szabályokat nem az érintett szervezet személyi állományába tartozó személy sérti meg, érvényesíti a vonatkozó szerződésben meghatározott következményeket, megvizsgálja az egyéb jogi lépések fennállásának lehetőségét, szükség szerint bevezeti ezeket az eljárásokat.

3.1.7. TUDATOSSÁG ÉS KÉPZÉS

3.1.7.1. Képzési eljárásrend

3.1.7.1.1. Az érintett szervezet:

3.1.7.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti a képzési eljárásrendet, mely a képzési szabályzat és az ahhoz kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.1.7.1.1.2. a képzési eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a képzési eljárásrendet.

3.1.7.2. Biztonság tudatosság képzés

3.1.7.2.1. Az érintett szervezet annak érdekében, hogy az érintett személyek felkészülhessenek a lehetséges belső fenyegetések felismerésére, az alapvető biztonsági követelményekről tudatossági képzést nyújt az elektronikus információs rendszer felhasználói számára:

3.1.7.2.1.1. az új felhasználók kezdeti képzésének részeként;

3.1.7.2.1.2. amikor az elektronikus információs rendszerben bekövetkezett változás szükségessé teszi;

3.1.7.2.1.3 az érintett szervezet által meghatározott gyakorisággal.

3.1.7.2.2. Belső fenyegetés

A biztonság tudatossági képzés az érintett személyeket készítse fel a belső fenyegetések felismerésére, és tudatosítsa jelentési kötelezettségüket.

3.1.7.3. Szerepkör, vagy feladat alapú biztonsági képzés

3.1.7.3.1. Az érintett szervezet szerepkör, vagy feladat alapú biztonsági képzést nyújt az egyes szerepkörök szerinti, azért felelős személyeknek:

3.1.7.3.1.1. az elektronikus információs rendszerhez való hozzáférés engedélyezését vagy a kijelölt feladat végrehajtását megelőzően;

3.1.7.3.1.2. amikor az elektronikus információs rendszerben bekövetkezett változás szükségessé teszi;

3.1.7.3.1.3. az érintett szervezet által meghatározott rendszerességgel.

3.1.7.4. A biztonsági képzésre vonatkozó dokumentációk

3.1.7.4.1. Az érintett szervezet:

3.1.7.4.1.1. dokumentálja a biztonságtudatosságra vonatkozó alap-, és szerepkör alapú biztonsági képzéseket;

3.1.7.4.1.2. a képzésen résztvevőkkel a képzés megtörténtét elismerteti, és ezt a dokumentumot megőrzi.

3.2. FIZIKAI VÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

3.2.1. FIZIKAI ÉS KÖRNYEZETI VÉDELEM

3.2.1.1. Jelen fejezet alkalmazása során figyelemmel kell lenni a más jogszabályban meghatározott tűz-, és személyvédelmi, valamint a személyes adatok kezelésére vonatkozó rendelkezésekre, valamint arra, hogy e fejezet rendelkezései az adott létesítmény bárki által szabadon látogatható, vagy igénybe vehető területeire nem vonatkoznak.

3.2.1.2. Fizikai védelmi eljárásrend

3.2.1.2.1. Az érintett szervezet:

3.2.1.2.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti az elektronikus információs rendszerek szempontjából érintett létesítményekre vagy helyiségekre érvényes fizikai védelmi eljárásrendet, amely az érintett szervezet elektronikus információbiztonsági, vagy egyéb szabályzatának részét képező fizikai védelmi szabályzat és az ahhoz kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.2.1.2.1.2. a fizikai védelmi eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a fizikai védelmi eljárásrendet.

3.2.1.3. Fizikai belépési engedélyek

3.2.1.3.1. Az érintett szervezet:

3.2.1.3.1.1. összeállítja, jóváhagyja és kezeli az elektronikus információs rendszereknek helyt adó létesítményekbe belépésre jogosultak listáját;

3.2.1.3.1.2. belépési jogosultságot igazoló dokumentumokat (pl. kitűzők, azonosító kártyák, intelligens kártyák) bocsát ki a belépéshez a belépni szándékozó részére;

3.2.1.3.1.3. rendszeresen felülvizsgálja a belépésre jogosult személyek listáját;

3.2.1.3.1.4. eltávolítja a belépésre jogosult személyek listájáról azokat, akiknek a belépése nem indokolt;

3.2.1.3.1.5. intézkedik a 3.2.1.3.1.2. szerinti dokumentum visszavonása, érvénytelenítése, törlése, megsemmisítése iránt.

3.2.1.4. A fizikai belépés ellenőrzése

3.2.1.4.1. Az érintett szervezet:

3.2.1.4.1.1. kizárólag az érintett szervezet által meghatározott be-, és kilépési pontokon biztosítja a belépésre jogosultak számára a fizikai belépést;

3.2.1.4.1.2. naplózza a fizikai belépéseket;

3.2.1.4.1.3. ellenőrzés alatt tartja a létesítményen belüli, belépésre jogosultak által elérhető helyiségeket;

3.2.1.4.1.4. kíséri a létesítménybe ad-hoc belépésre jogosultakat és figyelemmel követi a tevékenységüket;

3.2.1.4.1.5. megóvja a kulcsokat, hozzáférési kódokat, és az egyéb fizikai hozzáférést ellenőrző eszközt;

3.2.1.4.1.6. nyilvántartást vezet a fizikai belépést ellenőrző eszközről;

3.2.1.4.1.7. meghatározott rendszerességgel változtatja meg a hozzáférési kódokat és kulcsokat, vagy azonnal, ha a kulcs elveszik, a hozzáférési kód kompromittálódik, vagy az adott személy elveszti a belépési jogosultságát;

3.2.1.4.1.8. az egyéni belépési engedélyeket a belépési pontokon ellenőrzi;

3.2.1.4.1.9. a kijelölt pontokon való átjutást felügyeli a szervezet által meghatározott fizikai belépést ellenőrző rendszerrel, vagy eszközzel;

3.2.1.4.1.10. felhívja a szervezet tagjainak figyelmét a rendellenességek jelentésére.

3.2.1.4.2. Hozzáférés az információs rendszerhez

Az érintett szervezet a létesítménybe történő fizikai belépés ellenőrzésén túl külön engedélyhez köti a fizikai belépést az elektronikus információs rendszereknek helyt adó helyiségekbe is.

3.2.1.5. Hozzáférés az adatátviteli eszközökhöz és csatornákhoz

Az érintett szervezet az általa meghatározott biztonsági védelemmel ellenőrzi az elektronikus információs rendszer adatátviteli eszközeinek és kapcsolódási pontjainak helyt adó helyiségekbe történő fizikai belépést.

3.2.1.6. A kimeneti eszközök hozzáférés ellenőrzése

Az érintett szervezet ellenőrzi az elektronikus információs rendszer kimeneti eszközeihez való fizikai hozzáférést annak érdekében, hogy jogosulatlan személyek ne férjenek azokhoz hozzá.

3.2.1.7. A fizikai hozzáférések felügyelete

3.2.1.7.1. Az érintett szervezet:

3.2.1.7.1.1. ellenőrzi az elektronikus információs rendszereknek helyt adó létesítményekben történt fizikai hozzáféréseket annak érdekében, hogy észlelje a fizikai biztonsági eseményt és reagáljon arra;

3.2.1.7.1.2. rendszeresen átvizsgálja a fizikai hozzáférésekről készült naplókat;

3.2.1.7.1.3. azonnal átvizsgálja a fizikai hozzáférésekről készült naplókat, ha a rendelkezésre álló információk jogosulatlan fizikai hozzáférésre utalnak;

3.2.1.7.1.4. összehangolja a biztonsági események kezelését, valamint a napló átvizsgálások eredményét.

3.2.1.7.2. Behatolás riasztás, felügyeleti berendezések

Az érintett szervezet felügyeli a fizikai behatolás riasztásokat és a felügyeleti berendezéseket.

3.2.1.7.3. Az elektronikus információs rendszerekhez való hozzáférés felügyelete

Az érintett szervezet a létesítménybe való fizikai belépések ellenőrzésén felül külön felügyeli az elektronikus információs rendszer egy vagy több elemét tartalmazó helyiségekbe történő fizikai belépéseket.

3.2.1.8. A látogatók ellenőrzése

3.2.1.8.1. Az érintett szervezet:

3.2.1.8.1.1. meghatározott ideig megőrzi az elektronikus információs rendszereknek helyt adó létesítményekben történt látogatói belépésekről szóló információkat;

3.2.1.8.1.2. azonnal átvizsgálja a látogatói belépésekről készített információkat és felvételeket, ha a rendelkezésre álló információk jogosulatlan belépésre utalnak.

3.2.1.8.2. Automatizált látogatói információkezelés

Az érintett szervezet automatizált mechanizmusokat alkalmaz a látogatói belépésekről készített információk és felvételek kezeléséhez, átvizsgálásához.

3.2.1.9. Áramellátó berendezések és kábelezés

Az érintett szervezet védi az elektronikus információs rendszert árammal ellátó berendezéseket és a kábelezést a sérüléssel és rongálással szemben.

3.2.1.10. Vészkikapcsolás

3.2.1.10.1. Az érintett szervezet:

3.2.1.10.1.1. lehetőséget biztosít az elektronikus információs rendszer vagy egyedi rendszerelemek áramellátásának kikapcsolására vészhelyzetben;

3.2.1.10.1.2. gondoskodik a vészkikapcsoló berendezések biztonságos és könnyű megközelíthetőségéről;

3.2.1.10.1.3. megakadályozza a jogosulatlan vészkikapcsolást.

3.2.1.11. Tartalék áramellátás

3.2.1.11.1. Az érintett szervezet az elsődleges áramforrás kiesése esetére, a tevékenységhez méretezett, rövid ideig működőképes szünetmentes áramellátást biztosít az elektronikus információs rendszer szabályos leállításához vagy a hosszútávú tartalék áramellátásra történő átkapcsoláshoz.

3.2.1.11.2. Hosszútávú tartalék áramellátás a minimálisan elvárt működési képességhez

Az érintett szervezet az elsődleges áramforrás kiesése esetén biztosítja a hosszútávú tartalék áramellátást az elektronikus információs rendszer minimálisan elvárt működési képességének és előre definiált minimálisan elvárt működési idejének fenntartására.

3.2.1.12. Vészvilágítás

Az érintett szervezet egy automatikus vészvilágítási rendszert alkalmaz és tart karban, amely áramszünet esetén aktiválódik, és amely biztosítja a vészkijáratokat és a menekülési útvonalakat.

3.2.1.13. Tűzvédelem

3.2.1.13.1. Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszerek számára független áramellátással támogatott érzékelő, az informatikai eszközökhöz megfelelő tűzelfojtó berendezéseket alkalmaz, és tart karban.

3.2.1.13.2. Automatikus tűzelfojtás

Az érintett szervezet a személyzet által folyamatosan nem felügyelt elektronikus információs rendszerek számára automatikus tűzelfojtási képességet biztosít.

3.2.1.13.3. Észlelő berendezések, rendszerek

Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszer védelmére olyan tűzjelző berendezést vagy rendszert alkalmaz, amely tűz esetén automatikusan működésbe lép, és értesítést küld az érintett szervezet által kijelölt tűzvédelmi felelősnek.

3.2.1.13.4. Tűzelfojtó berendezések, rendszerek

Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszer védelmére olyan tűzelfojtó berendezést vagy rendszert alkalmaz, amelynek aktiválásáról automatikusan jelzést kap az érintett szervezet által kijelölt tűzvédelmi felelős.

3.2.1.14. Hőmérséklet és páratartalom ellenőrzés

3.2.1.14.1. Az érintett szervezet:

3.2.1.14.1.1. az informatikai erőforrásokat koncentráltan tartalmazó helyiségekben (pl. adatközpont, szerver szoba, központi gépterem) az erőforrások biztonságos működéséhez szükséges szinten tartja a hőmérsékletet és páratartalmat;

3.2.1.14.1.2. az informatikai erőforrásokat koncentráltan tartalmazó helyiségekben (pl. adatközpont, szerver szoba, központi gépterem) figyeli a hőmérséklet és páratartalom szintjét.

3.2.1.15. Víz-, és más, csővezetéken szállított anyag okozta kár elleni védelem

3.2.1.15.1. Az érintett szervezet:

3.2.1.15.1.1. védi az elektronikus információs rendszert a csővezeték rongálódásból származó károkkal szemben, biztosítva, hogy a főelzárószelepek hozzáférhetőek, és megfelelően működnek, valamint a kulcsszemélyek számára ismertek;

3.2.1.15.1.2. az informatikai erőforrásokat koncentráltan tartalmazó helyiségek tervezése (pl. adatközpont, szerver szoba, központi gépterem) során biztosítja, hogy az a víz-, és más hasonló kártól védett legyen, akár csővezetékek kiváltásával, áthelyezésével is.

3.2.1.15.2. Automatizált védelem

Az érintett szervezet automatizált mechanizmusokat alkalmaz az elektronikus információs rendszer közelében megjelenő folyadékszivárgás észlelésére és az érintett szervezet által kijelölt személyek riasztására.

3.2.1.16. Be- és kiszállítás

Az érintett szervezet engedélyezi, vagy tiltja, továbbá figyeli és ellenőrzi a létesítménybe bevitt, onnan kivitt információs rendszerelemeket, és nyilvántartást vezet ezekről.

3.2.1.17. Tartalék munkahelyszínek

3.2.1.17.1. Az érintett szervezet:

3.2.1.17.1.1. meghatározott biztonsági felügyeletet tart fenn a tartalék munkahelyszíneken;

3.2.1.17.1.2. értékeli a tartalék munkahelyszínekre vonatkozó biztonsági felügyelet hatásosságát;

3.2.1.17.1.3. biztosítja az alkalmazottak számára a biztonsági esemény vagy probléma bejelentési lehetőségét a biztonsági személyzet számára.

3.2.1.18. Az elektronikus információs rendszer elemeinek elhelyezése

Az érintett szervezet úgy helyezi el az elektronikus információs rendszer elemeit, hogy a legkisebb mértékre csökkentse a szervezet által meghatározott fizikai és környezeti veszélyekből adódó lehetséges kárt és a jogosulatlan hozzáférés lehetőségét.

3.3. LOGIKAI VÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

3.3.1. KONFIGURÁCIÓKEZELÉS

3.3.1.1. Konfigurációkezelési eljárásrend

3.3.1.1.1. Az érintett szervezet:

3.3.1.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti a konfigurációkezelési eljárásrendet, mely a konfigurációkezelési szabályzat és az ahhoz kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.3.1.1.1.2. a fizikai védelmi eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a konfigurációkezelési eljárásrendet.

3.3.1.2. Alapkonfiguráció

3.3.1.2.1. Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszereihez egy-egy alapkonfigurációt fejleszt ki, dokumentálja és karbantartja ezt, valamint leltárba foglalja a rendszer lényeges elemeit.

3.3.1.2.2. Áttekintések és frissítések

Az alapkonfiguráció frissítését az elektronikus információs rendszerelemek telepítésének és frissítéseinek szerves részeként kell elvégezni.

3.3.1.2.3. Korábbi konfigurációk megőrzése

Változatlan állapotban meg kell őrizni az elektronikus információs rendszer alapkonfigurációját, és annak további verzióit, hogy szükség esetén lehetővé váljon az erre való visszatérés.

3.3.1.2.4. Magas kockázatú területek konfigurálása

3.3.1.2.4.1. Biztonsági szempontokból meghatározott módon konfigurált elektronikus információs rendszerelemeket vagy eszközöket kell biztosítani azon személyek számára, akik az elektronikus információs rendszert külső helyszínen használják.

3.3.1.2.4.2. Megfelelő biztonsági eljárásokat kell alkalmazni a 3.3.1.2.4.1. pont szerinti eszköz belső használatba vonásakor.

3.3.1.2.5. Automatikus támogatás

Automatikus mechanizmusokat kell alkalmazni az elektronikus információs rendszer naprakész, teljes, pontos, és állandóan rendelkezésre álló alapkonfigurációjának a karbantartására.

3.3.1.3. A konfigurációváltozások felügyelete (változáskezelés)

3.3.1.3.1. Az érintett szervezet:

3.3.1.3.1.1. meghatározza a változáskezelési felügyelet alá eső változástípusokat;

3.3.1.3.1.2. meghatározza az egyes változástípusok esetén a változáskezelési vizsgálat kötelező és nem kötelező elemeit, előfeltételeit (csatolt dokumentációk, teszt jegyzőkönyvek, stb.);

3.3.1.3.1.3. megvizsgálja a változáskezelési felügyelet elé terjesztett, javasolt változtatásokat, majd kockázatelemzés alapján jóváhagyja, vagy elutasítja azokat;

3.3.1.3.1.4. dokumentálja az elektronikus információs rendszerben történt változtatásokra vonatkozó döntéseket;

3.3.1.3.1.5. megvalósítja a jóváhagyott változtatásokat az elektronikus információs rendszerben;

3.3.1.3.1.6. visszakereshetően megőrzi az elektronikus információs rendszerben megvalósított változtatások dokumentumait, részletes leírását;

3.3.1.3.1.7. auditálja és felülvizsgálja a konfigurációváltozás felügyelet alá eső változtatásokkal kapcsolatos tevékenységeket.

3.3.1.3.2. Előzetes tesztelés és megerősítés

A konfiguráció megváltoztatása előtt az új verziót tesztelni kell, ezután dönteni kell annak megfelelőségéről, továbbá dokumentálni kell az elektronikus információs rendszer változtatásait az éles rendszerben történő megvalósítása előtt.

3.3.1.3.3. Automatikus támogatás

3.3.1.3.3.1. Automatikus mechanizmusokat kell alkalmazni:

3.3.1.3.3.1.1. az elektronikus információs rendszerben javasolt változtatások dokumentálására;

3.3.1.3.3.1.2. a jóváhagyásra jogosultak értesítésére;

3.3.1.3.3.1.3. a késedelmes jóváhagyások kiemelésére;

3.3.1.3.3.1.4. a még nem jóváhagyott változások végrehajtásának a megakadályozására;

3.3.1.3.3.1.5. az elektronikus információs rendszerben végrehajtott változások teljes dokumentálására;

3.3.1.3.3.1.6. a jóváhagyásra jogosultak értesítésére a jóváhagyott változtatások végrehajtásáról.

3.3.1.4. Biztonsági hatásvizsgálat

3.3.1.4.1. Az érintett szervezet megvizsgálja az elektronikus információs rendszerben tervezett változtatásoknak az információbiztonságra való hatását, még a változtatások megvalósítása előtt.

3.3.1.4.2. Elkülönített tesztkörnyezet

Az érintett szervezet a változtatásokat éles rendszerben történő megvalósításuk előtt egy elkülönített tesztkörnyezetben vizsgálja, hibákat, sebezhetőségeket, kompatibilitási problémákat és szándékos károkozásra utaló jeleket keresve.

3.3.1.5. A változtatásokra vonatkozó hozzáférés korlátozások

3.3.1.5.1. Az érintett szervezet belső szabályozásában meghatározza a változtatásokhoz való hozzáférési jogosultságot, dokumentálja a hozzáférési jogosultságokat, jóváhagyja azokat, fizikai és logikai hozzáférés korlátozásokat alkalmaz az elektronikus információs rendszer változtatásaival kapcsolatban.

3.3.1.5.2. Automatikus támogatás

Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszerben automatikus mechanizmusokat alkalmaz a hozzáférési korlátozások érdekében, az ezzel kapcsolatos tevékenység naplózására.

3.3.1.5.3. Felülvizsgálat

Az érintett szervezet rendszeresen felülvizsgálja az elektronikus információs rendszer változtatásait annak megállapítására, hogy történt-e jogosulatlan változtatás.

3.3.1.5.4. Aláírt elemek

A szervezet által meghatározott szoftver- és az úgynevezett firmware (vezérlőeszköz) elemek esetében meg kell akadályozni az elemek telepítését, ha azok nincsenek digitálisan aláírva ismert és jóváhagyott tanúsítvány alkalmazásával.

3.3.1.6. Konfigurációs beállítások

3.3.1.6.1. Az érintett szervezet:

3.3.1.6.1.1. meghatározza a működési követelményeknek még megfelelő, de a biztonsági szempontból a lehető leginkább korlátozott módon – a „szükséges minimum” elv alapján – az elektronikus információs rendszerben használt információtechnológiai termékekre kötelező konfigurációs beállítást, és ezt ellenőrzési listaként dokumentálja;

3.3.1.6.1.2. elvégzi a konfigurációs beállításokat az elektronikus információs rendszer valamennyi elemében;

3.3.1.6.1.3. a meghatározott elemek konfigurációs beállításában azonosít, dokumentál és jóváhagy minden eltérést;

3.3.1.6.1.4. figyelemmel kíséri és ellenőrzi a konfigurációs beállítások változtatásait, az érintett szervezet belső szabályzataival és eljárásaival összhangban.

3.3.1.6.2. Automatikus támogatás

Az érintett szervezet automatikus mechanizmusokat alkalmaz a konfigurációs beállítások központi kezelésére, alkalmazására és ellenőrzésére.

3.3.1.6.3. Reagálás jogosulatlan változásokra

Az érintett szervezet meghatározott intézkedéseket vezet be a meghatározott konfigurációs beállítások jogosulatlan változtatásai esetén.

3.3.1.7. Legsűkebb funkcionalitás

3.3.1.7.1. Az érintett szervezet:

3.3.1.7.1.1. az elektronikus információs rendszert úgy konfigurálja, hogy az csak a szükséges szolgáltatásokat nyújtsa;

3.3.1.7.1.2. meghatározza a tiltott, vagy korlátozott, nem szükséges funkciók, portok, protokollok, szolgáltatások, szoftverek használatát.

3.3.1.7.2. Rendszeres felülvizsgálat

3.3.1.7.2.1. Az érintett szervezet meghatározott gyakorisággal átvizsgálja az elektronikus információs rendszert, meghatározza és kizárja, vagy letiltja a szükségtelen vagy nem biztonságos funkciókat, portokat, protokollokat és szolgáltatásokat.

3.3.1.7.2.2. Az érintett szervezetnek a szoftver használatra meghatározott szabályzatainak, vagy a szoftver használatára vonatkozó feltételeinek és kikötéseinek megfelelően az elektronikus információs rendszer megakadályozza a tiltott programok futtatását.

3.3.1.7.3. Nem futtatható szoftverek

Az érintett szervezet meghatározza, rendszeresen felülvizsgálja és frissíti az elektronikus információs rendszerben nem futtatható (tiltott, úgynevezett feketelistás) szoftverek listáját és megtiltja ezek futtatását.

3.3.1.7.4. Futtatható szoftverek

Az érintett szervezet meghatározza, rendszeresen felülvizsgálja és frissíti az elektronikus információs rendszerben jogosultan futtatható (engedélyezett, úgynevezett fehérlistás) szoftverek listáját és engedélyezi ezek futtatását, az ettől eltérő szoftver futtatását egyedi engedélyhez köti.

3.3.1.8. Elektronikus információs rendszerelem leltár

3.3.1.8.1 Az érintett szervezet:

3.3.1.8.1.1. leltárt készít az elektronikus információs rendszer elemeiről;

3.3.1.8.1.2. meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti az elektronikus információs rendszerelem leltárt;

3.3.1.8.1.3. gondoskodik arról, hogy a leltár:

3.3.1.8.1.3.1. pontosan tükrözze az elektronikus információs rendszer aktuális állapotát,

3.3.1.8.1.3.2. az elektronikus információs rendszer hatókörébe eső valamennyi hardver- és szoftverelemet tartalmazza;

3.3.1.8.1.3.3. legyen kellően részletes a nyomkövetéshez és a jelentéskészítéshez.

3.3.1.8.2. Frissítés

Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszerelem leltárt frissíti az egyes rendszerelemek telepítésének, eltávolításának, frissítésének időpontjában.

3.3.1.8.3. Jogosulatlan elemek automatikus észlelése

3.3.1.8.3.1. Automatizált mechanizmusok biztosítják, hogy a szervezet által meghatározott gyakorisággal a jogosulatlan hardver-, szoftver- és firmware elemek észlelése megtörténjen.

3.3.1.8.3.2. A jogosulatlan elemek észlelése esetén le kell tiltani az ilyen elemek általi hálózati hozzáférést; el kell őket különíteni, és értesíteni kell az illetékes személyeket.

3.3.1.8.4. Duplikálás elleni védelem

Az érintett szervezet ellenőrzi, hogy az elektronikus információs rendszer hatókörén belüli elemek nincsenek-e felvéve más elektronikus információs rendszerek leltárában.

3.3.1.8.5. Automatikus támogatás

Az érintett szervezet automatikus mechanizmusokat alkalmaz az elektronikus információs rendszerelem leltár naprakész, teljes, pontos, és állandóan rendelkezésre álló kezelésének támogatására.

3.3.1.8.6. Naplózás

Az elektronikus információs rendszerelem leltárhoz csatolni kell az egyes elemek adminisztrálásáért felelős személyek nevét, pozícióját vagy szerepkörét.

3.3.1.9. Konfigurációkezelési terv

3.3.1.9.1. Az érintett szervezet:

3.3.1.9.1.1. kialakít, dokumentál és végrehajt egy, az elektronikus információs rendszerre vonatkozó konfigurációkezelési tervet, mely figyelembe veszi a szerepköröket, felelősségeket, konfigurációkezelési folyamatokat és eljárásokat;

3.3.1.9.1.2. bevezet egy folyamatot a konfigurációelemek azonosítására a rendszer-fejlesztési életciklus folyamán és a konfigurációelemek konfigurációjának kezelésére;

3.3.1.9.1.3. meghatározza az elektronikus információs rendszer konfigurációelemeit, és a konfigurációelemeket a konfigurációkezelés alá helyezi;

3.3.1.9.1.4. védi a konfigurációkezelési tervet a jogosulatlan felfedéssel és módosítással szemben.

3.3.1.10. A szoftverhasználat korlátozásai

3.3.1.10.1. Az érintett szervezet:

3.3.1.10.1.1. kizárólag olyan szoftvereket és kapcsolódó dokumentációt használ, amelyek megfelelnek a rájuk vonatkozó szerződésbeli elvárásoknak, és a szerzői jogi, vagy más jogszabályoknak;

3.3.1.10.1.2. a másolatok, megosztások ellenőrzésére nyomon követi a mennyiségi licencekkel védett szoftverek és a kapcsolódó dokumentációk használatát;

3.3.1.10.1.3. ellenőrzi és dokumentálja az állomány megosztásokat, hogy meggyőződjön arról, hogy ezt a lehetőséget nem használják szerzői joggal védett munka jogosulatlan megosztására, megjelenítésére, végrehajtására vagy reprodukálására.

3.3.1.11. A felhasználó által telepített szoftverek

3.3.1.11.1. Az érintett szervezet:

3.3.1.11.1.1. megfogalmazza, a szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, és a szervezeten belül kihirdeti azokat a szabályokat, amelyek meghatározzák a szoftverek felhasználó általi telepítési lehetőségét;

3.3.1.11.1.2. érvényesíti a szoftvertelepítésre vonatkozó szabályokat az érintett szervezet által meghatározott módszerek szerint;

3.3.1.11.1.3. meghatározott gyakorisággal ellenőrzi a szabályok betartását.

3.3.2. ÜZLETMENET- (ÜGYMENET-) FOLYTONOSSÁG TERVEZÉSE

3.3.2.1. Üzletmenet-folytonosságra vonatkozó eljárásrend

3.3.2.1.1. Az érintett szervezet:

3.3.2.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül az érintett személyi kör részére kihirdeti az elektronikus információs rendszerre vonatkozó eljárásrendet, mely az üzletmenet-folytonosságra vonatkozó szabályzat és az ahhoz kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.3.2.1.1.2. az üzletmenet-folytonossági tervben, vagy más szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti az üzletmenet-folytonosságra vonatkozó eljárásrendet.

3.3.2.2. Üzletmenet-folytonossági terv informatikai erőforrás kiesésekre

3.3.2.2.1. Az érintett szervezet:

3.3.2.2.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kizárólag a folyamatos működés szempontjából kulcsfontosságú, névvel vagy szerepkörrel azonosított személyek és szervezeti egységek számára kihirdeti az elektronikus információs rendszerekre vonatkozó üzletmenet-folytonossági tervet;

3.3.2.2.1.2. összehangolja a folyamatos működés tervezésére vonatkozó tevékenységeket a biztonsági események kezelésével;

3.3.2.2.1.3. meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja az elektronikus információs rendszerhez kapcsolódó üzletmenet-folytonossági tervet;

3.3.2.2.1.4. az elektronikus információs rendszer vagy a működtetési környezet változásainak, az üzletmenet-folytonossági terv megvalósítása, végrehajtása vagy tesztelése során felmerülő problémáknak megfelelően aktualizálja az üzletmenet-folytonossági tervet;

3.3.2.2.1.5. tájékoztatja az üzletmenet-folytonossági terv változásairól a folyamatos működés szempontjából kulcsfontosságú, névvel vagy szerepkörrel azonosított személyeket és szervezeti egységeket;

3.3.2.2.1.6. gondoskodik arról, hogy az üzletmenet-folytonossági terv jogosulatlanok számára ne legyen megismerhető, módosítható;

3.3.2.2.1.7. meghatározza az alapfeladatokat (biztosítandó szolgáltatásokat) és alapfunkciókat, valamint az ezekhez kapcsolódó vészhelyzeti követelményeket;

3.3.2.2.1.8. rendelkezik a helyreállítási feladatokról, a helyreállítási prioritásokról és mértékekről;

3.3.2.2.1.9. jelöli a vészhelyzeti szerepköröket, felelősségeket, a kapcsolattartó személyeket;

3.3.2.2.1.10. fenntartja a szervezet által előzetesen definiált alapszolgáltatásokat, még az elektronikus információs rendszer összeomlása, kompromittálódása vagy hibája ellenére is;

3.3.2.2.1.11. kidolgozza a végleges, teljes elektronikus információs rendszer helyreállításának tervét úgy, hogy az nem ronthatja le az eredetileg tervezett és megvalósított biztonsági védelmeket.

3.3.2.2.2. Egyeztetés

Az üzletmenet-folytonossági tervet egyeztetni kell a kapcsolódó, hasonló tervekért felelős szervezeti egységekkel.

3.3.2.2.3. Alapfunkciók újraindítása

Meg kell határozni az alapfunkciók újakezdésének időpontját az üzletmenet-folytonossági terv aktiválását követően.

3.3.2.2.4. Kritikus rendszerelemek meghatározása

Meg kell határozni az elektronikus információs rendszer alapfunkcióit támogató kritikus rendszerelemeket.

3.3.2.2.5. Kapacitástervezés

Meg kell tervezni a folyamatos működéshez szükséges információ-feldolgozó, infokommunikációs és környezeti képességek biztosításához szükséges kapacitást.

3.3.2.2.6. Összes funkció újraindítása

Meg kell határozni az összes funkció újakezdésének időpontját az üzletmenet-folytonossági terv aktiválását követően.

3.3.2.2.7. Alapfeladatok és alapfunkciók folyamatossága

Az alapfeladatok és alapfunkciók folyamatosságát úgy kell megtervezni, hogy azok üzemelési folyamatosságában semmilyen, vagy csak csekély veszteség álljon elő, fenntartható legyen a folyamatosság az elektronikus információs rendszer elsődleges feldolgozó vagy tárolási helyszínén történő teljes helyreállításáig.

3.3.2.3. A folyamatos működésre felkészítő képzés

3.3.2.3.1. Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszer folyamatos működésére felkészítő képzést tart a felhasználóknak, szerepkörüknek és felelősségüknek megfelelően:

3.3.2.3.1.1. szerepkörbe vagy felelősségbe kerülésüket követő meghatározott időn belül;

3.3.2.3.1.2. meghatározott gyakorisággal, vagy amikor az elektronikus információs rendszer változásai ezt szükségessé teszik.

3.3.2.3.2. Szimuláció

A folyamatos működésre felkészítő képzésben szimulált eseményeket kell alkalmazni, hogy elősegítse a személyzet hatékony reagálását a kritikus helyzetekben.

3.3.2.4. Az üzletmenet-folytonossági terv tesztelése

3.3.2.4.1. Az érintett szervezet:

3.3.2.4.1.1. meghatározott gyakorisággal és meghatározott teszteken keresztül vizsgálja az elektronikus információs rendszerre vonatkozó üzletmenet-folytonossági tervet a terv hatékonyságának és az érintett szervezet felkészültségének a felmérése céljából;

3.3.2.4.1.2. értékeli az üzletmenet-folytonossági terv tesztelési eredményeit;

3.3.2.4.1.3. az értékelés alapján szükség esetén javítja a tervet, a javításokkal kapcsolatban az üzletmenet-folytonossági tervre vonatkozó általános eljárási szabályok szerint jár el.

3.3.2.4.2. Koordináció

Az üzletmenet-folytonossági terv tesztelését a kapcsolódó tervekért felelős szervezeti egységekkel egyeztetni kell.

3.3.2.4.3. Tartalék feldolgozási helyszín

Az üzletmenet folytonossági tervet a tartalék feldolgozási helyszínen is tesztelni kell, hogy az érintett szervezet megismerje az adottságokat, és az elérhető erőforrásokat, valamint értékelje a tartalék feldolgozási helyszín képességeit a folyamatos működés támogatására.

3.3.2.5. Biztonsági tárolási helyszín

3.3.2.5.1. Az érintett szervezet kijelöl egy biztonsági tárolási helyszínt, ahol az elektronikus információs rendszer mentéseinek másodlatát az elsődleges helyszínnel azonos módon, és biztonsági feltételek mellett tárolja.

3.3.2.5.2. Elkülönítés

A biztonsági tárolási helyszínnel el kell különülni az elsődleges tárolás helyszínétől, az azonos veszélyektől való érzékenység csökkentése érdekében.

3.3.2.5.3. Üzletmenet-folytonosság elérhetőség

A biztonsági tárolási helyszínhez történő hozzáférés érdekében – meghatározott körzetre kiterjedő rombolás vagy katasztrófa esetére – vészhelyzeti eljárásokat kell kidolgozni.

3.3.2.5.4. Üzletmenetfolytonosság helyreállítás

A biztonsági tárolási helyszínt úgy kell kialakítani, hogy az elősegítse a helyreállítási tevékenységeket, összhangban a helyreállítási időre és a helyreállítási pontokra vonatkozó célokkal.

3.3.2.6. Tartalék feldolgozási helyszín

3.3.2.6.1. Az érintett szervezet:

3.3.2.6.1.1. kijelöl egy tartalék feldolgozási helyszínt azért, hogy ha az elsődleges feldolgozási képesség nem áll rendelkezésre, elektronikus információs rendszere előre meghatározott műveleteit, előre meghatározott időn belül – összhangban a helyreállítási időre és a helyreállítási pontokra vonatkozó célokkal – a tartalék helyszínen újra kezdhesse, vagy folytathassa;

3.3.2.6.1.2. biztosítja, hogy a működés újrakezdéséhez, vagy folytatásához szükséges eszközök és feltételek a tartalék feldolgozási helyszínen, vagy meghatározott időn belül rendelkezésre álljanak;

3.3.2.6.1.3. biztosítja, hogy a tartalék feldolgozási helyszín informatikai biztonsági intézkedései egyenértékűek legyenek az elsődleges helyszínen alkalmazottakkal.

3.3.2.6.2. Elkülönítés

Olyan tartalék feldolgozási helyszínt kell kijelölni, amely elkülönül az elsődleges feldolgozás helyszínétől, az azonos veszélyektől való érzékenység csökkentése érdekében.

3.3.2.6.3. Elérhetőség

Az alternatív feldolgozási helyszínhez történő hozzáférés érdekében – meghatározott körzetre kiterjedő rombolás vagy katasztrófa esetére – vészhelyzeti eljárásokat kell kidolgozni.

3.3.2.6.4. Szolgáltatások priorálása

A tartalék feldolgozási helyszínre vonatkozóan olyan megállapodásokat kell kötni, intézkedéseket kell bevezetni, amelyek a szervezet rendelkezésre állási követelményeivel (köztük a helyreállítási idő célokkal) összhangban álló szolgáltatás-prioritási rendelkezéseket tartalmaznak.

3.3.2.6.5. Előkészület a működés megindítására

Az érintett szervezet úgy készíti fel a tartalék feldolgozási helyszínt, hogy az meghatározott időn belül készen álljon az alapfunkciók működésének támogatására.

3.3.2.7. Infokommunikációs szolgáltatások

3.3.2.7.1. Az érintett szervezet – a Nemzeti Távközlési Gerinchálózatra csatlakozó elektronikus információs rendszerek kivételével – tartalék infokommunikációs szolgáltatásokat létesít, erre vonatkozóan olyan megállapodásokat köt, amelyek lehetővé teszik az elektronikus információs rendszer alapfunkciói, vagy meghatározott műveletek számára azok meghatározott időtartamon belüli újratekintését, amennyiben az elsődleges infokommunikációs kapacitás nem áll rendelkezésre sem az elsődleges, sem a tartalék feldolgozási vagy tárolási helyszínen.

3.3.2.7.2. Szolgáltatások prioritása

Amennyiben az elsődleges és a tartalék infokommunikációs szolgáltatások nyújtására szerződés keretében kerül sor, az tartalmazza a szolgáltatás-prioritási rendelkezéseket, a szervezet rendelkezésre állási követelményeivel (köztük a helyreállítási idő célokkal) összhangban.

3.3.2.7.3. Közös hibalehetőségek kizárása

Olyan tartalék infokommunikációs szolgáltatásokat kell igénybe venni, melyek csökkentik az elsődleges infokommunikációs szolgáltatásokkal közös hibalehetőségek valószínűségét (pl. alternatív technológiára épülnek).

3.3.2.8. Az elektronikus információs rendszer mentései

3.3.2.8.1. Az érintett szervezet:

3.3.2.8.1.1. meghatározott gyakorisággal mentést végez az elektronikus információs rendszerben tárolt felhasználószintű információkról, összhangban a helyreállítási időre és a helyreállítási pontokra vonatkozó célokkal;

3.3.2.8.1.2. meghatározott gyakorisággal elmenti az elektronikus információs rendszerben tárolt rendszerszintű információkat, összhangban a helyreállítási időre és a helyreállítási pontokra vonatkozó célokkal;

3.3.2.8.1.3. meghatározott gyakorisággal elmenti az elektronikus információs rendszer dokumentációját, köztük a biztonságra vonatkozókat is, összhangban a helyreállítási időre és a helyreállítási pontokra vonatkozó célokkal;

3.3.2.8.1.4. megvédi a mentett információk bizalmasságát, sértetlenségét és rendelkezésre állását mind az elsődleges, mind a másodlagos tárolási helyszínen.

3.3.2.8.2. Megbízhatósági és sértetlenségi teszt

Meghatározott gyakorisággal tesztelni kell a mentett információkat, az adathordozók megbízhatóságának és az információ sértetlenségének a garantálása érdekében.

3.3.2.8.3. Helyreállítási teszt

Az üzletmenet-folytonossági terv tesztelésének részeként egy kiválasztott mintát kell használni a biztonsági másolat információkból az elektronikus információs rendszer kiválasztott funkcióinak helyreállításánál.

3.3.2.8.4. Kritikus információk elkülönítése

Az érintett szervezet által meghatározott, az elektronikus információs rendszer kritikus szoftvereinek és egyéb biztonsággal kapcsolatos információinak biztonsági másolatait egy elkülönített berendezésen vagy egy minősítéssel rendelkező tűzbiztos tárolóban kell tárolni.

3.3.2.8.5. Alternatív tárolási helyszín

Az elektronikus információs rendszer biztonsági másolat információit a 3.3.2.5. pontban meghatározottak szerinti biztonsági tárolási helyszínen kell tárolni.

3.3.2.9. Az elektronikus információs rendszer helyreállítása és újraindítása

3.3.2.9.1. Az érintett szervezet gondoskodik az elektronikus információs rendszer utolsó ismert állapotba történő helyreállításáról és újraindításáról egy összeomlást, kompromittálódást vagy hibát követően.

3.3.2.9.2. Tranzakciók helyreállítása

Az érintett szervezet tranzakció alapú elektronikus információs rendszerek esetén tranzakció helyreállítást hajt végre.

3.3.2.9.3. Helyreállítási idő

Az érintett szervezet biztosítja azt a lehetőséget, hogy az elektronikus információs rendszerelemeket előre definiált helyreállítási idő alatt helyre lehessen állítani egy olyan konfigurációellenőrzött és sértetlenség védett információból, ami az elem ismert működési állapotát reprezentálja.

3.3.3. KARBANTARTÁS

3.3.3.1. Rendszer karbantartási eljárásrend

3.3.3.1.1. Az érintett szervezet:

3.3.3.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti a rendszer karbantartási eljárásrendet, mely a rendszer karbantartási kezelési szabályzat és az ahhoz kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.3.3.1.1.2. a fizikai védelmi eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a rendszer karbantartási eljárásrendet.

3.3.3.2. Rendszeres karbantartás

3.3.3.2.1. Az érintett szervezet:

3.3.3.2.1.1. a karbantartásokat és javításokat ütemezetten hajtja végre, dokumentálja és felülvizsgálja a karbantartásokról és javításokról készült feljegyzéseket a gyártó vagy a forgalmazó specifikációinak és a szervezeti követelményeknek megfelelően;

3.3.3.2.1.2. jóváhagyja és ellenőrzi az összes karbantartási tevékenységet, függetlenül attól, hogy azt a helyszínen vagy távolról végzik, és függetlenül attól, hogy a berendezést a helyszínen, vagy másutt tartják karban;

3.3.3.2.1.3. az ezért felelős személyek jóváhagyásához köti az elektronikus információs rendszer vagy a rendszerelemek kiszállítását a szervezeti létesítményből;

3.3.3.2.1.4. az elszállítás előtt minden adatot és információt – mentést követően – töröl a berendezésről;

3.3.3.2.1.5. ellenőrzi, hogy a berendezések a karbantartási vagy javítási tevékenységek után is megfelelően működnek-e, és biztonsági ellenőrzésnek veti alá azokat;

3.3.3.2.1.6. csatolja a meghatározott, karbantartással kapcsolatos információkat a karbantartási nyilvántartáshoz.

3.3.3.2.2. Automatikus támogatás

3.3.3.2.2.1. Az érintett szervezet:

3.3.3.2.2.1.1. automatizált mechanizmusokat alkalmaz a karbantartások és javítások ütemezésére, lefolytatására és dokumentálására;

3.3.3.2.2.1.2. naprakész, pontos és teljes nyilvántartást készít minden igényelt, ütemezett, folyamatban lévő és befejezett karbantartási és javítási akcióról.

3.3.3.3. Karbantartási eszközök

3.3.3.3.1. Az érintett szervezet jóváhagyja, nyilvántartja és ellenőrzi az elektronikus információs rendszer karbantartási eszközeit.

3.3.3.3.2. Ellenőrzés

Az érintett szervezet ellenőrzi a karbantartó személyzet által a létesítménybe hozott karbantartási eszközöket, a nem megfelelő vagy jogosulatlan módosítások megakadályozása érdekében.

3.3.3.3.3. Adathordozó ellenőrzés

Az érintett szervezet ellenőrzi a diagnosztikai és teszt programokat tartalmazó adathordozókat a kártékony kódok tekintetében, mielőtt azt az elektronikus információs rendszerben használnák.

3.3.3.3.4. Szállítási felügyelet

3.3.3.3.4.1. Az érintett szervezet meggátolja, hogy információt tartalmazó karbantartási eszközt jogosulatlanul elszállítsanak, azzal, hogy:

3.3.3.3.4.1.1. ellenőrzi az eszköz nem tartalmaz-e információt;

3.3.3.3.4.1.2. ha az eszköz tartalmaz információt, azt törli vagy megsemmisíti az eszközt;

3.3.3.3.4.1.3. az eszközt a létesítményen belül őrzi;

3.3.3.3.4.1.4. az ezért felelős személyekkel engedélyezteti az eszköz elszállítását a létesítményből.

3.3.3.4. Távoli karbantartás

3.3.3.4.1. Az érintett szervezet:

3.3.3.4.1.1. jóváhagyja, nyomon követi és ellenőrzi a távoli karbantartási és diagnosztikai tevékenységeket;

3.3.3.4.1.2. akkor engedélyezi a távoli karbantartási és diagnosztikai eszközök használatát, ha az összhangban áll az informatikai biztonsági szabályzattal és dokumentálva van az elektronikus információs rendszer rendszerbiztonsági tervében;

3.3.3.4.1.3. hitelesítéseket alkalmaz a távoli karbantartási és diagnosztikai munkaszakaszok létrehozásánál;

3.3.3.4.1.4. nyilvántartást vezet a távoli karbantartási és diagnosztikai tevékenységekről;

3.3.3.4.1.5. lezárja a munkaszakaszt és a hálózati kapcsolatokat, amikor a távoli karbantartás befejeződik.

3.3.3.4.2. Dokumentálás

Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszer rendszerbiztonsági tervében dokumentálja a távoli karbantartási és diagnosztikai kapcsolatok létrehozására és használatára vonatkozó szabályokat és eljárásokat.

3.3.3.4.3. Összehasonlítható biztonság

3.3.3.4.3.1. Az érintett szervezet megköveteli, hogy a távoli karbantartási és diagnosztikai javítások olyan elektronikus információs rendszerből legyenek végrehajtva, amelyben a biztonsági képességek azonos szintűek a szervizelt rendszer biztonsági képességeivel.

3.3.3.4.3.2. Ha a 3.3.3.4.3.1. pont szerinti eljárás nem biztosított, a szervizelendő elemet el kell távolítani az elektronikus információs rendszerből, és a távoli karbantartási és diagnosztikai szervizelést megelőzően minden információt törölni kell az érintett rendszerelemről.

3.3.3.4.3.3. Ha a 3.3.3.4.3.1., vagy a 3.3.3.4.3.2. pont szerinti eljárást nem lehet lefolytatni, a szervizelés végrehajtását követően át kell vizsgálni az elemet a lehetséges kártékony szoftverek miatt, mielőtt visszakapcsolják az elektronikus információs rendszerhez.

3.3.3.5. Karbantartók

3.3.3.5.1. Az érintett szervezet:

3.3.3.5.1.1. kialakít egy folyamatot a karbantartók munkavégzési engedélyének kezelésére, és nyilvántartást vezet a karbantartó szervezetekről vagy személyekről;

3.3.3.5.1.2. megköveteli a hozzáférési jogosultság igazolását az elektronikus információs rendszeren karbantartást végzőktől;

3.3.3.5.1.3. felhatalmazást ad a szervezethez tartozó, a kívánt hozzáférési jogosultságokkal és műszaki szakértelemmel rendelkező személyeknek arra, hogy felügyeljék a kívánt jogosultságokkal nem rendelkező személyek karbantartási tevékenységeit.

3.3.3.5.2. Karbantartás fokozott biztonsági intézkedésekkel

3.3.3.5.2.1. Az érintett szervezet:

3.3.3.5.2.1.1. a megfelelő biztonsági engedéllyel nem rendelkező karbantartó személyek alkalmazása során:

3.3.3.5.2.1.1.1. az ilyen karbantartó személyeket megfelelő hozzáférési jogosultságú, műszakilag képzett belső személyekkel felügyelete alatt tartja az elektronikus információs rendszeren végzett karbantartási és diagnosztikai tevékenységek során,

3.3.3.5.2.1.1.2. a karbantartási és diagnosztikai tevékenységek megkezdése előtt az elektronikus információs rendszer minden fellelhető információtároló elemét törli, és a nem törölhető adathordozót eltávolítja, vagy fizikailag leválasztja a rendszertől;

3.3.3.5.2.1.2. alternatív biztonsági védelmet alakít ki, ha egy elektronikus információs rendszerelemet nem lehet törölni, eltávolítani vagy a rendszertől leválasztani.

3.3.3.6. Időben történő javítás

Az érintett szervezet karbantartási támogatást, tartalék alkatrészeket szerez be a meghatározott elektronikus információs rendszerelemekhez.

3.3.4. ADATHORDOZÓK VÉDELME

3.3.4.1. Adathordozók védelmére vonatkozó eljárásrend

3.3.4.1.1. Az érintett szervezet:

3.3.4.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti az adathordozók védelmére vonatkozó eljárásrendet, mely az adathordozókra vonatkozó védelmi szabályzat és az ehhez kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.3.4.1.1.2. az adathordozók védelmére vonatkozó eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti az adathordozók védelmére vonatkozó eljárásrendet.

3.3.4.2. Hozzáférés az adathordozókhoz

Az érintett szervezet az egyes adathordozó típusokhoz való hozzáférésre feljogosított személyek körét, jogosítványuk tartalmát meghatározza.

3.3.4.3. Adathordozók címkézése

Az érintett szervezet megjelöli az elektronikus információs rendszer adathordozóit, jelezve az információra vonatkozó terjesztési korlátozásokat, kezelési figyelmeztetéseket és a megfelelő biztonsági jelzéseket, ha ezek rendelkezésre állnak.

3.3.4.4. Adathordozók tárolása

3.3.4.4.1. Az érintett szervezet:

3.3.4.4.1.1. fizikailag ellenőrzi és biztonságosan tárolja az adathordozókat, az arra engedélyezett, vagy kijelölt helyen;

3.3.4.4.1.2. védi az elektronikus információs rendszer adathordozóit mindaddig, amíg az adathordozókat jóváhagyott eszközökkel, technikákkal és eljárásokkal nem semmisítik meg, vagy nem törlik.

3.3.4.5. Adathordozók szállítása

3.3.4.5.1. Az érintett szervezet:

3.3.4.5.1.1 meghatározott biztonsági óvintézkedésekkel védi és ellenőrzi az elektronikus információs rendszer adathordozóit az ellenőrzött területeken kívüli szállítás folyamán;

3.3.4.5.1.2. biztosítja az adathordozók elszámoltathatóságát az ellenőrzött területeken kívüli szállítás folyamán;

3.3.4.5.1.3. dokumentálja az adathordozók szállításával kapcsolatos tevékenységeket;

3.3.4.5.1.4. korlátozza az adathordozók szállításával kapcsolatos tevékenységeket az arra jogosult személyekre.

3.3.4.5.2. Kriptográfiai védelem

Kriptográfiai mechanizmusokat kell alkalmazni a digitális adathordozókon tárolt információk bizalmasságának és sértetlenségének a védelmére az ellenőrzött területeken kívüli szállítás folyamán.

3.3.4.6. Adathordozók törlése

3.3.4.6.1. Az érintett szervezet:

3.3.4.6.1.1. a helyreállíthatatlanságot biztosító törlési technikákkal és eljárásokkal törli az elektronikus információs rendszer meghatározott adathordozóit a leselejtezés, a szervezeti ellenőrzés megszűnte, vagy újrafelhasználásra való kibocsátás előtt;

3.3.4.6.1.2. a törlési mechanizmusokat az információ minősítési kategóriájával arányos erősségnek és sértetlenségnek megfelelően alkalmazza.

3.3.4.6.2. Ellenőrzés

Az érintett szervezet felülvizsgálja, jóváhagyja, nyomon követi, dokumentálja és ellenőrzi az adathordozók törlésével és megsemmisítésével kapcsolatos tevékenységeket.

3.3.4.6.3. Tesztelés

A törlésre alkalmazott eszközöket és eljárásokat meghatározott gyakorisággal tesztelni kell.

3.3.4.6.4. Törlés megsemmisítés nélkül

Nem romboló törlési technikák alkalmazhatók a meghatározott hordozható tárolóeszközökre, mielőtt ilyen eszközöket az elektronikus információs rendszerhez csatolnak.

3.3.4.7. Adathordozók használata

3.3.4.7.1. Az érintett szervezet engedélyezi, korlátozza, vagy tiltja egyes, vagy bármely adathordozó típusok használatát a meghatározott elektronikus információs rendszereken vagy rendszerelemeken működő biztonsági intézkedések használatával.

3.3.4.7.2. Ismeretlen tulajdonos

Az érintett szervezet megtiltja az olyan hordozható adathordozók használatát az elektronikus információs rendszerben, melyek tulajdonosa nem azonosítható.

3.3.5. AZONOSÍTÁS ÉS HITELESÍTÉS

3.3.5.1. Azonosítási és hitelesítési eljárásrend

3.3.5.1.1. Az érintett szervezet:

3.3.5.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti az azonosítási és hitelesítésre vonatkozó eljárásrendet, mely az azonosítási és hitelesítési szabályzat és az ahhoz kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.3.5.1.1.2. az azonosítási és hitelesítésre vonatkozó eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti az azonosítási és hitelesítésre vonatkozó eljárásrendet.

3.3.5.2. Azonosítás és hitelesítés

3.3.5.2.1. Az elektronikus információs rendszer egyedileg azonosítja és hitelesíti a szervezet felhasználóit, a felhasználók által végzett tevékenységet.

3.3.5.2.2. Hálózati hozzáférés privilegizált fiókokhoz

Az elektronikus információs rendszer többtényezős hitelesítést alkalmaz a különleges jogosultsághoz kötött – úgynevezett privilegizált – felhasználói fiókokhoz való hálózaton keresztüli hozzáféréshez.

3.3.5.2.3. Hálózati hozzáférés nem privilegizált fiókokhoz

Az elektronikus információs rendszer többtényezős hitelesítést alkalmaz a nem privilegizált felhasználói fiókokhoz való hálózaton keresztüli hozzáféréshez.

3.3.5.2.4. Helyi hozzáférés privilegizált fiókokhoz

Az elektronikus információs rendszer többtényezős hitelesítést alkalmaz a privilegizált felhasználói fiókokhoz való helyi hozzáféréshez.

3.3.5.2.5. Visszajátszás-védelem

Az elektronikus információs rendszer visszajátszás elleni védelmet biztosító hitelesítési mechanizmusokat alkalmaz a privilegizált felhasználói fiókokhoz való hálózaton keresztüli hozzáféréshez.

3.3.5.2.6. Távoli hozzáférés – külön eszköz

Az elektronikus információs rendszer többtényezős hitelesítést alkalmaz a felhasználói fiókokhoz való távoli hozzáféréshez, és az egyik hozzáférést megelőző tényező egy, az elektronikus információs rendszertől elkülönülő olyan eszköz, amelyen a meghatározott biztonsági követelmények teljesülnek.

3.3.5.2.7. Helyi hozzáférés nem privilegizált fiókokhoz

Az elektronikus információs rendszer többtényezős hitelesítést alkalmaz a nem privilegizált felhasználói fiókokhoz való helyi hozzáféréshez.

3.3.5.2.8. Visszajátszás ellen védett hálózati hozzáférés nem privilegizált fiókokhoz

Az elektronikus információs rendszer visszajátszás elleni védelmet biztosító hitelesítési mechanizmusokat alkalmaz a nem privilegizált felhasználói fiókokhoz való hálózaton keresztüli hozzáféréshez.

3.3.5.3. Eszközök azonosítása és hitelesítése

Az elektronikus információs rendszer egyedileg azonosítja és hitelesíti a meghatározott eszközöket, vagy eszköz típusokat mielőtt helyi, vagy távoli hálózati kapcsolatot létesítene velük.

3.3.5.4. Azonosító kezelés

3.3.5.4.1. Az érintett szervezet:

- 3.3.5.4.1.1. az egyéni-, csoport-, szerepkör- vagy eszközzazonosítók kijelölését a szervezet által meghatározott személyek vagy szerepkörök jogosultságához köti;
- 3.3.5.4.1.2. hozzárendeli az azonosítót a kívánt egyénhez, csoporthoz, szerepkörhöz vagy eszközhöz;
- 3.3.5.4.1.3. meghatározott időtartamig megakadályozza az azonosítók ismételt felhasználását;
- 3.3.5.4.1.4. meghatározott időtartamú inaktivitás esetén letiltja az azonosítót.

3.3.5.5. A hitelesítésre szolgáló eszközök kezelése

3.3.5.5.1. Az érintett szervezet:

- 3.3.5.5.1.1. ellenőrzi a hitelesítésre szolgáló eszközök kiosztásakor az eszközt átvevő egyén, csoport, szerepkör vagy eszköz jogosultságát;
- 3.3.5.5.1.2. meghatározza a hitelesítésre szolgáló eszköz kezdeti tartalmát;
- 3.3.5.5.1.3. biztosítja a hitelesítésre szolgáló eszköz tervezett felhasználásának megfelelő jogosultságokat;
- 3.3.5.5.1.4. dokumentálja a hitelesítésre szolgáló eszközök kiosztását, visszavonását, cseréjét, az elvesztett, vagy a kompromittálódott, vagy a sérült eszközöket;
- 3.3.5.5.1.5. megváltoztatja a hitelesítésre szolgáló eszközök alapértelmezés szerinti értékét az elektronikus információs rendszer telepítése során;
- 3.3.5.5.1.6. meghatározza a hitelesítésre szolgáló eszközök minimális és maximális használati idejét, valamint ismételt felhasználhatóságának feltételeit;
- 3.3.5.5.1.7. a hitelesítésre szolgáló eszköz típusra meghatározott időnként megváltoztatja vagy frissíti a hitelesítésre szolgáló eszközöket;
- 3.3.5.5.1.8. megvédi a hitelesítésre szolgáló eszközök tartalmát a jogosulatlan felfedéstől és módosítástól;
- 3.3.5.5.1.9. megköveteli a hitelesítésre szolgáló eszközök felhasználóitól, hogy védjék eszközeik bizalmasságát, sértetlenségét;
- 3.3.5.5.1.10. lecseréli a hitelesítésre szolgáló eszközt az érintett fiókok megváltoztatásakor.

3.3.5.5.2. Jelszó (tudás) alapú hitelesítés

3.3.5.5.2.1. Az érintett szervezet:

- 3.3.5.5.2.1.1. a jelszóra a következő elvárásokat érvényesíti: kis- és nagybetűk megkülönböztetése; a karakterek számának meghatározása; a kisbetűk, nagybetűk, számok és speciális karakterek, és minimális jelszóhosszúság;
- 3.3.5.5.2.1.2. meghatározott szám karakterváltozást kényszerít ki új jelszó létrehozásakor;
- 3.3.5.5.2.1.3. a jelszavakat nem tárolja (ide nem értve az irreverzibilis kriptográfiai hasító függvénnyel a jelszóból képzett hasító érték tárolást) és nem továbbítja;
- 3.3.5.5.2.1.4. a jelszavakra minimális és maximális élettartam korlátozást juttat érvényre úgy, hogy meghatározott számú új jelszóig megtiltja a jelszavak ismételt felhasználását, és a rendszerbe első lépést lehetővé tevő ideiglenes jelszó lecserélésére kötelez.

3.3.5.5.3. Birtoklás alapú hitelesítés

3.3.5.5.3.1. Az érintett szervezet:

3.3.5.5.3.1.1. az elektronikus információs rendszer hardver token alapú hitelesítése esetén olyan mechanizmusokat alkalmaz, amely megfelel az érintett szervezet által meghatározott minőségi követelményeknek, vagy

3.3.5.5.3.1.2. az elektronikus információs rendszer nyilvános kulcsú infrastruktúra alapú hitelesítés esetén:

3.3.5.5.3.1.2.1. ellenőrzi a tanúsítványokat egy elfogadott megbízható pontig tartó tanúsítványlánc felépítésével és ellenőrzésével, beleértve a tanúsítvány állapot információ ellenőrzését is;

3.3.5.5.3.1.2.2. kikényszeríti a megfelelő magánkulcshoz való jogosult hozzáférést;

3.3.5.5.3.1.2.3. összekapcsolja a hitelesített azonosságot az egyéni vagy csoport fiókkal;

3.3.5.5.3.1.2.4. megvalósítja a visszavonási adatok helyi tárolását a tanúsítványlánc felépítésének és ellenőrzésének támogatására arra az esetre, amikor a visszavonási információk a hálózaton keresztül nem elérhetők.

3.3.5.5.4. Tulajdonság alapú hitelesítés

Az érintett szervezet a felhasználó egyedi (biometrikus) azonosítást lehetővé tevő tulajdonságai alapján végzi el az azonosítást (pl.: ujjlenyomat, retina letapogatás, és más hasonló).

3.3.5.5.5. Személyes vagy megbízható harmadik fél általi regisztráció

Az érintett szervezet meghatározott hitelesítő eszköz átvételéhez megkövetel egy olyan regisztrációs eljárást, melyet meghatározott regisztrációs szervezet folytat le az érintett szervezet által meghatározott személyek vagy szerepkörök jóváhagyása mellett.

3.3.5.6. A hitelesítésre szolgáló eszköz visszacsatolása

Az elektronikus információs rendszer fedett visszacsatolást biztosít a hitelesítési folyamat során, hogy megvédje a hitelesítési információt jogosulatlan személyek esetleges felfedésétől, felhasználásától.

3.3.5.7. Hitelesítés kriptográfiai modul esetén

Az elektronikus információs rendszer egy adott kriptográfiai modulhoz való hitelesítésre olyan mechanizmusokat használ, amelyek megfelelnek a kriptográfiai modul hitelesítési útmutatójának.

3.3.5.8. Azonosítás és hitelesítés (szervezeten kívüli felhasználók)

3.3.5.8.1. Az elektronikus információs rendszer egyedileg azonosítja és hitelesíti az érintett szervezeten kívüli felhasználókat, és tevékenységüket.

3.3.5.8.2. Hitelesítésszolgáltatók tanúsítványának elfogadása

Az elektronikus információs rendszer csak a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elektronikus aláírással kapcsolatos nyilvántartásában szereplő hitelesítésszolgáltatók által kibocsátott tanúsítványokat fogadhatja el az érintett szervezeten kívüli felhasználók hitelesítéséhez.

3.3.6. HOZZÁFÉRÉS ELLENŐRZÉSE

3.3.6.1. Hozzáférés ellenőrzési eljárásrend

3.3.6.1.1. Az érintett szervezet:

3.3.6.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti a hozzáférés ellenőrzési eljárásrendet, mely a hozzáférés ellenőrzési szabályzat és az ahhoz kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.3.6.1.1.2. a hozzáférés védelmére vonatkozó eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a hozzáférések védelmére vonatkozó eljárásrendet.

3.3.6.2. Felhasználói fiókok kezelése

3.3.6.2.1. Az érintett szervezet:

3.3.6.2.1.1. meghatározza és azonosítja az elektronikus információs rendszer felhasználói fiókjait, és ezek típusait;

3.3.6.2.1.2. kijelöli a felhasználói fiókok fiókkezelőit;

3.3.6.2.1.3. kialakítja a csoport- és szerepkör tagsági feltételeket;

3.3.6.2.1.4. meghatározza az elektronikus információs rendszer jogosult felhasználóit, a csoport- és szerepkör tagságot és a hozzáférési jogosultságokat, valamint (szükség esetén) az egyes felhasználói fiókok további jellemzőit;

3.3.6.2.1.5. létrehozza, engedélyezi, módosítja, letiltja és eltávolítja a felhasználói fiókokat a meghatározott eljárásokkal vagy feltételekkel összhangban;

3.3.6.2.1.6. ellenőrzi a felhasználói fiókok használatát;

3.3.6.2.1.7. értesíti a fiókkezelőket, ha:

3.3.6.2.1.7.1. a felhasználói fiókokra már nincsen szükség,

3.3.6.2.1.7.2. a felhasználók kiléptek vagy áthelyezésre kerültek,

3.3.6.2.1.7.3. az elektronikus információs rendszer használata vagy az ehhez szükséges ismeretek megváltoztak;

3.3.6.2.1.8. feljogosít az elektronikus információs rendszerhez való hozzáférésre:

3.3.6.2.1.8.1. az érvényes hozzáférési engedély,

3.3.6.2.1.8.2. a tervezett rendszerhasználat,

3.3.6.2.1.8.3. az alapfeladatok és funkcióik alapján;

3.3.6.2.1.9. meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja a felhasználói fiókokat, a fiókkezelési követelményekkel való összhangot;

3.3.6.2.1.10. kialakít egy folyamatot a megosztott vagy csoport felhasználói fiókokhoz tartozó hitelesítő eszközök vagy adatok újra kibocsátására (ha ilyet alkalmaznak), a csoport tagjainak változása esetére.

3.3.6.2.2. Automatikus kezelés

Az elektronikus információs rendszer automatizált mechanizmusokat alkalmaz az elektronikus információs rendszer fiókjainak kezeléséhez.

3.3.6.2.3. Ideiglenes fiókok eltávolítása

Meghatározott időtartam letelte után az elektronikus információs rendszer automatikusan eltávolítja, vagy letiltja az ideiglenes vagy kényszerhelyzetben létrehozott felhasználói fiókokat, vagy egyes kijelölt felhasználói fiók típusokat.

3.3.6.2.4. Inaktív fiókok letiltása

Az elektronikus információs rendszer automatikusan letiltja az inaktív fiókokat meghatározott időtartam letelte után.

3.3.6.2.5. Automatikus naplózás

Az elektronikus információs rendszer automatikusan naplózza a fiókok létrehozásával, módosításával, engedélyezésével, letiltásával és eltávolításával kapcsolatos tevékenységeket, és értesíti ezekről a meghatározott személyeket vagy szerepköröket.

3.3.6.2.6. Kiléptetés

Meghatározott időtartamú várható inaktivitás, vagy egyéb előre meghatározott esetekben ki kell léptetni a felhasználót.

3.3.6.2.7. Szokatlan használat

Figyelni kell az elektronikus információs rendszer fiókjait az érintett szervezet által meghatározott szokatlan használat szempontjából, és meghatározott személyeknek vagy szerepköröknek jelenteni kell azt.

3.3.6.2.8. Letiltás

Azonnal le kell tiltani a kockázatot jelentő felhasználók fiókjait.

3.3.6.3. Hozzáférés ellenőrzés érvényesítése

Az elektronikus információs rendszer a megfelelő szabályzatokkal összhangban érvényesíti a jóváhagyott jogosultságokat az információkhoz és a rendszer erőforrásaihoz való logikai hozzáféréshez.

3.3.6.4. Információáramlás ellenőrzés érvényesítése

Az elektronikus információs rendszer a megfelelő szabályzatokkal összhangban érvényesíti a jóváhagyott jogosultságokat a rendszeren belüli és a kapcsolódó rendszerek közötti információáramlás ellenőrzéséhez az érintett szervezet által meghatározott információáramlás ellenőrzési szabályoknak megfelelően.

3.3.6.5. A felelőségek szétválasztása

3.3.6.5.1. Az érintett szervezet:

3.3.6.5.1.1. szétválasztja az egyéni felelőségeket;

3.3.6.5.1.2. dokumentálja az egyéni felelősségek szétválasztását;

3.3.6.5.1.3. meghatározza az elektronikus információs rendszer hozzáférés jogosultságait az egyéni felelősségek szétválasztása érdekében.

3.3.6.6. Legkisebb jogosultság elve

3.3.6.6.1. Az elektronikus információs rendszer a legkisebb jogosultság elvét alkalmazza, azaz a felhasználók – vagy a felhasználók tevékenysége – számára csak a számukra kijelölt feladatok végrehajtásához szükséges hozzáféréseket engedélyezi.

3.3.6.6.2. Jogosult hozzáférés a biztonsági funkciókhoz

Az érintett szervezet hozzáférési jogosultságokat biztosít a meghatározott biztonsági funkciókhoz és biztonságkritikus információkhoz.

3.3.6.6.3. Nem privilegizált hozzáférés a biztonsági funkciókhoz

Az érintett szervezet kötelezővé teszi, hogy a szervezet meghatározott biztonsági funkciókhoz vagy biztonságkritikus információkhoz hozzáférési jogosultsággal rendelkező felhasználói a nem biztonsági funkciók használatához nem a különleges jogosultsághoz kötött – úgynevezett privilegizált – fiókjukat vagy szerepkörüket használják.

3.3.6.6.4. Privilegizált fiókok

Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszer privilegizált fiókjait meghatározott személyekre vagy szerepkörökre korlátozza.

3.3.6.6.5. Privilegizált funkciók használatának naplózása

Az elektronikus információs rendszer naplózza a privilegizált funkciók végrehajtását.

3.3.6.6.6. Privilegizált funkciók tiltása nem privilegizált felhasználóknak

Az elektronikus információs rendszer megakadályozza, hogy a nem privilegizált felhasználók privilegizált funkciókat hajtsanak végre, ideértve a biztonsági ellenintézkedések kikapcsolását, megkerülését, vagy megváltoztatását.

3.3.6.6.7. Hálózati hozzáférés a privilegizált parancsokhoz

A meghatározott privilegizált parancsok hálózaton keresztüli elérését csak meghatározott üzemeltetési szükséghelyzetben lehet engedélyezni, és az ilyen hozzáférések indoklását dokumentálni kell a rendszerbiztonsági tervben. Privilegizált parancsok csak meghatározott munkaállomásokról, terminálokról, szegmensekről és IP címekről adhatóak ki, mely munkaállomások/terminálok helyiségei fizikai hozzáférés szempontjából normáltól eltérő szintű besorolást kapnak.

3.3.6.7. Sikertelen bejelentkezési kísérletek

3.3.6.7.1. Az elektronikus információs rendszer:

3.3.6.7.1.1. az érintett szervezet által meghatározott esetszám korlátot alkalmaz a felhasználó meghatározott időtartamon belül egymást követő sikertelen bejelentkezési kísérleteire;

3.3.6.7.1.2. amennyiben a sikertelen bejelentkezési kísérletekre felállított esetszám korlátot a felhasználó túllépi, automatikusan zárolja a felhasználói fiókot, vagy csomópontot meghatározott időtartamig, vagy meghatározott módon késlelteti a következő bejelentkezési kísérletet.

3.3.6.8. A rendszerhasználat jelzése

3.3.6.8.1. Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszer felhasználásával:

3.3.6.8.1.1. az érintett szervezet által meghatározott rendszer használatra vonatkozó figyelmeztető üzenetet vagy jelzést küld a felhasználó számára a rendszerhez való hozzáférés engedélyezése előtt, mely jelzi, hogy:

3.3.6.8.1.1.1. a felhasználó az érintett szervezet elektronikus információs rendszerét használja;

3.3.6.8.1.1.2. a rendszer használatot figyelhetik, rögzíthetik, naplózhatják;

3.3.6.8.1.1.3. a rendszer jogosulatlan használata tilos, és büntetőjogi vagy polgárjogi felelősségre vonással jár;

3.3.6.8.1.1.4. a rendszer használata egyben a felhasználó előbbiekre történő beleegyezését is jelenti.

3.3.6.8.2. Az elektronikus információs rendszer a figyelmeztető üzenetet vagy jelzést mindaddig a képernyőn tartja, amíg a felhasználó közvetlen műveletet nem végez az elektronikus információs rendszerbe való bejelentkezéshez vagy további rendszer hozzáféréshez.

3.3.6.8.3. Az elektronikus információs rendszer a nyilvánosan elérhető rendszerek esetén:

3.3.6.8.3.1. kijelzi a rendszer használat feltételeit, mielőtt további hozzáférést biztosít;

3.3.6.8.3.2. amennyiben felügyelet, adatrögzítés vagy naplózás történik, kijelzi, hogy ezek megfelelnek az adatvédelmi szabályoknak;

3.3.6.8.3.3. leírást biztosít a rendszer engedélyezett felhasználásáról.

3.3.6.9. Egyidejű munkaszakasz kezelés

Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszerben meghatározott számra korlátozza az egyidejű munkaszakaszok számát, a meghatározott fiókok vagy fiók típusok számára külön-külön.

3.3.6.10. A munkaszakasz zárolása

3.3.6.10.1. Az érintett szervezet:

3.3.6.10.1.1. meghatározott időtartamú inaktivitás után, vagy a felhasználó erre irányuló lépése esetén a munkaszakasz zárolásával megakadályozza az elektronikus információs rendszerhez való további hozzáférést;

3.3.6.10.1.2. megtartja a munkaszakasz zárolását mindaddig, amíg a felhasználó a megfelelő eljárások alkalmazásával nem azonosítja és hitelesíti magát újra.

3.3.6.10.2. Képernyőtakarás

A munkaszakasz zárolásakor a képernyőn korábban látható információt egy nyilvánosan látható képpel (vagy üres képernyővel), vagy a bejelentkezési felülettel – ami a zároló személy nevét is tartalmazhatja – kell eltakarni.

3.3.6.11. A munkaszakasz lezárása

Az elektronikus információs rendszer automatikusan lezárja a munkaszakaszt az érintett szervezet által meghatározott feltételek vagy munkaszakasz szétkapcsolást igénylő események megtörténte után.

3.3.6.12. Azonosítás vagy hitelesítés nélkül engedélyezett tevékenységek

3.3.6.12.1. Az érintett szervezet:

3.3.6.12.1.1. kijelöli azokat a felhasználói tevékenységeket, amelyeket az elektronikus információs rendszerben azonosítás vagy hitelesítés nélkül is végre lehet hajtani;

3.3.6.12.1.2. dokumentálja és indokolja a rendszerbiztonsági tervben, vagy más szabályzatban az azonosítás vagy hitelesítés nélkül is végrehajtható felhasználói tevékenységeket.

3.3.6.13. Távoli hozzáférés

3.3.6.13.1. Az érintett szervezet:

3.3.6.13.1.1. kidolgozza és dokumentálja minden engedélyezett távoli hozzáférés típusra a felhasználásra vonatkozó korlátozásokat, a konfigurálási vagy a kapcsolódási követelményeket és a megvalósítási útmutatókat;

3.3.6.13.1.2. engedélyezési eljárást folytat le az elektronikus információs rendszerhez történő távoli hozzáférés feltételeként.

3.3.6.13.2. Ellenőrzés

Az elektronikus információs rendszer figyeli és ellenőrzi a távoli hozzáféréseket.

3.3.6.13.3. Titkosítás

Kriptográfiai mechanizmusokat kell alkalmazni a távoli hozzáférés munkaszakaszok bizalmasságának és sértetlenségének a védelmére.

3.3.6.13.4. Hozzáférés ellenőrzési pontok

Minden távoli hozzáférést felügyelt hozzáférés ellenőrzési ponton keresztül kell irányítani az elektronikus információs rendszerben.

3.3.6.13.5. Privilegizált parancsok elérése

3.3.6.13.5.1. Az érintett szervezet:

3.3.6.13.5.1.1. privilegizált parancsok végrehajtásához és biztonságkritikus információk eléréséhez távoli hozzáférést csak meghatározott és elfogadott igény esetén engedélyez;

3.3.6.13.5.1.2. dokumentálja és indokolja a 3.3.6.13.5.1.1. pont szerinti hozzáféréseket a rendszerbiztonsági tervben.

3.3.6.14. Vezeték nélküli hozzáférés

3.3.6.14.1. Az érintett szervezet:

3.3.6.14.1.1. belső szabályozásában felhasználási korlátozásokat, konfigurálásra és kapcsolódásra vonatkozó követelményeket, valamint technikai útmutatót ad ki a vezeték nélküli technológiák kapcsán;

3.3.6.14.1.2. engedélyezési eljárást folytat le a vezeték nélküli hozzáférés feltételeként.

3.3.6.14.2. Hitelesítés és titkosítás

Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszerben titkosítással és a felhasználók, vagy eszközök hitelesítésével védi a vezeték nélküli hozzáférést.

3.3.6.14.3. Felhasználó konfigurálás tiltása

Az érintett szervezet azonosítja a felhasználókat, és csak közvetlen jogosultság birtokában, a védett hálózaton kialakított vezetékes kapcsolaton keresztül teszi lehetővé számukra a vezeték nélküli hálózat független konfigurálását.

3.3.6.14.4. Antennák

Az érintett szervezet olyan karakterisztikájú és teljesítményszintű antennákat és árnyékolási megoldásokat üzemeltet, vagy egyéb technikákat alkalmaz, amelyekkel csökkenti az érintett szervezet fizikai védelmi határain kívül a jelek észlelésének a valószínűségét.

3.3.6.15. Mobil eszközök hozzáférés ellenőrzése

3.3.6.15.1. Az érintett szervezet:

3.3.6.15.1.1. belső szabályozásában felhasználási korlátozásokat, konfigurálásra és kapcsolódásra vonatkozó követelményeket, valamint technikai útmutatót ad ki az általa ellenőrzött mobil eszközökre;

3.3.6.15.1.2. engedélyhez köti az elektronikus információs rendszereihez mobil eszközökkel megvalósított kapcsolódást.

3.3.6.15.2. Titkosítás

Az érintett szervezet teljes eszköztitkosítást, tároló alapú titkosítást, vagy más technológiai eljárást alkalmaz az általa meghatározott mobil eszközökön tárolt információk bizalmasságának és sértetlenségének a védelmére, vagy az információk hozzáférhetetlenné tételére.

3.3.6.16. Külső elektronikus információs rendszerek használata

3.3.6.16.1. Az érintett szervezet:

3.3.6.16.1.1. meghatározza, hogy milyen feltételek és szabályok betartása mellett jogosult a felhasználó egy külső rendszerből hozzáférni az elektronikus információs rendszerhez;

3.3.6.16.1.2. meghatározza, hogy külső elektronikus információs rendszerek segítségével hogyan jogosult a felhasználó feldolgozni, tárolni vagy továbbítani az érintett szervezet által ellenőrzött információkat.

3.3.6.16.2. Korlátozott használat

3.3.6.16.2.1. Az érintett szervezet csak abban az esetben engedélyezi jogosult felhasználóknak egy külső elektronikus információs rendszer felhasználását az elektronikus információs rendszerhez való hozzáférésre, az az által ellenőrzött információk feldolgozására, tárolására vagy továbbítására, ha:

3.3.6.16.2.1.1. előzetesen ellenőrzi a szükséges biztonsági intézkedések meglétét a külső rendszeren saját szabályzójának megfelelő módon; vagy

3.3.6.16.2.1.2. jóváhagyott kapcsolat van az elektronikus információs rendszerek között, vagy megállapodás született a külső elektronikus információs rendszert befogadó szervezettel.

3.3.6.16.3. Hordozható adattároló eszközök

Az érintett szervezet korlátozza, vagy megtiltja az ellenőrzött hordozható tárolóeszközök használatát külső elektronikus információs rendszerben is jogosultsággal rendelkező személyek számára.

3.3.6.17. Információmegosztás

3.3.6.17.1. Az érintett szervezet:

3.3.6.17.1.1. elősegíti az információmegosztást azzal, hogy engedélyezi a jogosult felhasználóknak eldönteni, hogy a megosztásban résztvevő partnerhez rendelt jogosultságok megfelelnek-e az információra vonatkozó hozzáférési korlátozásoknak, olyan meghatározott információmegosztási körülmények esetén, amikor felhasználói megítélés szóba jöhet;

3.3.6.17.1.2. automatizált mechanizmusokat vagy kézi folyamatokat alkalmaz arra, hogy segítséget nyújtson a felhasználóknak az információmegosztási vagy együttműködési döntések meghozatalában.

3.3.6.18. Nyilvánosan elérhető tartalom

3.3.6.18.1. Az érintett szervezet:

3.3.6.18.1.1. kijelöli azokat a személyeket, akik jogosultak a nyilvánosan hozzáférhető elektronikus információs rendszeren az érintett szervezettel kapcsolatos bármely információ közzétételére;

3.3.6.18.1.2. a 3.3.6.18.1.1. pont szerinti kijelölt személyeket képzésben részesíti annak biztosítása érdekében, hogy a nyilvánosan hozzáférhető információk ne tartalmazzanak nem nyilvános információkat;

3.3.6.18.1.3. közzététel előtt átvizsgálja a javasolt tartalmat;

3.3.6.18.1.4. meghatározott gyakorisággal átvizsgálja a nyilvánosan hozzáférhető elektronikus információs rendszertartalmat a nem nyilvános információk tekintetében és eltávolítja azokat.

3.3.7. RENDSZER- ÉS INFORMÁCIÓSÉRTETLENSÉG

3.3.7.1. Ezeket a rendelkezéseket egy adott elektronikus információs rendszer tekintetében abban az esetben kell alkalmazni, ha az adott elektronikus információs rendszert az érintett szervezet üzemelteti. Üzemeltetési szolgáltatási szerződés esetén szerződéses kötelemként kell érvényesíteni a 3.3.7. pontban és alpontjaiban foglaltakat, és azokat a szolgáltatónak kell biztosítania.

3.3.7.2. Rendszer- és információsértetlenségre vonatkozó eljárásrend

3.3.7.2.1. Az érintett szervezet:

3.3.7.2.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül kihirdeti a rendszer- és információsértetlenségre vonatkozó

eljárásrendet, mely a szervezet informatikai biztonsági szabályzatának részét képező, rendszer- és információsértetlenségre vonatkozó szabályzat és az ahhoz kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.3.7.2.1.2. a rendszer- és információsértetlenségre vonatkozó eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a rendszer- és információsértetlenségre vonatkozó eljárásrendet.

3.3.7.3. Hibajavítás

3.3.7.3.1. Az érintett szervezet:

3.3.7.3.1.1. azonosítja, belső eljárásrendje alapján jelenti és kijavítja vagy kijavíttatja az elektronikus információs rendszer hibáit;

3.3.7.3.1.2. telepítés előtt teszteli a hibajavítással kapcsolatos szoftverfrissítéseket az érintett szervezet feladatellátásának hatékonysága, a szóba jöhető következmények szempontjából;

3.3.7.3.1.3. a biztonságkritikus szoftvereket a frissítésük kiadását követő meghatározott időtartamon belül telepíti vagy telepítteti;

3.3.7.3.1.4. beépíti a hibajavítást a konfigurációkezelési folyamatba.

3.3.7.3.2. Automatizált hibajavítási állapot

Az érintett szervezet automatizált mechanizmusokat alkalmaz az elektronikus információs rendszer elemei hibajavítási állapotának meghatározására.

3.3.7.3.3. Központi kezelés

Az érintett szervezet központilag kezeli a hibajavítás folyamatát.

3.3.7.4. Kártékony kódok elleni védelem

3.3.7.4.1. Az érintett szervezet:

3.3.7.4.1.1. az elektronikus információs rendszerét annak belépési és kilépési pontjain védi a kártékony kódok ellen, felderíti és megsemmisíti azokat;

3.3.7.4.1.2. frissíti a kártékony kódok elleni védelmi mechanizmusokat a konfigurációkezelési szabályaival és eljárásaival összhangban minden olyan esetben, amikor kártékony kódirtó rendszeréhez frissítések jelennek meg;

3.3.7.4.1.3. konfigurálja a kártékony kódok elleni védelmi mechanizmusokat úgy, hogy a védelem eszköze:

3.3.7.4.1.3.1. rendszeres ellenőrzéseket hajtson végre az elektronikus információs rendszeren, és hajtsa végre a külső forrásokból származó fájlok valós idejű ellenőrzését a végpontokon, a hálózati belépési, vagy kilépési pontokon, a biztonsági szabályzatnak megfelelően, amikor a fájlokat letöltik, megnyitják, vagy elindítják,

3.3.7.4.1.3.2. a kártékony kód észlelése esetén blokkolja vagy helyezze karanténba azt; és riassza a rendszeradminisztrátort, és az érintett szervezet által meghatározott további személy(ek)e)t;

3.3.7.4.1.4. ellenőrzi a téves riasztásokat a kártékony kód észlelése és megsemmisítése során, valamint figyelembe veszi ezek lehetséges kihatását az elektronikus információs rendszer rendelkezésre állására.

3.3.7.4.2. Központi kezelés

Az elektronikus információs rendszer központilag kezeli a kártékony kódok elleni védelmi mechanizmusokat.

3.3.7.4.3. Automatikus frissítés

Az elektronikus információs rendszer automatikusan frissíti a kártékony kódok elleni védelmi mechanizmusokat.

3.3.7.5. Az elektronikus információs rendszer felügyelete

3.3.7.5.1. Az érintett szervezet:

3.3.7.5.1.1. felügyeli az elektronikus információs rendszert, hogy észlelje a kibertámadásokat, vagy a kibertámadások jeleit a meghatározott figyelési céloknak megfelelően, és feltárja a jogosulatlan lokális, hálózati és távoli kapcsolatokat;

3.3.7.5.1.2. azonosítja az elektronikus információs rendszer jogosulatlan használatát;

3.3.7.5.1.3. felügyeleti eszközöket alkalmaz a meghatározott alapvető információk gyűjtésére; és a rendszer ad hoc területeire a potenciálisan fontos, speciális típusú tranzakcióknak a nyomon követésére;

3.3.7.5.1.4. védi a behatolás-felügyeleti eszközökből nyert információkat a jogosulatlan hozzáféréssel, módosítással és törléssel szemben;

3.3.7.5.1.5. erősíti az elektronikus információs rendszer felügyeletét minden olyan esetben, amikor fokozott kockázatra utaló jelet észlel;

3.3.7.5.1.6. meghatározott gyakorisággal biztosítja az elektronikus információs rendszer felügyeleti információkat a meghatározott személyeknek vagy szerepköröknek.

3.3.7.5.2. Automatizálás

Automatizált eszközöket kell alkalmazni az események közel valós idejű vizsgálatának támogatására.

3.3.7.5.3. Felügyelet

Az elektronikus információs rendszer felügyelje a beérkező és kimenő adatforgalmat a szokatlan vagy jogosulatlan tevékenységekre, vagy körülményre tekintettel.

3.3.7.5.4. Riasztás

Az elektronikus információs rendszer riassza az érintett szervezet illetékes személyeit, csoportjait, amikor veszélyeztetés vagy lehetséges veszélyeztetés előre meghatározott jeleit észleli.

3.3.7.6. Biztonsági riasztások és tájékoztatások

3.3.7.6.1. Az érintett szervezet:

3.3.7.6.1.1. folyamatosan figyeli a kormányzati eseménykezelő központ által a kritikus hálózatbiztonsági eseményekről és sérülékenységekről közzétett figyelmeztetéseket;

3.3.7.6.1.2. folyamatosan figyelemmel kíséri a Nemzeti Elektronikus Információbiztonsági Hatóságtól érkező értesítéseket;

3.3.7.6.1.3. szükség esetén belső biztonsági riasztást és figyelmeztetést ad ki;

3.3.7.6.1.4. a belső biztonsági riasztást és figyelmeztetést eljuttatja az illetékes személyekhez;

3.3.7.6.1.5. kialakítja és működteti a jogszabályban meghatározott esemény bejelentési kötelezettség rendszerét, és kapcsolatot tart az érintett, külön jogszabályban meghatározott szervekkel;

3.3.7.6.1.6. megfelelő ellenintézkedéseket és válaszlépéseket tesz.

3.3.7.6.2. Automatikus riasztások

Mechanizmusokat kell kialakítani a biztonsági riasztások és figyelmeztetések szervezeten belüli elérhetőségének biztosítására.

3.3.7.7. A biztonsági funkcionalitás ellenőrzése

3.3.7.7.1. Az elektronikus információs rendszer:

3.3.7.7.1.1. ellenőrzi a beállított biztonsági funkciókat az ellenőrzésre jogosult felhasználó utasítására, vagy időszakosan;

3.3.7.7.1.2. értesítést küld az érintett szervezet által meghatározott személyeknek vagy szerepköröknek, ha az ellenőrzés hibát tár fel;

3.3.7.7.1.3. rendellenesség észlelése esetén leállítja a rendszert, az érintett szerv által alkalmazott döntése szerint újraindítja a rendszert, vagy egyéb ellenintézkedést valósít meg.

3.3.7.8. Szoftver- és információsértetlenség

3.3.7.8.1. Az érintett szervezet sértetlenség ellenőrző eszközt alkalmaz a szoftverek és információk jogosulatlan módosításának észlelésére.

3.3.7.8.2. Sértetlenség ellenőrzés

Az elektronikus információs rendszer sértetlenség ellenőrzést hajt végre a meghatározott szoftverekre és információkra, a rendszer újraindításakor, vagy biztonsági esemény bekövetkezését követően, vagy meghatározott gyakorisággal.

3.3.7.8.3. Észlelés és reagálás

Az érintett szervezet beépíti az elektronikus információs rendszer jogosulatlan változtatásainak észlelését a biztonsági eseményekre reagáló eljárásaiba.

3.3.7.8.4. Automatikus értesítés

Az érintett szervezet automatizált eszközöket alkalmaz a meghatározott személyek vagy szerepkörök értesítésére, ha a sértetlenség ellenőrzés rendellenességet tár fel.

3.3.7.8.5. Automatikus reagálás

Az elektronikus információs rendszer automatikusan leállítja, vagy újraindítja a rendszert, vagy egyéb intézkedést valósít meg, ha a sértetlenség ellenőrzés rendellenességet tár fel.

3.3.7.8.6. Végrehajtható kód

Az elektronikus információs rendszer megtiltja az olyan bináris vagy gépi kód használatát, amely nem ellenőrzött forrásból származik, vagy amelynek forráskódjával nem rendelkezik.

3.3.7.9. Kéretlen üzenetek elleni védelem

3.3.7.9.1. Az érintett szervezet:

3.3.7.9.1.1. kéretlen üzenetek – úgynevezett levélszemét – elleni védelmet valósít meg az elektronikus információs rendszer belépési és kilépési pontjain, a levélszemét észlelése és kiszűrése érdekében;

3.3.7.9.1.2. új verziók elérhetővé válásakor frissíti a levélszemét elleni védelmi mechanizmusokat, összhangban a konfigurációkezelési szabályzattal és eljárásrenddel.

3.3.7.9.2. Központi kezelés

Az érintett szervezet központi beállításokkal irányítja a levélszemét elleni védelmet.

3.3.7.9.3. Frissítés

Az elektronikus információs rendszer automatikusan frissíti a levélszemét elleni védelmi mechanizmusokat azok újabb verzióival.

3.3.7.10. Bemeneti információ ellenőrzés

Az elektronikus információs rendszer ellenőrzi a meghatározott információ belépési pontok érvényességét.

3.3.7.11. Hibakezelés

3.3.7.11.1. Az elektronikus információs rendszer:

3.3.7.11.1.1. hibajelzéseket generál a hibajavításhoz szükséges információkat biztosítva, ugyanakkor nem nyújt semmi olyan információt, amelyet a támadók kihasználhatnak;

3.3.7.11.1.2. a hibajelzéseket kizárólag a meghatározott személyek vagy szerepkörök számára teszi elérhetővé.

3.3.7.12. A kimeneti információ kezelése és megőrzése

Az érintett szervezet az elektronikus információs rendszer kimeneti információit a jogszabályokkal, szabályzatokkal és az üzemeltetési követelményekkel összhangban kezeli és őrzi meg.

3.3.7.13. Memóriavédelem

Az elektronikus információs rendszerben biztonsági beállításokat kell alkalmazni azért, hogy védje a memóriát a jogosulatlan kódok végrehajtásától.

3.3.8. NAPLÓZÁS ÉS ELSZÁMOLTATHATÓSÁG

3.3.8.1. Naplózási eljárásrend

3.3.8.1.1. Az érintett szervezet:

3.3.8.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belül a szabályozásában meghatározott személyek vagy szerepkörök

számára kihirdeti a naplózási eljárásrendet, mely a naplózásra és elszámoltathatóságra vonatkozó szabályzat és az ehhez kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.3.8.1.1.2. a naplózásra és elszámoltathatóságra vonatkozó eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a naplózási eljárásrendet.

3.3.8.2. Naplózható események

3.3.8.2.1. Az érintett szervezet:

3.3.8.2.1.1. meghatározza a naplózható és naplózandó eseményeket, és felkészíti erre az elektronikus információs rendszerét;

3.3.8.2.1.2. egyeztet a biztonsági napló funkciókat a többi, naplóval kapcsolatos információt igénylő szervezeti egységgel, hogy növelje a kölcsönös támogatást, és hogy iránymutatással segítse a naplózható események kiválasztását;

3.3.8.2.1.3. megvizsgálja, hogy a naplózható események megfelelőnek tekinthetők-e a biztonsági eseményeket követő tényfeltáró vizsgálatok támogatásához.

3.3.8.2.2. Felülvizsgálat

Az érintett szervezet meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és aktualizálja a naplózandó eseményeket.

3.3.8.3. Naplóbejegyzések tartalma

3.3.8.3.1. Az elektronikus információs rendszer a naplóbejegyzésekben gyűjtsön be elegendő információt ahhoz, hogy ki lehessen mutatni, hogy milyen események történtek, miből származtak ezek az események, és mi volt ezen események kimenetele.

3.3.8.3.2. Kiegészítő információk

Az elektronikus információs rendszer a naplóbejegyzésekben további, az érintett szervezet által meghatározott kiegészítő, részletesebb információkat is rögzít.

3.3.8.3.3. Központi kezelés

Az elektronikus információs rendszer biztosítja a meghatározott rendszerelemek által generált naplóbejegyzések tartalmának központi kezelését és konfigurálását.

3.3.8.4. Napló tárhelykapacitás

Az érintett szervezet a naplózásra elegendő méretű tárhelykapacitást biztosít, a biztonsági osztályba sorolásból következő naplózási funkciók figyelembevételével.

3.3.8.5. Naplózási hiba kezelése

3.3.8.5.1. Az elektronikus információs rendszer:

3.3.8.5.1.1. naplózási hiba esetén riasztást küld a meghatározott személyeknek vagy szerepköröknek;

3.3.8.5.1.2. elvégzi a meghatározott végrehajtandó tevékenységeket, így például a rendszer leállítását, a legrégebbi naplóbejegyzések felülírását, a naplózási folyamat leállítását.

3.3.8.5.2. Naplózási tárhely ellenőrzés

Az elektronikus információs rendszer figyelmezteti a meghatározott személyeket, szerepköröket és helyszíneket, ha a lefoglalt naplózási tárhely eléri a beállított maximális naplózási tárhely előre meghatározott részét.

3.3.8.5.3. Valós idejű riasztás

Az elektronikus információs rendszer riasztást küld, ha a meghatározott, valós idejű riasztást igénylő hibaesemények listája szerint valamely esemény megtörténik.

3.3.8.6. Naplóvizsgálat és jelentéskészítés

3.3.8.6.1. Az érintett szervezet:

3.3.8.6.1.1. rendszeresen felülvizsgálja és elemzi a naplóbejegyzéseket nem megfelelő vagy szokatlan működésre utaló jelek keresése céljából;

3.3.8.6.1.2. jelenti ezeket a meghatározott személyeknek, vagy szerepköröknek.

3.3.8.6.2. Folyamatba illesztés

Az érintett szervezet automatikus mechanizmusokat használ a naplóbejegyzések vizsgálatának, elemzésének és jelentésének átfogó folyamattá integrálására, amely a veszélyes, vagy tiltott tevékenységekre és történésekre reagál.

3.3.8.6.3. Összegzés

Az érintett szervezet megvizsgálja és összefüggésbe hozza a különböző adattárakban található naplóbejegyzéseket, a teljes érintett szervezetre kiterjedő helyzetfelmérés érdekében.

3.3.8.6.4. Felügyeleti képességek integrálása

Az érintett szervezet egyesíti a naplóbejegyzések vizsgálatát a sebezhetőség ellenőrzési információkkal, a teljesítmény adatokkal, az elektronikus információs rendszer felügyeletéből származó információkkal, vagy egyéb forrásokból begyűjtött adatokkal vagy információkkal.

3.3.8.6.5. Összekapcsolás a fizikai hozzáférési információkkal

Az érintett szervezet összefüggésbe hozza a naplóbejegyzésekből származó információkat a fizikai hozzáférés felügyeletéből nyert információkkal.

3.3.8.7. Naplósökkentés és jelentéskészítés

3.3.8.7.1. Az elektronikus információs rendszer:

3.3.8.7.1.1. lehetőséget biztosít naplósökkentésre és jelentés készítésére, amely támogatja az igény esetén végzendő naplóáttekintési, naplóvizsgálati és jelentéskészítési követelményeket és a biztonsági eseményeket követő tényfeltáró vizsgálatait;

3.3.8.7.1.2. nem változtathatja meg a naplóbejegyzések eredeti tartalmát és időrendjét.

3.3.8.7.2. Automatikus feldolgozás

Az elektronikus információs rendszer biztosítja, hogy a fontos naplóbejegyzéseket automatikusan fel lehessen dolgozni.

3.3.8.8. Időbélyegek

3.3.8.8.1. Az elektronikus információs rendszer:

3.3.8.8.1.1. belső rendszerórákat használ a naplóbejegyzések időbélyegeinek előállításához;

3.3.8.8.1.2. időbélyegeket rögzít a naplóbejegyzésekben a koordinált világidőhöz – úgynevezett UTC – vagy a Greenwichi középidejűhöz – úgynevezett GMT – rendelhető módon, megfelelően az érintett szervezet által meghatározott időmérési pontosságnak.

3.3.8.8.2. Szinkronizálás

Az elektronikus információs rendszer meghatározott gyakorisággal összehasonlítja a belső rendszerórákat egy hiteles külső időforrással, és ha az időeltérés nagyobb, mint a meghatározott időtartam, szinkronizálja a belső rendszerórákat a hiteles külső időforrással.

3.3.8.9. A naplóinformációk védelme

3.3.8.9.1. Az elektronikus információs rendszer megvédi a naplóinformációt és a napló kezelő eszközöket a jogosulatlan hozzáféréssel, módosítással és törléssel szemben.

3.3.8.9.2. Hozzáférés korlátozása

A naplófunkciók kezelésére csak az érintett szervezet által meghatározott, privilegizált felhasználók jogosultak.

3.3.8.9.3. Fizikailag elkülönített mentés

Az elektronikus információs rendszer a naplóbejegyzéseket meghatározott gyakorisággal elmenti, egy a keletkezési helyétől fizikailag elkülönülő rendszerre vagy rendszerelemre.

3.3.8.9.4. Kriptográfiai védelem

Kriptográfiai mechanizmusokat kell alkalmazni a naplóinformáció és a napló kezelő eszköz sértetlenségének védelmére.

3.3.8.10. Letagadhatatlanság

Az elektronikus információs rendszer védelmet biztosít az ellen, hogy egy adott személy az általa használt alkalmazás tekintetében letagadhassa, hogy elvégzett-e egy, a letagadhatatlanság követelménye alá sorolt tevékenységet.

3.3.8.11. A naplóbejegyzések megőrzése

Az érintett szervezet a naplóbejegyzéseket meghatározott – a jogszabályi és az érintett szervezeten belüli információ megőrzési követelményeknek megfelelő – időtartamig megőrzi a biztonsági események utólagos kivizsgálásának biztosítása érdekében.

3.3.8.12. Naplógenerálás

3.3.8.12.1. Az elektronikus információs rendszer:

3.3.8.12.1.1. biztosítja a naplóbejegyzés generálási lehetőségét a 3.3.8.2. pontban meghatározott, naplózható eseményekre;

3.3.8.12.1.2. lehetővé teszi meghatározott személyeknek vagy szerepköröknek, hogy kiválasszák, hogy mely naplózható események legyenek naplózva az elektronikus információs rendszer egyes elemeire;

3.3.8.12.1.3. naplóbejegyzéseket állít elő a 3.3.8.2. pont szerinti eseményekre a 3.3.8.3. pontban meghatározott tartalommal.

3.3.8.12.2. Rendszerszintű időalap napló

Az elektronikus információs rendszer a naplóbejegyzéseiből rendszerszintű (logikai vagy fizikai) felülvizsgálati naplót állít össze, amely – a felülvizsgálati napló egyedi bejegyzéseinek időbélyegei közötti kapcsolat tekintetében meghatározott tűréshatáron túli – időviszonyokat is tartalmazza.

3.3.8.12.3. Változtatások

Az elektronikus információs rendszer biztosítja a lehetőséget a meghatározott személyeknek vagy szerepköröknek arra, hogy megváltoztassák az egyes rendszerelemekre végrehajtandó naplózást a kiválasztott esemény kritériumok alapján, meghatározott időtartamon belül.

3.3.9. RENDSZER- ÉS KOMMUNIKÁCIÓVÉDELEM

3.3.9.1. Rendszer- és kommunikációvédelmi eljárásrend

3.3.9.1.1. Az érintett szervezet:

3.3.9.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belüli szabályozásában meghatározott személyek vagy szerepkörök számára kihirdeti a rendszer- és kommunikációvédelmi eljárásrendet, mely a rendszer- és kommunikációvédelmi szabályzat és az ahhoz kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.3.9.1.1.2. a rendszer- és kommunikációvédelmi eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a rendszer- és kommunikációvédelmére vonatkozó eljárásrendet.

3.3.9.2. Alkalmazás szétválasztás

Az elektronikus információs rendszer elkülöníti a felhasználók által elérhető funkcionalitást (beleértve a felhasználói felület szolgáltatásokat) az elektronikus információs rendszer irányítási funkcionalitásától.

3.3.9.3. Biztonsági funkciók elkülönítése

Az elektronikus információs rendszer elkülöníti a biztonsági funkciókat a nem biztonsági funkcióktól.

3.3.9.4. Információmaradványok

Az elektronikus információs rendszer meggátolja a megosztott rendszererőforrások útján történő jogosulatlan vagy véletlen információáramlást.

3.3.9.5. Túlterhelés – szolgáltatás megtagadás alapú támadás – elleni védelem

Az elektronikus információs rendszer véd a túlterheléses (ügynevezett szolgáltatás megtagadás) jellegű támadásokkal szemben, vagy korlátozza azok kihatásait a megtagadás jellegű támadások listája alapján, a meghatározott biztonsági intézkedések bevezetésével.

3.3.9.6. A határok védelme

3.3.9.6.1. Az elektronikus információs rendszer:

3.3.9.6.1.1. felügyeli és ellenőrzi a külső határain történő, valamint a rendszer kulcsfontosságú belső határain történő kommunikációt;

3.3.9.6.1.2. a nyilvánosan hozzáférhető rendszerelemeket fizikailag vagy logikailag alhálózatokban helyezi el, elkülönítve a belső szervezeti hálózattól;

3.3.9.6.1.3. csak az érintett szervezet biztonsági architektúrájával összhangban elhelyezett határvédelmi eszközökön felügyelt interfészeken keresztül kapcsolódik külső hálózatokhoz vagy külső elektronikus információs rendszerekhez.

3.3.9.6.2. Hozzáférési pontok

Az érintett szervezet korlátozza az elektronikus információs rendszer külső hálózati kapcsolatainak a számát.

3.3.9.6.3. Külső kommunikációs szolgáltatások

3.3.9.6.3.1. Az érintett szervezet:

3.3.9.6.3.1.1. felügyelt interfészt működtet minden külső infokommunikációs szolgáltatáshoz;

3.3.9.6.3.1.2. minden felügyelt interfészhez forgalomáramlási szabályokat alakít ki;

3.3.9.6.3.1.3. védi az összes interfésznél az átvitelre kerülő információk bizalmasságát és sértetlenségét;

3.3.9.6.3.1.4. dokumentál minden kivételt a forgalomáramlási szabályok alól, a kivételt alátámasztó alapfeladattal és az igényelt kivétel időtartamával együtt;

3.3.9.6.3.1.5. meghatározott gyakorisággal áttekinti a forgalomáramlási szabályok alóli kivételeket, és eltávolítja azokat a kivételeket, amelyeket közvetlen alapfeladat már nem indokol.

3.3.9.6.4. Alapeseti visszautasítás

Az elektronikus információs rendszer a felügyelt kapcsolódási pontjain tilt, és csak kivételként engedélyez hálózati forgalmat.

3.3.9.6.5. Távoli készülékek megosztott csatornahasználatának tiltása

A távoli készülékkel kapcsolatban álló elektronikus információs rendszer meggátolja, hogy a készülék egyidejűleg helyi kapcsolatokat létesítsen a rendszerrel.

3.3.9.6.6. Hitelesített proxy kiszolgálók

Az elektronikus információs rendszer hitelesített proxy – olyan szerver, számítógép vagy szerveralkalmazás, amely a kliensek kéréseit köztes elemként más szerverekhez továbbítja – kiszolgálók segítségével irányítja a belső kommunikációs forgalmat a felügyelt interfészekon a meghatározott külső hálózatokhoz.

3.3.9.6.7. Biztonsági hibaállapot

Az elektronikus információs rendszer hibaállapotba kerül a határvédelmi eszköz működési hibája esetén.

3.3.9.6.8. Rendszerelemek elkülönítése

Az érintett szervezet határvédelmi mechanizmusokat alkalmaz azoknak az elektronikus információs rendszerelemeknek az elkülönítésére, amelyek a meghatározott alapfeladatokat és alapfunkciókat támogatják.

3.3.9.7. Az adatátvitel bizalmassága

3.3.9.7.1. Az elektronikus információs rendszer védje meg a továbbított információk bizalmasságát.

3.3.9.7.2. Kriptográfiai vagy egyéb védelem

Az elektronikus információs rendszer kriptográfiai mechanizmusokat alkalmaz az adatátvitel során az információk jogosulatlan felfedése ellen, kivéve, ha az átvitel más, az érintett szervezet által meghatározott alternatív fizikai ellenintézkedéssel védett.

3.3.9.8. Az adatátvitel sértetlensége

3.3.9.8.1. Az elektronikus információs rendszer megvédi a továbbított információk sértetlenségét.

3.3.9.8.2. Kriptográfiai vagy egyéb védelem

Az elektronikus információs rendszer kriptográfiai mechanizmusokat alkalmaz az adatátvitel során az információk megváltozásának észlelésére, ha az átvitel nincsen más alternatív fizikai intézkedésekkel védve.

3.3.9.9. A hálózati kapcsolat megszakítása

Az elektronikus információs rendszer megszakítja a hálózati kapcsolatot egy munkaszakaszra épülő kétirányú adatcsere befejezésekor, meghatározott időtartamú inaktivitás után.

3.3.9.10. Kriptográfiai kulcs előállítása és kezelése

3.3.9.10.1. Az érintett szervezet előállítja és kezeli az elektronikus információs rendszerben alkalmazott kriptográfiához szükséges kriptográfiai kulcsokat a kulcsok előállítására, szétosztására, tárolására, hozzáférésére és megsemmisítésére vonatkozó belső szabályozásnak megfelelően.

3.3.9.10.2. Rendelkezésre állás

Az érintett szervezet előállítja, biztosítja az információk rendelkezésre állását abban az esetben is, amikor a kriptográfiai kulcsok elérhetetlenné válnak (elvesztés, sérülés, megsemmisülés).

3.3.9.11. Kriptográfiai védelem

Az elektronikus információs rendszer szabványos, egyéb jogszabályokban biztonságosnak minősített kriptográfiai műveleteket valósít meg.

3.3.9.12. Együttműködésen alapuló számítástechnikai eszközök

Az elektronikus információs rendszer meggátolja az együttműködésen alapuló számítástechnikai eszközök (pl. kamerák, mikrofonok) távoli aktiválását, kivéve, ha az érintett szervezet engedélyezte azt, és közvetlen kijelzést nyújt a távoli aktivitásról azoknak a felhasználóknak, akik fizikailag jelen vannak az eszköznél.

3.3.9.13. Nyilvános kulcsú infrastruktúra tanúsítványok

Az érintett szervezet nyilvános kulcsú tanúsítványokat állít ki a belső hitelesítési rend szerint, vagy a nyilvános kulcsú tanúsítványokat beszerzi a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elektronikus aláírással kapcsolatos nyilvántartásában szereplő hitelesítésszolgáltatótól.

3.3.9.14. Mobilkód korlátozása

3.3.9.14.1. Az érintett szervezet:

3.3.9.14.1.1. meghatározza az elfogadható és a nem elfogadható mobilkódokat és mobilkód technológiákat;

3.3.9.14.1.2. használati korlátozásokat vezet be, vagy megvalósítási útmutatót bocsát ki az elfogadható mobilkódokra és mobilkód technológiákra;

3.3.9.14.1.3. engedélyezi, felügyeli és ellenőrzi a mobilkódok használatát az elektronikus információs rendszeren belül.

3.3.9.15. Elektronikus információs rendszeren keresztüli hangátvitel (ügynevezett VoIP)

3.3.9.15.1. Az érintett szervezet:

3.3.9.15.1.1. használati korlátozásokat vezet be, vagy megvalósítási útmutatót ad a VoIP technológiákhoz, felmérve a rosszindulatú használat esetén az elektronikus információs rendszerben okozható károkat;

3.3.9.15.1.2. engedélyezi, felügyeli és ellenőrzi a VoIP használatát az elektronikus információs rendszeren belül.

3.3.9.16. Biztonságos név/cím feloldó szolgáltatások (ügynevezett hiteles forrás)

Az elektronikus információs rendszer a név/cím feloldási kérésekre a hiteles adatokon kívül az információ eredetére és sértetlenségére vonatkozó kiegészítő adatokat is biztosít, és ha egy elosztott, hierarchikus névtár részeként működik, akkor jelzi az utódtartományok biztonsági állapotát is, és (ha azok támogatják a biztonságos feloldási szolgáltatásokat) hitelesíti az utód- és elődtartományok közötti bizalmi láncot.

3.3.9.17. Biztonságos név/cím feloldó szolgáltatás (ügynevezett rekurzív vagy gyorsító tárat használó feloldás)

Az elektronikus információs rendszer eredethitelesítést és adatsértetlenség ellenőrzést kér és hajt végre a hiteles forrásból származó név/cím feloldó válaszokra.

3.3.9.18. Architektúra és tartalékok név/cím feloldási szolgáltatás esetén

Azok az elektronikus információs rendszerek, amelyek együttesen biztosítanak név/cím feloldási szolgáltatást egy szervezet számára, hibatűrők és belső/külső szerepkör szétválasztást valósítanak meg.

3.3.9.19. Munkaszakasz hitelessége

Az elektronikus információs rendszer védje meg a munkaszakaszok hitelességét.

3.3.9.20. Hibát követő ismert állapot

Meghatározott hibatípusokhoz tartozó hibát követően az elektronikus információs rendszer a kijelölt, vagy utolsó ismert állapotba kerül, amely a hiba esetén is megőrzi a rendszerállapot információkat.

3.3.9.21. A maradvány információ védelme

Az elektronikus információs rendszer védi az érintett szervezet által meghatározott maradvány információk (pl.: átmeneti fájlok) bizalmasságát; sértetlenségét.

3.3.9.22. A folyamatok elkülönítése

Az elektronikus információs rendszer elkülönített végrehajtási tartományt tart fenn minden végrehajtó folyamat számára.

3.3.10. REAGÁLÁS A BIZTONSÁGI ESEMÉNYEKRE

3.3.10.1. Biztonsági eseménykezelési eljárásrend

3.3.10.1.1. Az érintett szervezet:

3.3.10.1.1.1. megfogalmazza, és az érintett szervezetre érvényes követelmények szerint dokumentálja, valamint az érintett szervezeten belüli szabályozásában meghatározott személyek vagy szerepkörök számára kihirdeti a biztonsági eseménykezelési eljárásrendet, mely a szervezet informatikai biztonsági szabályzatának (vagy egyéb belső szabályozásának) részét képező elektronikus információbiztonsági esemény kezelési szabályzat és az ahhoz kapcsolódó ellenőrzések megvalósítását segíti elő;

3.3.10.1.1.2. a biztonsági eseménykezelési eljárásrendben, vagy más belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja és frissíti a biztonsági eseménykezelésre vonatkozó eljárásrendet.

3.3.10.2. Képzés a biztonsági események kezelésére

3.3.10.2.1. Az érintett szervezet:

3.3.10.2.1.1. biztonsági eseménykezelési képzést biztosít az elektronikus információs rendszer felhasználóinak a számukra kijelölt szerepkörökkel és felelőségekkel összhangban;

3.3.10.2.1.2. a képzést a biztonsági eseménykezelési szerepkör vagy felelősség kijelölését követő, meghatározott időtartamon belül, vagy amikor ezt az elektronikus információs rendszer változásai megkívánják, vagy meghatározott gyakorisággal tartja.

3.3.10.2.2. Szimuláció

Az érintett szervezet a biztonsági esemény kezelési képzésébe szimulált eseményeket foglal, hogy elősegítse a személyzet hatékony reakcióját kritikus helyzetekben.

3.3.10.2.3. Automatizált képzési környezet

Az érintett szervezet automatizált mechanizmusokat alkalmaz, hogy biztonsági esemény kezelési képzéséhez mélyrehatóbb és valószerűbb környezetet biztosítson.

3.3.10.3. A biztonsági események kezelésének tesztelése

3.3.10.3.1. Az érintett szervezet meghatározott gyakorisággal teszteli az elektronikus információs rendszerre vonatkozó biztonsági eseménykezelési képességeket előre kidolgozott tesztek felhasználásával, annak érdekében, hogy meghatározza a biztonsági eseménykezelés hatékonyságát, és dokumentálja az eredményeket.

3.3.10.3.2. Egyeztetés

Az érintett szervezet egyezteti a biztonsági eseménykezelés tesztelését a kapcsolódó tervekért (pl. üzletmenet-folytonossági terv és katasztrófaelhárítási terv) felelős szervezeti egységekkel.

3.3.10.4. A biztonsági események kezelése

3.3.10.4.1. Az érintett szervezet:

3.3.10.4.1.1. eseménykezelési eljárást dolgoz ki a biztonsági eseményekre, amelyek magukban foglalják az előkészületet, az észlelést, a vizsgálatot, az elszigetelést, a megszüntetést és a helyreállítást;

3.3.10.4.1.2. egyezteti az eseménykezelési eljárásokat az üzletmenet-folytonossági tervéhez tartozó tevékenységekkel;

3.3.10.4.1.3. az eseménykezelési tevékenységekből levont tanulságokat beépíti az eseménykezelési eljárásokba, a fejlesztési és üzemeltetési eljárásokba, elvárásokba, továbbképzésekbe és tesztelésbe.

3.3.10.4.2. Automatikus eseménykezelés

Az érintett szervezet automatizált mechanizmusokat alkalmaz az eseménykezelési eljárások támogatására.

3.3.10.4.3. Információ korreláció

Az érintett szervezet összekapcsolja a biztonsági eseményekre vonatkozó információkat és az egyedi eseményekre való reagálásokat, hogy szervezetszintű rálátást nyerjen a biztonsági eseményekkel kapcsolatos tudatosságra és reagálásokra.

3.3.10.5. A biztonsági események figyelése

3.3.10.5.1. Az érintett szervezet nyomon követi és dokumentálja az elektronikus információs rendszer biztonsági eseményeit.

3.3.10.5.2. Automatikus nyomon követés, adatgyűjtés és vizsgálat

Az érintett szervezet automatizált mechanizmusokat alkalmaz, hogy segítse a biztonsági események nyomon követését és a biztonsági eseményekre vonatkozó információk gyűjtését és vizsgálatát.

3.3.10.6. A biztonsági események jelentése

3.3.10.6.1. Az érintett szervezet:

3.3.10.6.1.1. mindenkitől, aki az elektronikus információs rendszerrel, vagy azok elhelyezésére szolgáló objektummal kapcsolatban áll megköveteli, hogy jelentsék a biztonsági esemény bekövetkeztét, vagy ha erre utaló jelet, vagy veszélyhelyzetet észlelnek;

3.3.10.6.1.2. jogszabályban meghatározottak szerint jelenti a biztonsági eseményekre vonatkozó információkat az elektronikus információs rendszerek biztonságának felügyeletét ellátó szerveknek.

3.3.10.6.2. Automatizált jelentés

Az érintett szervezet automatizált mechanizmusokat alkalmaz, hogy segítse a biztonsági események jelentését.

3.3.10.7. Segítségnyújtás a biztonsági események kezeléséhez

3.3.10.7.1. Az érintett szervezet tanácsadást és támogatást nyújt az elektronikus információs rendszer felhasználóinak a biztonsági események kezeléséhez és jelentéséhez.

3.3.10.7.2. Automatizált támogatás

Az érintett szervezet automatizált mechanizmusokat alkalmaz, hogy növelje a biztonsági események kezelésével kapcsolatos információk és a támogatás rendelkezésre állását.

3.3.10.8. Biztonsági eseménykezelési terv

3.3.10.8.1. Az érintett szervezet:

3.3.10.8.1.1. kidolgozza a biztonsági eseménykezelési tervet, amely:

- 3.3.10.8.1.1.1. az érintett szervezet számára iránymutatást ad a biztonsági esemény kezelési módjaira,
 - 3.3.10.8.1.1.2. ismerteti a biztonsági eseménykezelési lehetőségek struktúráját és szervezetét,
 - 3.3.10.8.1.1.3. átfogó megközelítést nyújt arról, hogy a biztonsági eseménykezelési lehetőségek hogyan illeszkednek az általános szervezetbe,
 - 3.3.10.8.1.1.4. kielégíti az érintett szervezet feladatkörével, méretével, szervezeti felépítésével és funkcióival kapcsolatos egyedi igényeit,
 - 3.3.10.8.1.1.5. meghatározza a bejelentésköteles biztonsági eseményeket,
 - 3.3.10.8.1.1.6. meghatározza és folyamatosan pontosítja a biztonsági események kiértékelésének, kategorizálásának (súlyosság, stb.) kritériumrendszerét,
 - 3.3.10.8.1.1.7. támogatást ad a biztonsági eseménykezelési lehetőségek belső mérésére,
 - 3.3.10.8.1.1.8. meghatározza azokat az erőforrásokat és vezetői támogatást, amelyek szükségesek a biztonsági eseménykezelési lehetőségek bővítésére, hatékonyabbá tételére és fenntartására;
- 3.3.10.8.1.2. kihirdeti és tudomásul veteti a biztonsági eseménykezelési tervet a biztonsági eseményeket kezelő (névvel és/vagy szerepkörrel azonosított) személyeknek és szervezeti egységeknek;
- 3.3.10.8.1.3. meghatározott gyakorisággal felülvizsgálja a biztonsági eseménykezelési tervet;
- 3.3.10.8.1.4. frissíti a biztonsági eseménykezelési tervet, figyelembe véve az elektronikus információs rendszer és a szervezet változásait vagy a terv megvalósítása, végrehajtása és tesztelése során felmerülő problémákat;
- 3.3.10.8.1.5. a biztonsági eseménykezelési terv változásait a 3.3.10.8.1.2. pont szerint ismerteti;
- 3.3.10.8.1.6. gondoskodik arról, hogy a biztonsági eseménykezelési terv jogosulatlanok számára ne legyen megismerhető, módosítható.

IX. Határozatok Tára

A Kormány 1977/2013. (XII. 19.) Korm. határozata a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról

A Kormány az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 21. § (6) bekezdésében biztosított jogkörében 4800,0 millió forint 1. melléklet szerinti egyszeri átcsoportosítását rendeli el elszámolási, a fel nem használt rész tekintetében visszatérítési kötelezettséggel a Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezet, 11. Közgyűjtemények cím javára, a Kvtv. 1. melléklet XI. Miniszterelnökség fejezet, 7. Rendkívüli kormányzati intézkedések cím terhére.

Az átcsoportosítás tekintetében

Felelős: nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

Az elszámolás és visszatérítési kötelezettség tekintetében

Felelős: emberi erőforrások minisztere

Határidő: 2014. december 15.

Dr. Semjén Zsolt s. k.,
miniszterelnök-helyettes

1. melléklet az 1977/2013. (XII. 19.) Korm. határozathoz

XI. Miniszterelnökség
XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2013.

Millió forintban, egy tizedessel

AHT. egydi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog- cím csop. szám	Jog- cím szám	Előir. csoport száma	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog- cím csop. név	Jog- cím név	Előir. csop. név	KIADÁSOK Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XX.							Emberi Erőforrások Minisztériuma										
218672		11				2		Közügyiütemények										
							3						Felhalmozási költségvetés					
								Miniszterelnökség					Egyéb felhalmozási kiadások			4 800,0		
297102	XI.	7						Rendkívüli kormányzati intézkedések								-4 800,0		
Az előirányzatomódosítás érvényessége: a.) költségvetési évben egyszeri jellegű																		

Millió forintban, egy tizedessel

AHT. egydi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog- cím csop. szám	Jog- cím szám	Előir. csoport száma	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog- cím csop. név	Jog- cím név	Előir. csop. név	BEVÉTELEK Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma

Millió forintban, egy tizedessel

AHT. egydi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog- cím csop. szám	Jog- cím szám	Előir. csoport száma	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog- cím csop. név	Jog- cím név	Előir. csop. név	TÁMOGATÁS Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XX.							Emberi Erőforrások Minisztériuma										
218672		11						Közügyiütemények								4 800,0		
Az előirányzatomódosítás érvényessége: a.) költségvetési évben egyszeri jellegű																		

Az adatlap 5 példányban töltendő ki								A támogatás folyósítása/zárolása (módosítása +/-)					Összesen		I.n.év		II. n.év	III. n.év	IV.n.év
Fejezet								1 példány											
Állami Számvevőszék								1 példány											
Magyar Államkincstár								1 példány											
Nemzetgazdasági Minisztérium								2 példány					4 800,0						4 800,0

* Az összetartozó előirányzat-változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni.

**A Kormány 1978/2013. (XII. 19.) Korm. határozata
az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény módosításával összefüggő egyes
kérdésekről**

A Kormány felhívja a vidékfejlesztési minisztert, hogy az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 2014. december 30-án hatályba lépő 14/A. §-ában alkalmazott hagyományos tájhasználat, tájjelleg fogalmakat, továbbá a tájképi egység típusait és a tájképi egység típusaira vonatkozó adatszolgáltató államigazgatási szervek kijelölését megvalósító jogi szabályozást – a törvényi rendelkezéssel egy időben történő hatálybalépéssel – készítse elő.

Felelős: vidékfejlesztési miniszter

Határidő: a közigazgatási egyeztetés megkezdésére 2014. február 15.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Magyar Közlönyt a Szerkesztőbizottság közreműködésével a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Biró Marcell,

a szerkesztésért felelős: dr. Borókainé dr. Vajdovits Éva.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 2–4.

A Határozatok Tára hivatalos lap tartalma a Magyar Közlöny IX. részében jelenik meg.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyarkozlony.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.

Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető.